

NOTA VAN ANTWOORD

Naar aanleiding van zienswijzen op de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen

Bijlage bij de Structuurvisie Buisleidingen

Oktober 2012

Inhoudsopgave

Algemeen deel Nota van Antwoord	3
Inleiding	3
I. Reactie Land- en Tuinbouw sector (LTO; zienswijze 115).....	6
II. Reactie Federatie Particulier Grondbezit (zienswijze nr. 173)	11
III. Wettelijke doorwerking	14
IV. Planschade	14
V. Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook.....	16
VII. Cumulatie risico's	16
VIII. Plaatsgebonden Risico chemische leidingen	17
IX. Consequenties Groepsrisico	17
X. Beheer van leidingstroken	17
XI. Wijzigingen tracé binnen zoekgebied	18
XII. Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen.....	19
XIII. Buizenzone Eemsdelta Groningen	19
XIV. Buisleidingenstrook door gemeente Enschede	21
XV. Buisleidingenstrook door gemeente Moerdijk	22
XVI. Buisleidingenstrook door Agriport A7 Wieringermeer.....	23
XVII. Buisleidingenstrook Brabant-Limburg	23
Bijlage	25

Algemeen deel Nota van Antwoord

Inleiding

Doel en aanleiding

Het kabinet wil een Structuurvisie Buisleidingen voor gevaarlijke stoffen gaan vaststellen. Met gevaarlijke stoffen wordt bedoeld: aardgas, olieproducten en chemische stoffen. Het doel van de Structuurvisie Buisleidingen is om ruimte vrij te houden voor toekomstige leidingen voor gevaarlijke stoffen op een aantal hoofdverbindingen in Nederland. Daarmee wordt het ook in de komende 30 jaar mogelijk gemaakt dat er transportleidingen voor gevaarlijke stoffen in Nederland aangelegd kunnen worden. Om dit doel te bereiken wijst de Structuurvisie Buisleidingen zogenaamde buisleidingstroken aan waardoor ruimte wordt vrijgehouden voor deze buisleidingen van nationaal belang voor gevaarlijke stoffen.

Door het borgen van doorgaande verbindingen in heel Nederland kunnen havens en industrieclusters via buisleidingen met elkaar verbonden blijven. Hierdoor kunnen tevens de ambities van het kabinet gerealiseerd worden om Nederland als gasrotunde voor Europa te laten fungeren. Verder dragen buisleidingen bij aan veilig transport, beperking van congestie en zuinig ruimtegebruik.

Het Rijk acht het wenselijk om het ruimtebeslag en doorsnijdingen door buisleidingen te beperken. Om die reden hanteert het kabinet bundeling met bestaande leidingen als algemeen uitgangspunt bij de Structuurvisie. Dit uitgangspunt wordt daarmee bepalend voor de ligging van bijna alle stroken in de Structuurvisie.

Op basis van de Gaswet geldt voor aardgasleidingen van het hoofdtransportnet (HTL) van Gasunie de Rijkscoördinatieregeling en kan de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie samen met de Minister van Infrastructuur en Milieu een rijksinpassingsplan vaststellen. Dit geldt ook voor een aantal categorieën leidingen die onder de Mijnbouwwet vallen. De Structuurvisie is voor het Rijk kaderstellend bij de uitoefening van de taken en bevoegdheden voor deze aardgasleidingen. De Structuurvisie heeft voor het Rijk een intern structurerende functie.

Het beleid uit de Structuurvisie Buisleidingen bindt de lagere overheden niet bij de uitoefening van hun bevoegdheden. Omdat het Rijk dit wel wenselijk acht, wil het Rijk de doorwerking van de Structuurvisie juridisch bindend vastleggen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Het is daarbij de bedoeling dat in het Barro (en eventueel daarop gebaseerde ministeriële regelingen) voorkeurstracés voor buisleidingen worden opgenomen. Gemeenten die te maken hebben met leidingstroken zullen worden verplicht om bij het wijzigen van bestemmingsplannen rekening te houden met toekomstige leidingen op hun grondgebied en dienen ervoor zorg te dragen dat daarvoor geen nieuwe belemmeringen ontstaan.

In het Barro wordt verder beoogd aan de gemeenten de nodige flexibiliteit te bieden door het opnemen van de mogelijkheid om van het voorkeurstracé af te wijken vanwege bestaande bestemmingsplannen, daarbij spelende belangen of toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Dit biedt de gelegenheid van lokaal maatwerk. Zolang er maar een doorgaande verbinding gewaarborgd is die aansluit op het tracé bij naastliggende gemeenten. Aan het gebruik van deze mogelijkheid zal een termijn worden verbonden. Voorstellen genoemd in zienswijzen bijvoorbeeld van particulieren om het tracé van de buisleidingenstrook aan te passen waarover gemeenten beter zelf kunnen beslissen, zullen door het Rijk worden doorgegeven aan de betreffende gemeenten met het verzoek deze in hun afweging te betrekken bij de keuze voor een definitief tracé voor de buisleidingenstrook.

Plan-milieu-effectrapportage en voorkeurstracé

Uitgangspunt voor de Structuurvisie Buisleidingen is bundeling van nieuwe leidingen langs bestaande leidingen. Dit legt de tracés voor de ruimtelijke reserveringen (buisleidingenstroken) in grote lijnen vast.

In het voortraject van de procedure tot het vaststellen van de Structuurvisie is er met gemeenten, provincies en het leidingbedrijfsleven uitgebreid overleg gevoerd over potentiële leidingstroken. Er is zoveel mogelijk rekening gehouden met het ruimtelijk beleid van provincies en gemeenten die het aangaat. Zij zijn bij uitstek op de hoogte van lokale situaties en belangen. Ook is gebruik gemaakt van informatie van de leidingsector. Deze werkwijze bood op een praktische manier een afweging tussen het belang van efficiënt ruimtegebruik en veiligheid en het lokale en regionale belang.

Maatschappelijke organisaties (onder andere uit milieu, natuur en landbouw) zijn in het voorbereidingsproces geïnformeerd over de voortgang. In het stadium van de voorbereiding is er voor gekozen om niet met alle individuele grondeigenaren in overleg te treden. Naast praktische overwegingen speelt hierbij mede de overweging dat ongeacht de keuze van het tracé er altijd een grondeigenaar is die daardoor onvermijdelijk geraakt zal worden. De overheid zal uiteindelijk toch een keuze moeten maken voor een tracé. Burgers, waaronder grondeigenaren, en de maatschappelijke organisaties hebben wel op het plan-milieu-effectrapport (planMER) en de Ontwerp-Structuurvisie kunnen inspreken.

Op grond van de Wet Milieubeheer moet voor de Structuurvisie Buisleidingen de procedure voor een milieu-effectrapportage voor plannen worden doorlopen, de planmer. Op grond van de Natuurbeschermingswet is ook een zogenoemde Passende Beoordeling voor doorsnijdingen van Natura2000 gebieden opgesteld. In de planmer zijn verschillende potentiële leidingstroken op milieu-effecten beoordeeld en zijn uiteindelijk voorkeursalternatieven voor de leidingstroken bepaald. De breedte van de voorkeursalternatieven is in beginsel 70 meter, op sommige plekken is het voorkeursalternatief versmald vanwege ruimtegebrek, beperkte noodzakelijke capaciteit of vanwege reeds opgenomen ruimtereserveringen in bestemmingplannen (bijvoorbeeld in Zeeland).

De zienswijzen hebben er toe geleid dat enkele nieuwe en alternatieve tracés nader zijn onderzocht.

Procedure inspraak

In mei 2011 heeft het kabinet de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen vastgesteld.

Van de Ontwerp-Structuurvisie is kennis gegeven in de Staatscourant, twee landelijke bladen en op internet. Bovendien heeft een groot aantal gemeenten via eigen publiciteitskanalen gewezen op de publicatie van de Ontwerp-Structuurvisie. Ook de koepelorganisaties VNG en LTO hebben hun leden geïnformeerd. De Ontwerp Structuurvisie Buisleidingen is samen met het planMER ter inzage gelegd vanaf 1 juni 2011 tot en met 12 juli 2011 voor Nederland en Vlaanderen en van 13 juli tot en met 23 augustus 2011 voor Duitsland. De reden dat de inspraakprocedure in Duitsland later heeft plaatsgevonden is dat de vertalingen van de samenvattingen van het MER en de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen meer tijd in beslag hebben genomen. De (Ontwerp-) Structuurvisie is onder meer te vinden op www.ruimtelijkeplannen.nl.

De inspraakprocedure is begeleid door het Centrum Publieksparticipatie. Via de website van het Centrum Publieksparticipatie (www.centrumpp.nl) was het mogelijk om digitaal een zienswijze in te dienen. Daarnaast konden

inspraakreacties ook schriftelijk dan wel mondeling worden ingebracht. Van deze laatste mogelijkheid is één maal gebruik gemaakt.

Inspreekreacties en adviezen

In totaal zijn naar aanleiding van de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen en het planMER 410 Nederlandse zienswijzen binnengekomen (waarvan 57 met een tekst die overeenkwam met een van een andere zienswijze, dus 57 unieke), vier zienswijzen uit België en 20 zienswijzen uit Duitsland. Daarnaast is nog een advies uitgebracht door de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie voor de m.e.r.).

In de Nota van Antwoord reageert het Rijk op de inspraakreacties.

Hierbij wordt eerst in een algemeen deel ingegaan op een aantal onderwerpen die in veel zienswijzen naar voren zijn gebracht.

Vervolgens is in een tabel per zienswijze een reactie gegeven en is waar mogelijk verwezen naar de reactie in het algemene deel. Door de zienswijzen zijn nog verschillende belangen aan het licht gekomen waarmee eerder onvoldoende rekening gehouden was. Dit heeft geleid tot aanpassingen, aanvullend onderzoek naar enkele nieuwe en alternatieve tracés of aanvullingen van het planMER. Daarom is in de Nota van Antwoord ook aangegeven tot welke wijzigingen dit heeft geleid in het definitieve PlanMER of in de tekst of op de visiekaart van de definitieve Structuurvisie Buisleidingen. Niet alle geografische voorstellen voor wijzigingen zijn op de visiekaart overgenomen. Daar waar het kleine wijzigingen binnen het zoekgebied betreft zijn deze in de meeste gevallen niet overgenomen, omdat gemeenten de flexibiliteit hebben dit naar eigen inzicht aan te passen.

Op grond van het advies van de Commissie voor de m.e.r. is onder meer aanvullend onderzoek voor het planMER uitgevoerd. De resultaten daarvan zijn verwerkt in de definitieve Structuurvisie Buisleidingen.

Leeswijzer

Deze Nota van Antwoord bevat van alle (unieke) zienswijzen een samenvatting in één of meerdere punten. Hiervoor is gekozen omwille van de leesbaarheid en het overzicht. De samenvatting geeft (per definitie) niet de gehele inhoud van de zienswijze weer. Bij het opstellen van de reactie zijn alle zienswijzen geheel zorgvuldig gelezen en is niet alleen de samenvatting gebruikt.

Alle afzonderlijke indieners kunnen een samenvatting van hun zienswijze terugvinden in bijgevoegde zienswijzentabel. In veel gevallen is de reactie van de Minister van Infrastructuur en Milieu (IenM) daar ook te vinden. Bij onderwerpen die in veel zienswijzen aan de orde komen wordt verwezen naar één of meer van de algemeen geformuleerde reacties en antwoorden per onderwerp, die in deze notitie zijn opgenomen. Omwille van de bescherming van de privacy zijn de zienswijzen van particulieren opgenomen zonder naam. Alle indieners ontvangen een lijst waarin de namen wel zijn opgenomen, om hun eigen zienswijze in de tabel terug te kunnen vinden.

I. Reactie Land- en Tuinbouw sector (LTO; zienswijze 115)

De landelijke en regionale Land en Tuinbouworganisaties (LTO) en ook veel individuele agrariërs hebben een reactie ingediend die veelal sterk met elkaar overeenkomt. Deze reacties worden in dit hoofdstuk in zijn algemeenheid behandeld. De zienswijze van LTO-Nederland (nr. 115) wordt onderschreven door de Federatie Particulier Grondbezit (FPG; zienswijze nr. 173). In de beantwoording van de zienswijze van LTO worden ook onderdelen uit de (unieke) zienswijzen van de agrariërs meegenomen. Vervolgens worden de overige gelijkkluidende onderdelen uit de (unieke) zienswijzen van agrariërs behandeld ('Gelijkkluidende zienswijze agrariërs')

Ingaande op de Ontwerp-Structuurvisie merkt LTO Nederland op, in het algemeen het toekomstbeeld dat in hoofdstuk 4 van de Structuurvisie wordt geschetst op basis van marktanalyse te delen. Op hoofdlijnen geldt dat ook ten aanzien van het uitgangspunt in hoofdstuk 6, zuinig ruimtegebruik en het voorkomen van onnodige versnippering door waar mogelijk te bundelen met bestaande leidingen. IenM vindt het verheugend dat LTO - ondanks hierna te behandelen verschillen in inzicht - in elk geval deze onderdelen van de Structuurvisie onderschrijft. Dit komt het draagvlak van het voorgestane rijksbeleid ten goede.

Voorafgaand aan punten van commentaar vraagt LTO Nederland bijzondere aandacht voor de positie van grondeigenaren/gebruikers die direct met leidingaanleg en de in de visie gepresenteerde beleidsvoornemens hebben te maken. Velen onder hen zullen vanuit hun bijzondere bedrijfssituatie een reactie sturen. Het ware evenwel wenselijk geweest indien de overheid meer aandacht aan een zorgvuldige communicatie met betrokkenen had besteed door niet alleen de visie volgens de wettelijke vereisten bekend te maken maar door bijvoorbeeld ook informatiebijeenkomsten in de betreffende gebieden te organiseren. Meer indieners van zienswijzen hebben vragen gesteld of kritisch gereageerd op de gevolgde procedure waarbij grondeigenaren niet afzonderlijk zijn geïnformeerd. Voor het antwoord hierop wordt verwezen naar de inleiding op deze Nota van Antwoord.

I.1. Positie grondeigenaren/gebruikers (zienswijze LTO onder 1)

a. Positie grondeigenaren/gebruikers uitgangspunt

In hoofdstuk 6 van de Ontwerp-Structuurvisie staan de tien uitgangspunten die de basis vormen voor de Ontwerp-Structuurvisie. De positie van de grondeigenaren/gebruikers ontbreekt daarin naar de mening van LTO ten onrechte.

Het Rijk faciliteert met de Structuurvisie de eigenaren en leggers van buisleidingen door een ruimtelijke reservering van de leidingstroken op de gronden die nagenoeg geheel in eigendom en gebruik zijn bij agrarische ondernemers. Het agrarische gebruik van de grond zou volgens de Structuurvisie "onbelemmerd doorgang kunnen vinden"

LTO Nederland stelt vast dat zowel door regelgeving als in de praktijk van de agrarische bedrijfsvoering de ruimtelijke reservering wel degelijk het grondeigendom- en gebruik aantast zodra de eerste leidinglegger, voorzien van de ruimtelijke reservering en een gedoogplichtbesluit van het Rijk, bij de betrokken agrarische ondernemer op de stoep staat.

Reactie

De positie van de grondeigenaren/gebruikers komt in Hoofdstuk 6 op heel veel plaatsen expliciet aan bod. Bijvoorbeeld in paragraaf 6.2 en met name in 6.3. Toch is die positie niet in de tien uitgangspunten verwoord, want die positie is niet rechtstreeks in het geding, omdat het Rijk zelf geen leidingen aanlegt. Het Rijk zorgt slechts voor de reservering van leidingstroken zodat op het moment dat daadwerkelijk de aanleg speelt na aanpassing van het bestemmingsplan overeenkomstig het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) tot aanleg kan worden overgegaan. Op dat moment ontstaat een aanleiding voor onderhandelingen met grondeigenaren en -gebruikers over de wederzijdse belangen inclusief vermogens- en schadeaspecten. Het Rijk is met de indiener

eens dat het van belang is dat grondeigenaren hierin tijdig worden betrokken. De kans op plotseling "op de stoep staan", van een leidinglegger waarvan de zienswijze melding maakt, is door de duidelijkheid die de Structuurvisie beoogt te bieden, verminderd.

Het Rijk verwijst voor het overige naar hoofdstuk IV van dit algemeen deel, de reactie op de zienswijzen over planschade.

b. Gedoogplicht

LTO maakt zich zorgen over het voornemen van de Minister van Infrastructuur en Milieu om de procedure tot het opleggen van de gedoogplicht te vereenvoudigen en de concessievereisten te laten vervallen.

De investeringen in nieuwe leidingen in de komende jaren, zoals de aanleg van de gasrotonde, vinden voornamelijk plaats om de positie van ons land als internationaal distributie- en transportland voor elektriciteit en gas te versterken. In tegenstelling tot de aanleg in de afgelopen eeuw dienen thans de meeste grote nieuw aan te leggen leidingen dan ook niet primair een algemeen publiek belang maar veeleer een privaat zakelijk belang. Over de aanleg van deze commerciële leidingen behoren grondeigenaren/gebruikers onderhandelingen te kunnen voeren waardoor het commercieel belang van de leiding op een reële basis in de voorwaarden en vergoedingen voor het toestaan van aanleg, tot uitdrukking kan worden gebracht. Dit vereist een aanpassing van de wetgeving, met name van de Belemmeringenwet privaatrecht, waarin de rechtspositie van de individuele grondeigenaar/gebruiker versterkt wordt. De voorstellen om de oplegging van de gedoogplicht te vergemakkelijken zijn daarmee in tegenspraak. De gedoogplicht behoort het sluitstuk te zijn van onderhandelingen. De rechter toetst hierbij of partijen zich voldoende hebben ingespannen om in redelijkheid tot minnelijke overeenstemming te komen over de voorwaarden voor de leidingaanleg, waaronder een reële vergoeding, passende bij het commercieel belang van de leiding. LTO Nederland verzoekt het kabinet dan ook het vorenstaande op te nemen in de Structuurvisie.

Reactie

De toegang tot de Belemmeringenwet Privaatrecht is in die wet zelf geregeld en deels in andere wetten zoals de Gaswet en de Elektriciteitswet 1998. De structuurvisie verandert daaraan niets. Met de Structuurvisie kunnen geen wetten worden veranderd.

LTO heeft hierover ook per brief aandacht van de Minister van Infrastructuur en Milieu gevraagd in het kader van de behandeling van een aanvraag voor een gedoogplichtbeschikking op grond van de Belemmeringenwet Privaatrecht. In het antwoord op die brief heeft de Minister uiteengezet dat zij niet treedt in de hoogte van de geboden vergoedingen en dat die lijn door een recente uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State wordt ondersteund. De modernisering van de Belemmeringenwet Privaatrecht wordt meegenomen in de Omgevingswet.

I.2. Randvoorwaarden bij tracékeuze (zienswijze LTO onder 2)

In hoofdstuk 7 van de concept-Structuurvisie wordt ingegaan op de tracékeuze van de buisleidingenstrook en het proces dat is gehanteerd om ruimtelijke knelpunten en knelpunten ten aanzien van veiligheid te beperken. Het is onduidelijk tot in hoeverre daarbij rekening is gehouden met mogelijke knelpunten ten aanzien van agrarisch gebruikte gronden en gebouwen. Door afzonderlijke agrariërs zijn op dit punt ook zienswijzen ingediend.

a. Doorsnijding bedrijven.

LTO Nederland en de overige indieners vinden dat rekening moet worden gehouden met de verkavelingstructuur van de bedrijven. Immers als de strook dwars door het bedrijf loopt, kan bij het leggen van een buis of kabel in de zone de desbetreffende grond een lange periode niet gebruikt worden voor productiedoeleinden.

Afzonderlijke agrariërs concretiseren dit in hun zienswijzen door te stellen dat bijvoorbeeld bij de aanleg van een leiding, die soms lange tijd in beslag kan nemen, in elk geval het perceel of zelfs een groot deel van het bedrijf een heel seizoen niet kan benutten. Dit heeft grote gevolgen die verder gaan dan alleen het gemis aan gewasopbrengsten. Om nog maar niet te spreken over de vervolgschade (structuurbederf van de grond), zo stellen zij.

Het volgen van de reeds aanwezige gastransportleiding is voor een dergelijk ondergronds tracé wat betreft effecten op de agrarische bedrijven minder relevant. Voorgesteld wordt om het tracé waar mogelijk zodanig te leggen dat bestaande kavelgrenzen, wegen en/of watergangen worden gevolgd.

b. Bedrijfsgebouwen die in het tracé liggen.

In het huidige voorstel liggen op meerdere plaatsen bedrijfsgebouwen in de buisleidingenzone. Aangezien de Structuurvisie aangeeft dat de zone niet mag leiden tot afwenteling van lasten of onnodige waardevermindering van gronden of goederen, kan dit naar de mening van de indieners niet aan de orde zijn. Daarom stelt men voor dat de zone, daar waar van toepassing, vóór de vaststelling van de visie al verlegd wordt, zodat bedrijfsgebouwen vrij komen te liggen.

c. De gewenste uitbreiding van bouwblokken in de zone

Als men zijn/haar bedrijf wil uitbreiden en nieuwe gebouwen wil realiseren, wordt men beperkt door de zone. Vooral als het huidige tracé direct langs bouwpercelen loopt. Om ontwikkelingen naar de toekomst niet te beperken stellen de indieners voor met de desbetreffende grondeigenaar in overleg te gaan om de zone te verleggen. Indien dat niet mogelijk is behoren afspraken over (te zijner tijd) verplaatsing van de locatie te worden gemaakt.

Reactie

In de Structuurvisie is het bundelingsprincipe gehanteerd als uitgangspunt bij het bepalen van het voorkeurstracé en het zoekgebied op de visiekaart. Daarmee is getracht efficiënt gebruik te maken van de ruimte. Aan de gemeente zal de mogelijkheid worden geboden om van het voorkeurstracé van de buisleidingenstrook af te wijken, indien lokale omstandigheden daartoe nopen. Het Rijk gaat ervan uit dat de genoemde (voor de indieners van de zienswijze) onwenselijke situaties zo veel mogelijk door betrokken partijen bij de buisleidingaanleg én door de gemeenteraad die het bestemmingsplan vaststelt worden voorkomen binnen het daarvoor bepaalde zoekgebied (zie hiervoor hoofdstuk XI van het algemeen deel van deze Nota van Antwoord).

Daarbij geldt het verwoorde in paragraaf 6.3 van de Ontwerp-Structuurvisie: 'Vanuit technische optiek bestaat er een voorkeur voor het zo veel mogelijk in rechtstand leggen van leidingen. Uiteraard geldt voor een omleiding het technisch ongehinderd kunnen blijven functioneren van de leiding danwel de leidingstrook.'

Beoogd wordt om in het Barro te regelen dat de bestemmingsplannen die gelden ten tijde van inwerkingtreding van het Barro niet hoeven te worden aangepast en dat de regeling alleen geldt voor nieuwe ontwikkelingen. Bestaande bouwblokken in een geldend bestemmingsplan kunnen ongehinderd conform hun bestemming in gebruik blijven en ook de daarin al voorziene maar nog niet daadwerkelijk gerealiseerde bouwwerken en andere ontwikkelingsmogelijkheden zullen worden gerespecteerd. Alleen voor bestemmingsplannen die het geldende bestemmingsplan wijzigen en voor aanvragen om omgevingsvergunningen die een afwijking betekenen van het ten tijde van het in werking treden van het Barro geldende bestemmingsplan geldt dat deze geen nieuwe activiteiten mogen toelaten die de realisatie van een leidingenstrook belemmeren. Het kabinet verwijst verder naar de reactie op de zienswijzen over planschade in hoofdstuk IV van deze Nota van Antwoord.

I.3. Randvoorwaarden bij leidingaanleg en beheer (zienswijze LTO onder 3)

a. Beheer leidingenstroken

Hoofdstuk 9 van de Ontwerp-Structuurvisie gaat in op het beheer van de buisleidingenstrook. LTO Nederland geeft de voorkeur aan een onafhankelijke, gezamenlijke beheersorganisatie of de rijksoverheid. De vulling van de stroken kan immers zeer divers zijn wat betreft leidingeigenaren en benodigd beheer. Zorgvuldig beheer en goed overleg met de grondeigenaren/gebruikers is noodzakelijk. Daartoe behoort dat voor de grondeigenaar en -gebruiker duidelijk is bij wie hij/zij terecht kan als het gaat om de planning van de aanleg, beheer van de strook, vervolgschades, enzovoort.

Reactie

Het Rijk kiest nu nog niet uit de opties voor beheer. Hiervoor gaat Rijkswaterstaat in overleg met de leidingsector de mogelijkheden na. Zie ook hoofdstuk X van deze Nota van Antwoord.

b. Protocol voor aanleg en beheer

LTO verzoekt het bevoegd gezag een Protocol op te stellen zowel voor de aanleg, de eventuele verwijdering en verder beheer van leidingen.

Reactie

Het Rijk vindt het van belang dat er goede afspraken zijn tussen initiatiefnemer van de nieuwe leiding en grondeigenaar, maar ziet dat als een verantwoordelijkheid voor deze partijen zelf. Het Rijk legt zelf immers, met uitzondering van Defensieleidingen, geen leidingen aan.

c. Waarborgen voorkomen schade

Onderdeel hiervan moet zijn dat de leidinglegger alvorens de werkzaamheden aan te vangen een cultuurtechnisch rapport overlegt waaruit blijkt hoe en met welke waarborgen de werken plaats vinden om schade bij aanleg en cultuurschade in latere jaren te voorkomen.

Reactie

Deze wens kan de sector inbrengen in de besprekingen om te komen tot voornoemd protocol.

d. Aanlegvergunningenstelsel

In de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen wordt niet gesproken over het aanlegvergunningstelsel in bestemmingsplannen. Uit ervaring met bestemmingsplannen blijkt dat voor het buisleidingstracé in het bestemmingsplan nadere voorschriften gaan gelden, bijvoorbeeld geen nieuwe gebouwen of bouwwerken, aanleg van verharding of permanente opslag van goederen en dat voor een aantal activiteiten een aanlegvergunning nodig is. Dit staat ook in de Ontwerp-structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. LTO vindt, dat de aanleg van leidingen zodanig diep dient plaats te vinden, dat voor de grond boven de leidingenstrook geen aanlegvergunningstelsel in het bestemmingsplan behoeft te worden opgenomen voor normale agrarische activiteiten als (diep)ploegen en draineren. Individuele agrariërs voegen hieraan toe dat dit vanuit het Ministerie reeds bepaald moet worden.

Reactie

Inderdaad noemt de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen anders dan de Ontwerp-SVIR het woord aanlegvergunningstelsel niet.

Op welke wijze het tracé van een nieuwe leiding in het bestemmingsplan wordt verankerd, is aan het bevoegd gezag, bijv. de gemeenteraad of in geval van een Rijksinpassingsplan het Rijk. Voor elk bestemmingsplan geldt het vereiste van een goede ruimtelijke ordening, bezien vanuit de lokale situatie zodat lokaal maatwerk kan worden verricht. Daarbij zal ook het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in acht moeten worden genomen. Bij de aanleg van een leiding, of bijvoorbeeld in een protocol waarvan in zienswijze LTO onder 3 b sprake is, is er altijd de mogelijkheid algemene afspraken te maken over bijvoorbeeld drainage en diepploegen.

d. Compenserende maatregelen

Als er toch een aanlegvergunningstelsel nodig is, omdat de aanleg van de leiding niet zonder beperkingen kan worden gerealiseerd, zullen compenserende maatregelen nodig zijn, waaronder eventuele aankoop van een agrarisch bedrijf tegen een zodanige vergoeding, dat verplaatsing naar een vervangende, tenminste gelijkwaardige locatie mogelijk is.

Reactie

Dit is een vraagstuk dat in het kader van het vaststellen van planschade of in het kader van onteigening in het belang van de uitvoering van een bestemmingsplan overwogen moet worden, maar leent zich niet voor een uitspraak in het kader van de vaststelling van deze Structuurvisie Buisleidingen.

In de Ontwerp- Structuurvisie is overigens expliciet, namelijk in paragraaf 6.8, aangegeven dat aankoop of onteigening niet wordt voorgestaan. Zie tevens hoofdstuk IV van dit Algemeen deel van de Nota van Antwoord (reactie op de zienswijzen over planschade).

I.4. Alternatieven voor voorgestelde tracés (gelijklopende zienswijze agrariërs)

Indieners hebben bezwaren tegen de ligging van het voorgestelde tracé voor de leidingstroken en zijn van mening dat er voldoende alternatieven zijn.

Reactie

Uitgangspunt voor het aanwijzen van tracés is het efficiënt gebruik van de ruimte door bundeling van toekomstige buisleidingstracés met tracés van bestaande leidingen. Het is van nationaal belang dat een aantal hoofdverbindingen beschikbaar blijft voor toekomstig aan te leggen leidingen. Bestaande doorgaande verbinding lopen doorgaans door landelijk gebied; dit geldt dus ook voor de buisleidingstroken voor toekomstige buisleidingen. De tracés zijn onderzocht op effecten van milieu, natuur, landschap en ruimte. Waar nodig vanwege aanwezigheid van bijv. bebouwing of Natura2000-gebieden is gekozen voor een alternatief tracé, dit kan betekenen dat ontbundeld moest worden.

I.5. Stroken voor leidingen gevaarlijke stoffen (gelijklopende zienswijze agrariërs)

Veel indieners van zienswijzen merken op dat het tracé van de buisleidingstroken is afgeleid van buisleidingen van Gasunie. Aangezien de leidingstroken ook bedoeld zijn voor andere stoffen dan aardgas, wordt de kans op calamiteiten verhoogd.

Reactie

Indieners suggereren dat aardgas geen gevaarlijke stof is, dat is aardgas echter wel. Ook voor aardgastransportleidingen geldt dat er een zeker risico aanwezig is. Voor de aanleg en het beheer van leidingen voor het transport van gevaarlijke stoffen gelden wettelijke regels en de eigen normen van de sector. Hiermee worden de risico's beperkt. De ILT ziet toe op de naleving door de leidingsector.

I.6. Strookbreedte (gelijklopende zienswijze agrariërs)

Veel indieners van zienswijzen wijzen erop dat in de teksten vooral gesproken wordt over een strookbreedte van 70 meter en waar dit tot knelpunten leidt is dit tot 40 meter teruggebracht. Men constateert op de kaart dat de zone over grotere afstanden 40 meter breed is en vraagt of IenM kan aangeven welke breedte bij het eigen bedrijf van toepassing is?

Reactie

Op de kaart die hoort bij de Structuurvisie Buisleidingen (visiekaart, in te zien op www.ruimtelijkeplannen.nl) is de breedte van de strook aangegeven.

I.7. Gevolgen voor de landbouw (gelijklopende zienswijze agrariërs)

In de toelichting staat dat ligging van het tracé voor het grootste deel is afgeleid van de ligging van buisleidingen van Gasunie. Nu hiernaast meerdere

buisleidingen komen te liggen, waarbij het niet meer alleen om transport van gas maar ook om gevaarlijke stoffen gaat, levert dit voor het bedrijf van de indiener van de zienswijze problemen op. De reden hiervoor is dat de impact op het agrarisch bedrijf en het grondgebruik bij uitbreiding van de strook met buisleidingen fors toeneemt en de kans op calamiteiten sterk verhoogt. In de gehele rapportage ontbreekt een inschatting van de gevolgen van de aanleg van de tracé voor landbouwbedrijven. Voor het eigen bedrijf geldt dat:

- a. de zone direct naast de stal ligt waarin het vee verblijft. In geval van calamiteiten wordt hier geen rekening mee gehouden. Hiervoor moeten dezelfde normen gelden als voor het groepsrisico.
- b. bij calamiteiten de kans op vervuiling van de grond groot is, waardoor deze niet meer bruikbaar is voor voedselproductie. Bij kwetsbare plekken is versterking van de buisleidingen mogelijk. Dit zou ook moeten gelden voor landbouwgrond waarop voedsel geproduceerd wordt.
- c. de kans op verstoring van de drainage dermate groot is, dat het perceel in de toekomst niet meer bruikbaar is voor landbouw. Deze indieners verzoeken om algemene richtlijnen voor de buisleidingenstrook op te stellen waaronder een minimale diepte voor nieuwe buisleidingen van 1,5 of 1,7 meter.

Reactie:

De normen voor het groepsrisico gelden voor mensen, niet voor dieren. De stal met dieren hoeft dus niet te worden meegenomen in de berekening van het groepsrisico. Het Besluit externe veiligheid buisleidingen regelt de zorgplicht voor leidingexploitanten om hun leidingen schoon en veilig te onderhouden.

Lokaal kunnen tussen grondeigenaren en leidingexploitanten afspraken worden gemaakt over de maatregelen die door de exploitant worden getroffen om vervuiling van de grond bij een calamiteit zoveel mogelijk te voorkomen.

Ten aanzien van de verstoring door drainage en de minimale diepte voor nieuwe leidingen, valt op te merken dat dit een zaak is tussen grondeigenaar en initiatiefnemer voor de nieuwe leiding. Dit punt zou betrokken kunnen worden in de onderhandelingen over het protocol, waarvan sprake is in de zienswijze 4 van LTO.

Zie ook de kabinetsreactie onder paragraaf I.3 hierboven.

I.8. Waardevermindering van de grond (gelijkluidende reactie agrariërs)

Indieners merken op dat, doordat er zo'n brede strook door hun land loopt waar de leidingen lopen, waarop bovendien een zakelijk recht gevestigd wordt, de waarde van hun kavel minder is dan een kavel zonder leidingenstrook. Men vindt dan ook dat dit niet onder de schade-afspraken met afzonderlijke leidingleggers meer kan vallen en zal hiervoor een vergoeding vermogensschade voor het gehele kavel vragen.

Reactie:

Dit aspect is behandeld in het Algemeen deel onder XVIII: de reactie op de zienswijzen over planschade.

II. Reactie Federatie Particulier Grondbezit (zienswijze nr. 173)

De Federatie Particulier Grondbezit (FPG) onderschrijft de zienswijze van LTO en voegt daar nog een aantal standpunten aan toe.

II.1. Afweging maatschappelijke kosten en baten (zienswijze FPG onder 1)

In paragraaf 7.5 van de Ontwerp-Structuurvisie (maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA)) is wel aandacht besteed aan de kosten en baten voor overheden en exploitanten, maar er wordt geen aandacht besteed aan de kosten en extra werkzaamheden van de eigenaren en gebruikers van de betrokken grond (agrarische grond, natuurgebieden, landgoederen). Niet alleen zullen zij de leidingstroken op hun grond geprojecteerd zien, maar ook zullen zij geconfronteerd worden met de uitvoering: dus met de aanleg van de leidingen en

het gebruik ervan. Zij zullen niet meer ten volle over hun grond kunnen beschikken omdat de leidingen het grondgebruik zullen beperken.

Reactie:

De nadelige gevolgen voor grondeigenaren en -gebruikers hebben vooral betrekking op het eventueel schade lijden door de aanleg, onderhoud en het beheer van concrete buisleidingen. De Structuurvisie Buisleidingen noch andere planologische regelingen kunnen voorschrijven dat er daadwerkelijk buisleidingen aangelegd en gerealiseerd moeten worden. Het doel van de Structuurvisie Buisleidingen is om ruimte vrij te houden voor toekomstige leidingen op een aantal hoofdverbindingen in Nederland. Voor de aanleg van een dergelijke buisleiding is op grond van het Besluit externe veiligheid buisleidingen altijd een passend rechtsgeldig bestemmingsplan nodig. Een bestemmingsplan dat al op die manier toereikend is voor de aanleg van deze soort buisleidingen hoeft uiteraard niet meer gewijzigd te worden. Zolang een concrete buisleiding nog niet planologisch toegestaan is in een bestemmingsplan met toepassing van het Besluit externe veiligheid buisleidingen, kan het volgens het geldende bestemmingsplan toegestane gebruik van de grond (inclusief het toegestane bouwen) onbelemmerd worden voortgezet ook na het inwerkingtreden van het Barro. De schadebepaling komt daarom eerst pas aan de orde wanneer ten behoeve van een concrete buisleiding van nationale betekenis een adequaat bestemmingsplan of een rijksinpassingsplan, indien het gaat om een aardgastransportleiding uit de Gaswet of een leiding uit de Mijnbouwwet, met toepassing van het Besluit externe veiligheid buisleidingen wordt voorbereid. Eerst dan zal bepaald moeten worden of en zo ja, in hoeverre in dat concrete geval er sprake zal zijn van een schadelijktige grondslag (oorzaak) als bedoeld in artikel 6.1, lid 2, van de Wro.

Daarnaast is het in Nederland in het algemeen niet zo geregeld dat een grondeigenaar of grondgebruiker het grondgebruik onder alle omstandigheden ten volle kan benutten. Daarmee wordt gesuggereerd dat het private eigendomsrecht afbreuk zou kunnen doen aan het publiekrecht, dat ook betrekking heeft op het gebruik van de grond. Niet alleen bevestigt de Wet ruimtelijke ordening dat deze ruime opvatting van de reikwijdte van het eigendomsrecht onjuist is. Dit geldt ook voor de Belemmeringenwet privaatrecht of de in voorbereiding zijnde opvolger daarvan en de Onteigeningswet. Dit zijn wettelijke instrumenten om eigenaren en andere zakelijk gerechtigden te dwingen om werken of werkzaamheden op hun grond te gedogen. Het gaat dan om het uitvoeren, wijzigen of opruimen van werken of werkzaamheden krachtens een publiekrecht genomen besluit. Daarbij geldt een schadevergoeding en een zorgvuldige procedure. Zo nodig, indien een minnelijke schikking niet lukt, kunnen zakelijke rechten geheel of gedeeltelijk onteigend worden. Zo bevat Titel IV van de Onteigeningswet een aparte grondslag voor onteigening in het belang van de ruimtelijke ontwikkeling ter uitvoering van een bestemmingsplan of rijksinpassingsplan of een plan ter uitvoering van een plan van werken of ter uitvoering van een bouwplan et cetera.

II.2. Leidingen buiten gebruik (zienswijze FPG onder 2)

Leidingen die geen functie meer hebben voor transport met gevaarlijke stoffen, blijven in de regel liggen. In de Structuurvisie dient daarom opgenomen te worden dat op verzoek van de grondeigenaar buiten gebruik gestelde leidingen dienen te worden verwijderd en het over de buisleiding gevestigde zakelijke recht van opstal dient dan teniet te worden gedaan.

Reactie

In de Structuurvisie Buisleidingen is opgenomen dat lege buisleidingen in de strook blijven liggen, nadat deze zijn schoongemaakt. Alleen wanneer in de leidingstrook te weinig ruimte over is voor de aanleg van nieuwe leidingen, zal de leiding moeten worden verwijderd. Dit gebeurt dan gelijktijdig met de aanleg van de nieuwe leiding, zodat het risico van graafschade aan andere leidingen zoveel mogelijk wordt beperkt.

Het vestigen van een beperkt zakelijk recht als het recht van opstal kan alleen plaatsvinden door achtereenvolgens 1) het sluiten van een zakelijke overeenkomst tussen twee partijen, van wie één de eigenaar van de grond is, 2) het opmaken van een notariële acte door een notaris en 3) het inschrijven daarvan in de registers van het Kadaster. Het recht van opstal kan voor onbepaalde of bepaalde tijd worden gevestigd. Het recht van opstal gaat uitsluitend door verloop van de bepaalde tijd teniet of door de specifiek aangeduide manieren in artikel 3:81 Burgerlijk Wetboek. In de Structuurvisie Buisleidingen kan over het teniet gaan van dit beperkt zakelijk recht dan ook juridisch geen bindende uitspraak worden opgenomen.

II.3. Strookbeheer (zienswijze FPG onder 3)

De FPG vraagt om grondeigenaren en -gebruikers bij het beheer van de leidingenstroken te betrekken. Het werken met een protocol kan daarbij een goed hulpmiddel zijn. Er moet één coördinatiepunt komen, waarbij ook schade kan worden verhaald in geval van calamiteiten.

Reactie

Het Kabinet is van mening dat het maken van afspraken hierover een verantwoordelijkheid is van leidingsbedrijfsleven en grondeigenaren gezamenlijk. Zie verder paragraaf I.3 voor de reactie op de zienswijze van LTO Nederland voor wat betreft beheer van leidingen en het werken met een protocol.

De gemeente is het planschadeloket voor het geval de schade niet anderszins, bijvoorbeeld door de leidinglegger, is vergoed.

II.4. Schadecompensatie (zienswijze FPG onder 4)

Over schade als gevolg van de Structuurvisie zegt het Rijk niets. Er ontbreekt een nadeelcompensatieregeling of een soortgelijke regeling.

FPG meent dat die schade ten gevolge van de Structuurvisie sec wél voor vergoeding in aanmerking dient te komen. Reservering brengt immers al waardedaling met zich. Het rijk zou schadevergoeding kunnen ontlopen bij tussentijdse verkoop van gronden (in de periode tussen reservering en feitelijke aanleg van de leiding).

De tracés zullen zo snel mogelijk in de betrokken bestemmingsplannen een dubbelbestemming moeten krijgen.

Reactie

Wat betreft het eerste deel van de zienswijze verwijst het Rijk naar hoofdstuk IV van dit Algemeen deel van de Nota van Antwoord (reactie op de zienswijzen over planschade). Veronderstelde schade met het oog op een toekomstige planologische ontwikkeling (schaduwshade) komt in ons Nederlandse rechtssysteem niet voor vergoeding in aanmerking. Van bewust door het Rijk ontlopen van door indiener gestelde schadevergoedingsverplichtingen is geen sprake. Deze situatie is vergelijkbaar met het elders in dit algemeen deel beschreven systeem dat beoogt om schade te minimaliseren. De reserveringen betreffen bovendien in het algemeen leidingenstroken waarin al leidingen liggen (bundelingsprincipe).

Het Rijk ziet dan ook gelet op het hiervoor al decennia geldende juridische systeem en het kostenaspect voor de overheid geen aanleiding voor een buitenwettelijke nadeelcompensatieregeling in dit dossier, maar ziet de gemeente in deze als planschadeloket. Dit loket gaat echter pas open voor het indienen van planschade-claims bij het aanpassen van het bestemmingsplan of rijksinpassingsplan. Planschadevergoeding speelt overigens niet in het geval dat de schade anderszins – bijvoorbeeld door de leidinglegger – al is vergoed.

Bij het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan kan bepaald worden of en hoe de buisleidingenstrook daarin opgenomen wordt. Het Rijk geeft hier in de Structuurvisie geen voorschriften voor. De situatie kan zich voordoen als de

gemeente een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling mogelijk wil maken of als een initiatiefnemer voor een nieuwe leiding zich meldt (op grond van artikel 14 van het Besluit externe veiligheid buisleidingen moet iedere leiding voor het vervoer van gevaarlijke stoffen in het bestemmingsplan vastgelegd zijn).

III. Wettelijke doorwerking

In een aantal zienswijzen wordt gevraagd naar de wijze waarop het vrijhouden van leidingstroken in bestemmingsplannen moeten worden geregeld. Sommige indieners noemen hierbij de suggestie van een rijksinpassingsplan.

Reactie

Er is een aantal redenen waarom het Rijk ervoor kiest de wettelijke doorwerking te regelen via het Barro. De belangrijkste reden daarvoor is de planhorizon van de Structuurvisie Buisleidingen die zich uitstrekt tot 2035. Er hoeft dus geen zicht te zijn op realisatie van nieuwe leidingen binnen de eerste tien jaar. Door gebruik te maken van het Barro wordt voor een langere periode dan tien jaar geborgd dat er ruimte wordt vrijgehouden voor de aanleg van nieuwe leidingen. Bovendien kan met dit instrument ook aanleg van nieuwe leidingen buiten de leidingstroken worden voorkomen, zodat de ruimte voor de leidingstroken niet voor niets wordt gereserveerd en efficiënt met de ruimte wordt omgegaan.

Het Barro past qua instrument ook in de huidige tijdgeest waarin lokaal maatwerk zoveel mogelijk wordt overgelaten aan provincies en gemeenten.

Het Rijk zal geen rijksinpassingsplan maken voor de leidingstroken zoals opgenomen in de Structuurvisie. Een rijksinpassingsplan is een relatief zwaar instrument waarbij de initiatiefnemer (het Rijk) tot op het detailniveau van een bestemmingsplan moet onderzoeken hoe de leidingstroken exact komen te lopen. Voor een aantal categorieën buisleidingen, vastgelegd in de Gaswet en in de Mijnbouwwet, is het Rijk bevoegd een rijksinpassingsplan vast te stellen; in dergelijke situaties gaat het, in tegenstelling tot de Structuurvisie, om een concreet aanlegproject.

IV. Planschade

Veel indieners van zienswijzen stellen dat de Structuurvisie Buisleidingen en het Barro - na hun in werking treden - inbreuk maken op bestaande rechten. Dit betreft eigendoms- en gebruiksrechten van de grond, maar ook bouw- en gebruiksrechten op basis van nu geldende bestemmingsplannen of afgegeven omgevingsvergunningen. Indieners stellen dat dit moet leiden tot vergoeding van planschade door het Rijk en niet door gemeenten.

Reactie

a. waarborgen buisleidingenstroken

Vanwege het algemeen belang kan door publiekrechtelijke regels inbreuk worden gemaakt op eigendoms- en gebruiksrechten die zijn gebaseerd op het Burgerlijk Wetboek. Denk bijvoorbeeld aan de regels met betrekking tot het bouwen en het gebruik van de grond in een bestemmingsplan. Ook kunnen de Belemmeringenwet privaatrecht en de Onteigeningswet in dit verband genoemd worden.

De doelstelling van de Structuurvisie is alleen te waarborgen dat ruimte wordt vrijgehouden voor buisleidingen van nationaal belang zodat deze in de toekomst ook daadwerkelijk aangelegd kunnen gaan worden. Er is sprake van een voorwaardenscheppende aanpak. Dit vrijwaren en de daadwerkelijke aanleg zijn twee heel verschillende, niet te verwarren zaken die zich op verschillende momenten in de tijd afspelen.

In ieder geval is voor de aanleg van een buisleiding van nationaal belang op grond van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) altijd een passend rechtsgeldig bestemmingsplan nodig met in elk geval de bestemming "buisleidingen(strook)". Veelal zal sprake zijn van combinatie met een andere bestemming. Samen levert dat een zogeheten dubbelbestemming op. Een

bestemmingsplan dat al toereikend is voor de aanleg en het beheer van buisleidingen van nationaal belang hoeft uiteraard niet meer te worden gewijzigd.

b. Bestaande rechten blijven intact

Zolang een concrete buisleiding planologisch nog niet is toegestaan in een bestemmingsplan, kan volgens het geldende bestemmingsplan het toegestane gebruik van de grond (inclusief toegestane bouwmogelijkheden) onbelemmerd worden voortgezet ook na het inwerkingtreden van beoogde bepalingen over buisleidingen in het Barro. De in dat bestemmingsplan opgenomen bouwtitels blijven gelden. Alleen voor bestemmingsplannen die het geldende bestemmingsplan wijzigen of voor aanvragen om omgevingsvergunningen die een afwijking betekenen van het ten tijde van het in werking treden van het Barro geldende bestemmingsplan geldt dat deze geen nieuwe activiteiten mogen toelaten die de realisatie of instandhouding van een buisleidingstrook belemmeren.

Paragraaf 10.1 van de Ontwerp-Structuurvisie is conform het bovenstaande verduidelijkt.

Door toedoen van de Structuurvisie Buisleidingen en een regeling over buisleidingenstroken in het Barro worden de bestaande bouwrechten en gebruiksmogelijkheden van de grond in het geldende bestemmingsplan niet rechtstreeks aangetast. Hiermee is getracht de kans op planschade zoveel mogelijk te voorkomen. De inhoud van de Structuurvisie en het Barro kunnen in beginsel niet als wettelijke schadeplichtige grondslagen/oorzaken voor (het toekennen van) planschade, als bedoeld in artikel 6.1, lid 2 Wro, worden aangemerkt.

De vraag of er schade optreedt, kan ingevolge dat wetsartikel pas juridisch aan de orde worden gesteld bij de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan of (rijks)inpassingsplan of bij de beslissing op de aanvraag van een omgevingsvergunning ter afwijking van een geldend bestemmingsplan als bedoeld in artikel 2.1, lid 1 onder c, Wabo.

In Nederland bestaat geen recht op vergoeding van zogenaamde schaduwshade, dat wil zeggen veronderstelde schade tengevolge van aan het bestemmingsplan voorafgaande niet-juridisch bindende plannen, zoals een structuurvisie of beleidsnota. Zie ook hst II van deze Nota van Antwoord, Zienswijze FPG, onder 4.

c. Planschadeclaims

Voor planschadeclaims kunnen burgers zich desgewenst wenden tot de gemeente. Die fungeert in deze als schadeloket. Dit gemeentelijk loket gaat echter pas open voor het indienen van planschadeclaims bij het aanpassen van het bestemmingsplan of rijksinpassingsplan of bij het geheel of gedeeltelijk weigeren van de gevraagde omgevingsvergunning ter afwijking van het bestemmingsplan dat geldig was ten tijde van het in werking treden van het Barro.

Het Rijk heeft in de Structuurvisie Buisleidingen getracht de kans dat planschade optreedt zoveel mogelijk te beperken door tracés van de buisleidingenstroken waar mogelijk om woongebieden heen te leggen, voorstellen van gemeenten en indieners van zienswijzen mee te nemen, e.d.. In het Barro wordt beoogd om aan de gemeenten de nodige flexibiliteit te bieden door het opnemen van de mogelijkheid om van het voorkeurstracé af te wijken vanwege bestaande bestemmingsplannen, daarbij spelende belangen of toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Dit biedt de gelegenheid voor lokaal maatwerk. Zolang er maar een doorgaande verbinding gewaarborgd is die aansluit op het tracé bij naastliggende gemeenten. Aan het gebruik van deze mogelijkheid zal een termijn worden verbonden, gedacht wordt aan 5 jaar. Binnen deze termijn kunnen gemeenten met alle betrokkenen bij zowel het tracé als de feitelijke aanleg van een buisleiding in overleg gaan en zo mogelijk tot overeenstemming komen.

Conclusie

Gelet op al het voorgaande - al het denkbare maatwerk om ter plaatse een leidingstrook in te passen én de veroorzaker betaalt - verwacht het kabinet dat het toekennen van planschade op lokaal niveau slechts in een zeer beperkt aantal gevallen aan de orde zal zijn.

V. Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook

Een aantal indieners van zienswijzen heeft vragen bij de termijn van vijf jaar die geldt voor het zoekgebied ter weerszijden van de buisleidingenstrook.

Reactie

Over de gevolgen van ruimtelijke plannen dient niet te lang onzekerheid te bestaan. Aan de andere kant zijn toekomstige ontwikkelingen niet altijd tijdig in te schatten. Gedacht wordt in het Barro een termijn van vijf jaar op te nemen waarbinnen gemeenten gebruik moeten maken van de mogelijkheid om van het voorkeustracé af te wijken. De termijn van vijf jaar is een afweging tussen enerzijds het belang van leidingexploitanten die duidelijkheid willen over de ligging van de buisleidingenstroken en het belang van gemeenten om flexibiliteit bij ruimtelijke ontwikkelingen te hebben.

VI. Regionale leidingen in nationale leidingstroken

Een aantal indieners van zienswijzen heeft bezwaren tegen het weren uit de nationale buisleidingenstrook van leidingen van regionaal belang of heeft daar vragen over.

Reactie

In een aantal zienswijzen wordt gevraagd of regionale leidingen ook in de nationale leidingstroken gelegd kunnen worden. Het Rijk blijft bij het standpunt dat de leidingenstrook alleen bedoeld is voor leidingen van nationaal belang. Er moet straks niet de situatie ontstaan dat er geen leidingen van nationaal belang meer aangelegd kunnen worden in de nationale leidingstrook omdat deze langzamerhand vol is gelegd met leidingen van regionaal belang. Overigens blijft een bestemmingsplan met een buisleidingenstrook dat al de mogelijkheid biedt andere leidingen in die strook te leggen dan die van nationaal belang voor gevaarlijke stoffen, gewoon van kracht.

Leidingen van regionaal belang kunnen wel zoveel mogelijk náást de nationale leidingstroken gepland worden. Dit laatste doet zich voor in de Provincie Groningen waarmee de Minister van IenM overlegt over het mogelijk bundelen van de nationale leidingstrook naar de Eemshaven en de regionale buizenzone tussen Eemshaven en het industriepark bij Delfzijl. Voor de Minister van IenM is daarbij de aanpak van het Barro (ruimte vrij houden voor nieuwe leidingen, geen verplichting tot het bestemmen van buisleidingstroken) uitgangspunt. Voor uitzonderingen zie onder XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen.

VII. Cumulatie risico's

Een aantal indieners van zienswijzen vraagt om inzicht in de cumulatie van risico's van leidingen voor gevaarlijke stoffen met andere leidingen of met andere risicovolle activiteiten.

Reactie

Er is geen rijksbeleid voor cumulatie van risico's. In de Structuurvisie Buisleidingen is dan ook niet ingegaan op de vraag hoe wordt omgegaan met cumulatie van risico's door samenloop van rijks- of spoorwegen met de buisleidingenstrook. Het is voor een gemeente mogelijk om handmatig buiten de bestaande rekenprogramma's om zelf de cumulatie van risico's te berekenen. Het staat een gemeente vrij om te besluiten om binnen hun eigen beleidskader

rekening te houden met de cumulatie van risico's en daar maatregelen op te nemen (zie ook paragraaf IX Consequenties Groepsrisico).

VIII. Plaatsgebonden Risico leidingen voor chemische stoffen

Een aantal indieners van zienswijzen vraagt om een verklaring voor de onzekerheid over het plaatsgebonden risico van leidingen voor chemische stoffen.

Reactie

Dit punt is ook genoemd in het advies van de Commissie voor de m.e.r.. Voor chemicaliënleidingen geldt dat momenteel nog onderzoek wordt gedaan naar de grenswaarden voor het plaatsgebonden risico (PR 10^{-6}) van bestaande leidingen en maatregelen om de contour te kunnen verkleinen. Voor nieuwe chemicaliënleidingen is de verwachting dat met technische en organisatorische maatregelen (dieper leggen, dikkere wand) voor de meeste leidingen een kleinere PR 10^{-6} contour behaald kan worden dan voor bestaande leidingen. In ieder geval zal voor alle leidingen gelden, dus ook voor chemicaliënleidingen, dat de PR 10^{-6} -contour binnen de leidingenstrook moet vallen, ook als het een versmalde strook betreft.

IX. Consequenties Groepsrisico

Een aantal indieners van zienswijzen vraagt naar de consequenties voor de omgeving in verband met het groepsrisico.

Reactie

Uiteraard is het uitgangspunt in het externe-veiligheidsbeleid dat risico's zo veel mogelijk beperkt worden. Het bevoegd gezag voor de ruimtelijke ordening zal het bij bouwplannen langs buisleidingenstroken het groepsrisico moeten verantwoorden. De gewenste indicatie kan wel worden gegeven, maar louter als een handvat; deze indicatie kan niet worden opgevat als norm of aanbeveling. In hoofdstuk 8 van de Structuurvisie Buisleidingen is daarom ter illustratie een tabel weergegeven met een kwalitatieve typering van woonwijken die corresponderen met diverse niveaus van het groepsrisico uitgaand van een bepaalde mix aan nieuwe buisleidingen. Dit wordt uitgewerkt in de handleiding "Buisleidingen in bestemmingsplannen". Voor een concrete ruimtelijke ontwikkeling waarbij het groepsrisico verantwoord moet worden, zal natuurlijk een specifieke risicoberekening uitgevoerd moeten worden. Daarnaast blijven uiteraard de eisen van het Besluit externe veiligheid buisleidingen voor de individuele buisleidingen gelden. Met het oog op de aanwezigheid van meerdere leidingen dient de verantwoording van het groepsrisico bovendien extra aandacht te besteden aan de aspecten voorbereiding op incidenten, rampenbestrijding en hulpverlening.

X. Beheer van leidingstroken

Een aantal indieners van zienswijzen stelt vragen over de wijze waarop het beheer van de buisleidingenstroken geregeld wordt.

Reactie

Rijkswaterstaat heeft het initiatief genomen voor overleg met de Vereniging van Leidingeigenaren in Nederland (Velin) over een gezamenlijke verkenning naar de mogelijkheden en onmogelijkheden van collectief beheer van buisleidingstroken.

Met betrekking tot de ruimtelijke ordening ligt er voor Rijkswaterstaat een publieke rol, wanneer in een gereserveerde leidingstrook nog geen buisleiding(eigenaar) aanwezig is. Vanwege het nationaal belang van het hoofdbuisleidingnet moet gezorgd worden dat de gereserveerde ruimte voor buisleidingen niet onverhoopt door een andere ruimtelijke ontwikkeling wordt verstoord. Rijkswaterstaat zal het signaleren van ruimtelijke plannen die de ruimtereservering voor buisleidingen verstoren, meenemen bij het signaleren van ruimtelijke initiatieven van derden die invloed hebben op het functioneren van

hoofdwegen, hoofdvaarwegen en hoofdwatersysteem. Wanneer eenmaal de eerste leiding in een strook gelegd is, is private sector aanwezig en kan ze zelf de ruimtelijke ontwikkelingen rond haar buisleiding bewaken.

Rijkswaterstaat gaat met de sector na welke procedurele en inhoudelijke spelregels gemaakt moeten worden over de invulling van de strook met nieuwe leidingen en de aanpak van het operationele beheer door de private partijen (zoals het overnemen van controles voor elkaar en het elkaar informeren bij onderhoud en graafwerkzaamheden).

Diverse insprekers hebben te kennen gegeven mee te willen denken en/of doen, of hebben andere partijen hiervoor voorgedragen. Dit is doorgegeven aan Rijkswaterstaat.

XI. Wijzigingen tracé binnen zoekgebied

Een aantal indieners van zienswijzen heeft voorstellen gedaan voor het wijzigen van het tracé van de buisleidingenstroken om daarmee knelpunten met bestaande of mogelijk toekomstige bebouwing te voorkomen of met het oog op een betere bedrijfsvoering.

Reactie

Het voorkeustracé is in overleg met gemeenten, provincies en leidingexploitanten zodanig gekozen dat het principe van bundelen met andere leidingen leidend is geweest en dat knelpunten zoveel mogelijk gemeden zijn. Kleine aanpassingen van het tracé kunnen door gemeenten worden aangegeven (zie volgende paragrafen).

Aanpassing binnen het zoekgebied

In het Barro wordt beoogd om aan de gemeenten voor een bepaalde termijn de nodige flexibiliteit te bieden door het opnemen van de mogelijkheid om van het voorkeustracé af te wijken vanwege bestaande bestemmingsplannen, daarbij spelende belangen of toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Zie voor termijn onder V, Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook. Het is de bedoeling ter weerszijden vanaf de rand van de strook een zoekgebied van 250 meter op te nemen om daarmee gemeenten de mogelijkheid bieden de strook te verschuiven. Dit biedt de gelegenheid voor lokaal maatwerk. Dit is aan de orde wanneer de gemeente een nieuw bestemmingsplan voor het betreffende gebied vaststelt, al dan niet ten behoeve van een nieuw te leggen leiding. Aan het gebruik van deze mogelijkheid zal een termijn worden verbonden (zie hst. V). Voorwaarde is hierbij wel dat het tracé blijft aansluiten op het tracé in de naastgelegen gemeenten. Een voorstel moet overigens wel technisch uitvoerbaar zijn. Het rijk zal alle inspraakreacties waarop dit van toepassing is aan de betreffende gemeenten doorgeven.

Versmalling

Verschillende knelpunten zijn reeds in de Ontwerp-Structuurvisie opgelost door, waar dit een oplossing bood, de strook ter plaatse te versmallen. Om tekentechnische redenen is er in die gevallen voor gekozen om de strook van 70 meter aan weerszijden van het knelpunt te beëindigen en een nieuwe, smallere strook ter hoogte van het knelpunt in te tekenen. De strook eindigt op tekening niet recht maar in een halve cirkel, waardoor soms toch woningen of andere bouwwerken binnen dit uiteinde van de strook vallen. In voorkomende gevallen is de ingetekende versmalling leidend en kunnen gemeenten bij het aanpassen van bestemmingsplannen uitgaan van die versmalling, zodat geen knelpunt op zal treden. Het Rijk past dit zelf niet meer aan in de Structuurvisie.

Geen bebouwing

Veel insprekers melden dat de strook over hun grond gaat, en verzoeken de strook te verschuiven. Indien het onbebouwde grond betreft en in het bestemmingsplan bebouwing niet is toegestaan, kiest het Rijk er voor om de strook niet te verplaatsen. In de meeste gevallen liggen er al leidingen in de

strook en is het bundelingsbeginsel dan leidend. Waar bebouwing aanwezig is of toegestaan is op grond van een geldig bestemmingsplan heeft de gemeente de mogelijkheid het tracé van de strook binnen het zoekgebied te optimaliseren.

Verschillende verzoeken om aanpassing van de strook zijn wel gehonoreerd, omdat het aanpassingen betreft waar rijksbelangen spelen of omdat deze niet binnen de afwijkingsbevoegdheid van een gemeente aangepast kunnen worden (bijvoorbeeld plaatselijke versmalling of splitsing van een strook, of een omlegging buiten het zoekgebied). In een aantal gevallen waren reeds toezeggingen van het Rijk aan bepaalde gemeenten gedaan om vanwege de bijzondere situatie het voorkeurstracé aan te passen. Het resultaat van de aanpassingen is als zodanig herkenbaar op 'www.ruimtelijkeplannen.nl'. In de tabel met de reacties op de zienswijzen is ook aangegeven of het Rijk de strook heeft aangepast om voornoemde redenen.

XII. Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen

Een aantal indieners van zienswijzen wijst er op dat in bestemmingsplannen al buisleidingenstroken zijn opgenomen. Met name geldt dit voor gemeenten in de provincie Zeeland, maar ook elders is dit het geval.

Reactie

In de provincie Zeeland is een Structuurvisie Buisleidingen opgesteld naar aanleiding van het (vorige) Structuurschema Buisleidingen van 1985. Zeeland was hiermee de enige provincie die destijds het beleid uit het Structuurschema buisleidingen heeft overgenomen in haar eigen provinciale beleid en in de eigen verordening. Gemeenten werd gevraagd om leidingstroken met een breedte van 50 meter vrij te houden in hun bestemmingsplannen. Dit is door de gemeenten vervolgens gedaan, waarbij de strook bestemd was voor zowel nationale als regionale leidingen en waterleidingen. Omdat de ruimte reeds gereserveerd is in de Zeeuwse gemeentelijke bestemmingsplannen en voor een groot deel samenvalt met de nieuwe leidingstroken is besloten dat de reeds gereserveerde ruimte leidend is en dat geen verbreding naar 70 meter zal worden gevraagd. Dit kan namelijk voor de nodige problemen zorgen omdat buiten de 50 meter bebouwing was toegestaan en mogelijk ook is gerealiseerd. De leidingstroken zullen in Zeeland dus een breedte van 50 in plaats van 70 meter hebben.

Enkele indieners van zienswijzen hebben opgemerkt dat voor de kruising van de Westerschelde een strook van 70 meter breedte niet geschikt is. Ter hoogte van het traject Ellewoutsdijk en Terneuzen hanteert Rijkswaterstaat een leidingstrook van 2 à 2,5 km; deze is ook op de nautische kaarten aangegeven. District Westerschelde van Rijkswaterstaat toetst hierop bij nieuwe vergunningaanvragen om te voorkomen dat anderen onnodig beperkingen worden opgelegd (bijvoorbeeld schepen die niet meer kunnen ankeren, baggerwerken die niet uitgevoerd kunnen worden). In de Structuurvisie is een strook van 2 km breedte opgenomen.

XIII. Buizenzone Eemdelta Groningen

De in de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen voorgestelde leidingstrook richting de Eemshaven heeft diverse zienswijzen opgeleverd. In het gebied loopt ook een besluitvormingsproces voor een regionale buizenzone tussen Eemshaven en Delfzijl. In de zienswijzen wordt soms ingegaan op de plannen voor de buizenzone en alternatieve tracés voorgesteld. In deze paragraaf wordt op deze opmerkingen ingegaan. Zienswijzen die betrekking hebben op de bedrijfsvoering voor met name landbouwbedrijven, waarover ook elders uit het land zienswijzen zijn ingediend, worden behandeld in hoofdstuk I van dit Algemene deel van de Nota van Antwoord.

Reactie

De Structuurvisie Buisleidingen stelt een hoofdstructuur vast voor buisleidingverbindingen van nationaal belang voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Daaronder vallen in de provincie Groningen onder meer verbinding naar de Eemshaven en het aanlandingspunt voor aardgas in de Emmapolder en naar Duitsland. De Structuurvisie Buisleidingen houdt voor de verbinding naar de Eemshaven rekening met 3 of 4 nieuwe leidingen de komende 25 jaar. Dat betekent dat gemiddeld eens in de zes jaar een nieuwe leiding verwacht kan worden.

De Provincie Groningen bereidt besluitvorming voor over een buizenzone tussen de Eemshaven en het chemiepark Oosterhorn bij Delfzijl, de Buizenzone Eemsdelta. Doel is het faciliteren van een samenhangende ontwikkeling van haven- en industriegebieden in de provincie. Voor de buizenzone is een aantal alternatieve verbindingen onderzocht.

De buizenzone tussen Eemshaven en het chemiepark Delfzijl vervult een regionale functie.

Het tracé van de nationale leidingstrook valt samen met een deel van een van de alternatieven voor de Buizenzone, namelijk het Leermenstracé. Het Kabinet ziet in de uitkomsten van het MER geen aanleiding om van deze voorkeur af te stappen. Vanuit het bundelingsprincipe zijn geen andere nationale tracés naar de Eemshaven onderzocht. Anders dan de initiatiefnemers van de buizenzone gaat het in de Structuurvisie Buisleidingen niet om een verbinding tussen de Eemshaven en het chemiepark bij Delfzijl. Daarom zijn de alternatieven uit het project Buizenzone Eemsdelta niet in de afweging voor de Structuurvisie betrokken.

De Structuurvisie Beperkt zich tot het transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen omdat hiervoor is gebleken dat er in de toekomst een behoefte bestaat aan verbindingen over grote afstanden. Voor het transport van water door buisleidingen is dit niet gebleken. Bovendien is door een lager risico en het ontbreken van een risicocontour een waterleiding elders gemakkelijker in te passen.

Het uitgangspunt voor het vinden van ruimte voor nieuwe leidingen is dat waar mogelijk buisleidingen op voldoende afstand moeten kunnen liggen om onderlinge beïnvloeding of domino-effecten te voorkomen (falen van een leiding als gevolg van het falen van een naastgelegen leiding). Daar waar ruimte beperkt is kan het nodig zijn dat leidingen dichter bij elkaar worden gelegd.

Uiteraard is het van belang om vanuit het nationale belang van bereikbaarheid van de Eemshaven met buisleidingen en het regionale belang van verknoping van Eemshaven en chemiepark Delfzijl om stroken te bundelen; het ontstaan van twee afzonderlijke leidingstroken zou indien mogelijk voorkomen moeten worden.

Daarbij moet wel worden bedacht dat er reeds gebundeld aardgastransportleidingen door het gebied lopen die niet gebundeld zijn met enkele alternatieven van de provinciale buizenzone.

Het is aan de Provincie Groningen om een eigen afweging te maken in de keuze voor een van de alternatieve tracés voor de buizenzone tussen de Eemshaven en het chemiepark bij Delfzijl. Deze keuze wordt in 2013 verwacht.

Indien de Provincie een keuze maakt voor een ander landtracé dan het Leermenstracé zal nagegaan worden of en hoe het nationale leidingstracé gecombineerd kan worden met de Buizenzone. Het Rijk kiest niet voor een tracé door een Natura2000-gebied indien andere (land)tracés geschikt en beschikbaar zijn.

De Minister van Infrastructuur en Milieu heeft een zienswijze van deze strekking ingediend op de notitie reikwijdte en detailniveau voor het milieu-effectrapport voor het project Buizenzone Eemsdelta.

Hierin heeft de Minister aangegeven dat de voorkeur voor de nationale leidingstrook vooralsnog uitgaat naar het tracé dat langs een deel van één van de alternatieven van de Buizenzone loopt (Leermenstracé). Indien de Provincie een keuze maakt voor een ander landtracé dan het Leermenstracé is de Minister van IenM bereid in overleg te kijken naar mogelijkheden om tot bundeling te

komen. Het Rijk zal voor de nationale leidingenstrook niet akkoord gaan met een tracé door een Natura2000-gebied in de Eems-Dollard.

Het Rijk erkent het belang van ondergrondse opslag van aardgas en eventueel van stikstof. De hoofdstructuur van buisleidingverbindingen houdt met dit belang rekening. De ondergrondse opslagen liggen in de buurt van de hoofdstructuur of zijn daar al mee verbonden.

In de Structuurvisie Buisleidingen wordt nog geen keuze gemaakt waar buisleidingen aanlanden, in de Eemshaven, de Emmapolder of elders. Deze onzekerheid is op de ontwerpvisiekaart op www.ruimtelijkeplannen.nl in de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen aangegeven met indicatieve aanlandingspunten bij de Eemshaven en Emmapolder.

Het Rijk wacht de uitkomsten af van de milieu-effectstudie voor de toekomstige elektriciteits- en datakabels en gaspijpleidingen vanaf de Noordzee naar de Eemshaven. De Startnotitie reikwijdte en detailniveau voor deze studie heeft van 25 november 2011 tot en met 5 januari 2012 ter inzage gelegen.

XIV. Buisleidingenstrook door gemeente Enschede

De in de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen voorgestelde leidingstrook heeft diverse zienswijzen opgeleverd. In het gebied speelt een landinrichtingsproces. In de zienswijzen wordt getwijfeld aan nut en noodzaak van de leidingenstrook, wordt de voorkeur uitgesproken voor een tracé langs de A35 en wordt gevraagd rekening te houden met de kavelstructuur. In dit hoofdstuk worden deze zienswijzen in algemene zin beantwoord. In deze zienswijzen is soms sprake van het Gasunietracé en het Enschedetracé. In de Ontwerp-Structuurvisie worden deze begrippen niet gebruikt; zij worden hieronder verder toegelicht. Zienswijzen die betrekking hebben op de bedrijfsvoering voor met name landbouwbedrijven, waarover ook elders uit het land zienswijzen zijn ingediend, worden behandeld in hoofdstuk I van dit Algemene deel van de Nota van Antwoord (reactie op zienswijze LTO en uit agrarische hoek).

Reactie

De verbinding door Enschede naar de Duitse grens is van belang voor de aanvoer en afvoer van aardgas naar de zoutcavernes over de grens met Duitsland ten behoeve van ondergrondse opslag. Dit transport is noodzakelijk om in de toekomst pieken in de vraag naar aardgas te kunnen opvangen.

De cavernes bevinden zich bij Epe (Duitsland). Een aantal bedrijven is actief met gasopslag. In de toekomst zal nog beperkte uitbreiding zijn van nieuwe opslagcapaciteit. De exploitant van de zoutwinning zal mogelijk ook nieuwe zoutwinning plegen zuidwestelijk van de cavernes bij Epe, tegen de grens met Nederland aan.

Naar verwachting gaat het in de toekomst over een tot drie nieuwe leidingen naar Epe.

Het tracé van de bestaande leidingen loopt in de gemeente Enschede langs de A35. Enkele jaren geleden is hier een nieuwe aardgastransportleiding gelegd. De ruimte voor nieuwe leidingen is hier echter beperkt (te veel ruimtelijke belemmeringen en aanwezigheid bebouwing).

In overleg met de gemeente Enschede is er om ruimtelijke redenen voor gekozen ruimte voor nieuw te leggen leidingen niet te vinden langs de A35. Dit heeft er toe geleid dat gezocht is naar een leidingstrooktracé door het zuiden van de gemeente Enschede. Het principe van bundeling wordt daarmee verlaten.

Door het Rijk is aanvankelijk met de gemeente Enschede op ambtelijk niveau een voorstel van Gasunie besproken voor een tracé dat zuidelijker ligt dan het tracé langs de A35. Dit tracé wordt in de zienswijzen het Gasunietracé genoemd. De gemeente heeft geconstateerd dat dit tracé belemmerend kan zijn voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente en heeft ambtelijk voorgesteld het tracé nog zuidelijker te leggen (Enschedetracé). Deze traces zijn in het PlanMER onderzocht en opgenomen in de Ontwerp-Structuurvisie met de vermelding dat over het definitieve tracé nog overleg plaatsvindt.

De Stichting Duurzame Plattelandsontwikkeling Enschede (Stawel) heeft een zienswijze (nr. 82) ingediend waarin de Stichting een voorstel doet voor een alternatief tracé. Dit voorstel komt voor een groot deel overeen met variant die de voorkeur van de gemeente heeft maar houdt meer rekening met de (huis)kavelstructuur. Het tracé legt een beperkt beslag op de ruimte en sluit agrarisch gebruik niet uit. Beperking van de economische ontwikkeling is niet te verwachten. Indien er sprake is van schade als gevolg van het leggen en de aanwezigheid van leidingen is die ten laste van de leidingexploitant.

Na terugkoppeling hierover met de gemeente Enschede is besloten om het Staweltracé mee te nemen in een aanvulling op het planMER. De strook is vervolgens opgenomen in de Structuurvisie Buisleidingen. De breedte van de strook bedraagt 45 meter. Stawel ging er in haar voorstel van uit dat de strook eerder dat wil zeggen op een zuidelijker gelegen punt de grens zou oversteken dan het huidige grensovergangspunt bij Glanerbrug.

Ook de gemeente Enschede heeft voorgesteld het grensovergangspunt voor nieuwe leidingen zuidelijker te leggen dan het huidige grensovergangspunt bij Glanerbrug.

Bij de autoriteiten aan Duitse kant is nagegaan of het verplaatsen van het grensovergangspunt naar een zuidelijker gelegen punt bij de Weustinkhoekweg tot de mogelijkheden behoort. Een verbinding van hieruit naar de zoutcavernes bij Epe zou betekenen dat de buisleidingen het kwetsbare Natura2000-gebied Amtsvenn moeten kruisen. De bevoegde autoriteiten in Duitsland hebben aangegeven dat hiervoor geen toestemming zal worden verleend. Wel werd aangegeven dat de exploitant van de cavernes in Epe in de toekomst mogelijk ook cavernes bij de grens met Nederland nabij de Weustinkhoekweg gaat exploiteren.

Indien dit in de toekomst zal leiden tot nieuwe gasopslagcapaciteit zal het mogelijk zijn dat leidingen hier wel de grens overschrijden aangezien het Amtsvenn dan niet doorkruist hoeft te worden. Aangezien vooralsnog gebruik zal moeten worden gemaakt van de cavernes bij Epe zal ook een verbinding naar het grensovergangspunt bij Glanerbrug noodzakelijk zijn. De buisleidingenstrook loopt daarom in de definitieve Structuurvisie door vanaf het punt waar het Stawelalternatief bij de Duitse grens aan de Weustinkhoekweg ophoudt naar het huidige grensovergangspunt bij Glanerbrug-Gronau. In overleg met de gemeente Enschede en Stawel is geconcludeerd dat het tracé van deze aansluiting naar Glanerbrug verbetering vergt. Een deel van de strook door Enschede is daarom in de Structuurvisie als indicatief opgenomen om partijen de gelegenheid te geven met een geschikter tracé te komen.

XV. Buisleidingenstrook door gemeente Moerdijk

Op het in de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen voorgestelde tracé door de gemeente Moerdijk is van een aantal partijen een zienswijze ontvangen waarin er op wordt gewezen dat het tracé van de leidingstrook over het nieuw te ontwikkelen Logistiek Park Moerdijk ligt. Indiërs vragen om een alternatief tracé waarbij in een aantal gevallen wordt gevraagd het tracé van de buisleidingenstrook zoveel mogelijk te bundelen met dat van de nieuw aan te leggen verbinding 380 kV.

Reactie

Over het tracé van de buisleidingenstrook is overleg geweest met een aantal partijen in het gebied. Na overleg met de gemeente Moerdijk en beschouwing van verschillende opties is een alternatief tracé meegenomen in een aanvulling op het planMER. Dit tracé is opgenomen in de Structuurvisie Buisleidingen. Het alternatieve tracé sluit in het westen iets zuidelijker aan op de Buisleidingenstraat dan in het oorspronkelijke voorstel. Deze aanpassing is conform de zienswijze van het Havenschap Moerdijk. Het tracé loopt vervolgens

parallel aan het tracé van de bestaande hoogspanningsverbinding. Ten noordoosten van Zevenbergen boog het oorspronkelijke tracé af naar het noordoosten; in het aangepaste voorstel loopt het tracé parallel aan de hoogspanningsverbinding door en kruist de infrabundel van A16 en spoor net ten noorden van Zevenbergschen Hoek.

Met dit tracé wordt het Logistiek Park vermeden en wordt gebundeld met de hoogspanningsverbinding. De aanwezigheid van hoogspanning en elektromagnetische velden vergt bij het leggen van nieuwe buisleidingen aandacht.

XVI. Buisleidingenstrook door Agriport A7 Wieringermeer

Een aantal indieners van zienswijzen wijst er op dat het tracé van de buisleidingenstrook in de gemeente Wieringermeer dwars door het regionale bedrijventerrein Agriport A7 loopt en de uitbreiding van een belangrijk glastuinbouwgebied in de weg kan staan.

Reactie

De buisleidingenstrook die door de gemeente Wieringermeer en Agriport loopt is van nationaal belang aangezien hiermee de verbinding tussen Noord-Nederland en het aanlandingspunt Callantsoog gelegd wordt ten behoeve van het aardgastransport naar het Verenigd Koninkrijk. Bovendien liggen langs de verbinding door Noord-Holland de gasopslaglocaties bij Bergen en Alkmaar waarmee bijgedragen wordt aan de gasrotondestrategie van het Kabinet. Verder speelt de aanwezigheid van een compressorstation van Gasunie aan de Koggenrandweg een rol bij de tracékeuze. In overleg met onder meer de gemeente Wieringermeer, buurgemeente Medemblik en de belangrijkste gebruiker, Gasunie, zijn diverse opties onderzocht om Agriport te ontzien. Met name door de noodzakelijke bereikbaarheid van het compressorstation bleek het in de Ontwerp-Structuurvisie niet mogelijk het gebied van Agriport geheel te ontzien. Daarom ligt over een afstand van ongeveer 1 km een buisleidingenstrook van 40 m breed langs de Oudelandertocht op het bedrijventerrein Agriport A7. Deze strook ligt langs de reeds aanwezige aardgastransportleidingen (bundelingprincipe). Door deze bundeling blijft het extra ruimtebeslag van de strook beperkt. Vanwege de perkte ruimte was de strook ter hoogte van de vuilstort gesplitst in een tracé ten noorden en een tracé ten zuiden van de vuilstort. Naar aanleiding van de zienswijzen is geconstateerd dat de strook ten zuiden van de vuilstort langs een primaire waterkering ligt; dit is ongewenst. Inmiddels is door de gemeente Wieringermeer de gemeentelijke Structuurvisie Windpark Wieringermeer vastgesteld dit betreft ook het gebied van Agriport waar de buisleidingenstrook uit de Ontwerp-Structuurvisie gelegd was. Een initiatiefnemer (Windkracht Wieringermeer) heeft de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) verzocht de rijkscoördinatie-regeling voor een windpark op zich te nemen. Voor het inpassingsplan is de minister van Infrastructuur en Milieu (IenM) medebevoegd gezag. In juni 2012 is een Green Deal afgesloten tussen Rijk (ministers van EL&I en IenM), provincie, gemeente en initiatiefnemer. Hierin is afgesproken dat het Rijk de structuurvisie van de gemeente voor wat betreft windenergie als uitgangspunt zal nemen en dat de initiatiefnemer de plannen voor een windpark binnen deze contouren zal voorbereiden. De komende maanden zal worden nagegaan hoe de verschillende ambities met elkaar te verenigen zijn. In de Structuurvisie is de verbinding uit de Ontwerp-Structuurvisie door Wieringermeer als indicatief opgenomen (met weglating van het tracé ten zuiden van de vuilstort) om daarmee aan te geven dat het definitieve tracé nog zal worden vastgesteld.

XVII. Buisleidingenstrook Brabant-Limburg

Vanuit het bedrijfsleven in Midden-Limburg en Rotterdam zijn zienswijzen ingediend met het verzoek een meer rechtstreekse verbinding van Laarbeek naar Echt-Susteren in de Structuurvisie op te nemen. Het gaat om een belangrijke

verbinding tussen het Rotterdamse haven- en industriegebied en de chemiecluster Chemelot in Midden-Limburg.

In de Ontwerp-Structuurvisie was een verbinding opgenomen die meer naar het oosten ligt en langs Venlo afbuigt naar het zuiden. Het bedrijfsleven voert als argument aan dat dit tracé bijna 30 km langer is dan het tracé rechtsreeks tussen Laarbeek en Echt-Susteren. Aangezien in zijn algemeenheid een km leiding gemiddeld ca 1 mln € kost, zou een dergelijke omweg de kosten van een nieuwe leiding dusdanig verhogen dat de investering en daarmee in de chemiecluster bij Chemelot mogelijk niet gemaakt gaat worden.

Het niet opnemen in de Ontwerp-Structuurvisie van de strook tussen Laarbeek en Echt-Susteren, die wel was meegenomen in het MER-onderzoek, leidde voor de gemeente Nederweert in haar zienswijze tot de conclusie dat daarmee de in het bestemmingsplan opgenomen strook zou kunnen vervallen.

Reactie

Het beleid heeft ten doel leidingtransport in de toekomst mogelijk te blijven maken. Voor de relatie Rotterdam-Limburg geldt dat dit een onderdeel is van het grotere haven- en chemiecluster Rotterdam- Antwerpen- Ruhrgebied-Rijnland. Dit cluster is, om de concurrentie met andere clusters op de wereld te kunnen doorstaan, afhankelijk van goede verbindingen voor alle modaliteiten, dus ook voor buisleidingen. Daarom is besloten om de rechtstreekse verbinding tussen Laarbeek en Echt-Susteren alsnog te bekijken.

Het bedrijfsleven heeft de verwachting uitgesproken van de mogelijke komst van nog 4 nieuwe leidingen. Het gaat over het algemeen om leidingen met diameters tot 30 cm, in een enkel geval dikker (mogelijk tot 60 cm), bedoeld voor olie(producten) en diverse chemische stoffen. Gasunie heeft aangegeven geen nieuwe aardgastransportleidingen, die doorgaans fors grotere diameters hebben, langs dit tracé te leggen.

Het tracé is meegenomen in het aanvullend MER-onderzoek. De bevindingen hieruit zijn dat er diverse ruimtelijke situaties langs het tracé om verbetering vragen; maar ook dat dit is mogelijk door verschuiving of versmalling van de strook. Daarnaast is er een aantal situaties die nadere analyse vragen.

Met betrokken overheden en provincies en het bedrijfsleven in Midden-Limburg heeft hierover overleg plaatsgevonden. Daarbij zijn knelpunten op het tracé tussen Laarbeek en Echt-Susteren geïnventariseerd en besproken. Het overleg heeft opgeleverd dat er een strook realiseerbaar is; deze is in de Structuurvisie Buisleidingen opgenomen. In Helmond is de strook om Helmond-Brandevoort gelegd in plaats van door deze wijk langs de bestaande leidingen. In de gemeente Maasgouw loopt de strook door Maasbracht; hier zal een leidinglegger technische maatregelen moeten treffen om de veiligheid van de leiding te garanderen.

Voor deze strook zal nog een zienswijzeprocedure worden gevolgd. Het voorkeurstracé van de strook zal in een later stadium (begin 2013) worden vastgesteld.

Bijlage

OVERZICHT EN NUMMERING INSPRAAKREACTIES ONTWERP-STRUCTUURVISIE BUISLEIDINGEN 2011 (reacties particulieren, agrarische bedrijven en maatschappen geanonimiseerd; in de tabel is vermeld voor welke zienswijzen eensluitende zienswijzen zijn ingediend)

1	Particulier, Roerdalen	39	Kamer van Koophandel
2	Gemeente Heerhugowaard		Noordwest-Holland, Alkmaar
3	Gemeente Nieuwegein	40	Ostara, Haarlemmermeer
4	Gemeente Ten Boer	41	Provincie Utrecht
5	Gemeente Nederweert	42	Agrarisch bedrijf, Almelo
6	Gemeente Skarsterlân	43	Gemeente Wierden
7	Gemeente Steenwijkerland	44	Marid Holding BV, Venlo
8	Bedrijvenpark Hoeksche Waard C.V., Binnenmaas	45 46	Gemeente Lingewaal Gemeente Westervoort
9	Gemeente Hellendoorn	47	Regionale Milieudienst West- Brabant, Roosendaal
10	Gemeente West Maas en Waal		
11	Dienst Landelijk Gebied, Enschede	48 49	Gemeente Hulst Gemeente Roosendaal
12	Platform netbeheerders, Arnhem	50	Gemeente Amstelveen
13	Buurtkring Usselo, Enschede	51	Provincie Zeeland, Middelburg
14	Vereniging van waterbedrijven in Nederland (Vewin), Rijswijk	52 53	Provincie Groningen, Groningen Gemeente Zuidplas
15	Gemeente Drimmelen	54	Gemeente Almelo
16	Gemeente Utrecht	55	Gemeente Binnenmaas
17	Gemeente Landerd	56	VNG
18	Gemeente Wieringermeer (Hollands Kroon)	57 58	Tata Steel IJmuiden, Velsen Stichting Edwina van Heek, Enschede
19	Gemeente Barendrecht		
20	Coöperatieve Zuidelijke Aan- en Verkoopvereniging, Terneuzen	59 60	Banning advocaten, Oisterwijk Gemeente Aalsmeer
21	Gemeente Zelzate, België	61	Gemeente Beek
22	Gemeente Oosterhout	62	Gemeente Rijnwoude
23	Gemeente Breda	63	Stichting Natuur- en Milieuraad, Enschede
24	Gemeente Deventer		
25	BP Raffinaderij BV, Rotterdam	64	LTO Noord, Drachten
26	Gemeente Nederlek	65	Gemeente Ommen
27	Gemeente Kaag en Braassem	66	Gemeente Borsele
28	Gemeente Midden-Delfland	67	Gemeente Zwijndrecht
29	Particulier, Almelo	68	LandRaad BV, Arnhem
30	Gemeente Oisterwijk	69	Agrarisch bedrijf, Venlo
31	Particulier, Almelo	70	Gemeente Oost Gelre
32	Gemeente Anna Paulowna	71	Gemeente Nuth
33	Gemeente Woensdrecht	72	Gemeente Neerijnen
34	Gemeente Beverwijk	73	Gemeente Bernisse
35	Gemeente Bronckhorst	74	Agrarisch bedrijf, Peel en Maas
36	Gemeente Geldermalsen	75	DSM Chemelot, Sittard-Geleen
37	GeoMECP4 Realisatie en Exploitatie, Papendrecht	76 77	Landschap Overijssel, Dalfsen Particulier, Enschede
38	Gemeente Smallerland	78	Robers advocaten, Enschede

79	Gemeente Overbetuwe	124	Dorpsraad Babberich, Zevenaar
80	Particulier	125	LTO, Haarlemmermeer
81	Port of Rotterdam, Rotterdam	126	Stichting Made's Powerweekend, Drimmelen
82	Stichting Duurzame plattelandsontwikkeling Stawel, Enschede	127	Gemeente Rotterdam
83	VNO-NCW, Den Haag	128	Gemeente Gemert-Bakel
84	Verhagen Rentmeesters, Oud- Beijerland	129	Agrarisch bedrijf, Schijndel
85	Gemeente Opmeer	130	Velin, Tilburg
86	Plantenkwekerij, Brielle	131	Particulier, Enschede
87	Tennet, Arnhem	132	Agrarisch bedrijf, Enschede
88	PPS-Pipelines, Stein	133	Agrarisch bedrijf, Drimmelen
89	GEM Meerstad CV, Slochteren	134	Camping De Loeks, Enschede
90	Stichting Buizenzone Eemdelta, Groningen	135	Maatschap, Enschede
91	Gemeente Zaanstad	136	Roozen van Hoppe BV, Moerdijk
92	Vos' Obdam BV, Koggenland	137	Agrarisch bedrijf, Delfzijl
93	Gemeente Medemblik	138	LTO, Zwolle
94	Gemeente Koggeland	139	De Golfhorst BV, Horst aan de Maas
95	Gemeente Goirle	140	Particulier, Eemsmond
96	Waterschap Aa en Maas, 's- Hertogenbosch	141	LTO, Bernisse
97	Provincie Limburg, Maastricht	142	LTO, Olst-Wijhe
98	Gemeente Tytsjerksteradiel	143	Gemeente Sint Anthonis
99	Gemeente Terneuzen	144	Gemeente Halderberge
100	Greenport Venlo, Venlo	145	Cocky Vijn CMV Loonbedrijf, Rijnwoude
101	Gemeente Spijkernisse	146	Regionale Milieudienst Brabant, Cuijk
102	Gemeente Ridderkerk	147	Gemeente Slochteren
103	Gemeente Aa en Hunze	148	Gemeente Zevenaar
104	Gemeente Valkenburg aan de Geul	149	Gemeente Beuningen
105	Gemeente Roermond	150	Vlaamse overheid - Department RWO, Brussel, België
106	Gemeente Reimerswaal	151	Groenservice Zuid-Holland, Schiedam
107	Gemeente Menterwolde	152	Gijs Heutink Advocaten, Amsterdam
108	Gemeente Dongen	153	Gemeente Enschede
109	Gemeente Venlo	154	Nederlandse Aardolie Maatschappij BV, Assen
110	Gemeente Tilburg	155	Waterschap De Dommel, Boxtel
111	Gemeente Dalfsen	156	Provincie Noord-Holland, Haarlem
112	Gemeente Zijpe	157	Agriport A7 BV, Hollands Kroon (voorheen gem. Wieringermeer)
113	Gemeente Zundert	158	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Heerhugowaard
114	Havenschap Moerdijk, Moerdijk	159	Gemeente Nuenen
115	LTO, Den Haag	160	Particulier, Zevenaar
116	Gemeente Westvoorne	161	Ballast Nedam Gebiedsontwikkeling, Eindhoven
117	Gemeente Horst aan de Maas	162	Gemeente Hof van Twente
118	Gemeente Westland	163	Gemeente Loon op Zand
119	Arvalis, Venray	164	Gemeente Laarbeek
120	Buurtkring Broekheurne, Enschede	165	Gemeente Deurne
121	ZLTO, Terneuzen		
122	Gemeente Velsen		
123	Rentmeesterskantoor Noordanus en Partners, Beuningen		

166	Gemeente Lingewaard	209	Particulier, Enschede
167	Den Helder Airport, Den Helder	210	Agrarisch bedrijf, Slochteren
168	Gemeente Achtkarspelen	211	Aaelmans Ruimtelijke ontwikkeling & Milieu, Voerendaal
169	Particulier		
170	Provincie Noord-Brabant, 's- Hertogenbosch	212	Agrarisch bedrijf, Zevenaar
171	Stichting Exploitatie Golfbaan IJmond-Noord, Heemskerk	213	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer
172	Zeeland Seaports, Terneuzen	214	Agrarisch bedrijf, Enschede
173	Federatie Particulier Grondbezit, Veenendaal	215	Particulier, Enschede
174	Gemeente Strijen	216	Regthuijs advocaten, Moerdijk
175	Particulier, Enschede	217	Stichting Achmea Rechtsbijstand, Tilburg
176	Segro, Haarlemmermeer	218	Agrarisch bedrijf, Loppersum
177	SADC, Haarlemmermeer	219	Gebiedsonderneming Laarberg, Oost Gelre
178	Agrarisch bedrijf, Haaksbergen	220	Gemeente Hoogeveen
179	Gemeente Bergen op Zoom	221	Pelgrum Rentmeesters, Bronckhorst
180	Particulier, Enschede	222	Particulier, Hengelo
181	Advocatenkantoor Swinkels, Westland	223	Agrarisch bedrijf, Delfzijl
182	Hollands Particulier Grondbezit, Veenendaal	224	ZEBRA Gasnetwerk BV, Bergen op Zoom
183	Gemeente Moerdijk	225	Agrarisch bedrijf, Duiven
184	PS Legal, Nijmegen	226	Den Hollander Advocaten, Middelharnis
185	Groningen Seaports, Delfzijl		
186	ProDelta, Moerdijk	227	Agrarisch bedrijf, Loon op Zand
187	GEM A4 zone west BV, Haarlemmermeer	228	Particulier, Delfzijl
188	Particulier, Venray	229	Particulier, Loppersum
189	Particulier, Lochem	230	Gemeente Oosterhout
190	Particulier, Enschede	231	ZLTO, Moerdijk
191	Particulier, Drimmelen	232	Agrarisch bedrijf, Deurne
192	Buisleidingstraat Nederland, Roosendaal	233	Agrarisch bedrijf, Enschede
193	Particulier, Enschede	234	Agrarisch bedrijf, Hellendoorn
194	Particulier, Hengelo	235	Particulier, Enschede
195	Agrarisch bedrijf, Deurne	236	Agrarisch bedrijf, Schinnen
196	Agrarisch bedrijf, Enschede	237	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer
197	Maatschap, Enschede	238	Agrarisch bedrijf, Laarbeek
198	Houthoff-Buruma, Rotterdam	239	Agrarisch bedrijf, Montferland
199	Agrarisch bedrijf, Venlo	240	Particulier, Giessenlanden
200	Agrarisch bedrijf, Enschede	241	Agrarisch bedrijf, Zevenaar
201	Particulier, Roosendaal	242	Particulier, Giessenlanden
202	Agrarisch bedrijf, Ommen	243	Particulier, Rijnwoude
203	Particulier, Haarlemmermeer	244	Agrarisch bedrijf, Enschede
204	Particulier, Moerkapelle	245	Particulier, Rijnwoude
205	Agrarisch bedrijf, Delfzijl	246	Agrarisch bedrijf, Giessenlanden
206	Aaelmans Ruimtelijke ontwikkeling & Milieu, Voerendaal	247	LTO-Noord, Geldermalsen
207	Aaelmans Ruimtelijke ontwikkeling & Milieu, Voerendaal	248	LTO-Noord, Abbenbroek
208	Aaelmans Ruimtelijke ontwikkeling & Milieu, Voerendaal	249	Agrarisch bedrijf, Slochteren
		250	Agrarisch bedrijf, Brielle
		251	LTO-Noord, Drachten
		252	Gemeente Schijndel

253	Provincie Oost-Vlaanderen, Gent, België	296	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer
254	Particulier, Enschede	297	Agrarisch bedrijf, Sittard-Geleen
255	Bout Overes Advocaten, Groningen	298	Agrarisch bedrijf, Giessenlanden
256	Ross Advocaten, Zevenaar	299	Agrarisch bedrijf, Deurne
257	Stichting Dorpsraad Boekelo, Enschede	300	Particulier, Giessenlanden
258	Agrarisch bedrijf, Overbetuwe	301	Agrarisch bedrijf, Lochem
259	Agrarisch bedrijf, Roerdalen	302	Agrarisch bedrijf, Hulst
260	Agrarisch bedrijf, Nuth	303	Agrarisch bedrijf, Drimmelen
261	Particulier, Horst aan de Maas	304	Agrarisch bedrijf, Enschede
262	Agrarisch bedrijf, Eijsden-Margraten	305	Agrarisch bedrijf, Enschede
263	Agrarisch bedrijf, Deurne	306	Particulier, Enschede
264	Agrarisch bedrijf, Simpelveld	307	Agrarisch bedrijf, Albrandswaard
265	Agrarisch bedrijf, Voerendaal	308	Agrarisch bedrijf, Lochem
266	Provincie Zuid-Holland, Den Haag	309	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer
267	Agrarisch bedrijf, Valkenburg aan de Geul	310	Agrarisch bedrijf, Loppersum
268	Particulier, Peel en Maas	311	Agrarisch bedrijf, Hellendoorn
269	Agrarisch bedrijf, Horst aan de Maas	312	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer
270	Agrarisch bedrijf, Simpelveld	313	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer
271	Hoogheemraadschap van Delfland, Delft	314	Agrarisch bedrijf, Peel en Maas
272	Agrarisch bedrijf, Valkenburg aan de Geul	315	Agrarisch bedrijf, Loppersum
273	Agrarisch bedrijf, Roermond	316	Agrarisch bedrijf, Giessenlanden
274	Agrarisch bedrijf, Echt-Susteren	317	Agrarisch bedrijf, Roerdalen
275	Delta netwerkbedrijf BV, Middelburg	318	Agrarisch bedrijf, Almelo
276	Maatschap, Giessenlanden	319	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer
277	Particulier, Steenwijkerland	320	Agrarisch bedrijf, Giessenlanden
278	Particulier, Horst aan de Maas	321	Agrarisch bedrijf, Giessenlanden
279	Agrarisch bedrijf, Peel en Maas	322	Agrarisch bedrijf, Delfzijl
280	Gemeente Heemskerk	323	Agrarisch bedrijf, Beuningen
281	Agrarisch bedrijf, Peel en Maas	324	Agrarisch bedrijf, Woensdrecht
282	Particulier, Enschede	325	Agrarisch bedrijf, Simpelveld
283	Agrarisch bedrijf, Lochem	326	Agrarisch bedrijf, Albrandswaard
284	Agrarisch bedrijf, Lochem	327	Agrarisch bedrijf, Enschede
285	Agrarisch bedrijf, Delfzijl	328	Agrarisch bedrijf, Enschede
286	Particulier, Enschede	329	Agrarisch bedrijf, Hoogeveen
287	Agrarisch bedrijf, Graafstroom	330	Agrarisch bedrijf, Brielle
288	Agrarisch bedrijf, Giessenlanden	331	Agrarisch bedrijf, Brielle
289	Particulier, Enschede	332	Agrarisch bedrijf, Horst aan de Maas
290	LandRaad BV, Arnhem	333	Agrarisch bedrijf, Simpelveld
291	Brandweer Emmen, Emmen	334	Gemeente Pijnacker-Nootdorp
292	Particulier, De Bilt	335	Agrarisch bedrijf
293	Agrarisch bedrijf, Rucphen	336	Agrarisch bedrijf, Westvoorne
294	Agrarisch bedrijf, Roosendaal	337	Vlaamse Overheid Departement LNE, Brussel, België
295	Agrarisch bedrijf, Zevenaar	338	Ondernemersvereniging Kooypunt, Den Helder
		339	Gemeente Den Helder
		340	Agrarisch bedrijf, Almelo

- 341 Rijnvallei, Wageningen
- 342 Agrarisch bedrijf, Brielle
- 343 Agrarisch bedrijf, Westvoorne
- 344 Agrarisch bedrijf, Brielle
- 345 Agrarisch bedrijf, Brielle
- 346 Agrarisch bedrijf, Bernisse
- 347 Particulier, Brielle
- 348 Evides, Rotterdam
- 349 Agrarisch bedrijf, Sint-Anthonis
- 350 Agrarisch bedrijf, Drimmelen
- 351 Agrarisch bedrijf, Sint-Anthonis
- 352 Agrarisch bedrijf, Maasdriel
- 353 Agrarisch bedrijf, Zevenaar
- 354 Den Hollander Advocaten.
Middelharnis
- 355 Particulier, Echt-Susteren
- 356 Gemeente Ouderkerk aan den
IJssel
- 357 Gemeente Duiven

DUITSLAND

- D 01 Gemeente Nordhorn
- D 02 Niedersachsen Oldenburg
- D 03 Gemeente Viersen
- D 04 Gemeente Gronau
- D 05 Landesamt für Bergbau, Energie
und Geologie Gemeente Hannover
- D 06 Gemeente Leer
- D 07 Gemeente Köln
- D 08 Kreis Heinsberg
- D 09 Gemeente Aurich
- D 10 Nord-Rhein Westfalen
- D 11 Staatskanzlei des Landes
Nordrhein-Westfalen
- D 12 Stadt Emmerich am Rhein
- D 13 Stadt Vreden
- D 14 Bezirksregierung Dusseldorf
- D 15 Bezirksregierung Köln
- D 16 Niedersächsisches Ministerium für
Ernährung, Landwirtschaft,
Verbraucherschutz und
Landesentwicklung - Gemeente
Hannover
- D 17 Gemeente Bunde
- D 18 Bundesministerium der
Verteidigung
- D 19 Stadt Aachen
- D 20 Kreis Kleve

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
1	1	Particulier, Roerdalen	De leidingenstrook loopt over grond van het agrarisch bedrijf waardoor de indiener van deze zienswijze belemmerd wordt in planologische ontwikkelingen en bedrijfsvoering. Indiener wenst een aanpassing van het tracé door nieuwe leidingen aan oostkant van tracé te leggen en niet aan westkant.	Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze. Zie tevens het algemene deel van de nota van antwoord onder I-2, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
2	1	Gemeente Heerhugowaard	Gemeente Heerhugowaard benadrukt dat woningbouwlocatie "de Draai" geen belemmeringen mag ondervinden van het reserveren van extra ruimte voor buisleidingen en stemt in met de gekozen oplossingsrichting "Obdam" zoals voorgesteld in het Milieu-effectrapport bij de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen.	In de ontwerp-Structuurvisie buisleidingen is gekozen voor een tracé ten oosten van De Draai ("Obdam"). De gemeente Koggenland geeft in haar zienswijze (94) aan dat dit alternatief een ruimtelijke ontwikkeling op haar grondgebied doorkruist. Daarom is in overleg met deze gemeente gezocht naar een alternatief. Dit is gevonden in een iets aangepast tracé van een van de twee alternatieven die in het Milieu-effectrapport onderzocht zijn ("Draai"). Dit tracé loopt direct ten oosten van De Draai en vervolgens langs de reeds aanwezige leidingbundel in de gemeente Heerhugowaard.
3	1	Gemeente Nieuwegein	Gemeente Nieuwegein had al eerder gereageerd op de notitie reikwijdte en detailniveau waarbij ze bezwaar maakte tegen twee te onderzoeken leidingstroken door Nieuwegein. Deze twee leidingstroken zijn afgevallen in de plan-milieu-effectrapportage (planmer), vanwege van te voren reeds bekende té negatieve gevolgen voor het milieu. In de visiekaart komen deze tracés ook niet meer terug. Nieuwegein kan zich dan ook vinden in de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen, maar merkt tevens op dat een ontwerp nog geen vastgesteld beleid is. Indien bij wijziging mocht blijken dat de belangen van Nieuwegein opnieuw in het geding zijn, dan wil de gemeente hier tijdig bij betrokken worden.	In de definitieve structuurvisie zijn geen leidingstroken in de gemeente Nieuwegein opgenomen.
4	1	Gemeente Ten Boer	De bewoners van Molenweg 42 kunnen in hun belangen geschaad worden wegens beperkingen in het vergunningvrij kunnen oprichten van bouwwerken, omdat de buisleidingenstrook op dit perceel is gelegen.	De strook is verschoven vanwege bestaande bebouwing in de strook.
5	1	Gemeente Nederweert	Er ligt momenteel een gereserveerde leidingenstrook (uit het verleden) over het grondgebied van de gemeente, die echter niet meer terug komt in de visiekaart. Gemeente vraagt zich af of de huidige gereserveerde strook daarmee komt te vervallen.	De gereserveerde strook komt niet te vervallen; zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XVII, Buisleidingenstrook Brabant-Limburg
6	1	Gemeente Skarsterlân	De indiener van deze zienswijze heeft een gasleiding voor Douwe Egberts door de achtertuin lopen en is bezorgd over de gevaren van nieuwe leidingen met chemicaliën in de nabijheid van haar huis en wijk.	De Structuurvisie Buisleidingen gaat alleen over hoofdtransportleidingen voor gevaarlijke stoffen: HTL-aardgastransportleidingen, hoofdtransportleidingen voor olie en chemische stoffen tussen haven- en industrieclusters in binnen- en buitenland, leidingen voor CO ₂ -transport en de NAVO-leidingen. De daarvoor aangewezen stroken lopen niet door Joure. Het is niet uit te sluiten dat in de toekomst een bedrijf een leiding voor gevaarlijke stoffen in Joure wil leggen, maar daarvoor is altijd ten minste een bestemmingsplanwijziging (hoofdtransportleidingen) en/of een aanlegvergunning (distributieleidingen) nodig, waartegen indiener desgewenst bezwaar kan maken.
7	1	Gemeente Steenwijkerland	Er loopt geen leidingenstrook door de gemeente Steenwijkerland, dus de gemeente heeft verder geen bezwaar.	Wordt voor kennisgeving aangenomen.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
8	1	Bedrijvenpark Hoeksche Waard C.V., Binnenmaas	De ontwikkeling van Regionaal Bedrijvenpark Hoeksche Waard komt in de knel door met name dat deel van de leidingenstrook die de Oost-Zomerlandsepolder doorkruist. Binnen dit deel van de Hoeksche Waard wordt in fasen het Bedrijvenpark Hoeksche Waard ontwikkeld. De ontwikkeling is vastgelegd in het onherroepelijke bestemmingplan Regionaal Bedrijventerrein Hoeksche Waard. Er wordt vanuit gegaan dat de Ontwerp-Structuurvisie geen ruimtelijke of financiële consequenties heeft voor de ontwikkeling van het Bedrijvenpark.	De buisleidingenstrook doorkruist het Bedrijvenpark Hoeksche Waard niet. Voor nieuwe leidingen, waarvoor de strook bedoeld is, gelden de zoneringsverplichtingen uit het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). Indien een leiding en andere infrastructuur zoals een weg elkaar kruisen, worden hierover tussen betrokkenen afspraken gemaakt. Voor buisleidingen zijn geen ongelijkvloerse kruisingen nodig.
9	1	Gemeente Hellendoorn	Op drie locaties wordt de buisleidingenstrook te dicht bij bebouwde locaties geprojecteerd. Voor de drie locaties worden alternatieven voor de ligging van de leidingenstrook voorgesteld met kaartjes.	De strook is verschoven vanwege bestaande bebouwing.
10	1	Gemeente West Maas en Waal	De gemeente stelt op verschillende locaties voor om de leidingstroken te versmallen of om te buigen vanwege knelpunten met huidige woonbebouwing.	De strook is op diverse plaatsen verschoven en/of versmald vanwege bestaande bebouwing in de strook.
11	1	Dienst Landelijk Gebied, Enschede	De leidingenstrook kan consequenties hebben voor het landinrichtingsgebied Enschede Zuid. Bij het ruilplan (concept) voor het deelgebied Boekelo-Twekkelo kan dit de wensen voor toedeling beïnvloeden. De commissie wijst op de noodzaak van afstemming.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede.
12	1	Platform netbeheerders, Arnhem	De structuurvisie geeft nauwelijks doorkijk naar consequenties voor overige netten (telecommunicatie, water). Medegebruik van andere netten in leidingstroken wordt in principe uitgesloten. De gevraagde vrijwaring kan grote consequenties hebben voor netten die nu al in de stroken aanwezig zijn, of voor kruisingen of langsliggingen die in de toekomst noodzakelijk blijven.	Voor medegebruik moet een onderscheid worden gemaakt naar bestaand, nieuw medegebruik van de stroken wordt uitgesloten (kruisingen blijven mogelijk). Bestaande kabels en leidingen blijven liggen; verder blijft een bestemmingsplan met een buisleidingenstrook dat al de mogelijkheid biedt in die strook andere leidingen te leggen dan die van nationaal belang voor gevaarlijke stoffen, gewoon van kracht. Wettelijk zal worden geregeld dat nieuw medegebruik niet wordt toegestaan. Hoogspanningsbeïnvloeding kan in stalen buisleidingen elektrische spanningen veroorzaken, hetgeen zonder specifieke voorzieningen de integriteit van de buisleiding op termijn kan doen aantasten. Bij het projecteren van de buisleidingenstrook en hoogspanningsverbinding dient naar een zodanige onderlinge afstand te worden gestreefd, dat enerzijds de geïnduceerde spanning op de buisleiding zonder extra voorzieningen beneden het aanvaardbare niveau blijft en anderzijds de hoogspanningsverbinding bij een leidingincident niet in gevaar wordt gebracht. Volgens de NPR2760 "De wederzijdse beïnvloeding van buisleidingen en hoogspanningsverbindingen" ((Nederlandse Praktijkrichtlijn, conceptversie 2011; wordt omgezet in een NEN-norm als onderdeel van de NEN3650-serie) wordt daarom een afstand van minimaal 30 meter tussen hoogspanningsverbinding en buisleiding(strook) aanbevolen. Bij kruisingen van leidingstroken en hoogspanningsverbindingen moeten speciale maatregelen worden getroffen ter plekke om beïnvloeding te minimaliseren.
13	1	Buurtring Usselo, Enschede	Bij Enschede wordt naar alternatieve tracés gezocht die ingrijpend zijn voor het buitengebied van Usselo. De indiener van deze zienswijze vreest inbreuken op landschap en natuur en overlast voor bewoners en omgeving en mist zekerstellingen voor veiligheid. Indiener stelt aansluiting voor met het zojuist gerealiseerde buisleidingtraject bij de A35.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
14	1	Vereniging van waterbedrijven in Nederland (Vewin), Rijswijk	De aanwijzing van leidingstroken heeft consequenties voor bestaande of nieuwe infrastructuur voor de drinkwaterlevering. De opdracht aan gemeenten om de leidingstroken vrij te houden kan ertoe leiden dat gemeenten voorwaarden gaan verbinden aan het mogen liggen in of kruisen van de leidingstroken door andere infrastructuur. Vewin vindt dit ongewenst en onnodig. Dit kan namelijk leiden tot grote versnippering in de infrastructuur voor de drinkwatervoorziening en tot hoge meerkosten bij leidingaanleg.	Uit eerder overleg met de Vewin over de in de toekomst aan te leggen nieuwe drinkwaterleidingen bleek dat er in de toekomst geen uitbreiding over lange afstand van het drinkwaternet plaats zal vinden. Voor de stroken is daarmee dan ook geen rekening gehouden. De Structuurvisie buisleidingen stelt geen eisen aan het kruisen van bestaande leidingen. De NEN 3650 stelt in z'n algemeenheid eisen aan het verticaal afstand houden bij kruisingen van bestaande leidingen. Een initiatiefnemer voor een kabel of buisleiding die de leidingenstrook kruist zal hiermee met de diepteligging van de kruisende leiding rekening moeten houden. Reeds aanwezige kruisende buisleiding-infrastructuur blijft bestaan.
14	2	Vereniging van waterbedrijven in Nederland (Vewin), Rijswijk	Doorkruising van grondwaterbeschermingsgebieden is een risico voor de drinkwatervoorziening.	Waar mogelijk vermijden de leidingstroken grondwaterbeschermingsgebieden (nee, tenzij). In enkele gevallen is doorkruising van een grondwaterbeschermingsgebied noodzakelijk. In die gevallen kunnen Gedeputeerde Staten in het kader van vergunningverlening nadere eisen stellen aan het leggen van buisleidingen.
15	1	Gemeente Drimmelen	Reeds gereserveerde ruimte voor leidingen en nieuwe leidingstroken valt vrijwel geheel samen, op één punt na (de knik bij Scheerbiesstraat 1). De gemeente doet een voorstel voor aanpassing van de visiekaart.	De strook is verschoven vanwege bestaande bebouwing dichtbij de strook.
16	1	Gemeente Utrecht	Utrecht kan zich vinden in huidige visiekaart en gaat er van uit dat de afgevalen tracés (onder andere langs Utrecht) niet meer terugkomen. Mocht dat toch het geval zijn (ontwerp is nog geen vastgesteld beleid) dan geldt de eerdere reactie van de gemeente Utrecht op de notitie reikwijdte en detailniveau onverkort.	In de definitieve structuurvisie zijn geen leidingstroken in de gemeente Utrecht opgenomen.
17	1	Gemeente Landerd	Het college van Burgemeester en Wethouders heeft besloten geen zienswijze in te dienen, maar wijst er op dat de leidingenstrook deels over het militaire springterrein in Reek (gemeente Landerd) loopt.	Het is bekend dat de leidingenstrook over het militaire springterrein Schaik loopt. Hiertegen is vanuit Defensiebelangen geen bezwaar. Er loopt al een aantal aardgastransportleidingen over het terrein. In overleg met het ministerie van Defensie en de verwachte gebruiker van de strook, Gasunie, is er in de Structuurvisie voor gekozen de buisleidingenstrook langs de bestaande leidingen te laten lopen.
18	1	Gemeente Wieringermeer (Hollands Kroon)	Gemeente heeft bedenkingen ten aanzien van de ligging van het tracé van de leidingenstrook onder de vuilstortplaats (is dat technisch mogelijk?) en door het plangebied Agriport A7.	Mede naar aanleiding van zienswijzen ingediend door de Kamer van Koophandel Noordwest-Holland (zienswijze 39), Agriport A7 BV (zienswijze 157) en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (zienswijze 158) vindt over het tracé door dit gebied nog overleg plaats met betrokkenen. Een beslissing over het tracé wordt in een later stadium genomen. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XVI, Buisleidingenstrook door Agriport A7 Wieringermeer.
18	2	Gemeente Wieringermeer (Hollands Kroon)	Gemeente heeft een opmerking bij het plan-milieu-effectrapport (planMER); locatie nh02 en de genoemde oplossingsrichtingen.	Het planMER geeft voor het geconstateerde knelpunt NH02 Medemblik een beschouwing van vier oplossingsrichtingen, inclusief het basistracé. Hierbij is sprake van twee noordelijke varianten en twee zuidelijke varianten. Het planMER stelt dat de noordelijke varianten nog knelpunten hebben met bestaande en toekomstige bedrijventerreinen. De zuidelijke varianten geven ten opzichte van de noordelijke varianten een grotere doorsnijding van het Natura 2000-gebied Het IJsselmeer. Daarbij wordt geen nader onderscheid gemaakt in de zuidelijke oplossingsrichtingen. IenM heeft uiteindelijk voor de noordelijke variant gekozen omdat dit om een aantal redenen toch gunstiger bleek.
19	1	Gemeente Barendrecht	Gemeente is blij met de keuze voor het tracé door de Hoeksche Waard en niet door Barendrecht en stemt in met de Ontwerp-Structuurvisie.	Wordt voor kennisgeving aangenomen.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
20	1	Coöperatieve Zuidelijke Aan- en Verkoopvereniging, Terneuzen	De leidingenstrook is geprojecteerd op het bedrijventerrein in Westdorpe (Axelse Sassing). De indiener van deze zienswijze verzoekt om het ontwerp tracé zodanig aan te passen dat dit buiten het bedrijventerrein komt te liggen.	Met de aanpassing van de Tractaatweg zal ook het strooktracé worden vastgesteld. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
21	1	Gemeente Zelzate, België	Gemeente heeft kennisgenomen van de Structuurvisie maar verder geen opmerkingen hierover.	Wordt voor kennisgeving aangenomen.
22	1	Gemeente Oosterhout	Gemeente is het eens met verlegging ten opzichte van het bestaande tracé; dat levert verbeterde veiligheid op.	Wordt voor kennisgeving aangenomen.
23	1	Gemeente Breda	Gemeente verzoekt om zuidwaarts verplaatsen van de leidingenstrook, vanwege de aanwezigheid van een bedrijfsgebouw binnen de leidingenstrook.	De strook is iets verschoven vanwege bestaande bebouwing in de strook.
24	1	Gemeente Deventer	De gemeente maakt bezwaar tegen ruimtereservering door de kern Okkenbroek en vraagt om de leidingenstrook te bundelen met een recentelijk aangelegde leiding.	In de Ontwerp-Structuurvisie is het alternatief uit het plan-milieu-effectrapport (planMER) overgenomen om het grondwaterbeschermingsgebied te vermijden. In het planMER wordt geconstateerd dat er voor dit alternatieve tracé, dat langs de kern Okkenbroek loopt, geen knelpunten zijn met betrekking tot de externe veiligheid maar wel met mogelijke incidentele bebouwing. De Provinciale Verordening staat het leggen van aardgastransportleidingen door een grondwaterbeschermingsgebied toe. Leidingen voor andere gevaarlijke stoffen dan aardgas zijn daarin niet toegestaan. Door een waterwingebied is het leggen van leidingen, ook van aardgastransportleidingen, niet toegestaan. Op grond hiervan is in overleg met de provincie Overijssel in de Structuurvisie Buisleidingen gekozen om het tracé van de leidingenstrook, die bedoeld is voor toekomstige leidingen, toch langs de bestaande leidingen door het grondwaterbeschermingsgebied te leggen en daarmee de bebouwing bij Okkenbroek te vermijden. Daarbij wordt wel een uitzondering gemaakt voor het waterwingebied. Ofschoon hierin al wel bestaande aardgastransportleidingen liggen, is de leidingenstrook hier aan de oostkant ervan gelegd.
24	2	Gemeente Deventer	Gemeente noemt acht locaties van percelen die direct geschaad worden in hun bouwmogelijkheden.	Deze situaties kunnen opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijziging tracé binnen zoekgebied.
24	3	Gemeente Deventer	Gemeente wil niet verantwoordelijk worden gehouden voor planschadeclaims.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
25	1	BP Raffinaderij BV, Rotterdam	De indiener van deze zienswijze heeft geen inhoudelijke bezwaren tegen de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen en het plan-milieu-effectrapport (planMER), maar behoudt zich het recht voor beroep aan te tekenen als – tengevolge van de ingediende zienswijzen – de Structuurvisie Buisleidingen zodanig wordt bijgesteld, dat dat besluit hen noodzaakt om beroep in te stellen.	De Structuurvisie buisleidingen is een rijksstructuurvisie waartegen geen beroep mogelijk is. De Structuurvisie bindt alleen het rijk.
26	1	Gemeente Nederlek	Gemeente verzoekt om het tracé ter hoogte van de oversteek Lek/Bakkerskil bij de Zaag in Krimpen aan de Lek 50 meter naar het oosten te verleggen, zodat gevoelige bestemmingen niet worden doorkruist.	De strook is verschoven vanwege bestaande bebouwing in de strook.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
27	1	Gemeente Kaag en Braassem	Het knelpunt Hoogmade is in het plan-milieu-effectrapport (planMER) opgelost, maar uit het planMER is niet verifieerbaar te herleiden hoe de geconstateerde knelpunten zijn gevonden. Een analyse, onderbouwing en uitgangspunten hieromtrent ontbreken.	Het planMER bevat een knelpuntenanalyse waarin is ingezoomd op de geconstateerde knelpunten op de segmenten. Paragraaf 6.1. bevat een toelichting op de methodiek. Met behulp van beschikbare kwantitatieve geo-informatie is beoordeeld (op het gehanteerde abstractieniveau in het planMER) waar zich milieu-waarden bevonden. Dit vond plaats aan de hand van de volgende aspecten: boringsvrije zones, grondwaterbeschermingsgebied, archeologie, ruimtelijke ordening, externe veiligheid en Natura 2000 en Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Op basis daarvan is ter hoogte van Hoogmade bebouwing op het tracé geconstateerd. Vervolgens is in onderzoek door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) bepaald of dit tevens een knelpunt met betrekking tot externe veiligheid is. Na signalering van dit knelpunt is beschouwd of het mogelijk was met een omleiding om dit knelpunt heen te gaan en of deze oplossingsrichting kansrijk was. Aan de hand van de bestaande informatie blijkt dat het knelpunt met bebouwing bij Hoogmade kan worden vermeden door de oostelijke tak van het segment te nemen.
27	2	Gemeente Kaag en Braassem	Gemeente is het oneens met de conclusie van de raakvlakkennotitie dat er geen woningen binnen 20 meter van de strook liggen en geeft voorbeelden van locaties waarbij woningen wel binnen 20 meter liggen.	De gemeente merkt terecht op dat er meerdere woningen binnen 20 meter van de strook liggen. In de raakvlakken notitie wordt echter ook aangegeven in 2.6.3. dat op dit segment geen grote knelpunten ten aanzien van PR of aandachtspunten ten aanzien van GR zijn gevonden.
27	3	Gemeente Kaag en Braassem	Is er rekening mee gehouden dat de buisleidingenstrook een nieuw aan te leggen 380 kV-hoogspanningsleiding, de A4 en de HSL passeert?	Voor passeren van hoogspanningsleidingen, autosnelwegen en spoorwegen zijn technische oplossingen voorhanden.
27	4	Gemeente Kaag en Braassem	Waarom is in het planMER rekening gehouden met een 66,2 bar leiding terwijl nu al voor een 80 bar leiding naar aanlegmogelijkheden wordt gekeken?	In het planMER is in de externe veiligheids-berekeningen uitgegaan van een 66,2 bar leiding. Uiteindelijk geldt het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb), ongeacht de druk en de soort leiding: nieuwe leidingen moeten zodanig worden aangelegd dat de Plaatsgebonden Risico (PR) contour óp de leiding ligt; het Groepsrisico (GR) zal moeten worden verantwoord door het bevoegd gezag. Dat kan betekenen dat er extra technische eisen aan de leiding worden gesteld (bijvoorbeeld dieper leggen, iets dikkere wand).
27	5	Gemeente Kaag en Braassem	De leidingenstrook loopt over 2 volkstuintencomplexen en het is onbekend of hiermee rekening is gehouden.	Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijziging van tracé binnen zoekgebied.
28	1	Gemeente Midden-Delfland	Gemeente heeft een aantal opmerkingen over archeologische vindplaatsen waarmee overlap met de geplande leidingstroken wordt geconstateerd.	Er is inderdaad overlap met archeologische vindplaatsen en de leidingenstrook. De gemeente gaat hier echter uit van een groter detailniveau dan in het plan-milieu-effectrapport (planMER) is gehanteerd. In een later stadium bij de daadwerkelijke aanleg van de leidingen zal gekeken moeten worden hoe hier mee om moet worden gegaan. De gemeente krijgt daarbij de bevoegdheid binnen een bepaalde termijn de strook te verschuiven, zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. Daarnaast kunnen ook maatregelen worden getroffen bij de aanleg van nieuwe leidingen door archeologische vindplaatsen.
28	2	Gemeente Midden-Delfland	Gemeente merkt cumulatie van risico's bij rijkswegen op, op het grondgebied van Midden-Delfland.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VIII, Plaatsgebonden Risico leidingen voor chemische stoffen.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
28	3	Gemeente Midden-Delfland	De strook overlapt met de bebouwing van de Duifpolder 5 in Maasland. Gemeente vraagt bevestiging van IenM dat bij het project Maaslandse Dam de stroken op zodanige afstand liggen dat de externe veiligheid geen belemmering vormt voor dit project.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. Bestaande bestemmingen en bestemmingsplannen veranderen door de Structuurvisie niet. Nieuwe leidingen moeten voldoen aan de eisen uit het Besluit externe veiligheid buisleidingen waaronder het voldoen aan de grenswaarde voor het plaatsgebonden risico en aan de verantwoordingsplicht voor het bevoegd gezag voor het groepsrisico. Gezien de door de gemeente aangegeven afstand tussen leidingenstrook en het plan Maaslandse Dam lijkt dit oplosbaar.
29	1	Particulier, Almelo	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
30	1	Gemeente Oisterwijk	Gemeente heeft een aantal suggesties gedaan voor het verschuiven van de strook.	De suggesties van de gemeente voor het verschuiven van de strook zijn overgenomen, vanwege bebouwing in of dichtbij de strook.
30	2	Gemeente Oisterwijk	Daarnaast meldt zij dat ze de planschaderegeling (binnen 5 jaar op grond van hogere kosten regeling na inwerking treden AMvB de kosten claimen bij het rijk) onredelijk vindt omdat de termijn van 5 jaar te kort is gelet op wettelijke procedures voor bestemmingsplannen en mogelijke schorsingen etcetera.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder V, Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook.
31	1	Particulier, Almelo	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
32	1	Gemeente Anna Paulowna	Gemeente doet melding van een aantal windturbines op korte afstand van de leidingstroken en daarnaast enkele bouwvlakken waar de leidingenstrook overheen gaat.	Ter hoogte van de windturbines langs het Noord-Hollands kanaal is de strook verschoven in oostelijke richting om buiten de waterkering te blijven, naar aanleiding van de zienswijze van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (zienswijze 158). Op de overige punten is de strook niet verschoven. Deze punten kunnen opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
33	1	Gemeente Woensdrecht	Op grondgebied van gemeente Woensdrecht zijn 36 knelpunten geconstateerd, voorzien van kaartoverzichten en vermelding van de huidige bestemming.	De strook die door het zuiden van de provincie Noord-Brabant loopt en die voornamelijk gebruikt zal gaan worden door aardgastransportleidingen heeft in de Structuurvisie Buisleidingen een breedte gekregen van 45 meter. Ten opzichte van de 70 meter die op de kaart van de ontwerp-Structuurvisie staat aangegeven betekent dit dat een aantal door de gemeente aangegeven knelpunten met huidige bestemmingen vervallen. Daarnaast is de buisleidingenstrook in de Structuurvisie op een aantal plaatsen verder versmald. Dit is gebeurd ter hoogte van de Dennenlaan, Hoogerheide. Hiermee zijn knelpunten aan de Dennenlaan, Klein Brembrood, Schapendreef, Heistraat en Putselaan opgelost. Verder is er een aantal knelpunten ontstaan doordat in de kaart van de Ontwerp-Structuurvisie een niet geheel accurate weergave van de Buisleidingenstraat is opgenomen (betreft: Vossenweg, Hoogerheide; Beukendreef, Hoogerheide; en Grindweg, Woensdrecht). Dit is in de Structuurvisie aangepast waardoor deze knelpunten ook zijn opgelost. Er resteert dan nog een aantal situaties die opgelost kunnen worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
33	2	Gemeente Woensdrecht	In vooroverleg heeft I&M toegezegd dat de strook in het zuiden van Noord-Brabant (Woensdrecht-Roosendaal-Zundert-Alphen Chaam-Goirle enzovoort.) alleen voor aardgas gebruikt zou worden, en daarom slechts 40 à 45 meter breed zou worden; dit komt in de Ontwerp-Structuurvisie niet meer terug.	Door IenM is aangegeven dat de verwachting was dat de strook in het zuiden alleen voor gasvormige stoffen (aardgas en CO ₂) gebruikt zou worden en dat naar verwachting het om maximaal vier extra leidingen zou gaan. In de tekst van de Structuurvisie zal dit iets duidelijker worden aangegeven. Tevens is de breedte van de strook aangepast in de Structuurvisie.
33	3	Gemeente Woensdrecht	Gemeente vraagt hoe een binnen 5 jaar door de gemeente gewijzigde strook wordt beoordeeld, wie de kosten draagt in geval van planschade in verschillende scenario's, en of in voorkomend geval bezwaar/beroep mogelijk is. Ook vindt gemeente niet duidelijk of een bestemmingsplan binnen een bepaalde termijn aangepast moet worden.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder V, Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook, en onder IV, Planschade.
33	4	Gemeente Woensdrecht	De gemeente vraagt bevestiging dat wijziging van een bestemmingsplan alleen op nieuwe bestemmingen betrekking heeft (geen nieuwe bestemmingen die een belemmering voor een leiding kunnen vormen).	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
33	5	Gemeente Woensdrecht	Gemeente vraagt wie planschade betaalt indien ook na 5 jaar nog planschadeclaims ingediend worden. Kan een gemeente het wijzigen van een bestemmingsplan weigeren als geen overeenstemming bereikt kan worden over het betalen van alle kosten?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
33	6	Gemeente Woensdrecht	Komen kosten van planschade bij wijziging van een bestemmingsplan voor het leggen van een leiding voor rekening van de initiatiefnemer?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
33	7	Gemeente Woensdrecht	Wie bepaalt of een nieuw in de strook te leggen leiding van nationaal belang is? Wie bepaalt de exacte ligging en de uitvoering van de leiding? Gemeente gaat er vanuit hierin geen rol te hebben.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VI, Regionale leidingen in nationale leidingstroken, en onder X, Beheer van leidingstroken.
33	8	Gemeente Woensdrecht	Heeft de gemeente een taak in het beheer van een leidingenstrook? (in verband met handhaven geldend bestemmingsplan)	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
33	9	Gemeente Woensdrecht	Moeten gemeenten objecten op de strook actief saneren?	De objecten hoeven niet gesaneerd te worden. De strook is zodanig gelegd dat er in principe geen bouwwerken op de strook aanwezig zijn. Gemeenten krijgen de bevoegdheid om de strook te verschuiven binnen een zoekgebied rond de strook, bijvoorbeeld voor het geval de strook toch met bouwwerken samenvalt, zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. Wanneer ook dit geen oplossing biedt moet een initiatiefnemer die een nieuwe leiding wil leggen naar een oplossing zoeken (bijvoorbeeld boren of eventueel uitkopen).
33	10	Gemeente Woensdrecht	Hoe moet gebruik gereguleerd worden om gevaaraspecten te voorkomen	Voor bestaande en nieuwe buisleidingen voor gevaarlijke stoffen, zowel binnen stroken als daar buiten geldt het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).
34	1	Gemeente Beverwijk	De Structuurvisie houdt ten opzichte van het Structuurschema Buisleidingen meer ruimte voor extra leidingen; het is Beverwijk niet op alle onderdelen duidelijk waar deze moeten komen.	De geografische informatie is te downloaden vanaf ruimtelijkeplannen.nl.
34	2	Gemeente Beverwijk	Beverwijk heeft een bestemmingsplan in voorbereiding langs de strook naar Beverwijkse haven De Pijp	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
34	3	Gemeente Beverwijk	Het duingebied nabij Wijk aan Zee is Natura2000 gebied en wordt doorsneden in geval van aanlanding; in het plan-milieu-effectrapport (planMER) word wel het probleem gesignaleerd ten aanzien van doorkruising Natura2000 maar geen oplossing aangereikt.	Het planMER is aangevuld met een Passende Beoordeling voor de Natura2000-gebieden die door de buisleidingenstroken worden doorsneden of beïnvloed. Geconstateerd wordt dat het Natura2000-gebied Noordhollands Duinreservaat niet kan worden vermeden. Significant negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten. De passende beoordeling geeft in het algemeen een aantal oplossingsrichtingen aan. Indien een bedrijf daadwerkelijk een nieuwe leiding aan wil leggen zullen de milieu-effecten alsnog in detail onderzocht moeten worden.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
34	4	Gemeente Beverwijk	Heel Wijk aan Zee is gereserveerd als aanlandingspunt, dit levert een te groot ruimtebeslag op. Ook 1/3 van het terrein van Tata Steel (Hoogovens) is gereserveerd voor buisleidingen; hiervoor zijn drie bestemmingsplannen in procedure bij omliggende gemeenten.	Het aanlandingspunt is op de kaart met een halve cirkel weergegeven. Dit is een symbool, maar heeft geen ruimtelijke betekenis. In de definitieve Structuurvisie is een ander symbool gekozen dat duidelijker aangeeft dat het een puntlocatie betreft en waar deze ligt.
34	5	Gemeente Beverwijk	Voor Wijk aan Zee is een bestemmingsplan in procedure; Beverwijk gaat er vanuit dat geen beperkingen aan de recreatiefunctie van het strand opgelegd worden en dient hiertegen anders hierbij een zienswijze in.	Het aanlandingspunt en de strook daar naar toe bevinden zich niet in het plangebied van het bestemmingsplan Strand Wijk aan Zee.
34	6	Gemeente Beverwijk	Stroken doorsnijden een groot aantal natuurgebieden, waarvoor Natuurbeschermingswet-vergunning en ontheffing Flora- en Faunawet nodig zijn. Bij de effectbeoordeling is het effect op instandhoudingsdoelen niet meegenomen. Hiermee zou in de Structuurvisie rekening gehouden moeten worden.	Zie in algemene zin het antwoord hierboven over het Natura2000-gebied Wijk aan Zee.
35	1	Gemeente Bronckhorst	De gemeente geeft aan dat het ruimtebeslag van de leidingstroken 70 meter moet zijn en dat dit eventueel naar 30-40 meter versmald kan worden. Dat reeds bestaande leidingen al dicht op een vijftal woningen liggen. Als hier in de toekomst nog leidingen bijkomen, dan wordt het probleem alleen nog maar groter.	Het tracé is ter plekke al iets versmald. Nog meer versmallen lost het probleem niet op. Een andere optie is een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
36	1	Gemeente Geldermalsen	De gemeente wil de strook laten samenvallen met een huidige strook waarin een aardgasleiding ligt, waardoor er geen extra vergravingen door het gebied met een zeer hoge en middelhoge verwachtingswaarde archeologie hoeven te komen.	Uit overleg met de gemeente is gebleken dat de reeds aanwezige strook in de gemeente een bestaande aardgastransportleiding betreft maar geen ruimte biedt voor nieuwe leidingen. De verbinding is van belang voor het transport van aardgas van en naar het compressorstation van Gasunie in Wijngaarden. De buisleidingenstrook uit de Structuurvisie blijft gehandhaafd om daarmee voor de toekomst ruimte vrij te houden voor nieuwe aardgastransportleidingen. In het MER is al aangegeven dat de noordelijke variant een gebied met zeer hoge archeologische waarden doorkruist. Daarom is er in de Structuurvisie voor gekozen om het tracé van de noordelijke variant iets te verleggen zodat dit gebied vermeden wordt.
37	1	GeoMECP4 Realisatie en Exploitatie, Papendrecht	Zijn er eisen verbonden aan het kruisen van een warm-waterleiding en de leidingenstrook? Dit bedrijf gaat namelijk een warmwaterleiding aanleggen die de leidingenstrook en de toekomstige verbreding kruist.	De Structuurvisie Buisleidingen stelt geen eisen aan het kruisen van bestaande leidingen. De NEN 3650 stelt in z'n algemeenheid eisen aan het verticaal afstand houden bij kruisingen van bestaande leidingen. Een initiatiefnemer voor een kabel of buisleiding die de leidingenstrook kruist zal hiermee met de diepteligging van de kruisende leiding rekening moeten houden. Reeds aanwezige kruisende buisleiding-infrastructuur blijft bestaan.
38	1	Gemeente Smallerland	Gemeente Smallerland herkent zich niet in het beeld van de Ontwerp-Structuurvisie dat goed gecommuniceerd zou zijn met de gemeenten. Daarnaast is sprake van onzorgvuldig handelen door het Rijk wat betreft het verzoek aan gemeenten om de informatie van de Structuurvisie in de lokale bladen te plaatsen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder Inleiding.
38	2	Gemeente Smallerland	De documenten (structuurvisie en plan-milieu-effectrapport) zijn slecht toegankelijk voor mensen die geen materiedeskundigen zijn. Het kaartmateriaal is te globaal.	De exacte ligging van de buisleidingenstroken is te vinden op ruimtelijkeplannen.nl.
38	3	Gemeente Smallerland	Er zijn grote consequenties voor wat betreft het groepsrisico. Dit is onvoldoende uitgewerkt.	Voor het groepsrisico zullen voor gemeenten adviestabellen met maximale bevolkingsdichtheden naast leidingstroken verder worden uitgewerkt, zodat zij daarmee ook een handreiking krijgen voor het groepsrisico. Dit zal uiteindelijk in de handleiding Buisleidingen in Bestemmingplannen worden opgenomen. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IX, Consequenties Groepsrisico.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
38	4	Gemeente Smallingerland	Kan de realisatie van vergunningsvrije bouwwerken worden voorkomen bij een leidingenstrook?	De wetgeving (Besluit omgevingsrecht) bevat lijsten van bouwwerken die omgevingsvergunningvrij kunnen worden gebouwd en/of waarvoor geen omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan nodig is. Hoewel het hierbij doorgaans gaat om kleinere bouwwerken kunnen ook die de ongestoorde aanleg van leidingen (ver)hinderen. Een initiatiefnemer (lees: buisleidinglegger) voor een nieuwe leiding zal met de eigenaar van het bouwwerk hierover nadere afspraken moeten maken.
38	5	Gemeente Smallingerland	Gemeente zet vraagtekens bij de planschaderegeling en de vijfjarentermijn.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade, en onder V. Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook.
38	6	Gemeente Smallingerland	De leidingenstrook is meermalen geprojecteerd door een gebied met lintbebouwing.	De strook is niet verschoven. Deze situaties kunnen opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
39	1	Kamer van Koophandel Noordwest-Holland, Alkmaar	Het voorgestelde tracé volgt niet het bestaande leidingtracé vanaf de gasbehandelingsinstallatie in Den Helder door Kooypunt en werpt in feite nieuwe belemmeringen op voor het maritiem vliegveld de Kooy en Den Helder Airport.	Door de kamer van Koophandel NW Holland (zienswijze 39), gemeente Den Helder (zienswijze 339), Den Helder Airport (zienswijze 167) en de Ondernemersvereniging Kooypunt (zienswijze 338) zijn zienswijzen ingediend waarin er sterk op aangedrongen wordt de leidingenstrook langs de bestaande leidingen door het Kooypunt te leggen in plaats van om het bedrijventerrein heen. Dit laatste zou uitbreidingsmogelijkheden voor Den Helder Airport en het maritiem vliegveld De Kooy tegenhouden. Het voorstel van deze indieners wordt overgenomen en de strook wordt door Kooypunt gelegd.
39	2	Kamer van Koophandel Noordwest-Holland, Alkmaar	De aansluiting op de gasinstallatie Taqa in Bergermeer ontbreekt, gevraagd wordt om toe te lichten hoe deze installatie wordt ingepast in de structuurvisie.	De Structuurvisie gaat over de hoofdtransportleidingen, niet over aan- en aftakkingen. De leidingenstrook ligt in de buurt van de gasinstallatie Taqa. In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening wordt geregeld dat aan- en aftakkingen mogelijk worden gemaakt, waarbij dus een uitzondering wordt gemaakt van de verplichting om in de leidingenstrook te liggen.
39	3	Kamer van Koophandel Noordwest-Holland, Alkmaar	Het tracé loopt dwars door de Agriport Wieringermeer en kan de uitbreiding van een belangrijk glastuinbouwgebied in de weg staan.	Mede naar aanleiding van zienswijzen ingediend door de gemeente Wieringermeer (zienswijze 18), Agriport A7 BV (zienswijze 157) en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (zienswijze 158) vindt over het tracé door dit gebied nog overleg plaats met betrokkenen. Een beslissing over het tracé wordt in een later stadium genomen. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XVI, Buisleidingenstrook door Agriport A7 Wieringermeer.
39	4	Kamer van Koophandel Noordwest-Holland, Alkmaar	Tenslotte doorkruist de leidingenstrook het terrein van een aantal bedrijven met alle gevolgen vandien voor ruilverkaveling, uitbreidingsmogelijkheden, waardevermindering grond etcetera.	Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector. Daar waar gebundeld wordt liggen al leidingen en worden kavels reeds doorsneden. Daarnaast biedt het zoekgebied gemeenten de mogelijkheid om af te wijken van het vookeurstracé, zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
40	1	Ostara, Haarlemmermeer	leidingenstrook ligt door het land van de indiener van deze zienswijze en geeft beperkingen. Indiener stelt voor bundeling met wegen en spoorwegen en noemt concreet de A9 en A4.	De strook is niet verschoven. De gemeente krijgt de bevoegdheid om de strook binnen het zoekgebied te wijzigen. Bundeling met bestaande leidingen heeft hier de prioriteit boven bundeling met wegen en spoorwegen. Voor deze situatie wordt aangesloten bij en gebundeld met het tracé van de nieuwe aardgastransportleiding van Beverwijk naar Wijngaarden. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
41	1	Provincie Utrecht	Provincie stemt in met voorgenomen leidingstroken die niet meer door provincie Utrecht lopen. Mocht dit veranderen in de definitieve structuurvisie (zodat stroken door Utrecht toch weer in beeld komen) dan geldt de zienswijze van de provincie op de notitie reikwijdte en detailniveau nog steeds.	In de definitieve structuurvisie zijn geen leidingstroken in de provincie Utrecht opgenomen.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
42	1	Agrarisch bedrijf, Almelo	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
43	1	Gemeente Wierden	Het tracé loopt nog over twee locaties die een knelpunt opleveren en loopt bovendien door gebieden van hoge en middelhoge archeologische waarde.	Conform het voorstel van de gemeente Wierden is in de Structuurvisie buisleidingen het oorspronkelijke tracé door het Buffergebied Dakhorst aangepast zodat het tracé langs de bestaande leidingen het buffergebied verlaat en ten oosten daarvan naar beneden afbuigt en ten zuiden ervan weer het oorspronkelijk voorgestelde tracé volgt. Het voorstel om bij de Burgemeesterdijk de strook te verleggen is ook overgenomen en verwerkt in de Structuurvisie.
44	1	Marid Holding BV, Venlo	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
45	1	Gemeente Lingewaal	De indiener van deze zienswijze constateert een aantal knelpunten met bouwblokken voor bedrijfsgebouwen, gebruiksbeperking van percelen met fruitbomen, archeologische vindplaatsen.	Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
46	1	Gemeente Westervoort	De leidingenstrook loopt niet (meer) over grondgebied van de gemeente, de gemeente heeft geen reden meer om een zienswijze in te dienen.	Wordt voor kennisgeving aangenomen.
47	1	Regionale Milieudienst West-Brabant, Roosendaal	In het zuiden van Brabant is een strook geprojecteerd die uitsluitend benut zou worden voor het leggen van gasleidingen. In de Ontwerp-Structuurvisie komt deze toezegging niet meer terug.	Door IenM is aangegeven dat de verwachting was dat de strook in het zuiden alleen voor gasvormige stoffen (aardgas en CO2) gebruikt zou worden en dat naar verwachting het om maximaal vier extra leidingen zou gaan. In de tekst van de Structuurvisie zal dit iets duidelijker worden aangegeven. Tevens is de breedte van de strook aangepast in de Structuurvisie.
47	2	Regionale Milieudienst West-Brabant, Roosendaal	De indiener van deze zienswijze heeft vragen over het indienen van een verzoek door de gemeenteraad om een alternatief tracé, bij de minister, binnen 5 jaar na het in werking stellen van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro).	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder V, Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook.
47	3	Regionale Milieudienst West-Brabant, Roosendaal	Onduidelijk is of van de gemeente een actieve rol wordt verwacht bij het aanpassen van bestemmingsplannen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder III, Wettelijke doorwerking.
47	4	Regionale Milieudienst West-Brabant, Roosendaal	Indiener heeft een vraag over planschadeclaims die pas 5 jaar na het inwerking treden van de AMvB ruimte worden ingediend.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
47	5	Regionale Milieudienst West-Brabant, Roosendaal	Wie bepaalt of een buisleiding van nationaal belang is?	Bij twijfel bepaalt de minister van Infrastructuur en Milieu of een leiding wel of niet van nationaal belang is en in de leidingenstrook gelegd mag worden.
47	6	Regionale Milieudienst West-Brabant, Roosendaal	Wie is belast met het beheer van de buisleidingenstrook?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
47	7	Regionale Milieudienst West-Brabant, Roosendaal	Wordt van gemeenten verwacht dat bestaande bebouwing en andere strijdige objecten op de strook door de gemeenten worden gesaneerd of geldt hiervoor een andere regeling?	De objecten hoeven niet gesaneerd te worden. De strook is zodanig gelegd dat er in principe geen bouwwerken op de strook aanwezig zijn. Gemeenten krijgen de bevoegdheid om de strook te verschuiven binnen een zoekgebied rond de strook, bijvoorbeeld voor het geval de strook toch met bouwwerken samenvalt, zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. Wanneer ook dit geen oplossing biedt moet door een initiatiefnemer van een nieuwe leiding naar oplossingen worden gezocht (bijvoorbeeld boren of eventueel uitkopen).

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
48	1	Gemeente Hulst	Voor de gemeente Hulst heeft het huidige tracé geen gevolgen. Echter de volgende zin zet alles weer op losse schroeven: "Het Rijk onderzoekt een alternatief voor de ontpoldering van de Hedwigepolder. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen aanleiding zijn om de leidingenstrook door Zeeuws-Vlaanderen te heroverwegen". De gemeente Hulst wil dat, met inachtneming van de motivering om de buisleiding niet door Zeeuws-Vlaanderen (Hulst) aan te leggen, deze zin uit de Structuurvisie wordt gehaald.	De maatschappelijke en politieke discussie over het natuurherstel Westerschelde en in het bijzonder de ontpoldering van de Hedwigepolder heeft geleid tot het zoeken naar alternatieve oplossingen en discussie met de Europese Commissie en het Vlaams Gewest. De besluitvorming over (alternatieven voor) de ontpoldering van de Hedwigepolder zal in het najaar van 2012 door de dan gevormde regering afgerond worden. De uitkomsten kunnen in mindere of meerdere mate aanleiding zijn tot heroverweging van de leidingenstrook in het Structuurvisie.
49	1	Gemeente Roosendaal	Gemeente maakt bezwaar tegen de leidingenstrook van 70 meter breed ten zuiden van woonkern Nispen vanwege een conflict met landgoedontwikkeling in voorbereiding. De na uitvoerig onderzoek vastgestelde plek van een nieuwe woningbouwlocaties blijkt samen te vallen met de leidingenstrook.	Over deze situatie is ook een zienswijze ingediend door de eigenaar van het landgoed Ottermeer (zienswijze 201). Na overleg met betrokkenen is in de Structuurvisie het uiteindelijke tracé langs de bestaande leidingen met een lichte verschuiving gehandhaafd. De strook is versmald tot 45 meter.
50	1	Gemeente Amstelveen	Gemeente is blij dat de eerder geplande strook door Amstelveen inmiddels is vervallen.	Wordt voor kennisgeving aangenomen.
51	1	Provincie Zeeland, Middelburg	Zeeland heeft destijds als enige provincie de buisleidingstroken overgenomen in het provinciale beleid, maar 50 meter in plaats van 70 meter aangehouden.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen.
51	2	Provincie Zeeland	In deze strook moeten ook regionale leidingen aangelegd kunnen worden.	Het rijk blijft bij haar standpunt dat de leidingenstrook alleen bedoeld is voor leidingen van nationaal belang. Leidingen van regionaal belang kunnen wel zoveel mogelijk náást de leidingstroken gepland worden. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder VI, Regionale leidingen in nationale leidingstroken. In Zeeland is de situatie dat de meeste bestemmingsplannen al buisleidingenstroken bevatten die ook bedoeld zijn voor regionale leidingen. Het beleid van de Structuurvisie is er niet op gericht om gemeenten te verplichten de bestemmingsplannen te wijzigen. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen.
51	3	Provincie Zeeland	Aansluiting met het Antwerpse havengebied ontbreekt.	Er is een grensovergangspunt getekend bij Antwerpen. België moet zelf zorgdragen voor het vrijhouden van ruimte aan haar kant van de grens voor nieuwe buisleidingen.
51	4	Provincie Zeeland	De verbinding tussen Ellewoutsdijk en Terneuzen wordt weergegeven als een strook van 70 meter. De provincie stelt voor om een ruimer gebied op te nemen aangezien de Westerschelde een grillig stromingsprofiel kent.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen.
51	5	Provincie Zeeland	Het beheermodel is onvoldoende uitgewerkt.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
51	6	Provincie Zeeland	Provincie geeft de voorkeur aan een getrapt systeem in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) waarbij lokale knelpunten worden opgelost onder provinciaal regime.	Het rijk heeft er bewust voor gekozen om de vrijwaring van de stroken uit de Structuurvisie Buisleidingen in bestemmingsplannen rechtsreeks te regelen door middel van een verplichting hiertoe voor gemeenten via het Barro. Deze aanpak is afgestemd met het IPO.
52	1	Provincie Groningen, Groningen	Provincie wil ook regionale leidingen in de nationale leidingenstrook kunnen leggen	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VI, Regionale leidingen in nationale leidingstroken. Er vindt ambtelijk overleg plaats over de mogelijkheid van combineren van de nationale buisleidingenstrook met de Buizenzone Eemdelta.
52	2	Provincie Groningen	De Provincie heeft enkele opmerkingen over de aanlandingspunten.	Vanwege nog lopend onderzoek naar tracés voor kabels en leidingen in de Waddenzee en daaraan gekoppeld aanlandingspunten is hier nog geen definitief aanlandingspunt opgenomen. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemdelta Groningen.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
52	3	Provincie Groningen	Provincie gaat in op ondergrondse opslag voor aardgas en stikstof nabij de aardgastransportleidingen.	De Structuurvisie buisleidingen doet geen uitspraak over ondergrondse opslag van aardgas en stikstof nabij transportleidingen. De Structuurvisie regelt alleen ruimte voor de aanleg van toekomstige transportleidingen maar gaat niet over ondergrondse opslag. Bij de locatie van de stroken is wel rekening gehouden met de mogelijkheden voor ondergrondse opslag in Noord-Nederland.
52	4	Provincie Groningen	Provincie wijst op een foutje op blz. 49 van de Ontwerp-Structuurvisie over het project Buizenzone Eemshaven-Delfzijl (inspraak niet mogelijk op MKBA, wel op milieu-effectrapport en landbouweffectrapportage).	Dit is aangepast in de tekst van de Structuurvisie Buisleidingen.
53	1	Gemeente Zuidplas	De te reserveren leidingenstrook valt voor een deel samen met een net ten noorden van de A12 geplande provinciale weg. De leidingenstrook doorsnijdt in zuidoostelijke richting de Zuidplaspolder waarvoor een grootschalige ontwikkelopgave geldt; bij de Rode Waterparel zijn woningen bestemd op de plek waar de strook moet komen te liggen. De zuidoostelijke strook loopt bovendien over bestaande bedrijfsbebouwing. De zuidwestelijke tak door de Eendragtspolder doorsnijdt een herinrichtingsproject, de ontwikkeling van een waterberging, de ontwikkeling van een recreatiegebied en een internationale wedstrijdroeibaan. De leidingenstrook is nabij de Rotte over glastuinbouw geprojecteerd.	In overleg met de gemeente Zuidplas is gezocht naar een alternatief tracé door het plangebied Rode Waterparel. Een geschikt alternatief bleek niet voorhanden waardoor het voorgestelde tracé gehandhaafd blijft. De overige aangegeven situaties kunnen opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
53	2	Gemeente Zuidplas	In de berekeningen in het plan-milieu-effectrapport (planMER) van het aspect externe veiligheid is geen rekening gehouden met de personendichtheid volgens de nieuwe globale bestemmings- en exploitatieplannen. Dit zou verder moeten worden uitgewerkt.	Bij het vaststellen van een (nieuw) bestemmingsplan moet het groepsrisico verantwoord worden. Dit kan zijn indien een nieuwe leiding wordt gelegd of bij een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling. Zie het algemene deel van de Nota van Antwoord onder IX, Consequenties Groepsrisico.
53	3	Gemeente Zuidplas	Gemeente verzoekt de route door de Zuidplaspolder te herzien dan wel de financiële consequenties te dragen.	Het tracé door Zuidplas is gehandhaafd.
53	4	Gemeente Zuidplas	Gemeente wil een verklaring voor de onzekerheid over het plaatsgebonden risico van leidingen voor chemische stoffen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VIII, Plaatsgebonden Risico leidingen voor chemische stoffen.
53	5	Gemeente Zuidplas	Gemeente vindt onduidelijk waarop aannames zijn gebaseerd dat domino-effecten door maatregelen kunnen worden voorkomen. Er wordt niet verwezen naar enig onderzoek op dit gebied.	Door maatregelen kunnen leidingexploitanten in de praktijk de risico's van leidingen en daarmee de kans op domino-effecten reduceren.
54	1	Gemeente Almelo	Gemeente heeft recent (maart 2011) het bestemmingsplan buitengebied vastgesteld. Het voorgestelde tracé voor leidingstroken loopt door dit bestemmingsplan. Gemeente is niet voornemens het bestemmingsplan de komende 10 jaar te actualiseren. Als het Rijk die lokale borging noodzakelijk vindt, dan gaat de gemeente er van uit dat zij hiervoor een Rijksinpassingsplan opstelt.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder III, Wettelijke doorwerking.
55	1	Gemeente Binnenmaas	De Hoeksche Waard is aangewezen als Nationaal Landschap, hoe verhoudt de buisleidingenstrook zich hiermee?	Een leidingenstrook kan goed samengaan met Nationaal Landschap. Bij de aanleg van concrete leidingen kan nog worden nagegaan welke maatregelen getroffen kunnen worden om zo min mogelijk overlast aan natuur en landschap te veroorzaken tijdens de aanleg.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
55	2	Gemeente Binnenmaas	Met de komst van nieuwe buisleidingen neemt de kans op incidenten toe, terwijl de brandweer al vier hoogrisico-objecten in haar gebied heeft. De vraag is of de brandweer en gemeentelijke rampenbestrijding nog wel voldoende zijn toegerust hierop. Ook vreest de gemeente, die doorkruist wordt met leidingen, de gevolgen voor de veiligheid van de inwoners.	De toename van de kans op incidenten bij toename van het buisleidingtransport is aanzienlijk kleiner dan bij toename van het transport van gevaarlijke stoffen via andere modaliteiten (weg, spoor, water). Dit is mede een reden waarom het Rijk goede voorwaarden wil scheppen voor het transport in Nederland via buisleidingen. Daarbij is er veel aandacht voor veiligheid. Het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) kent diverse veiligheidsbepalingen en verplicht eigenaren van buisleidingen een sluitend veiligheidsmanagementsysteem te hanteren. Een incident is echter nooit uit te sluiten. De hulpdiensten en het bestuur bereiden zich daar in regionaal verband op voor, op basis van de Wet veiligheidsregio en het Besluit veiligheidsregio's. Als het gaat om incidenten met gevaarlijke stoffen is het bovendien aan te bevelen bovenregionaal samen te werken. De veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond beschikt in deze over veel expertise. De risico's van buisleidingtransport brengen weinig tot geen specifieke extra kosten met zich mee voor de rampenbestrijding, gegeven enerzijds de zorgplicht van eigenaar en exploitant van de buisleiding (straat) en anderzijds de generieke voorbereiding op hulpverlening, brandbestrijding en rampenbestrijding door de veiligheidsregio. Belangrijk daarbij is goede samenwerking tussen buisleidingeigenaar / exploitant en veiligheidsregio op het gebied van informatie-uitwisseling en oefening. Wettelijk zijn hiervoor goede voorwaarden geschapen in de hierboven genoemde wetgeving.
55	3	Gemeente Binnenmaas	Het tracé loopt op een aantal plaatsen dicht langs bestaande woningen, wat zijn de gevolgen voor de bestaande woningen en hoe wordt in knelpunten op het gebied van externe veiligheid voorzien?	Het plan-milieu-effectrapport (planMER) toont aan dat er merendeels geen externe veiligheid-knelpunten op de voorkeurstacés aanwezig zijn en waar die wel zijn is op bestemmingsplanniveau nagegaan hoe deze knelpunten konden worden opgelost. Voor nieuwe leidingen geldt: plaatsgebonden risico (PR) 10^{-6} op de leiding, voor nieuwe leidingen zullen er dus geen nieuwe knelpunten bij komen. Voor groepsrisico (GR) geldt dat gemeenten en leidingleggers in overleg moeten treden over eventuele aandachtspunten. Bovendien is er de mogelijkheid van een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
55	4	Gemeente Binnenmaas	Gemeente vraagt wat er op planologisch gebied (verankering in bestemmingsplannen) wordt verwacht en legt kosten voor wijzigen bestemmingsplannen en eventuele planschade bij het rijk.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder III, Wettelijke doorwerking, en onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
55	5	Gemeente Binnenmaas	Gemeente noemt een aantal projecten (Bedrijvenpark Hoeksche Waard, herontwikkeling suikerfabriekterrein en Vlietproject) die hinder kunnen ondervinden van de leidingenstrook.	Bij een wijziging van het bestemmingsplan heeft de gemeente de mogelijkheid om binnen het zoekgebied het tracé van de leidingenstrook te verschuiven. Dit kan aan de orde komen op het moment dat een initiatiefnemer een nieuwe leiding wil leggen, hetgeen een aanpassing van het bestemmingsplan vergt op grond van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). Dan is ook de verantwoording van het groepsrisico aan de orde. Indien een leiding en andere infrastructuur zoals een weg elkaar kruisen, worden hierover tussen betrokkenen afspraken gemaakt. De buisleidingenstrook doorkruist het terrein van de Suiker Unie voor zover het om de voormalige vloeivelden gaat niet, waardoor er geen sprake is van beperkingen voor de toekomstige mogelijkheden van het gebied. De overige mogelijke knelpunten waar de gemeente op wijst kunnen opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
56	1	VNG	Vaststelling definitief buisleidingstracé binnen 5 jaar: VNG maakt bezwaar hiertegen voor situaties waar vooralsnog geen feitelijke realisatie van buisleidingen en ook geen ruimtelijke ontwikkelingen zijn voorzien. Gemeenten moeten optimale flexibiliteit blijven behouden bij de locatiekeuze voor mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen. VNG is daarom van mening dat, wanneer er meer ruimte is dan de 70 meter strook, er vooralsnog geen realisatie van de buisleiding en geen ruimtelijke ontwikkelingen zijn voorzien, ook de exacte begrenzing van de strook zo lang mogelijk open moet worden gehouden.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder V, Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook. Verder is het de bedoeling dat in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening een uitzonderingsclausule wordt opgenomen voor ondergeschikte wijzigingen aan de buisleidingenstrook.
56	2	VNG	De mogelijkheid van tijdelijk bouwen in de leidingenstrook moet open blijven.	Na inwerkingtreding van het Barro zal alleen voor nieuwe bestemmingsplannen die het geldende bestemmingsplan wijzigen of voor aanvragen om omgevingsvergunningen die een afwijking betekenen van het ten tijde van het in werking treden van het Barro geldende bestemmingsplan gelden dat deze geen nieuwe activiteiten mogen toelaten die de realisatie of instandhouding van een buisleidingenstrook belemmeren. Tijdelijke bebouwing, waarvoor geen omgevingsvergunning voor afwijken van een bestemmingsplan is vereist, is toegestaan. Het is gewenst dat de termijn voor het toestaan van tijdelijke bebouwing dan wel zo beperkt mogelijk blijft. Het formeel verlenen van een tijdelijke omgevingsvergunning voor afwijken van een bestemmingsplan (artikel 2.1, lid 1, onder c in combinatie met artikel 2.12, lid 2, Wabo) voor andere doeleinden dan de aanleg van een nationale buisleiding zou een nieuwe belemmering kunnen inhouden. In het kader van het Barro zal nader worden gespecificeerd wat onder belemmeringen kan worden verstaan.
57	1	Tata Steel IJmuiden, Velsen	Tata Steel wordt mogelijk in haar ontwikkelingsmogelijkheden beperkt op grote delen van haar bedrijfsterrein, hetgeen een onevenredige beperking van de gebruiksmogelijkheden van het terrein zou betekenen.	Het aanlandingspunt is op de kaart met een halve cirkel weergegeven. Dit is een symbool, maar heeft geen ruimtelijke betekenis. In de definitieve Structuurvisie is een ander symbool gekozen dat duidelijker aangeeft dat het een puntlocatie betreft en waar deze ligt. Het zoekgebied aan weerszijden van de strook, de door Tata Steel genoemde brede zones om de strook, hoeft niet in zijn geheel vrij gehouden te worden van bouwwerken die de ongestoorde doorgang van buisleidingen kunnen belemmeren. Wel dient binnen het zoekgebied een strook van 70 meter vrijgehouden te worden van belemmeringen. Het zoekgebied is onder andere juist bedoeld om rekening te kunnen houden met specifieke lokale omstandigheden en wensen zodanig dat toch de ruimte voor nieuwe leidingen gewaarborgd is. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. Bestaande bestemmingen wijzigen door de Structuurvisie Buisleidingen niet.
58	1	Stichting Edwina van Heek, Enschede	De indiener van deze zienswijze is eigenaar van het 150 hectare groot landgoed Zonnebeek in Enschede. Het tracé loopt langs en over het landgoed. De leidingenstrook kan mogelijk onherstelbare schade aan het oude cultuurlandschap aanbrengen en de waterhuishouding in het gebied ernstig aantasten. DeStichting wijst op de onherstelbaarheid van de gevolgen van een ingreep in het natuurgebied. Er is geen sprake van een echte doorkruising van het landgoed, maar verzocht wordt het tracé op gepaste afstand van het landgoed vast te stellen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Het in de Structuurvisie buisleidingen opgenomen tracé ontziet het landgoed Zonnebeek.
59	1	Banning advocaten, Oisterwijk	De indiener van deze zienswijze treedt op namens cliënten die een glas- en vollegrondstuinbouwbedrijf hebben (aardbeien en asperges) in Oisterwijk. Uitbreidingsmogelijkheden van het bedrijf worden beperkt door de geplande leidingenstrook.	De strook is verschoven waardoor het knelpunt is opgelost.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
60	1	Gemeente Aalsmeer	Arcadis heeft voor de strook nabij Aalsmeer op ongeveer 35 locaties knelpunten nader onderzocht en voor 20 locaties een alternatief tracé aanbevolen. Deze aanbevelingen zijn vrijwel alle overgenomen en worden verder niet nader benoemd. Door het niet nader noemen van gehonoreerde knelpunten is het voor de gemeente Aalsmeer niet mogelijk om na te gaan of deze aanpassing ook daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.	De uiteindelijke leidingenstrook komt niet meer vlak in de buurt van Aalsmeer. Het probleem is daarmee opgelost.
61	1	Gemeente Beek	Een klein deel van de te reserveren strook is gelegen binnen de gemeente en levert een knelpunt op met een schuur en een waterbuffer. Gemeente verzoekt aanpassing van het tracé ter plaatse.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
62	1	Gemeente Rijnwoude	Door de gemeente Rijnwoude is een leidingenstrook gepland van noord naar zuid. Uit het plan-milieu-effectrapport (planMER) is niet verifieerbaar te herleiden hoe de geconstateerde knelpunten zijn gevonden, gemeente vraagt hierover uitleg over de gebruikte gegevens. Gemist wordt voorts een inzicht en een analyse van de nader onderzochte locaties. De uitgangspunten voor de Mer zijn gemeente niet duidelijk.	In hoofdstuk 5 van het planMER is uitgebreid beschreven hoe de beoordeling tot stand is gekomen en hoe deze is uitgevoerd (en in bijlage zes staat een uitgebreide uitwerking van de trechtering en de wijze van benutten van de milieuaspecten en -informatie). In de knelpuntenanalyse is ingezoomd op de geconstateerde knelpunten op de segmenten. Met behulp van beschikbare kwantitatieve geo-informatie is beoordeeld (op het gehanteerde abstractieniveau in het planMER) waar zich op de segmenten milieuaarden bevonden. Dit vond plaats aan de hand van de volgende aspecten: boringsvrije zones, grondwaterbeschermingsgebied, archeologie, ruimtelijke ordening, externe veiligheid, Natura2000 en Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Op basis van het bovenstaande en het gehanteerde detailniveau van onderzoek kent het planMER geen knelpunten in de gemeente Rijnwoude. Daarbij is de geconstateerde bebouwing te kleinschalig om specifiek als knelpunt te benoemen. Wel zijn knelpunten op het betreffende segment AIII-6 waar Rijnwoude deel van uitmaakt, aangetroffen. Dit is uitgewerkt in paragraaf 7.9 van het planMER.
62	2	Gemeente Rijnwoude	In het planMER is uitgegaan van een 48 inch 66,2 bar aardgastransportleiding. Momenteel wordt de aanleg van een leiding voorbereid (Beverwijk-Wijngaarden) van 48 inch, 80 bar.	Uiteindelijk zal deze aardgasleiding ook op grond van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) zodanig aangelegd moeten worden dat het plaatsgebonden risico óp de leiding ligt. Dat betekent dat er extra technische eisen aan de leiding worden gesteld (bijvoorbeeld dieper leggen, iets dikkere wand).
62	3	Gemeente Rijnwoude	Binnen de gemeente wordt de standaardbreedte van de strook van 70 meter op een aantal plaatsen losgelaten, niet af te leiden is waarom dit zo is. In beginsel is de gemeente van mening dat de breedte van 70 meter vastgehouden moet worden.	In z'n algemeenheid geldt voor de strook: breed waar het kan, smal waar het moet. Op bepaalde plaatsen heeft IenM gekozen voor een versmalling van de strook, om conflicten met andere functies te voorkomen.
62	4	Gemeente Rijnwoude	Bij de nieuwbouwlocatie De Hoop ligt tenminste één bouwvlak binnen de leidingenstrook (knelpunt).	De strook is ter hoogte van de kruising met de Oude Rijn en de nieuwbouwlocatie 'De Nieuwe Hoop' versmald.
62	5	Gemeente Rijnwoude	Op een aantal locaties in de gemeente liggen meerdere woningen binnen 100 dan wel 210 meter van de leidingenstrook (mogelijk overschrijding van 10% oriënterende waarde).	In het kader van de plan-milieu-effectrapportage (planmer) zijn de stroken ondermeer onderzocht op aandachtspunten voor het groepsrisico (GR) aan de hand van globale gegevens. Mede op basis hiervan heeft een selectie van het voorkeurstracé plaatsgevonden en zijn overblijvende aandachtspunten GR nader onderzocht. De feitelijke externe-veiligheidssituatie kan hiervan afwijken. Ook al zou er zelfs sprake zijn een overschrijding van de oriënterende waarde, dan moet de gemeente in haar verantwoording aangeven hoe zij hier mee omgaat. Overschrijding van de oriënterende waarde voor het groepsrisico hoeft geen probleem te zijn als er qua zelfredzaamheid en qua hulpverlening en vluchtwegen de zaken goed geregeld zijn.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
62	6	Gemeente Rijnwoude	Binnen gemeente Rijnwoude ligt op een aantal locaties woningen binnen 20 meter van de strook (klopt niet met conclusie raakvlakkennotitie).	De gemeente merkt terecht op dat er meerdere woningen binnen 20 meter van de strook liggen. Dit heeft er mee te maken dat de leidingenstrook op enkele plaatsen binnen de gemeente lintbebouwing kruist. Het gaat om een beperkt aantal woningen waardoor deze situaties in het planMER niet zijn aangemerkt als een knelpunt voor externe veiligheid. Daar waar er sprake is van een ruimtelijk knelpunt (nieuwbouwlocatie 'De Nieuwe Hoop' en Westeinde) is na overleg met de gemeente de strook aangepast.
62	7	Gemeente Rijnwoude	Tenslotte is onduidelijk of rekening is gehouden bij de leidingenstrook met het Bentwoud, rijksweg N11, spoorlijn Leiden-Utrecht etcetera.	Er is zoveel mogelijk geprobeerd rekening te houden met allerlei belangen bij de keuze van het voorkeustracé. Daarbij heeft bundeling met bestaande leidingen prioriteit gekregen.
63	1	Stichting Natuur- en Milieuraad, Enschede	De indiener van deze zienswijze is van mening dat de reeds aanwezige leidingen voldoende zijn voor het transport van gas. Zij vreest dat het jaren duurt voordat de oorspronkelijke situatie hersteld is, zowel wat betreft structuurbederf van de landbouwgrond als de landschappelijk gewaardeerde elementen. Indiener is ook van mening dat er geen onderbouwing is voor leidingen voor andere stoffen dan aardgas en dat de voorgestelde breedte van de leidingstroken buitensporig is. Waar huiskavels van melkveebedrijven worden doorsneden zijn de gevolgen groot. Verbeteringen van verkaveling Enschede Zuid wordt teniet gedaan door het voorgestelde leidingenstrooktracé. Indiener maakt zich zorgen over aantasting van de natuur door de leidingenstrook en steunt het Stawelalternatief (zienswijze 82).	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede.
64	1	LTO Noord, Drachten	De ontwikkeling van een camping komt ernstig in het gedrang. De indiener van deze zienswijze verzoekt om aanpassing van het tracé.	De strook is niet aangepast. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
65	1	Gemeente Ommen	Het leidingtracé levert beperkingen op in bebouwingmogelijkheden voor een aantal woningen en bedrijven. Gemeente verzoekt om een alternatief tracé hiervoor.	Het tracé is op diverse plekken versmald en verschoven naar aanleiding van informatie van de gemeente.
66	1	Gemeente Borsele	Gemeente heeft de stroken voor buisleidingen van het provinciale beleid overgenomen in haar bestemmingsplannen, maar is van 50 meter en niet van 70 meter uitgegaan.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen.
66	2	Gemeente Borsele	De leidingenstrook van de visiekaart wijkt af van die van het omgevingsplan Zeeland en het bestemmingsplan "Borsels buiten".	In overleg met de gemeente Borsele is de strook aangepast en zoveel mogelijk in overeenstemming met het bestemmingsplan gebracht.
66	3	Gemeente Borsele	Vertakking in twee tracés vanaf de grens van het beheer-gebied van Zeeland Seaports is niet gewenst.	In de kaart in de Structuurvisie buisleidingen is dit aangepast en houden de stroken op bij de grens van het beheer-gebied.
66	4	Gemeente Borsele	Gemeente acht een Breder zoekgebied dan 70 meter wenselijk bij de kruising met de Westerschelde.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen.
66	5	Gemeente Borsele	Ook leidingen van regionaal belang moeten in de strook aangelegd kunnen worden (vanuit het oogpunt van bundeling en zuinig ruimtegebruik).	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VI, Regionale leidingen in nationale leidingstroken.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
67	1	Gemeente Zwijndrecht	Projectie, vrijwaring in ruimtelijke plannen en exploitatie van de leidingenstrook kan onder geen enkele voorwaarde doorgang vinden binnen Zwijndrechts grondgebied. Een buisleiding zou een onacceptabele verhoging betekenen van het al bestaande risiconiveau (door onder meer rangeerterrein Kijfhoek). Zwijndrecht verzoekt om een alternatieve leidingenstrook te bepalen. De strook is in Zwijndrecht geprojecteerd over bedrijven en woningen; Gemeente leidt af uit de Structuurvisie dat er geen kwetsbare bestemmingen aanwezig mogen zijn in de strook wanneer deze geëxploiteerd wordt en verwacht daardoor saneren en alternatief bestemmen met "aanzienlijke financiële consequenties" en strijdig met gemeentelijk beleid. Zwijndrecht ziet planschaderisico bij verankeren van de strook in een ruimtelijk besluit. Zwijndrecht heeft belangen niet eerder kenbaar kunnen maken en betreurt dit.	De buisleidingenstrook verbindt het aardgascompressorstation in Wijngaarden (gemeente Graafstroom) met de Buisleidingenstraat en daarmee met het Rotterdamse Havengebied en met het zuiden van Nederland en met België. Deze verbinding is van belang voor het versterken van de nationale gasstrategie ('gasrotonde'). In de Structuurvisie is de breedte van de strook hier beperkt tot 45 meter. Dit maakt het ruimtebeslag minder groot dan elders het geval is en zal het aantal ruimtelijke knelpunten beperken. Daarnaast krijgen gemeenten de bevoegdheid tot een beperkte verschuiving van de strook, om het tracé van de strook te optimaliseren, zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. Hiermee kunnen eventuele knelpunten in Deltapoort/De Lage Nesse en met het Waalbos voorkomen of beperkt worden, evenals de door de gemeente genoemde overlappen met bedrijven en woningen.
67	2	Gemeente Zwijndrecht	Er bevindt zich een sportcomplex binnen het invloedsgebied; de omvang van het groepsrisico zou leiden tot beperkingen voor evenementen. De gemeente heeft het voornemen om recreatiemogelijkheden te ontwikkelen (gebiedsvisie Deltapoort); dit is van invloed op het groepsrisico.	Bij het leggen van de leiding vindt er een afweging van het groepsrisico plaats door het bevoegd gezag.
67	3	Gemeente Zwijndrecht	Zwijndrecht heeft bomen aangeplant ten noorden van Kijfhoek, binnen de geprojecteerde leidingenstrook (op grond van bestemmingsplan Waalbos).	Indien het niet mogelijk is de strook te verschuiven (zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied) dient hiervoor een oplossing gevonden te worden bij de aanleg van een nieuwe leiding. Het is aan de initiatiefnemer van een nieuwe leiding welke maatregelen hij zal treffen om de schade te beperken.
67	4	Gemeente Zwijndrecht	Zwijndrecht vraagt meer inzicht in cumulatieve veiligheidsrisico's waar de buisleidingenstrook rangeerterrein Kijfhoek kruist.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VII, Cumulatie risico's.
67	5	Gemeente Zwijndrecht	Bij de mogelijkheid voor gemeenten om binnen 5 jaar een alternatieve strook te kiezen, vindt Zwijndrecht het onduidelijk wie dan voor die vervolgbesluitvorming verantwoordelijk is. Gemeente vreest aanzienlijke onderzoeks- en plankosten als gemeente daarvoor verantwoordelijk is.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder V, Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook.
67	6	Gemeente Zwijndrecht	Zwijndrecht noemt beheersing van calamiteiten, in relatie tot project 'spoorzone', waarvoor extra faciliteiten voor bluswater zijn gerealiseerd. Niet duidelijk is of dit in Ontwerp-Structuurvisie is meegenomen.	De Structuurvisie buisleidingen beperkt zich hoofdzakelijk tot de reservering van ruimte voor leidingstroken. Dit aspect is daarin niet meegenomen.
68	1	LandRaad BV, Arnhem	De indiener van deze zienswijze treedt op namens een cliënt in de gemeente Duiven. Het tracé ligt op de indicatieve grens van diens bouwblok en daarmee is verdere bedrijfsuitbreiding niet meer mogelijk. Indiener verzoekt om het tracé 100 meter oostwaarts te verplaatsen.	Het tracé van de buisleidingenstrook is in de ontwerp-Structuurvisie indicatief getekend aangezien dit tracé nog niet bekend is. Het tracé van de buisleidingenstrook zal worden afgestemd met het tracé van de verlengde Rijksweg A15. Het tracébesluit van de A15 zal eerst worden afgewacht.
69	1	Agrarisch bedrijf, Venlo	Het tracé ligt op een huiskavel/bouwblok. Dit leidt tot waardevermindering en behindering van uitbreiding. Er is risico op gevaarlijke situaties.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
70	1	Gemeente Oost Gelre	De leidingstroken doorkruisen het bedrijventerrein Laarberg en de in ontwikkeling zijnde uitbreiding daarvan. Verzoek om aanpassing leidingenstrook.	De gebiedsonderneming Laarberg heeft op dit punt ook een zienswijze ingediend (zienswijze 219). Na overleg met de indieners is er voor gekozen het tracé van de strook te handhaven, aangezien een geschikt alternatief tracé niet voorhanden is. Wel is de strook door het bedrijventerrein Laarberg versmald tot 30 meter.
71	1	Gemeente Nuth	De leidingenstrook levert voor 5 agrarische bouwkvelden problemen op (deze liggen binnen de geplande veiligheidszone van 70 meter). Dit betekent aantasting van bouw mogelijkheden en een herzieningsplicht met planschade mogelijkheid.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
72	1	Gemeente Neerijnen	Er wordt een aantal knelpunten gesignaleerd. Gemeente ziet wel mogelijkheden deze knelpunten op te lossen door een aanpassing van de strook.	De strook is verschoven en versmald

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
73	1	Gemeente Bernisse	In de gemeente Bernisse is reeds een leidingenstrook in het bestemmingsplan opgenomen. Geconstateerd is dat het tracé van de buisleidingenstrook van de Structuurvisie op een aantal locaties afwijkt van het tracé in het bestemmingsplan. In 2 gevallen is het tracé van het bestemmingsplan gunstiger, in 2 gevallen het tracé van de structuurvisie. Verzoek om zodanige aanpassing dat het meest gunstige tracé wordt aangehouden.	Het tracé door Bernisse is aangepast. Naar aanleiding van de zienswijze van het Havenbedrijf Rotterdam (zienswijze 81) is de mogelijkheid van een extra verbinding met het Botlekgebied onderzocht. Deze extra strook loopt over de grens tussen de gemeenten Bernisse en Spijkenisse. Deze verbinding is in het kader van het aanvullende plan-milieu-effectrapport (planMER) onderzocht. Over het opnemen van deze verbinding in de hoofdstructuur wordt in een later stadium een besluit genomen.
74	1	Agrarisch bedrijf, Peel en Maas	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
75	1	DSM Chemelot, Sittard-Geleen	Tracé 12-14DIII: door wegvallen van een tracé moet een langere omweg worden gemaakt hetgeen een extra investering van 28 miljoen met zich meebrengt.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XVII, Buisleidingenstrook Brabant-Limburg
76	1	Landschap Overijssel, Dalfsen	De indiener van deze zienswijze verwacht negatieve beïnvloeding van het landschap bij de aanleg van buisleidingen. In nagenoeg alle gevallen zal een buisleiding onherstelbare schade teweeg brengen aan bestaande dan wel te ontwikkelen natuurwaarden. Indiener vraagt om aanpassing van het tracé van de buisleidingenstrook bij de landgoederen Smalenbroek, Groot Brunink, Strootman en Twickel en de natuurgebieden Wierdense Veld, Vossenbelt en Reggedal/Schuilenburg.	Zie voor een toelichting op nut en noodzaak van de buisleidingenstrook tussen Ommen en de Duitse grens bij Enschede het algemene deel van de Nota van Antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Bij de aanleg van nieuwe leidingen is goed overleg met de grondeigenaar over de aanleg en het beperken en compenseren van schade noodzakelijk. Het tracé door Vossenbelt en het Reggedal is dat van de reeds aanwezige aardgastransportleidingen (bundelingsprincipe). De strook loopt langs het Wierdense Veld waar ook reeds leidingen aanwezig zijn. Voor het tracé door de gemeente Enschede heeft de Stichting Duurzame Plattelandsontwikkeling Enschede (Stawel; zienswijze 82) een alternatief tracé voorgesteld. Dit tracé is in de Structuurvisie buisleidingen opgenomen, zie ook hiervoor het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Dit tracé gaat niet over landgoed Groot Brunink en heeft een ander verloop gekregen bij de Ganzenbosweg. Voor de verbinding met het grensovergangspunt bij Glanerbrug kruist het tracé van de strook het Landgoed Smalenbroek aan de rand over enkele honderden meters. Voor de kruising met Landgoed Twickel zie de reactie op zienswijze 169.
77	1	Particulier, Enschede	De indiener van deze zienswijze stelt voor om de strook iets naar het zuiden te verschuiven vanwege bebouwing, economische activiteit en natuur op het tracé uit de Ontwerp-Structuurvisie.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Het in de Structuurvisie Buisleidingen opgenomen tracé ligt zuidelijker dan de in de Ontwerp-Structuurvisie voorgestelde alternatieven.
78	1	Robers advocaten, Enschede	De zienswijze heeft betrekking op twee kavels van een groep van cliënten. Cliënten stellen zich op het standpunt dat de visie niet tijdig ter inzage is gelegd in een lokaal blad. Cliënten dringen met klem aan op een keuze voor een tracé buiten hun percelen om, maar kunnen leven met het "alternatief Gasunie". Het "alternatief Enschede" is voor cliënten onaanvaardbaar omdat het gronden onttrekt aan het huiskavel die voor een goede bedrijfsvoering niet gemist kunnen worden. Ook het woongenot wordt verstoord. Appartementen worden onverhuurbaar. Ook verwacht de indiener van deze zienswijze emotionele schade voor zijn cliënten. Risico's voor kaveleigenaren en calamiteiten zijn niet in beeld gebracht. Cliënten steunen het Stawelalternatief (zienswijze 82). Cliënten vrezen schade aan het drainagesysteem en structuurschade en vragen zich af in hoeverre deze worden vergoed en wat de gevolgen zijn voor de rest van de verkaveling.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Voor een reactie op gevolgen van de strook voor de bedrijfsvoering: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit. In de inleiding op de nota van antwoord wordt ingegaan op de gevolgde procedure.
79	1	Gemeente Overbetuwe	Gemeente heeft een inventarisatie van knelpunten en bijbehorende oplossingsrichtingen gemaakt. Geconstateerd is dat voor het oplossen van drie knelpunten een alternatief tracé noodzakelijk is. Dit alternatief wordt voorgelegd om in overweging te nemen.	Naar aanleiding van het voorstel van de gemeente Overbetuwe is een alternatief tracé opgenomen op de visiekaart in de Structuurvisie buisleidingen. Dit tracé ligt ten oosten in plaats van ten westen van knooppunt Valburg. Dit alternatieve tracé is meegenomen in het aanvullend plan-milieu-effectrapport (planMER).

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
80	1	Particulier	De indieners van deze zienswijze vragen zich af waarom nieuwe leidingen nodig zijn als langs de A35 net een nieuw netwerk is aangelegd. Men vreest grote risico's als andere stoffen dan aardgas worden getransporteerd en verwacht overlast van trillingen en gezondheidsklachten daardoor. Het tracé passeert de woning van indieners op ongeveer 100 meter en heeft volgens hen een waardevermindering van hun perceel tot gevolg, waarvoor zij compensatie willen. Indieners vinden de gevolgde procedure onjuist. Zij stellen dat het buitengebied vernietigd zal worden en dat schade aan het landschap onherstelbaar is.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Voor een reactie op gevolgen van de strook voor de bedrijfsvoering en planschade: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit, en onder IV, Planschade.
81	1	Port of Rotterdam, Rotterdam	Het Havenbedrijf juicht het initiatief voor een structuurvisie voor buisleidingen van harte toe en heeft nog aantal aanvullingen. Het pleit voor verkleining van de afstand tussen Rijnmond en Limburg door toevoegen van een tracé tussen Eindhoven en het Chemelot terrein.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XVII, Buisleidingenstrook Brabant-Limburg
81	2	Port of Rotterdam, Rotterdam	Het Havenbedrijf constateert een blinde vlek op de kaart voor leidingstroken in Rotterdam.	De stroken lopen tot het Rotterdamse havengebied.
81	3	Port of Rotterdam, Rotterdam	Het Havenbedrijf pleit voor een extra verbinding van Rotterdamse leidingstroken naar het tracé door Voorne Putten tussen Geervliet en Spijkenisse.	Naar aanleiding van de zienswijze van het Havenbedrijf Rotterdam is de mogelijkheid van een extra verbinding met het Botlekgebied onderzocht. Deze extra strook loopt over de grens tussen de gemeenten Bernisse en Spijkenisse. Deze verbinding is in de aanvullende plan-milieu-effectrapportage onderzocht. Over het opnemen van deze verbinding in de hoofdstructuur wordt in een later stadium een besluit genomen.
81	4	Port of Rotterdam, Rotterdam	Het Havenbedrijf waarschuwt er voor dat de mogelijkheid voor gemeenten het tracé van de buisleidingenstrook binnen bepaalde marges te verschuiven kan leiden tot langere tracés en daarmee tot hogere kosten voor het realiseren van een nieuwe leiding.	Dit is dan ook mede een reden dat de mogelijkheid voor gemeenten om te schuiven met de buisleidingenstrook in tijd en ruimte wordt beperkt. Overigens zien gemeenten vanuit het oogpunt van efficiënt ruimtegebruik ook het belang van bundeling langs bestaande leidingen en van het vermijden van onnodig lange tracés.
81	5	Port of Rotterdam, Rotterdam	Het Havenbedrijf acht een harde termijn voor ruimtelijke doorwerking gewenst.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder V, Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook.
81	6	Port of Rotterdam, Rotterdam	Het Havenbedrijf constateert dat het beheer van de stroken nog niet ingevuld is.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
81	7	Port of Rotterdam, Rotterdam	Het Havenbedrijf pleit voor een Rijksinpassingsplan.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder III, Wettelijke doorwerking.
81	8	Port of Rotterdam, Rotterdam	De verantwoordelijkheid van het groepsrisico (GR) is te vrijblijvend verwoord in de Ontwerp-Structuurvisie (blz. 8).	Voor het GR zullen voor gemeenten adviestabellen met maximale bevolkingsdichtheden naast leidingstroken verder worden uitgewerkt, zodat zij daarmee ook een handreiking krijgen voor het groepsrisico. Dit zal uiteindelijk in de handleiding buisleidingen in bestemmingplannen worden opgenomen.
81	9	Port of Rotterdam, Rotterdam	De leiding met het grootste plaatsgebonden risico (PR) in het midden van de strook leggen is ten opzichte van toekomstig te leggen leidingen onmogelijk; dit kan beter als generieke richtlijn bij toekomstig beheerder worden neergelegd.	Dit zal nader uitgewerkt moeten worden bij het toekomstig beheer van de leidingstroken. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
81	10	Port of Rotterdam, Rotterdam	Het vervallen van de 55-meterzone uit het Structuurschema Buisleidingen is niet juist voor zover het bestaande leidingen betreft.	Voor bestaande leidingen in een leidingenstrook is het mogelijk dat de PR-contour buiten de leidingenstrook van 70 meter valt. Daarnaast blijft via het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) de saneringsplicht gelden voor bestaande leidingen waarvan de PR-contour over kwetsbare objecten heen is gelegen.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
81	11	Port of Rotterdam, Rotterdam	De tekst op blz. 15 van het plan-milieu-effectrapport (PlanMER) en de structuurvisietekst op blz. 34 over CO ₂ zijn niet in overeenstemming met elkaar.	De teksten geven beiden aan dat ondergrondse opslag van CO ₂ onder land voorlopig niet aan de orde is, omdat voor opslag in de zeebodem is gekozen. Mocht dit op den duur niet volstaan, dan kan opslag op land weer in beeld komen, waarbij ook transportleidingen voor CO ₂ noodzakelijk zijn. Daarom wordt de mogelijkheid voor ruimte voor CO ₂ -leidingen in de leidingstroken niet zonder meer geschrapt in de Structuurvisie.
82	1	Stichting Duurzame plattelands-ontwikkeling Stawel, Enschede	Stichting zet zich in voor een duurzame inrichting van het buitengebied van Enchede. Deze Structuurvisie is daarmee in strijd. Stawel is van mening dat de reeds aanwezige leidingen voldoende zijn voor het transport van gas en ziet ook geen noodzaak voor het reserveren van ruimte voor leidingen van andere stoffen. Stawel vreest de gevolgen van het transport van gevaarlijke stoffen; dit is nu al van invloed op de waarde van onroerend goed. Door aanleg van leidingen worden agrarische bedrijven gehinderd in de bedrijfsvoering. Waar huiskavels van melkveebedrijven worden doorsneden zijn de gevolgen groot, zowel voor voederwinning en weidegang als voor uitbreidingsmogelijkheden. Verkaveling van Broekheurne (Enschede Zuid) is in een afrondende fase. Verbeteringen van de verkaveling van Enschede Zuid worden teniet gedaan door het voorgestelde leidingstrooktracé. Stawel vreest vertraging van het verkavelingsproces door het ontbreken van juridische zekerheid voor huidige en toekomstige eigenaren. Stawel vraagt naar vergoedingen. Stawel doet een voorstel voor een alternatief tracé dat minder gevolgen heeft voor huiskavels voor agrarische bedrijven.	De verbinding door Enschede naar de Duitse grens is van belang voor de aanvoer en afvoer van aardgas naar de zoutcavernes over de grens met Duitsland ten behoeve van ondergrondse opslag. Dit transport is noodzakelijk om in de toekomst pieken in de behoefte aan aardgas te kunnen opvangen. Het alternatief tracé dat Stawel voorstelt is meegenomen in het aanvullende plan-milieu-effectrapport en is in de Structuurvisie buisleidingen opgenomen. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede.
83	1	VNO-NCW, Den Haag	VNO-NCW wijst er op dat het tracé tussen de knooppunten 12-14-DIII uiteindelijk niet in de structuurvisie is opgenomen. Dit is zeer nadelig voor de positie van de chemische industrie in Limburg.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XVII, Buisleidingenstrook Brabant-Limburg
84	1	Verhagen Rentmeesters, Oud-Beijerland	De indiener van deze zienswijze treedt op als rentmeester voor verschillende grondeigenaren in het landelijk gebied. Tracés lopen door eigendommen/gronden van een aantal grondeigenaren hetgeen vermogensdaling oplevert. Indiener verzoekt om het opnemen van een schadecomponent in de Structuurvisie in verband met planschade danwel waardedaling van boerderijen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
85	1	Gemeente Opmeer	Gemeente verzoekt om het voorkeurstracé te verleggen of te versmallen op bepaalde locaties in Opmeer.	De gemeente Opmeer doet voor een aantal situaties langs de buisleidingenstrook voorstellen voor verschuiving en/of versmalling. De meeste voorstellen zijn overgenomen. Door de keuze voor een ander tracé voor de strook door de gemeente Koggenland (zie ook reactie bij zienswijze 94) zijn enkele voorstellen van de gemeente Opmeer komen te vervallen.
86	1	Plantenkwekerij, Brielle	De leidingenstrook levert problemen op voor de geplande uitbreiding van het bedrijf van de indiener van deze zienswijze.	De strook is hier verschoven en versmald.
86	2	Plantenkwekerij, Brielle	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
87	1	Tennet, Arnhem	Samenloop van ruimtelijke reserveringen voor elektriciteitstransport en buisleidingtransport kan niet altijd uitgesloten worden. De Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen mag niet per definitie voorrang geven aan het garanderen van recht en ruimte voor de buisleiding, omdat het door Tennet noodzakelijk wordt geacht dat per geval een evenwichtige afweging wordt gemaakt waarbij op gepaste wijze rekening wordt gehouden met alle ruimtelijke belangen.	Zowel elektriciteitstransport als buisleidingtransport is een nationaal belang. Dat betekent dat per geval een evenwichtige afweging gemaakt zal moeten worden, waarbij op een verantwoorde en gepaste wijze rekening wordt gehouden met alle ruimtelijke belangen. Zowel voor het elektriciteitstransport als het buisleidingtransport geldt dat de exacte ligging van het tracé nog kan schuiven waardoor voor beide nog de nodige flexibiliteit aanwezig is om een optimale situatie te zoeken. Het uitgangspunt is dat parallelle ligging vermeden moet worden. Daar waar dit niet mogelijk is moeten goede afspraken worden gemaakt. Dit kan echter pas op basis van concrete plannen.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
88	1	PPS-Pipelines, Stein	De indiener van deze zienswijze vindt kaartbeelden onduidelijk. Indiener vraagt om een aanpassing van het hoofdtracé vanaf grensovergang Maasmechelen/SteinMeers richting de Haven te Stein aansluitend op de Chemelot site doorlopend richting Einighausen naar Nieuwstadt aansluitend op het grensovergangspunt Millen.	Het tracé van de strook is aangepast.
88	2	PPS-Pipelines, Stein	Voor de bestaande PRB leiding geldt dat in de overeenkomsten welke zijn opgesteld met de overheden en de betrokken particulieren het recht is vastgelegd om een tweede leiding te mogen aanleggen parallel aan de gelegen leiding.	Indiener verwijst naar private afspraken. IenM neemt dit voor kennisgeving aan.
88	3	PPS-Pipelines, Stein	PPS ondersteunt de zienswijze die is ingebracht door Chemelot waarin wordt gepleit om de verbinding tussen de knooppunten 12-14-DIII alsnog in de Structuurvisie op te nemen..	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XVII, Buisleidingenstrook Brabant-Limburg
89	1	GEM Meerstad CV, Slochteren	De Structuurvisie kan consequenties hebben voor de gebiedsontwikkeling Meerstad (Slochteren, Groningen).	Gemeente Slochteren (zienswijze 147) heeft ook een zienswijze op dit punt ingediend. In overleg met de gemeente Slochteren is een alternatief tracé voor de buisleidingenstrook ontworpen dat de gebiedsontwikkeling bij Meerstad ontziet. Dit tracé is opgenomen in de kaart bij de Structuurvisie buisleidingen. Niet uit te sluiten is dat in de toekomst een verbinding door Meerstad moet worden gelegd tussen het NAM-Station dat hierbij gelegen is, en de buisleidingenstrook.
90	1	Stichting Buizenzone Eemdelta, Groningen	De doelstelling van de buizenzone is om havencomplexen van Eemshaven en Delfzijl met elkaar te verbinden. De nationale economische betekenis en de strategische betekenis van de buizenzone wordt benadrukt. Afstemming tussen rijk en regio is noodzakelijk over het definitief te kiezen tracé voor de buizenzone. Indien de regio kiest voor het Leermenstracé, dan sluit het rijk daarop aan met haar tracé. Indien de regio kiest voor het Holwierda tracé, dan vindt er overleg plaats tussen Rijk en regio. De Stichting wil nu reeds aangeven dat vermeden moet worden dat uiteindelijk twee buizenzones in de Eemdelta worden gerealiseerd, daarvoor zijn de kosten te hoog en het maatschappelijk draagvlak te gering.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder hoofdstuk XIII, Buizenzone Eemdelta Groningen.
90	2	Stichting Buizenzone Eemdelta, Groningen	Tenslotte vindt men dat er ook regionale leidingen in de strook aangelegd moeten kunnen worden.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VI, Regionale leidingen in nationale leidingstroken.
91	1	Gemeente Zaanstad	Onduidelijk is waarom is gekozen voor een tracé over het grondgebied van Zaanstad, terwijl een alternatief beschikbaar is door de strook vanuit het gascompressorstation Beverwijk in noordelijke richting door te trekken over het terrein van de Heemskerkse golfclub via het bestaande tracé. Gemeente verzoekt het Rijk om het tracé daaraan aan te passen.	Op basis van verschillende zienswijzen over dit tracédeel (91 Gemeente Zaanstad; 156 Provincie Noord-Holland; 171 Stichting Exploitatie Golfbaan IJmond-Noord; 280 Gemeente Heemskerk) en na overleg met Gasunie is besloten om de strook te verschuiven naar het voorgestelde tracé, over het terrein van de Heemskerkse Golfclub. Een initiatiefnemer voor een leiding zal met de betrokkenen, zoals de golfbaan, afspraken moeten maken over de meest wenselijke werkwijze, bijvoorbeeld een gestuurde boring.
91	2	Gemeente Zaanstad	Een aantal woningen valt binnen het invloedsgebied van de leidingenstrook.	Per situatie moet dit bekeken worden. Het is toegestaan dat zich woningen binnen het invloedsgebied van een leidingenstrook bevinden. De verantwoording van het groepsrisico is pas aan de orde als er een nieuwe leiding wordt gelegd. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IX, Consequenties Groepsrisico.
92	1	Vos' Obdam BV, Koggenland	De leidingenstrook doorkruist een gebied waar de aanleg van een nieuwe woonwijk wordt voorbereid.	Mede naar aanleiding van de zienswijze van de gemeente Koggenland (zienswijze 94) is een alternatief tracé gevonden voor de buisleidingenstrook. Dit alternatieve tracé gaat niet door het plan Tuindersweide.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
93	1	Gemeente Medemblik	Door een zuidelijke variant in het plan-milieu-effectrapport (PlanMER) te noemen wordt de indruk gewekt dat deze uitgebreid is onderzocht. Dit is echter niet zo. Het planMER lezende lijkt het erop dat de zuidelijke varianten een grotere voorkeur krijgen dan de noordelijke. Gemeente verzoekt om de zuidelijke variant hier geheel weg te laten of de tekst zodanig aan te passen dat duidelijk is dat een onderzoek naar de knelpunten van dit tracé nog niet heeft plaatsgevonden.	Zoals blijkt uit de beantwoording op de zienswijzen 18, 39 en 157 is er rond het tracé van de buisleidingenstrook door het gebied van Wieringermeer en Medemblik sprake van een gecompliceerde situatie, zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XVI, Buisleidingenstrook door Agriport A7 Wieringermeer. Van een aantal mogelijke tracés zijn milieu-effecten onderzocht. Naast tracés door Wieringermeer is ook een tracé door de gemeente Medemblik meegenomen. De milieu-effecten zijn in algemene zin onderzocht. Uiteindelijk is na overleg met onder meer de gemeente Wieringermeer gekozen voor een aangepast tracé door deze gemeente. De noodzakelijke bereikbaarheid van het compressorstation van Gasunie speelt daarbij mee. Er is geen reden om het onderzoek naar het tracé door Medemblik uit het planMER achterwege te laten, omdat dit inzicht geeft in de afweging die heeft plaatsgevonden.
94	1	Gemeente Koggenland	Het tracé loopt door gemeente Koggenland om de doorsnijding met De Draai (Heerhugowaard, woningbouwlocatie) te voorkomen. Volgens de gemeente is er onvoldoende naar de situatie rond De Draai gekeken. Bovendien ligt de strook dwars door de beoogde nieuwe woonwijk Tuindersweijde. Daarnaast zijn er nog een aantal andere knelpunten in de reserveringsstrook.	Ofschoon er in het plangebied van bestemmingsplan De Draai in de gemeente Heerhugowaard een groenstrook is opgenomen langs het tracé van de reeds aanwezige aardgastransportleidingen, heeft het de voorkeur, indien de mogelijkheid er is, tracés voor nieuwe leidingen zodanig te kiezen dat de risico's en milieu-effecten beperkt blijven. Daarom is in de ontwerp-Structuurvisie gekozen voor een tracé ten oosten van De Draai. In overleg met gemeente Koggenland is gezocht naar een alternatief. Dit is gevonden in een iets aangepast tracé van een van de twee alternatieven die in het plan-milieu-effectrapport (PlanMER) onderzocht zijn.
95	1	Gemeente Goirle	In vooroverleg heeft IenM toegezegd dat de strook in het zuiden van Noord-Brabant (Woensdrecht-Roosendaal-Zundert-Alphen Chaam-Goirle enzovoort) alleen voor aardgas gebruikt zou worden, en daarom slechts 40 à 45 meter breed zou worden; dit komt in de Ontwerp-Structuurvisie niet meer terug.	Door IenM is aangegeven dat de verwachting was dat de strook in het zuiden alleen voor gasvormige stoffen (aardgas en CO ₂) gebruikt zou worden en dat naar verwachting het om maximaal vier extra leidingen zou gaan. In de tekst van de Structuurvisie zal dit iets duidelijker worden aangegeven. Tevens is de breedte van de strook aangepast op de visiekaart.
95	2	Gemeente Goirle	Gemeente vraagt hoe een binnen 5 jaar door de gemeente gewijzigde strook wordt beoordeeld, wie de kosten draagt in geval van planschade in verschillende scenario's, en of in voorkomend geval bezwaar/beroep mogelijk is. Ook vindt gemeente niet duidelijk of een bestemmingsplan binnen een bepaalde termijn aangepast moet worden.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder V, Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook, en onder IV, Planschade.
95	3	Gemeente Goirle	De gemeente vraagt bevestiging dat de wijziging van een bestemmingsplan alleen op nieuwe bestemmingen betrekking heeft (geen nieuwe bestemmingen die een belemmering voor een leiding kunnen vormen).	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
95	4	Gemeente Goirle	De gemeente vraagt wie de planschade betaalt indien ook na 5 jaar nog planschadeclaims ingediend worden. Kan een gemeente het wijzigen van een bestemmingsplan weigeren als geen overeenstemming bereikt kan worden over het betalen van alle kosten? Komen kosten van planschade bij wijziging van een bestemmingsplan voor het leggen van een leiding voor rekening van de initiatiefnemer?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
95	5	Gemeente Goirle	Wie bepaalt of een nieuw in de strook te leggen leiding van nationaal belang is? Wie bepaalt de exacte ligging en de uitvoering van de leiding? Gemeente gaat er vanuit hierin geen rol te hebben.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken en onder VI, Regionale leidingen in nationale leidingstroken.
95	6	Gemeente Goirle	Heeft de gemeente een taak in het beheer van een leidingenstrook? (in verband met het handhaven van een geldend bestemmingsplan)	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
95	7	Gemeente Goirle	Moeten gemeenten objecten op de strook actief saneren?	De objecten hoeven niet gesaneerd te worden. De strook is zodanig gelegd dat er in principe geen bouwwerken op de strook aanwezig zijn. Gemeenten krijgen de bevoegdheid om de strook te verschuiven binnen een zoekgebied rond de strook, bijvoorbeeld voor het geval de strook toch met bouwwerken samenvalt, zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. Wanneer ook dit geen oplossing biedt moet door de initiatiefnemer van een nieuwe leiding naar oplossingen worden gezocht (bijvoorbeeld boren of eventueel uitkopen).
95	8	Gemeente Goirle	Hoe moet gebruik gereguleerd worden om gevaar-aspecten te voorkomen	Voor bestaande en nieuwe buisleidingen voor gevaarlijke stoffen, zowel binnen stroken als daar buiten geldt het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).
95	9	Gemeente Goirle	Goirle levert een overzicht met vier knelpunten met voorstellen voor alternatieven.	Goirle heeft vier voorstellen gedaan voor verschuiving van de strook. Deze vallen alle vier binnen het zoekgebied en kunnen door de gemeente zelf uitgevoerd worden. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De kaart is daarom niet aangepast.
95	10	Gemeente Goirle	Gemeente verzoekt om in de Structuurvisie op te nemen dat twee bestaande leidingen onder de Tijnvoortsebaan in Goirle, in geval van vervanging, verplaatst moeten worden naar de nieuw aangewezen strook.	Men moet er van uitgaan dat aardgastransportleidingen een lange levensduur hebben en doorgaans niet vervangen hoeven te worden. Indien een van de leidingen wel vervangen moet worden door een nieuwe leiding geldt dat deze bij voorkeur in de strook moet worden gelegd. Echter, zolang het bestaande bestemmingsplan overeenkomstig het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) de mogelijkheid biedt dat een nationale buisleiding elders ligt, kan de aanleg van een nieuwe buisleiding als vervanging van de reeds aanwezige leiding daar ter plaatse niet voorkomen worden.
96	1	Waterschap Aa en Maas, 's-Hertogenbosch	Er is geen watertoetsproces doorlopen voor drie tracés die liggen in een aantal gemeenten, dit zou nog wel moeten gebeuren, waarbij ook rekening wordt gehouden met het oppervlaktewatersysteem (inclusief waterbergingsgebieden), het grondwatersysteem en de waterveiligheid.	Het watertoetsproces wordt doorlopen bij het opstellen van een bestemmingsplan, door gemeente en waterschap samen. Daarvoor is een handreiking vastgesteld, inclusief mogelijkheden tot compensatie en/of schadevergoeding. Een gemeente kan van het waterschapsadvies afwijken, zij het gemotiveerd en met eventuele compensatieverplichtingen voor gemeente. Het is primair aan gemeenten om het Waterschap voor dat proces ook uit te nodigen. Ten aanzien van betrokkenheid bij het proces: De Unie van Waterschappen is tijdens het proces betrokken geweest en heeft ook deelgenomen aan de klankbordgroep voor het plan-milieu-effectrapport (planMER). Vanuit de Unie van Waterschappen zijn geen signalen ontvangen dat er een watertoetsproces uitgevoerd moest worden voor deze ontwerp-Structuurvisie buisleidingen. In het planMER is rekening gehouden met doorkruising van allerlei waterrijke gebieden (grondwaterbeschermingsgebied, rivieren, enzovoort). Ook met Rijkswaterstaat heeft hierover overleg plaatsgevonden.
97	1	Provincie Limburg, Maastricht	Het zoekgebied voor een leidingstrook voor grensovergang Tegelen met Duitsland valt samen met waterwin- en grondwaterbeschermingsgebied Grootte Heide. Een buisleidingentracé hierdoorheen is zeer onwenselijk.	De buisleidingstrook loopt niet door een waterwingebied. Het grensovergangspunt is op de kaart met een halve cirkel weergegeven. Dit is een symbool, maar heeft geen ruimtelijke betekenis. In de definitieve Structuurvisie is een ander symbool gekozen dat duidelijker aangeeft dat het een puntlocatie betreft en waar deze ligt.
98	1	Gemeente Tytsjerksteradiel	Gemeenten zijn helemaal niet nadrukkelijk betrokken bij het proces.	Via de VNG en via de provincies zijn gemeenten tijdig op de hoogte gesteld van het voornemen voor een Structuurvisie Buisleidingen. Met een aantal gemeenten is nauw overleg gevoerd, omdat het daar complexe situaties met knelpunten betrof. Daar waar dit niet het geval was zijn de contacten veelal via de provincie gelopen. Zie tevens het algemene deel van de nota van antwoord onder Inleiding.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
98	2	Gemeente Tytsjerksteradiel	Gemeenten zijn gevraagd om publicatie in huis-aan-huisbladen te verzorgen, het rijk gedraagt zich hier onzorgvuldig.	Zie tevens het algemene deel van de nota van antwoord onder Inleiding.
98	3	Gemeente Tytsjerksteradiel	De tekst van de Structuurvisie is ingewikkeld. Kaartmateriaal en digitale uitwisselbaarheid zijn slecht. Groepsrisico-aspecten zijn onvoldoende belicht	In de definitieve Structuurvisie Buisleidingen is de tekst waar mogelijk verhelderd en is nadrukkelijker ingegaan op maximale bevolkingsdichtheden voor het groepsrisico waarmee gerekend moet worden. De visiekaart voldoet aan de eisen voor digitale uitwisselbaarheid.
98	4	Gemeente Tytsjerksteradiel	Gemeente vraagt zich af of de bouw van vergunningvrije bouwwerken wel kan worden voorkomen op een leidingenstrook en heeft vraagtekens bij de planschaderegeling.	De wetgeving (Besluit omgevingsrecht) bevat lijsten van bouwwerken die omgevingsvergunningvrij kunnen worden gebouwd en/of waarvoor geen omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan nodig is. Hoewel het hierbij doorgaans gaat om kleinere bouwwerken gaat kunnen ook die de ongestoorde aanleg van leidingen (ver)hinderen. Een initiatiefnemer voor een nieuwe leiding (lees: buisleidinglegger) zal met de eigenaar van het bouwwerk hierover nadere afspraken moeten maken. Voor planschade zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
98	5	Gemeente Tytsjerksteradiel	Op enkele plaatsen zijn bestaande buisleidingen niet opgenomen in de strook.	De strook is in een van de twee gevallen (Inialoane) verlegd zodat reeds aanwezige leidingen in de strook komen te liggen. In de andere situatie (N356 en Heerenweg) gaat het om een situatie waarbij een leiding even buiten de strook ligt. De gemeente kan de strook eventueel aanpassen bij een bestemmingsplanwijziging. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
98	6	Gemeente Tytsjerksteradiel	De strook levert een aantal knelpunten op in de gemeente.	De strook is niet verschoven. Deze situaties kunnen opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
98	7	Gemeente Tytsjerksteradiel	Het is bijzonder storend dat nog steeds kaartmateriaal wordt gebruikt met Nederlandse en niet Friese plaatsnamen.	De visiekaart op ruimtelijkeplannen.nl ontleent namen aan de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) van het Kadaster.
99	1	Gemeente Terneuzen	Gemeente verzoekt om regionale leidingen ook in de nationale strook te mogen aanleggen, omdat dit anders veel extra ruimte gaat kosten. Een andere optie is om de breedte van de strook tot 50 meter terug te brengen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VI, Regionale leidingen in nationale leidingstroken, en onder XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen.
99	2	Gemeente Terneuzen	De Ontwerp-Structuurvisie gaat alleen in op de behoefte van Gasunie, niet op andere gassen.	Gasunie heeft een duidelijke prognoses voor toekomstige leidingen opgesteld. Voor de andere gassen baseert de Structuurvisie zich op een advies van VNO-NCW. Ook voor deze andere gassen wordt ruimte vrijgehouden in de leidingstroken.
99	3	Gemeente Terneuzen	Gemeente constateert een aantal knelpunten en doet een voorstel hoe hier mee om te gaan.	De strook door Terneuzen heeft een breedte van 50 meter gekregen; daardoor wordt een aantal knelpunten vermeden. Voor resterende knelpunten geldt dat deze opgelost kunnen worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
99	4	Gemeente Terneuzen	Gemeente stelt voor om een breder zoekgebied op te nemen voor de oversteek van de Westerschelde en het kanaal Gent-Terneuzen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
100	1	Greenport Venlo, Venlo	Greenport Venlo is verantwoordelijk voor gebiedsontwikkeling. Het ministerie heeft niet met Greenport gesproken en heeft het gebied "gemeden" voor de leidingenstrook omdat het in de veronderstelling was dat door het grote aantal ruimtelijke ontwikkelingen in dit gebied het realiseren van nieuwe leidingen onmogelijk zou zijn. Onder voorwaarden ziet Greenport echter ook kansen voor het realiseren van nieuwe buisleidingen	De buisleidingenstroken zijn bedoeld voor nieuwe leidingen van nationaal belang voor het transport van gevaarlijke stoffen. Op het tracé langs Venlo doen zich veel ruimtelijke belemmeringen voor. Daarom is gezocht naar een alternatief tracé richting Duitsland. De stroken zijn niet bedoeld voor leidingen met een regionaal belang (zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VI, Regionale leidingen in nationale leidingenstroken).
101	1	Gemeente Spijkenisse	Er is een verschil in detailniveau tussen het plan-milieu-effectrapport (PlanMER) en de Structuurvisie. Milieu-informatie in het planMER schiet tekort.	De Structuurvisie en het planMER zijn wel gedetailleerd, maar niet overal op bestemmingsplanniveau onderzocht. Alleen daar waar volgens het planMER knelpunten waren die een doorgaande verbinding zouden kunnen blokkeren is ingezoomd en nagegaan of de knelpunten opgelost konden worden.
101	2	Gemeente Spijkenisse	De informatie in het planMER is niet gedetailleerd genoeg om tracés juridisch te verankeren. Het risico bestaat dat gemeenten aanvullend onderzoek naar tracés uit moeten voeren (en dus ook voor de lasten betalen). Graag meer duidelijkheid over hoe gemeenten om dienen te gaan met vervolgbesluitvorming op bestemmingsplanniveau.	Het bij de Rijksstructuurvisie behorende planMER is niet bedoeld voor juridische verankering door middel van een bestemmingsplanprocedure. Het planMER is verplicht bij de voorbereiding van deze rijksstructuurvisie op grond van categorie C8, kolom 3, van de bijlage van het Besluit m.e.r., omdat de structuurvisie kaderstellend is voor later vast te stellen bestemmingsplannen of uitwerkings- of wijzigingsplannen als bedoeld in artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening in combinatie met bepalingen van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb), waarin de aanleg van betreffende nationale buisleiding ruimtelijk en daarmee ook juridisch, zal worden verankerd. De opgenomen informatie in de rijksstructuurvisie zal daartoe veelal niet het juiste detailniveau hebben. De verankering door middel van een bestemmingsplanprocedure is pas aan de orde op het moment dat er een initiatiefnemer is en de buisleidingen daadwerkelijk aangelegd zullen gaan worden. Indien daarbij een project-MER gemaakt moet worden zal dit onder verantwoordelijkheid van de gemeenteraad of van het college van Burgemeester en Wethouders opgesteld worden, maar zouden de kosten van het maken van het projectMER ook gelegd kunnen worden bij de initiatiefnemer voor de leiding.
102	1	Gemeente Ridderkerk	De gemeente constateert een rare knik in het tracé waardoor dit over Ridderkerks grondgebied loopt. Graag wijst de gemeente op een alternatieve route waarbij grotendeels het traject van de Betuweroute kan worden gevolgd. De leidingenstrook is geprojecteerd over woningen, bedrijven, een begraafplaats en een beschermd natuurmonument. Dit is echter niet naar voren gekomen uit de analyses in het plan-milieu-effectrapport (PlanMER). De Ontwerp-Structuurvisie geeft niet aan of er met bepaalde geplande ontwikkelingen (Waalbos) rekening is gehouden.	De buisleidingenstrook verbindt het aardgascompressorstation in Wijngaarden (gemeente Graafstroom) met de Buisleidingenstraat en daarmee met het Rotterdamse Havengebied en met het zuiden van Nederland en met België. Deze verbinding is van belang voor het versterken van de nationale gasstrategie ('gasrotonde'). Een tracé langs de Betuweroute is in de voorbereidingsfase wel bekeken maar bleek niet te realiseren vanwege de aanwezige bebouwing en infrastructuur op dit tracé. In de Structuurvisie is de breedte van de strook hier beperkt tot 45 meter. Dit maakt het ruimtebeslag minder groot dan elders het geval is en zal het aantal ruimtelijke knelpunten beperken. De gemeente kan het tracé van de strook optimaliseren met een beperkte verschuiving van de strook. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. Hiermee kunnen eventuele knelpunten in Deltapoort/De Lage Nesse en met het Waalbos voorkomen of beperkt worden, evenals de door de indiener van deze zienswijze genoemde overlappen met bedrijven en woningen. In de Structuurvisie is het tracé ter hoogte van de begraafplaats aangepast. Het is niet mogelijk het Natuurmonument Huys ten Donck volledig vrij te houden van een leidingenstrook. Op het moment dat een nieuwe leiding wordt gepland zullen de initiatiefnemer voor de leiding en betrokken partijen nadere afspraken moeten maken over de wijze van aanleggen en dergelijke.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
102	2	Gemeente Ridderkerk	Gemeente vraagt waarom op een viertal punten wordt afgeweken van het uitgangspunt van bundeling met andere leidingen.	Afwijken van bundeling heeft als reden om hiermee knelpunten op het bestaande tracé te vermijden.
102	3	Gemeente Ridderkerk	Gemeente wil graag meer inzicht in gecumuleerde veiligheidsrisico's (Kijfhoek, spoortraject R'dam- Dordrecht, snelwegen A15 en A16).	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VII, Cumulatie risico's.
102	4	Gemeente Ridderkerk	Er is de mogelijkheid voor een gemeente om binnen 5 jaar een alternatieve leidingenstrook te kiezen. Die mogelijkheid laat in het midden wie verantwoordelijk is voor de besluitvorming rondom dit alternatief.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder V, Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook.
102	5	Gemeente Ridderkerk	Zijn bij de exploitatie van de strook ook preparatie en repressie betrokken?	De Structuurvisie Buisleidingen gaat niet in op de inhoud van het beheer van de buisleidingenstroken. Zie verder het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
102	6	Gemeente Ridderkerk	Er is verschil in detailniveau tussen het plan-milieu-effectrapport (PlanMER) en de visiekaart.	De data onderliggend aan het kaartmateriaal in de planMER alsmede de informatie op ruimtelijkeplannen.nl is gelijk (het zogenaamde strokenbestand). Ruimtelijkeplannen.nl biedt alleen de mogelijkheid om in te zoomen en meer details te laten zien dan mogelijk is om in het planMER weer te geven.
103	1	Gemeente Aa en Hunze	De leidingenstrook overlapt een perceel (Boerendijk 19 in Gieterveen) en een openbare nutsvoorziening.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
104	1	Gemeente Valkenburg aan de Geul	Er zijn drie knelpunten met betrekking tot de leidingenstrook aanwezig binnen de gemeente en de strook kan toekomstige kleinschalige woningbouwontwikkeling belemmeren.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
105	1	Gemeente Roermond	In het plan-milieu-effectrapport (planMER) is aangegeven dat de leidingenstrook bij Swalmen een waterwingebied kruist. Dit is echter onjuist, in het planMER wordt aangegeven dat er twee terreinen van zeer hoge archeologische waarde worden doorsneden.	In het planMER staat dat bij Swalmen twee terreinen van zeer hoge archeologische waarden zijn, niet dat de leidingenstrook bij Swalmen een waterwingebied kruist. Waarschijnlijk is dit per abuis in de Ontwerp-Structuurvisie opgenomen. Deze aanpassing is doorgevoerd in de definitieve Structuurvisie.
105	2	Gemeente Roermond	In de gemeente Roermond wordt het Natura2000 gebied Swalmdal doorsneden. Gemeente verzoekt om bovengenoemde onjuistheid met betrekking tot doorkruisen waterwingebied Swalmen te corrigeren.	In de Passende Beoordeling die aanvullend is uitgevoerd, is de doorkruising van het Natura2000-gebied Swalmdal beschreven. De doorsnijding van Swalmdal is niet te vermijden. Bij de aanleg van een nieuwe leiding dienen de feitelijke effecten onderzocht te worden evenals een eventuele oplossing voor het doorsnijden van een bosgebied (bijvoorbeeld door verschuiving van de strook of door een gestuurde boring).
106	1	Gemeente Reimerswaal	Provincie Zeeland heeft destijds een leidingenstrook van 50 meter breed gereserveerd, nu zou dat 70 meter moeten zijn. Gemeente Reimerswaal heeft deze strook ook in bestemmingsplannen opgenomen en zou deze graag zo veel mogelijk handhaven. Niet helder/inzichtig is gemaakt dat er meer dan 50 meter nodig zou zijn.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen.
106	2	Gemeente Reimerswaal	Het aanleggen van leidingen met regionaal belang buiten de strook acht de gemeente niet gewenst.	Zie voor een toelichting waarom het niet gewenst is dat regionale leidingen in een nationale leidingenstrook liggen het algemene deel van de nota van antwoord onder VI, Regionale leidingen in nationale leidingstroken. In situaties waarbij gemeenten buisleidingenstroken al in het bestemmingsplan hebben opgenomen het algemene deel van de nota van antwoord onder XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen.
106	3	Gemeente Reimerswaal	Het verschil in het tracé door Zuid-Beveland en het tracé door de gasdam is niet voldoende inzichtelijk gemaakt.	In de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen is aangegeven dat het Rijk afziet van een verbinding over de Gasdam door Zeeuws-Vlaanderen naar Gent en verder, maar dat het de voorkeur geeft aan de route door Zuid-Beveland. De Gasdam is smaller dan de stroken elders in de provincie.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
106	4	Gemeente Reimerswaal	Van twee tracés ((tussen knooppunten 8_BII_A) (noordelijk) en (8_BII_B) wordt beweerd dat ze geen glastuinbouwgebieden doorsnijden, dit is niet juist voor tracé 8_BII_A, dat bij Rilland wel degelijk een glastuinbouwgebied doorsnijdt.	De strookbreedte is conform de bestaande buisleidingenstrook beperkt tot 50 meter waardoor doorsnijding van het glastuinbouwgebied wordt vermeden.
106	5	Gemeente Reimerswaal	Tevens wordt aangegeven dat het zuidelijk tracé het Natura2000-gebied Westerschelde en Saefthinge doorsnijdt. Het noordelijk gebied moet echter hetzelfde natuurgebied doorsnijden, dit vergt een aanpassing van de conclusie in het plan-milieu-effectrapport (planMER).	In aanvulling op het planMER is dit nader onderzocht in de Passende Beoordeling. Daaruit blijkt dat het noordelijke tracé geen (gevoelig) Natura2000-gebied doorsnijdt en het zuidelijke tracé wel. Daarom is in de Structuurvisie voor het noordelijke tracé gekozen.
106	6	Gemeente Reimerswaal	Ten aanzien van de Hedwigepolder is de gemeente van mening dat, of er nu wel of niet ontpolderd wordt, er voldoende argumenten zijn om de leidingenstrook door Zeeuws-Vlaanderen op te nemen.	De maatschappelijke en politieke discussie over het natuurherstel Westerschelde en in het bijzonder de ontpoldering van de Hedwigepolder heeft geleid tot het zoeken naar alternatieve oplossingen en discussie met de Europese Commissie en het Vlaams Gewest. De besluitvorming over (alternatieven voor) de ontpoldering van de Hedwigepolder zal in het najaar van 2012 door de dan gevormde regering afgerond worden. De uitkomsten kunnen in mindere of meerdere mate aanleiding zijn tot heroverweging van de leidingenstrook in het Structuurvisie.
106	7	Gemeente Reimerswaal	Een aansluiting met het Antwerps havengebied ontbreekt, gemeente stelt voor om een robuuste verbinding tussen de Buisleidingenstraat en het Antwerps havengebied op te nemen.	Op de kaart in de Structuurvisie buisleidingen is in de gemeente Reimerswaal aan het eind van de Buisleidingenstraat een strook en grensovergang opgenomen.
106	8	Gemeente Reimerswaal	Het beheermodel voor de leidingstroken is onvoldoende uitgewerkt.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
107	1	Gemeente Menterwolde	In de gemeente Menterwolde zijn twee leidingstroken gepland. Gemeente kan instemmen met de ligging van de leidingenstrook voor het noord-zuidtracé aan de oostzijde van de gemeente. Deze strook wordt geheel gebundeld met de bestaande leidingen.	Wordt voor kennisgeving aangenomen
107	2	Gemeente Menterwolde	De ligging van de leidingenstrook voor het oost-west tracé ligt gecompliceerder vanwege de afweging van verschillende belangen. Ter hoogte van Botjeszandgat doorsnijdt de leidingenstrook een gebied waar een ruimtelijke ontwikkeling is gepland. Gemeente kan instemmen met de ligging van de leidingenstrook, voorzover deze ruimtelijke ontwikkeling niet belemmerd wordt.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
107	3	Gemeente Menterwolde	De leidingenstrook ligt gedeeltelijk over bestaande bebouwing (bij Uiterburen en 't Veen). Gemeente gaat er van uit dat dit een onnauwkeurigheid is en hersteld wordt.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
107	4	Gemeente Menterwolde	Tenslotte merkt de gemeente op dat in het plan-milieu-effectrapport (planMER) de externe veiligheidsberekeningen zijn uitgevoerd voor aardgasleidingen met een gasdruk van 66,2 bar, terwijl de druk in de hogedruk aardgasleidingen hoger is.	Een nieuwe leiding zal op grond van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) zodanig aangelegd moeten worden dat het plaatsgebonden risico óp de leiding ligt. Dat betekent dat indien nodig extra technische eisen aan de leiding worden gesteld om het risico te beperken (bijvoorbeeld dieper leggen, iets dikkere wand).
108	1	Gemeente Dongen	De gemeente vraagt hoe een binnen 5 jaar door de gemeente gewijzigde strook wordt beoordeeld, wie de kosten draagt in geval van planschade in verschillende scenario's, en of in voorkomend geval bezwaar/beroep mogelijk is. Ook vindt gemeente niet duidelijk of een bestemmingsplan binnen een bepaalde termijn aangepast moet worden.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder V, Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook, en onder IV, Planschade.
108	2	Gemeente Dongen	De gemeente vraagt bevestiging dat wijziging van een bestemmingsplan alleen op nieuwe bestemmingen betrekking heeft (geen nieuwe bestemmingen die een belemmering voor een leiding kunnen vormen).	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
108	3	Gemeente Dongen	Gemeente vraagt wie de planschade betaalt indien ook na 5 jaar nog planschadeclaims ingediend worden. Kan een gemeente het wijzigen van een bestemmingsplan weigeren als geen overeenstemming bereikt kan worden over het betalen van alle kosten?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
108	4	Gemeente Dongen	Komen kosten van planschade bij wijziging van een bestemmingsplan voor het leggen van een leiding voor rekening van de initiatiefnemer?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
108	5	Gemeente Dongen	Wie bepaalt of een nieuw in de strook te leggen leiding van nationaal belang is? Wie bepaalt de exacte ligging en de uitvoering van de leiding? Gemeente gaat er vanuit hierin geen rol te hebben.	In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) wordt vastgelegd welke stroken van nationaal belang zijn. Indien een leiding wordt aangelegd moet deze in het bestemmingsplan zijn opgenomen. Dan wordt vastgesteld waar de leiding komt te liggen. Daarbij gelden de verplichtingen uit het Besluit externe veiligheid buisleidingen. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder VIII, Plaatsgebonden Risico leidingen voor chemische stoffen, en onder IX, Consequenties Groepsrisico.
108	6	Gemeente Dongen	Heeft de gemeente een taak in het beheer van een leidingenstrook? (in verband met het handhaven van een geldend bestemmingsplan)	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
108	7	Gemeente Dongen	Moeten gemeenten objecten op de strook actief saneren?	De objecten hoeven niet gesaneerd te worden. De strook is zodanig gelegd dat er in principe geen bouwwerken op de strook aanwezig zijn. Gemeenten krijgen de bevoegdheid om de strook te verschuiven binnen een zoekgebied rond de strook, bijvoorbeeld voor het geval de strook toch met bouwwerken samenvalt, zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. Wanneer ook dit geen oplossing biedt moet door de initiatiefnemer van een nieuwe leiding naar oplossingen worden gezocht (bijvoorbeeld boren of eventueel uitkopen).
108	8	Gemeente Dongen	Hoe moet gebruik gereguleerd worden om gevaar-aspecten te voorkomen	Voor bestaande en nieuwe buisleidingen voor gevaarlijke stoffen, zowel binnen stroken als daar buiten geldt het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).
108	9	Gemeente Dongen	Gemeente Dongen hield tot nog toe rekening met het tracé van de visiekaart uit 2009 langs de bestaande nafta-leiding. De strook wijkt hier deels van af en zorgt voor groter ruimtebeslag. Gemeente vraagt naar de motivatie hiervoor en vraagt om de omlegging ten opzichte van de nafta-leiding te laten vervallen. Gemeente heeft in het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied rekening gehouden met stroken uit de visiekaart 2009, die nu gewijzigd zijn. Dit pleit voor schrappen omleiding.	De omlegging was bedoeld om een uitbreidingsplan meer ruimte te geven, maar bood daarvoor geen echte oplossing, aangezien voor de uitbreiding nog steeds met de bestaande leidingen rekening gehouden moest worden. De omleiding is daarom vervallen op verzoek van gemeenten Dongen en Loon op Zand (zienswijze 163). Dit is in lijn met het uitgangspunt voor de Structuurvisie Buisleidingen om reeds in bestemmingsplannen opgenomen reserveringen over te nemen.
108	10	Gemeente Dongen	Op de website van het Centrum Publiekparticipatie staan oude kaarten; deze wijken af van kaart op ruimtelijkeplannen.nl. Gemeente behoudt zich daarom het recht voor op aanvullen zienswijze.	Wordt voor kennisgeving aangenomen.
108	11	Gemeente Dongen	Gemeente heeft twee knelpunten in kaart gebracht.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
109	1	Gemeente Venlo	De zienswijze heeft betrekking op de strook nabij grensovergang Tegelen, ter hoogte van de aanpalende woonwijk Op de Heide. Gemeente stelt voor om de strook te verschuiven in oostelijke richting om de kans op conflicten met aanwezige woonbebouwing te verminderen.	De strook is verschoven vanwege bestaande bebouwing dichtbij de strook.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
110	1	Gemeente Tilburg	Gemeente wil niet dat het bestaande buisleidingstracé ten noord-oosten van Tilburg wordt opgenomen in de Structuurvisie Buisleidingen vanwege belemmering van de ruimtelijke ontwikkeling. De gemeente is geen voorstander van opname van een nieuw tracé (gelegen meer ten noorden van huidige tracé). De gemeente voelde zich echter genoodzaakt een nieuw tracé aan te dragen op basis van de informatie van het ministerie dat anders het bestaande tracé zou worden opgenomen. In het voortraject is door het ministerie echter niet aangegeven dat er ook andere haalbare alternatieven zijn, die niet gelegen zijn op Tilburgs grondgebied. De gemeente is van mening dat het nieuwe tracé (en daarmee gepaard gaande knelpunten) niet goed is afgewogen ten opzichte van andere alternatieven buiten Tilburgs grondgebied en verzoekt het ministerie dit alsnog te doen.	Hier is sprake van een misverstand dat inmiddels met de gemeente Tilburg is besproken. In het plan-milieu-effectrapport (planMER) zijn meerdere verbindingen tussen Rotterdam en Duitsland onderling vergeleken op milieu-aspecten. Daaruit bleek een voorkeur voor een verbinding door de Betuwe. In verband met grote ruimtelijke belemmeringen op het Zuid-Hollandse deel van dit tracé is besloten dat het tracé door de Betuwe alleen bedoeld is voor aardgastransportleidingen die via het gascompressorstation bij Wijngaarden in de gemeente Graafstroom gaan. Nieuwe leidingen voor allerlei andere soorten stoffen zullen daarom via de Buisleidingenstraat en de provincie Noord-Brabant de Rotterdamse haven en Duitsland met elkaar verbinden. Deze noodzakelijke verbinding loopt over de gemeente Tilburg. Met het oog op ruimtelijke ontwikkeling in de gemeente is in overleg met de gemeente een alternatief tracé opgenomen in de Ontwerp-Structuurvisie. Afgezien van een enkele aanpassing is het tracé in de Structuurvisie gehandhaafd.
111	1	Gemeente Dalfsen	Gemeente ontvangt graag meer duidelijkheid over hogere kosten en planschade. de leidingenstrook levert namelijk een grote beperking van bouw mogelijkheden op voor een aantal adressen in de gemeente.	Zie nota van antwoord , algemene deel onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder IV, Planschade.
112	1	Gemeente Zijpe	Veel opmerkingen van de gemeente zijn in het voortraject al meegenomen.	Wordt voor kennisgeving aangenomen.
112	2	Gemeente Zijpe	Wat wordt bedoeld met de gele cirkel rondom het aanlandingspunt?	Het aanlandingspunt is op de kaart met een halve cirkel weergegeven. Dit is een symbool, maar heeft geen ruimtelijke betekenis. In de definitieve Structuurvisie en visiekaart is een ander symbool gekozen dat duidelijker aangeeft dat het een puntlocatie betreft en waar deze ligt.
112	3	Gemeente Zijpe	Het tracé naar zee aan de noordkant van de gemeente is nieuw opgenomen. Voor 1 locatie geldt dat er een bouwvlak binnen de strook is gelegen.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
112	4	Gemeente Zijpe	Het alternatief bij Oudesluis (vanwege een knelpunt met archeologie) komt dicht bij de kern van Oudesluis te liggen, hetgeen niet wenselijk is gezien toekomstige woningbouwplannen.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
112	5	Gemeente Zijpe	Onduidelijk is of het GR van de nieuwe leidingenstrook nadelig uitpakt voor de woningbouwplannen in Oudesluis.	Dit moet per situatie bekeken worden. Het is toegestaan dat zich woningen binnen het invloedsgebied van een leidingenstrook bevinden. De verantwoording van het groepsrisico is aan de orde als er een nieuw bestemmingsplan moet worden vastgesteld. Het groepsrisico is afhankelijk van de soort transportleiding en de inhoud van de woningbouwplannen. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IX, Consequenties Groepsrisico.
113	1	Gemeente Zundert	In vooroverleg heeft IenM toegezegd dat de strook in het zuiden van Noord-Brabant (Woensdrecht-Roosendaal-Zundert-Alphen Chaam-Goirle enzovoort) alleen voor aardgas gebruikt zou worden, en daarom slechts 40 à 45 meter breed zou worden; dit komt in de Ontwerp-Structuurvisie niet meer terug.	Door IenM is aangegeven dat de verwachting was dat de strook in het zuiden alleen voor gasvormige stoffen (aardgas en CO ₂) gebruikt zou worden en dat naar verwachting het om maximaal vier extra leidingen zou gaan. In de tekst van de Structuurvisie zal dit iets duidelijker worden aangegeven. Tevens is de breedte van de strook aangepast.
113	2	Gemeente Zundert	Gemeente vraagt hoe een binnen 5 jaar door de gemeente gewijzigde strook wordt beoordeeld, wie de kosten draagt in geval van planschade in verschillende scenario's, en of in voorkomend geval bezwaar/beroep mogelijk is. Ook vindt gemeente niet duidelijk of een bestemmingsplan binnen een bepaalde termijn aangepast moet worden.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder V, Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook, en onder IV, Planschade.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
113	3	Gemeente Zundert	De gemeente vraagt bevestiging dat wijziging van een bestemmingsplan alleen op nieuwe bestemmingen betrekking heeft (geen nieuwe bestemmingen die een belemmering voor een leiding kunnen vormen).	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
113	4	Gemeente Zundert	De gemeente vraagt wie de planschade betaalt indien ook na 5 jaar nog planschadeclaims ingediend worden. Kan een gemeente het wijzigen van een bestemmingsplan weigeren als geen overeenstemming bereikt kan worden over het betalen van alle kosten? Komen kosten van planschade bij wijziging van een bestemmingsplan voor het leggen van een leiding voor rekening van de initiatiefnemer?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
113	5	Gemeente Zundert	Bestaande agrarische bedrijven beschikken over geprojecteerde rechten (bouwblokken) waar mogelijk de leidingenstrook overheen loopt.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
113	6	Gemeente Zundert	Wie bepaalt of een nieuw in de strook te leggen leiding van nationaal belang is? Wie bepaalt de exacte ligging en de uitvoering van de leiding? Gemeente gaat er vanuit hierin geen rol te hebben.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken, en onder VI, Regionale leidingen in nationale leidingstroken.
113	7	Gemeente Zundert	Heeft de gemeente een taak in het beheer van een leidingenstrook? (in verband met het handhaven van een geldend bestemmingsplan)	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
113	8	Gemeente Zundert	Moeten gemeenten objecten op de strook actief saneren?	De objecten hoeven niet gesaneerd te worden. De strook is zodanig gelegd dat er in principe geen bouwwerken op de strook aanwezig zijn. Gemeenten krijgen de bevoegdheid om de strook te verschuiven binnen een zoekgebied rond de strook, bijvoorbeeld voor het geval de strook toch met bouwwerken samenvalt, zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. Wanneer ook dit geen oplossing biedt moet door de initiatiefnemer van een nieuwe leiding naar oplossingen worden gezocht (bijvoorbeeld boren of eventueel uitkopen).
113	9	Gemeente Zundert	Hoe moet gebruik gereguleerd worden om gevaar-aspecten te voorkomen	Voor bestaande en nieuwe buisleidingen voor gevaarlijke stoffen, zowel binnen stroken als daar buiten geldt het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).
114	1	Havenschap Moerdijk, Moerdijk	Het voorgestelde tracé maakt gebruik van gronden die bedoeld zijn voor bebouwing en verkeer. De indiener van deze zienswijze stelt een alternatief tracé voor en heeft een voorstel meegestuurd.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XV, Buisleidingenstrook door gemeente Moerdijk.
114	2	Havenschap Moerdijk, Moerdijk	Indiener bepleit een beheer voor de nieuwe leidingenstrook conform de bestaande Buisleidingenstraat Rotterdam-Antwerpen.	Het Rijk zal geen grond aankopen ten behoeve van buisleidingenstroken en nieuwe buisleidingen, zoals bij de Leidingenstraat Nederland is gebeurd. Zie verder het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
115	1	LTO, Den Haag	De zienswijze van LTO-Nederland wordt uitgebreid samengevat in het algemene deel van de Nota van Antwoord, onder I, Reactie Land- en Tuinbouw sector.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
116	1	Gemeente Westvoorne	Gemeente verzoekt om aanpassing van Paragraaf 7.1.3.1 van de Structuurvisie over de toekomstvisie Voorne Putten. Aangegeven was dat het Rijk de strook die al door Voorne Putten was opgenomen bevestigt, maar dit is slechts gedeeltelijk het geval. Al eerder heeft de gemeente haar zorgen geuit over geïnventariseerde knelpunten met betrekking tot het huidige tracé. Als gevolg hiervan wordt in de toekomstvisie het tracé gedeeltelijk afgetakt van het bestaande tracé.	Het Structuurschema buisleidingen uit 1985 had een buisleidingverbinding door Voorne-Putten opgenomen. Door Voorne-Putten liggen reeds enkele leidingen op deze verbinding. In de Structuurvisie Buisleidingen had het Kabinet de ruimte voor nieuwe leidingen willen vinden langs de reeds bestaande leidingen. Op dit tracé en de reeds bestaande leidingen zijn kassen gebouwd of kunnen op grond van het bestemmingsplan kassen gebouwd worden. Om toch een doorgaande verbinding voor nieuwe buisleidingen te realiseren is in overleg met de gemeenten Brielle en Westvoorne in de Ontwerp-Structuurvisie een buisleidingenstrook om het kassengebied opgenomen. Deze strook doorkruist gebied met de bestemming "agrarisch"; hier wordt geen kassenbouw verwacht. Een dergelijke "ontbundeling" komt vaker voor als de ruimtelijke omstandigheden hier aanleiding toe geven. In de Structuurvisie zullen deze situaties niet specifiek worden benoemd. De buisleidingstroken zijn bedoeld om ruimte vrij te houden voor nieuw te leggen leidingen. Eigenaren van bestaande leidingen zullen niet verplicht worden hun leidingen naar buisleidingstroken te verplaatsen. Voor knelpunten met de externe veiligheid van reeds aanwezige buisleidingen dient de exploitant van een leiding op grond van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) maatregelen te treffen om deze knelpunten op te heffen.
116	2	Gemeente Westvoorne	Met deze aftakking is nog een beperkt gedeelte van de geïnventariseerde knelpunten blijven bestaan.	In de Structuurvisie is het tracé van de buisleidingenstrook op deze locaties (Breeweg 5; Scheitweekseweg) aangepast.
116	3	Gemeente Westvoorne	De gemeente vindt dat het plan-milieu-effectrapport (planMER) en de Ontwerp-Structuurvisie onduidelijk zijn inzake de verantwoordelijkheden met betrekking tot de verdere uitwerking van de vast te leggen leidingtracés.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder III, Wettelijke doorwerking. Indien een nieuwe leiding gelegd gaat worden, zal het bestemmingsplan hier de mogelijkheid voor moeten bieden en zal een milieu-effectrapport moeten worden opgesteld.
117	1	Gemeente Horst aan de Maas	De gemeente draagt een alternatief aan voor de strook door haar gemeente die nu belemmerend werkt.	De gemeente Horst aan de Maas heeft een aantal voorstellen ingediend en naderhand van een aanvullende toelichting voorzien. Deze voorstellen zijn overgenomen in de visiekaart. Daarbij wordt ten noorden van de spoorbaan de leidingstroken uit het bestemmingsplan Buitengebied Deelgebied 1 aangehouden. Ten zuiden van de spoorbaan is de buisleidingenstrook over een aantal kilometer verschoven naar een tracé ten westen van de Midden Peelweg. De aanpassingen komen tevens tegemoet aan een aantal ingediende zienswijzen van particulieren (nrs. 139, 161, 261, 269, 278, 332, 335) uit de gemeente Horst aan de Maas.
118	1	Gemeente Westland	Er is geen ruimte voor leidingstroken binnen de gemeente vanwege een regionaal bedrijventerrein met de daarbij behorende bebouwing.	Het tracé en de breedte van de strook zijn aangepast om overlap met bebouwing zoveel mogelijk te vermijden. Bij de aanleg van een nieuwe leiding zullen afspraken gemaakt moeten worden over de ruimtelijke inpassing en maatregelen in verband met aanwezige bebouwing.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
118	2	Gemeente Westland	Gemeente heeft een vraag over het vastleggen van leidingstroken in bestemmingsplannen.	Er komt geen verplichting om de buisleidingenstroken in bestemmingsplannen vast te leggen. Er zal een verplichting komen voor gemeenten om bij bestemmingsplannen die het geldende bestemmingsplan wijzigen of voor aanvragen om omgevingsvergunningen die een afwijking betekenen van het ten tijde van het in werking treden van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) geldende bestemmingsplan geen nieuwe activiteiten toe te laten die de realisatie of instandhouding van een buisleidingenstrook belemmeren. Op grond van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) is er wel een verplichting dat iedere leiding voor gevaarlijke stoffen in het bestemmingsplan moet zijn opgenomen. De verankering van een buisleiding door middel van een bestemmingsplanprocedure is pas aan de orde op het moment dat een initiatiefnemer zich gemeld heeft met het voornemen om de buisleiding daadwerkelijk aan te leggen. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder III, Wettelijke doorwerking.
118	3	Gemeente Westland	Gemeente informeert naar planschade	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
118	4	Gemeente Westland	Er is overlap met bestaande bebouwing (locaties aangegeven).	Door versmallen en aanpassen van de strook is de overlap zo veel mogelijk beperkt.
119	1	Arvalis, Venray	De indiener van deze zienswijze treedt op namens een cliënt in Horst aan de Maas. Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
119	2	Arvalis, Venray	Indiener verzoekt om mogelijkheid aanvullende argumenten na te sturen.	I&M heeft geen aanvullende argumenten meer ontvangen.
120	1	Buurkring Broekheurne, Enschede	De indiener van deze zienswijze vreest een remming van de economische ontwikkeling in het gebied door de leidingenstrook door het optreden van structuurschade en het doorsnijden van drainages. Bovendien vreest indiener waardevermindering van panden. Het betreft een dicht bebouwd gebied waarin geen buisleidingen passen, die ook nog geluidsoverlast veroorzaken.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede.
121	1	ZLTO, Terneuzen	De indiener van deze zienswijze behartigt de belangen van agrarische ondernemers in Terneuzen. Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
122	1	Gemeente Velsen	Gemeente kan zich goed vinden in voorgestelde reservering oostelijk van de Wijkertunnel.	Wordt voor kennisgeving aangenomen.
122	2	Gemeente Velsen	De gemeente wil graag een bevestiging van afspraken met IenM dat de reservering voor de buisleidingenstrook haar plannen voor de woningbouwlocatie Grote Buitendijk/Hofgeest) westelijk van A9 niet belemmert. Leidingen dienen op zodanige diepte te worden gelegd dat er sloten overheen kunnen worden aangelegd.	De strook is zodanig getracéerd dat deze de plannen voor Grote Buitendijk/Hofgeest niet belemmert. Gemeenten krijgen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) de verplichting bij nieuwe ruimtelijke plannen rekening te houden met de leidingstroken. Gemeenten krijgen tevens de bevoegdheid voor een beperkte verschuiving van de strook, zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. Bij het vaststellen van het bestemmingsplan ten behoeve van een nieuwe leiding dienen met de initiatiefnemer afspraken te worden gemaakt over zaken zoals diepteligging.
122	3	Gemeente Velsen	Ter plaatse bij aanlandingspunt IJmond is een zeer grote ruimte aangewezen die open moet worden gehouden voor de aanleg van nieuwe leidingen. Een dergelijk groot gebied vrijhouden heeft grote gevolgen voor het plaatsen van strandhuisjes en strandpaviljoens. Gemeente verzoekt dit gebied te verkleinen.	Het aanlandingspunt is op de kaart met een halve cirkel weergegeven. Dit is een symbool, maar heeft geen ruimtelijke betekenis. In de definitieve Structuurvisie en visiekaart is een ander symbool gekozen dat duidelijker aangeeft dat het een puntlocatie betreft en waar deze ligt.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
122	4	Gemeente Velsen	Voorgestelde breedte van 70 meter is niet overal haalbaar. Gemeente verzoekt om de nauwkeurige breedtes van de reservering in het plan op te nemen.	De strook is versmald.
122	5	Gemeente Velsen	Gemeente doet suggesties om enkele afbeeldingen in het plan-milieu-effectrapport (planMER) te verbeteren.	Het planMER geeft rond Velsen-Noord wijst twee milieuknelpunten aan, te weten Natura2000 en bedrijventerrein. Deze punten zijn specifiek benoemd, aangeduid op kaart en beschouwd. De externe veiligheidsknelpunten volgen uit onderzoek door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Zie hiervoor de bijlage RIVM: onderzoek naar externe veiligheid, waarin is toegelicht hoe knelpunten met betrekking tot externe veiligheid zijn bepaald en in beeld gebracht worden. De in het onderzoek geconstateerde externe veiligheidsknelpunten voor Velsen-Noord zijn weergegeven in afbeelding 6.28 van het planMER. Gezien het gehanteerde detailniveau van onderzoek is op de locaties niet nader ingezoomd. In het planMER wordt de noordelijke tak als oplossing aangedragen, om zo de knelpunten van de zuidelijke tak (bedrijventerrein) te vermijden. De externe veiligheidsknelpunten in deze noordelijke tak kunnen vermeden worden door een kleine verschuiving verder naar het noorden of te kiezen voor een smallere strook, zoals ook nodig voor het vervolg van het tracé. In de tekst van het planMER is dit verder verduidelijkt.
123	1	Rentmeesters-kantoor Noordanus en Partners, Beuningen	De indiener van deze zienswijze treedt op namens een cliënt in de gemeente Beuningen. Een reeds ingezette verplaatsing van het varkensbedrijf van client zou geen doorgang kunnen vinden als gevolg van de ruimtelijke reservering van de leidingenstrook.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
124	1	Dorpsraad Babberich, Zevenaar	De leiding loopt door een druk bewoond gebied met onder andere campings. De indiener van deze zienswijze vreest cumulatie van risico's met de Betuwelijn en de buisleidingenstrook.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VII, Cumulatie risico's.
125	1	LTO Noord, afdeling Haarlemmermeer	Het in de Structuurvisie opgenomen verhaal over planschade is niet in overeenstemming met de wetgeving en de praktijk en daarmee onjuist. Beheerders van ondergrondse leidingen zijn tot dusver niet bereid gebleken een passende vergoeding te betalen aan de eigenaar en gebruiker van de grond. De indiener van deze zienswijze stelt een jaarlijkse vergoeding aan de grondeigenaar voor. Voor bestaande leidingen moet minimaal eenzelfde vergoeding betaald worden als voor toekomstig aan te leggen leidingen. Het is noodzakelijk dat de rijksoverheid als initiatiefnemer voor de Structuurvisie een centrale rol op zich neemt bij het structureel herzien van de vergoedingensystematiek.	De opmerkingen met betrekking tot planschade en vergoedingen aan de grondeigenaar worden behandeld in de het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
125	2	LTO Noord, afdeling Haarlemmermeer	De indiener van deze zienswijze bepleit een alternatief tracé voor de leidingenstrook langs de Kennemerduinen in plaats van door de Haarlemmermeer. In het alternatieve tracé kan gebundeld worden met een reeds aanwezige leiding en nieuwe (aanleg)technieken bieden een oplossing bijvoorbeeld voor het beperken van schade aan natuurgebieden.	De strook is in overleg met de gemeente Haarlemmermeer gelegd langs bestaande leidingen om daarmee het ruimtebeslag zo beperkt mogelijk te houden. Ter hoogte van de Vennepeweg is de strook versmald om bebouwing te ontwijken. Het tracé is gelijk aan en gebundeld met het tracé van de nieuwe aardgastransportleiding tussen de Gasunie stations in Beverwijk en Wijngaarden. In de Startnotitie voor dat project is een tracé door de Kennemerduinen gemotiveerd afgefallen. De overwegingen die daarbij golden, gelden in het algemeen ook voor de leidingenstrook voor nieuwe buisleidingen.
125	3	LTO Noord, afdeling Haarlemmermeer	In overeenkomsten met grondeigenaren is onder meer vastgelegd voor bijvoorbeeld Gasunieleidingen dat een leiding verwijderd moet worden wanneer deze langer dan vijf jaar buiten gebruik is. De formulering van de tekst in de Structuurvisie wekt een andere indruk en moet aangepast worden.	De Structuurvisie buisleidingen constateert dat leidingen die geen functie meer hebben voor vervoer van gevaarlijke stoffen in de regel blijven liggen. Dit laat uiteraard onverlet dat er afspraken hierover kunnen zijn tussen leidingeigenaar en grondeigenaar over het verwijderen van dergelijke leidingen. Dit is toegevoegd aan de tekst van de Structuurvisie.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
126	1	Stichting Made's Powerweekend, Drimmelen	De indiener van deze zienswijze organiseert jaarlijks een Tractor Pulling evenement met nevenactiviteiten op gronden in en om het te reserveren tracé en zoekgebied. Dit betekent dat de stichting het perceel niet meer kan benutten.	De aanwezigheid van een leidingenstrook (ruimtelijke reservering voor buisleidingen) sluit andere activiteiten niet bij voorbaat uit. Indien in de strook in de toekomst een buisleiding gelegd gaat worden dient met de initiatiefnemer van de leiding overlegd te worden over te treffen maatregelen en vergoeding van schade. Zie voorts de reacties op de zienswijzen 15 en 191.
126	2	StichtingMade's Powerweekend, Drimmelen	Indiener stelt voor de zone te verleggen.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
127	1	Gemeente Rotterdam	De stroken uit de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen sluiten aan op de Rotterdamse leidingstroken. Op de kaart is er bij deze aansluitingen een overlapping tussen deze stroken. Wellicht is dit bewust zo weergegeven. Deze aansluitingen vergen echter wel bijzondere aandacht.	De stroken zijn zodanig aangepast dat geen overlap meer optreedt. De nationale leidingstroken stoppen bij het beheersgebied van het Havenbedrijf Rotterdam.
127	2	Gemeente Rotterdam	Gemeente heeft een vraag over het binnen een periode van 5 jaar mogen verschuiven van de leidingstroken binnen een bandbreedte van 250 meter: wat als de stroken niet meer aansluiten op de gemeentegrenzen van naastgelegen gemeenten?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder V, Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook.
127	3	Gemeente Rotterdam	Wat is het beleid voor regionale leidingen in leidingstroken?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VI, Regionale leidingen in nationale leidingstroken.
127	4	Gemeente Rotterdam	Hoe moet er met het groepsrisico rekening worden gehouden als nog niet bekend is welke leidingen er komen?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IX, Consequenties Groepsrisico.
127	5	Gemeente Rotterdam	Hoe gaat het beheer en de vulling van leidingstroken worden vormgegeven?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
127	6	Gemeente Rotterdam	Hoe zal de uitwerking in de AMvB ruimte gaan plaatsvinden?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder III, Wettelijke doorwerking.
128	1	Gemeente Gemert-Bakel	Gemeente geeft zeven knelpunten met bebouwing en/of bouwblokken geconstateerd.	De strook is niet verschoven. Knelpunt 1. is opgelost door de strook ter plaatse te versmallen. Knelpunt 3 blijft bestaan. De strook legt (hier) geen beperkingen op ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan. Bij aanleg van een leiding moet dit opgelost worden door compensatie of diep boren. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade. De overige knelpunten kunnen worden opgelost met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
128	2	Gemeente Gemert-Bakel	Gemeente heeft een aantal vragen en opmerkingen over de structuurvisie met betrekking tot externe veiligheid, het zoekgebied, beheer en het aanpassen van bestemmingsplannen.	De vragen van de gemeente worden allemaal beantwoord in het algemene deel van de nota van antwoord.
129	1	Agrarisch bedrijf, Schijndel	De huiskavel van het bedrijf van indiener wordt doorsneden met dit voorstel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
130	1	Velin, Tilburg	Velin ondersteunt van harte het initiatief voor de Structuurvisie Buisleidingen. Zij heeft op een aantal punten een zienswijze ingediend (met name ten aanzien van de Structuurvisie), waaronder een aantal tekstuele en redactionele opmerkingen.	Tekstuele en redactionele suggesties zijn verwerkt in de Structuurvisie Buisleidingen. Hieronder worden de overige punten behandeld.
130	2	Velin, Tilburg	PR(plaatsgebonden risico)-contour mag in principe niet de leidingenstrook overschrijden, echter door een combinatie van bestaande en nieuwe leidingen kan dit niet altijd haalbaar zijn indien domino-effecten mogelijk zijn en beschouwd moeten worden.	Door de leidingen op voldoende onderlinge afstand te leggen kunnen domino-effecten voorkomen worden. Indien de onderlinge afstand minder dan 5-7 meter bedraagt, kunnen maatregelen uitkomst bieden om het domino-effect verder te beperken. Dit wordt nog nader uitgezocht (zie hieronder).

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
130	3	Velin, Tilburg	Velin pleit voor een genuanceerd beleid ten aanzien van de combinatie tussen glastuinbouw en leidingstroken, net zoals bij akkerbouw, veeteelt en extensieve tuinbouw. In principe dienen kassen boven leidingstroken te worden vermeden. Waar dit als gevolg van bestaande bouwmogelijkheden of de aanwezigheid van bestaande kassen binnen de leidingenstrook leidt tot hoge kosten kan volgens de Velin een uitzondering worden gemaakt, mits met de inrichting van de kas zorgvuldig wordt omgegaan.	In het vinden van geschikte tracés voor de buisleidingenstroken is in eerste instantie gekeken of een kassengebied vermeden kon worden.
130	4	Velin, Tilburg	Boren van leidingen is geen ultieme oplossing om ruimtelijke belemmeringen te passeren. Een belangrijke voorwaarde voor Horizontal Directional Drilling is de mogelijkheid de leiding boven maaiveld in zijn volle lengte uit te kunnen leggen.	Boren kan in veel gevallen, maar inderdaad niet altijd. Doorgaans lopen leidingstroken niet dwars door de bebouwde omgeving en zal er nog sprake zijn van ruimte voor het uitleggen van de leiding voor een boring.
130	5	Velin, Tilburg	De Velin wil de gasdam (nu de Hedwigepolder niet ontpolderd wordt) weer opnemen als leidingenstrook. De alternatieve route via Zuid-Beveland is bij de kruising met de Westerschelde technisch een grote uitdaging.	Met het oog op een ongestoorde ontwikkeling van dit gebied ligt het verder belasten van dit gebied met nieuwe buisleidinginfrastructuur door dit deel van Zeeuws-Vlaanderen niet voor de hand. De besluitvorming over (alternatieven voor) de ontpoldering van de Hedwigepolder zal door de nieuw gevormde regering afgerond worden.
130	6	Velin, Tilburg	In paragraaf 8.3 wordt gesteld dat domino-effecten in redelijk bewoonde locaties voor een belangrijk deel en misschien wel geheel door het toepassen van zwaardere pijpklassen in combinatie met strenger beheer dan gebruikelijk worden voorkomen. Echter ook de dichtheid van de bebouwing in combinatie met onvoldoende afstand speelt een rol. Door een verstandige inrichting van de strook en voldoende onderlinge afstand tussen nieuwe en bestaande leidingen zijn extra wanddiktes niet altijd nodig. Velin betwijfelt of door strenge beheersmaatregelen risico's gereduceerd kunnen worden. Naar domino-effecten is nog extra onderzoek nodig. Cumulatie wordt goed en voldoende geadresseerd in paragraaf 8.3 laatste alinea. Domino-effecten in smalle delen van de buisleidingstroken met een redelijke bewoning moeten kwalitatief worden geadresseerd door wettelijk te verplichten tot een robuustere ontwerpklasse (ontwerpfactor 0,1 lager dan noodzakelijk).	Een werkgroep van het ministerie van IenM en het leidingbedrijfsleven brengt in samenwerking met het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) de situatie rond domino-effecten in kaart. Het gaat daarbij om het identificeren van de factoren die daarbij in het spel zijn (onder andere de onderlinge afstand tussen leidingen), de omvang van het effect en mogelijkheden om het effect te beperken.
130	7	Velin, Tilburg	Risicovolle objecten nabij de leidingenstrook dienen in de risicoberekeningen te worden meegenomen om de toelaatbaarheid van deze objecten te toetsen. Dit is echter alleen mogelijk voor bestaande leidingen. Om toch berekeningen uit te kunnen voeren zou gekozen kunnen worden voor een fictieve leiding aan de rand van de leidingenstrook uit de Structuurvisie Buisleidingen.	De nieuwste inzichten over faalkansen van windturbines worden momenteel verwerkt in het Handboek risicozonering windturbines.
130	8	Velin, Tilburg	Figuur 9.2 over optimale invulling van de leidingenstrook is misleidend en zal meestal de meest ongunstige indeling van de strook zijn. Beter is om strookindeling te baseren op de te verwachten opvulling van de strook.	Figuren 9.1 en 9.2 zijn vervallen.
130	9	Velin, Tilburg	Gezamenlijk beheer door exploitanten van een strook kan efficiënter zijn, maar dit leidt niet tot meer veiligheid. Gezamenlijk beheer is dus geen risicoreducerende maatregel.	De tekst van de Structuurvisie buisleidingen beschrijft een situatie dat door het dicht bij elkaar liggen van leidingen strikte maatregelen nodig zijn om de veiligheid te waarborgen. De veronderstelling daarbij is dat dergelijke strikte maatregelen de veiligheid zelfs kunnen vergroten waardoor risico's verlaagd kunnen worden. Dit aspect maakt deel uit van het overleg met de leidingsector over het beheer van buisleidingenstroken (zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken).

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
130	10	Velin, Tilburg	Naar aanleiding van hoofdstuk 10 over de realisatie van de Structuurvisie Buisleidingen stelt Velin dat het nu onduidelijk is hoe de doorwerking gestalte gaat krijgen en juridisch adequaat met voorschriften geregeld gaat worden. Velin stelt voor dat IenM hiertoe een eensluidend pakket met planregels opstelt en dit voor gebruik aanbiedt aan gemeenten om hier sturing en uniformiteit aan te geven.	IenM zal de doorwerking regelen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) om de stroken zo veel als mogelijk is open te houden voor leidingen. Het zal gemeenten niet toegestaan zijn om in een nieuw of herzien bestemmingsplan op een leidingenstrook een nieuwe activiteit te bestemmen die een belemmering oplevert voor het leggen van leidingen. Als in een vigerend bestemmingsplan op het moment dat het Barro in werking treedt reeds zulke belemmerende activiteiten zijn bestemd, dan kunnen die in een nieuw bestemmingsplan gehandhaafd blijven. In het handboek "Buisleidingen in bestemmingsplannen" voor gemeenten zal een apart hoofdstuk aan de Structuurvisie Buisleidingen worden gewijd. Hierin zullen standaard planregels en voorschriften worden opgenomen die gemeenten kunnen gebruiken als zij leidingstroken in bestemmingplannen moeten opnemen.
130	11	Velin, Tilburg	De instelling van een zoekgebied van 250 meter ter weerszijden van het voorkeustracé (hoofdstuk 10) en dat gedurende 5 jaar is naar mening van Velin ongewenst. Die periode is te lang, waardoor te lang onzeker is waar nu de uiteindelijke stroken van de Structuurvisie Buisleidingen komen te liggen. Velin betwijfelt of dit tot optimale tracés zal leiden. Het gevolg kan zijn langere en bochtiger tracés waardoor meer compressor of pompcapaciteit nodig is als gevolg van hogere weerstand in de leidingen. Dit betekent extra milieubelasting en extra externe veiligheid-exposure. Velin kiest ervoor de periode op maximaal 3 jaar te houden.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder V, Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook.
130	12	Velin, Tilburg	Het rijk kiest er in hoofdstuk 10 (Realisatie) voor om met aanwijzingen, vastgelegd in het Barro, gemeenten de doorwerking te laten realiseren. Velin vindt dit onbegrijpelijk en heeft er weinig vertrouwen in dat dit proces vlot zal verlopen. Een Rijksinpassingsplan had hierbij een goede oplossing geleken volgens de Velin óf het onderbrengen onder de Crisis- en Herstelwet. Velin dringt er met klem op aan de nu voorgestelde aanpak te heroverwegen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder III, Wettelijke doorwerking.
130	13	Velin, Tilburg	Velin vindt het niet redelijk dat de planschade voor de aanleg van een leiding voor rekening komt van degene die als eerste een leiding aanlegt. Hiervoor zou een regeling moeten worden afgesproken zodat deze kosten over alle gebruikers verdeeld kunnen worden.	Planschade kan optreden als een leiding wordt aangelegd en op grond van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in het bestemmingsplan moet zijn opgenomen. Dit betekent niet vanzelfsprekend dat de gehele vrij te houden strook dan ook bestemd moet worden. Hier ligt ook een rol voor de gemeente.
130	14	Velin, Tilburg	Buisleidingenstroken zijn van nationaal belang en in die zin vergelijkbaar met het Rijkswegennet. Eventuele planschade, maar ook eventuele voorzieningen, zoals tunnels, zouden (voor)gefinancierd kunnen worden uit de rijksmiddelen.	In tegenstelling tot de situatie bij rijkswegen, is de grond waarop buisleidingenstroken rusten over het algemeen geen eigendom van het Rijk. Uitgangspunt van de Structuurvisie (hoofdstuk 6) is dat het Rijk niet investeert in de aanleg van buisleidingen (met uitzondering van defensieleidingen) en geen grond aankoopt ten behoeve van buisleidingenstroken. Zie verder het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
130	15	Velin, Tilburg	Als een buisleidingenstrook is opgenomen in een bestemmingsplan is een afzonderlijke bestemmingsplanprocedure om een fysieke leiding aan te leggen overbodig.	Dit zal in het algemeen juist zijn, maar is wel afhankelijk van de regels die in het bestemmingsplan aan de strook zijn gesteld.
130	16	Velin, Tilburg	Velin pleit voor een integrale communicatie (hoofdstuk 10) rondom de gevaarlijke stoffen.	Met dit aspect zal in het vervolgtraject rekening worden gehouden, maar er kan geen toezegging worden gedaan.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
130	17	Velin, Tilburg	Er wordt in Bijlage 2, onder A, voorgesteld dat gemeenten niet kunnen weten of voorgenomen maatregelen daadwerkelijk worden getroffen. Leidingexploitanten dienen zich echter al tientallen jaren te houden aan lokale maatregelen en dit is met het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) nog steeds het geval. Daarom kan dit geen argument zijn.	De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) houdt toezicht op de leidingexploitanten. De ILT moet dus ook via toezicht na kunnen gaan of en er op toezien dat de maatregelen door de leidingexploitanten zijn uitgevoerd. Gemeenten hebben niet de taak om toezicht op de leidingen uit te oefenen. Borging van maatregelen wordt op dezelfde manier gedaan als in de huidige situatie. De tekst probeert in het algemeen aan te geven dat goede communicatie onzekerheid bij gemeenten kan wegnemen.
130	18	Velin, Tilburg	Er wordt in Bijlage 2, onder A, gesteld dat er geen aanspreekpunt is voor lege stroken. Elders in de tekst wordt gesteld dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het beheren van een lege strook. Dat is tegenstrijdig. Gemeenten zijn straks op grond van het Barro verantwoordelijk voor de doorwerking in relatie tot hun bestemmingsplannen. Met andere woorden, dit wordt neergelegd bij de gemeenten. Een optie is om mogelijk een toekomstig beheer-orgaan namens het Rijk het beheer over de lege stroken administratief te laten regelen.	De tekst in bijlage 2 geeft de huidige situatie weer. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het ruimtelijk beleid en moeten bij het vaststellen van bestemmingsplannen rekening houden met de strook maar in de tekst van deze bijlage gaat het ook om de inrichting van de strook. Zie voor de rol van Rijkswaterstaat bij lege stroken het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
131	1	Particulier, Enschede	De geplande strook zou percelen van de indiener van deze zienswijze gaan doorsnijden, indiener maakt daar bezwaar daartegen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Het in de Structuurvisie buisleidingen opgenomen tracé gaat zuidelijker onder Boekelo door en komt daarmee tegemoet aan de bezwaren van indiener.
132	1	Agrarisch bedrijf, Enschede	De leidingenstrook gaat dwars door het huis van de indiener van deze zienswijze en heeft grote gevolgen voor de bedrijfsvoering van dit melkveebedrijf.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Voor een reactie op gevolgen van de strook voor de bedrijfsvoering: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit.
133	1	Agrarisch bedrijf, Drimmelen	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
134	1	Camping De Loeks, Enschede	De Indiener van deze zienswijze is van mening dat er voldoende leidingen richting Duitsland lopen. Indiener heeft een recreatiebedrijf wat bij aanleg van leidingen grote schade zal lijden.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. De buisleidingenstrook loopt om camping De Loeks heen. Voor een reactie op gevolgen van de strook voor de bedrijfsvoering: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit.
134	2	Camping De Loeks, Enschede	Daarnaast is indiener het er niet mee eens dat er geen vooroverleg met bewoners/grondeigenaren is geweest.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder Inleiding.
135	1	Maatschap, Enschede	Het tracé in Enschede doorkruist landbouwgrond van hoge kwaliteit van de maatschap. Na het aanleggen van de gasleiding is het onmogelijk de structuur van deze grond terug te krijgen met gevolgen voor de gewasopbrengst. Tevens zal er geluidoverlast zijn bij aanleg. Indiener stellen dat de leidingenstrook uitbreiding van het bedrijf belemmert.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV. Voor een reactie op gevolgen van de strook voor de bedrijfsvoering: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit.
136	1	Roozen van Hoppe BV, Moerdijk	De geplande strook ligt in Moerdijk aan de noordzijde van het toekomstige Logistiek Park Moerdijk. De indiener van deze zienswijze stelt voor om de strook te bundelen met een bestaande leiding of het tracé van de nieuwe hoogspanningsverbinding (380 kV).	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XV, Buisleidingenstrook door gemeente Moerdijk.
137	1	Agrarisch bedrijf, Delfzijl	De geplande strook gaat schuin door het perceel van de indiener van deze zienswijze. Indiener stelt voor buisleidingstroken recht langs de zijkant van het perceel te leggen.	De nationale buisleidingenstrook loopt niet door Meedhuizen. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
138	1	LTO, Zwolle	De zienswijze heeft betrekking op de situatie in de gemeenten Borne, Hengelo en Enschede. Het kleinschalig landschap, met relatief kleine percelen, verwevenheid tussen landbouw, natuur en landschap vragen om een brede afweging van het tracé. Het tracé doorsnijdt veel bedrijven. Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel. Indiener stelt voor om nu nog geen tracé vast te stellen.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Leidingenstrook door de gemeente Enschede. Voor een reactie op gevolgen van de strook voor de bedrijfsvoering: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit.
139	1	De Golfhorst BV, Horst aan de Maas	De geplande buisleidingstrook loopt over de golfbaan. Indien er buisleidingen aangelegd worden, dienen we onze baan geheel te sluiten, hetgeen direct grote invloed heeft op onze bestaande exploitatie en wordt daarmee de toekomst van de golfbaan op het spel gezet.	Mede op voorstel van de gemeente Horst aan de Maas (zienswijze 117) is de buisleidingstrook verschoven.
140	1	Particulier, Eemsmond	Het tracé Leermens is om meerdere redenen ongeschikt voor het realiseren van een leidingstraat. Aan het tracé Holwierde kleven vergelijkbare bezwaren. Het tracé Eems-Dollard is het beste alternatief. Grootste bezwaren zijn het doorkruisen van een uniek wierdenlandschap en procedurele belangen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen.
141	1	LTO, Bernisse	Indiener vraagt uitstel aan tot 26 juli om iedere betrokkene de kans te geven een zienswijze in te dienen.	Er is geen vervolg op de zienswijze meer ontvangen.
142	1	LTO, Olst-Wijhe	LTO Noord afdeling Salland vertegenwoordigt ruim 700 leden, een deel daarvan heeft gronden op het tracé en zoekgebied. LTO wil betere communicatie en samenspraak met grondeigenaren.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder Inleiding en onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit.
142	2	LTO, Olst-Wijhe	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
143	1	Gemeente Sint Anthonis	Gemeente verzoekt om het zoekgebied iets op te schuiven in oostelijke richting.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
144	1	Gemeente Halderberge	Gemeente onderschrijft het belang van buisleidingstransport.	Wordt voor kennisgeving aangenomen.
144	2	Gemeente Halderberge	In gemeente Halderberge zijn 7 objecten in de strook. Gemeente verzoekt maatwerkoplossingen en heeft daarvoor suggesties op kaart ingetekend.	De Leidingenstraat Nederland is opgenomen als één van de buisleidingstroken in de Ontwerp-Structuurvisie. Deze strook is te breed doordat een verkeerd databestand van de Leidingenstraat gebruikt is. Dit is hersteld in de definitieve Structuurvisie Buisleidingen en daarmee zijn de genoemde knelpunten opgelost.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
144	3	Gemeente Halderberge	Gemeente zal rekening houden met de strook wanneer bestemmingsplannen aan herziening toe zijn	In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en eventueel daarop gebaseerde ministeriële regelingen zullen voorkeurstracés voor buisleidingen worden opgenomen. Gemeenten krijgen in het Barro de bevoegdheid om de strook te verschuiven binnen een zoekgebied rond de strook, zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. Aan het gebruik van deze mogelijkheid zal een termijn worden verbonden. Er wordt nu gedacht aan een termijn van vijf jaar. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied, en onder V, Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook. Beoogd is dat na deze termijn de voorkeurstracés gelden. Als de herziening van die bestemmingsplannen pas na deze termijn plaatsvindt en de gemeente geen gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid tot flexibiliteit, zal daarom van de voorkeurstracés moeten worden uitgegaan. In het Barro zal overigens de verplichting worden opgenomen voor gemeenten om bij bestemmingsplannen die het geldende bestemmingsplan wijzigen of voor aanvragen om omgevingsvergunningen die een afwijking betekenen van het ten tijde van het in werking treden van het Barro geldende bestemmingsplan geen nieuwe activiteiten toe te laten die de realisatie of instandhouding van een buisleidingenstrook belemmeren. De verankering op grond van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) door middel van een bestemmingsplanprocedure of een procedure tot verlening van een omgevingsvergunning ter afwijking van een bestemmingsplan komt pas aan de orde op het moment dat er een initiatiefnemer zich gemeld heeft met het voornemen om een of meer buisleidingen daadwerkelijk aan te leggen.
144	4	Gemeente Halderberge	In de Structuurvisie staat nu dat alleen nieuwe objecten niet in de strook mogen; de gemeente verzoekt expliciet te maken dat het dus niet om bestaande objecten gaat.	Voor zowel nieuwe bestemmingsplannen als voor nieuw aangevraagde omgevingsvergunningen ter afwijking van een bestemmingsplan zal na in werking treden van het hoofdstuk in het Barro over leidingen van nationaal belang de voorwaarde gelden dat in dit nieuwe bestemmingsplan of die nieuwe omgevingsvergunning ten opzichte van het voorafgaande bestemmingsplan geen nieuwe activiteiten - dus nieuw ten opzichte van het op het moment van inwerkingtreding van het Barro reeds in een bestemmingsplan opgenomen gebruik van gronden - mogen worden toegelaten die de realisatie of instandhouding van een buisleidingenstrook belemmeren. Bestaande bestemmingen en objecten, inclusief bestaande bouwtitels, blijven dus gewoon gehandhaafd.
144	5	Gemeente Halderberge	Gemeente vindt dat particulieren recht hebben op planschade, ook als deze claims na de gestelde termijn van 5 jaar worden ingediend.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
144	6	Gemeente Halderberge	Als er geen overeenstemming over planschade wordt bereikt bij aanleg van een leiding weigert de gemeente om het bestemmingsplan aan te passen.	Als een leidingexploitant een nieuwe buisleiding wil leggen, dan moet de initiatiefnemer regelen dat op grond van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) de bestemming wordt gewijzigd en de daarmee gepaard gaande kosten voor zijn rekening nemen. Het bevoegd gezag treft doorgaans met de initiatiefnemer een overeenkomst dat deze laatste de planschadekosten voor zijn rekening neemt. In het voortraject is door het Rijk al een grote inspanning verricht om de kans op planschade zoveel mogelijk te beperken. Er zijn mogelijkheden voor lokaal maatwerk. Aan de gemeenten zal in het Barro de nodige flexibiliteit worden geboden door het opnemen van de mogelijkheid om van het voorkeurstracé af te wijken vanwege bestaande bestemmingsplannen, daarbij spelende belangen of toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Waar nodig dient dan wel van die mogelijkheid gebruik te worden gemaakt. Hiermee wordt de kans op planschade zoveel mogelijk beperkt.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
144	7	Gemeente Halderberge	Hoe moet gebruik gereguleerd worden om gevaar-aspecten te voorkomen? Zie tevens zienswijze Regionale Milieudienst mede namens gemeente Halderberge.	Voor bestaande en nieuwe buisleidingen voor gevaarlijke stoffen, zowel binnen stroken als daar buiten geldt het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).
145	1	Cocky Vijn CMV Loonbedrijf, Rijnwoude	Het tracé ligt gedeeltelijk over een agrarisch bouwvlak, dit leidt tot een verkleining, danwel niet te gebruiken oppervlakte waardoor de bedrijfsvoering wordt gehinderd danwel stagneert. De indiener van deze zienswijze stelt voor om de strook ten zuiden van Westeinde te versmallen.	Het bedrijf van indiener ligt niet of voor een groot deel niet in de buisleidingenstrook die in de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen is opgenomen. Het ligt wel in het zoekgebied waarbinnen de gemeente gelegenheid krijgt om het tracé van de buisleidingenstrook te verschuiven, zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. Na overleg met de gemeente Rijnwoude en Gasunie, een mogelijk toekomstige gebruiker van de strook, is de strook ter hoogte van Westeinde over een grotere afstand versmald.
146	1	Regionale Milieudienst Brabant, Cuijk	Op diverse plaatsen liggen objecten/gebouwen binnen de leidingenstrook. Op kaartjes is dit duidelijk aangegeven. De indiener van deze zienswijze verzoekt om verleggen of versmallen van de strook.	Bij Bernheze knelpunten 1 en 2 en bij Mill en Sint Hubert knelpunt 1 is de strook versmald, bij Sint Oedenrode knelpunt 4 is de strook verschoven en versmald. Deze knelpunten zijn hiermee opgelost. De overige knelpunten kunnen worden opgelost met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
147	1	Gemeente Slochteren	Binnen Slochteren zijn in het ontwerp drie tracés benoemd. Tracé A binnen Slochteren is gebaseerd op het tracé van een enkele bestaande aardgascondensaatleiding, welke over nagenoeg het gehele tracé op voldoende afstand van kwetsbare objecten en bebouwingsconcentraties ligt. De leiding (en daarmee het tracé) kruist in het dorp Overschild de Kanaalweg. Gezien de beschikbare ruimte van circa 80 meter tussen woning en weg wil de gemeente de suggestie doen om het tracé tot de smalle variant terug te brengen.	De strook is ter hoogte van de Kanaalweg versmald.
147	2	Gemeente Slochteren	Voor tracé C geldt dat dit consequenties heeft voor de gebiedsontwikkeling Meerstad.	GEM Meerstad (zienswijze 89) heeft ook een zienswijze op dit punt ingediend. In overleg met de gemeente Slochteren is een alternatief tracé voor de buisleidingenstrook ontworpen dat de gebiedsontwikkeling bij Meerstad ontziet. Dit tracé is opgenomen in de kaart bij de Structuurvisie buisleidingen. Niet uit te sluiten is dat in de toekomst een verbinding door Meerstad moet worden gelegd tussen het NAM-Station dat hierbij gelegen is, en de buisleidingenstrook.
148	1	Gemeente Zevenaar	Het leidingenstrooksegment 7-DVII is gekozen in het plan-milieu-effectrapport (planMER), maar loopt over camping het Kwartier. Hier bevindt zich wel een knelpunt op het gebied van externe veiligheid.	Over de situatie bij de camping is overleg geweest met de gemeente en de belangrijkste gebruiker Gasunie. Dit overleg heeft er toe geleid dat de strook over de camping naar het pompstation van Gasunie is versmald; nieuwe leidingen worden geboord.
148	2	Gemeente Zevenaar	Gemeente gaat uitgebreid in op de contacten die hebben plaatsgevonden ter voorbereiding van de Structuurvisie buisleidingen voor het tracé door de gemeente. Gemeente vraagt in de milieueffectrapportage de westelijke variant van het tracé (door Duiven en Westervoort) mee te nemen.	In het MER is zowel de variant door Duiven-Westervoort meegenomen als het voorstel voor een alternatief tracé langs de grens met de gemeente Duiven.
148	3	Gemeente Zevenaar	Gemeente vraagt naar concreterisering en afstemming tussen beide rijksprojecten: doortrekken rijksweg A15 en de Structuurvisie Buisleidingen.	Voor het tracé voor de buisleidingenstrook in de gemeenten Duiven en Zevenaar is nog geen voorkeur vastgesteld. Het tracé voor dit deel van de buisleidingenstrook zal later worden vastgesteld in het kader van de besluitvorming over de verlengde A15. Dat zal zijn in de loop van 2013 als een Ontwerp Tracébesluit (OTB) ter inzage zal worden gelegd waarna het Tracébesluit (TB) zal worden genomen. Over deze procedurele aanpak heeft overleg plaatsgevonden met de projectorganisatie voor de A15 en met de gemeenten Duiven en Zevenaar.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
148	4	Gemeente Zevenaar	Gemeente vraagt naar een motivatie voor het afvallen van de westelijke variant en naar het in beeld brengen van de cumulatie van de externe-veiligheidsrisico's.	Zie hiervoor de reactie op de zienswijze 357 van de gemeente Duiven.
148	5	Gemeente Zevenaar	Gemeente verzoekt op de kaart een arcering op te nemen voor het tracé langs de A15 en in de Structuurvisie een toelichting op te nemen op het indicatieve karakter van het tracé.	Op de kaart in de Structuurvisie buisleidingen is het tracé tussen Duiven en Zevenaar aangemerkt als indicatief, om daarmee aan te geven dat er nog geen voorkeurstracé is vastgesteld.
148	6	Gemeente Zevenaar	Aanpassing van bestemmingsplannen kan leiden tot planschadeclaims. Dit zal over het algemeen voorkomen kunnen worden door een kleine aanpassing van de buisleidingenstrook. Als planschade zich wel voordoet stelt gemeente voor harde afspraken te maken in de vorm van een planschadeovereenkomst.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder III, Wettelijke doorwerking, en onder IV, Planschade. Bij aanpassing van een bestemmingsplan kan het bevoegd gezag (gemeente, maar in geval van bijvoorbeeld de inpassing van een aardgastransportleiding het Rijk) met de initiatiefnemer de planschadekosten verrekenen op basis van een op te stellen planschadeovereenkomst.
149	1	Gemeente Beuningen	Gemeente verzoekt om het gehele tracé dat door de gemeente Beuningen loopt te bundelen met de bestaande leidingenstrook.	Vanwege knelpunten met externe veiligheid en archeologie is ter hoogte van gemeente Beuningen voor een alternatief tracé gekozen, waarin niet gebundeld wordt met bestaande leidingen (zie planMER §7.7.4)
149	2	Gemeente Beuningen	Gemeente verzoekt om rekening te houden met de ontwikkelingen op het perceel kadastraal bekend als gemeente Ewijk, sectie F, nr. 718, door het tracé hier omheen te leggen.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
150	1	Vlaamse overheid - Department RWO, Brussel, België	Voorgestelde grensovergangspunten sluiten direct aan op het Vlaamse buisleidingnet	Wordt voor kennisgeving aangenomen.
151	1	Groenservice Zuid-Holland, Schiedam	Groenservice is de ambtelijke dienst van een aantal recreatieschappen in Zuid-Holland. Diverse recreatieschappen worden doorkruist door nieuwe leidingstroken. Met vergaande gevolgen voor functionaliteit, gebruikswaarde, belevingswaarde en grondexploitatie van de recreatiegebieden. Het schap heeft de verplichting contractpartners te vrijwaren voor inbreuk op het genot van de gehuurde gronden.	Het is niet mogelijk een leiding te leggen in Nederland zonder dat daar overlast voor eigenaren/gebruikers van gronden uit voortvloeit. De belangrijkste criteria voor het aanwijzen van stroken in de Structuurvisie Buisleidingen zijn externe veiligheid en bundeling. Dat wil zeggen dat de stroken zoveel mogelijk weg blijven bij (woon)bebouwing en dat door bundeling met bestaande leidingen voor gevaarlijke stoffen zo min mogelijk extra ruimte gebruikt wordt. Bij het leggen van een leiding zal met de leidinglegger een overeenkomst gesloten moeten worden over vergoeding voor het liggen van de leiding en voor eventuele schade. Zie tevens het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
151	2	Groenservice Zuid-Holland, Schiedam	De recreatieschappen krijgen te maken met planschade.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
151	3	Groenservice Zuid-Holland, Schiedam	De recreatieschappen zijn niet betrokken in het overleg over de Structuurvisie en willen alsnog betrokken worden.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder Inleiding, voor een toelichting op het proces.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
152	1	Gijs Heutink Advocaten, Amsterdam	De indiener dient namens een aantal cliënten in de gemeente Zuidplas een zienswijze in. Cliënten zijn eigenaar van grond in met name de Rode Waterparel en Zuidplas West. Daar zal woningbouw ontwikkeld worden, dat is ook opgenomen in het streekplan en in een Structuurplan. De leidingenstrook zal dwars door de beoogde woningbouwlocatie worden getrokken. Deze strook is veel breder dan de ruimte die voorzien is voor de aanleg van nieuwe leidingen in het bestemmingplan van Zuidplas en voor meerdere gevaarlijke stoffen naast aardgas bedoeld. Het zoekgebied biedt flexibiliteit, maar er zal een aanzienlijk deel van de grond voor buisleidingen worden bestemd, waar geen woningbouw meer gepleegd kan worden.	Dit probleem is inmiddels opgelost, omdat de bouwplannen zijn gewijzigd.
152	2	Gijs Heutink Advocaten, Amsterdam	AMvB Ruimte is nog in de ontwerpfasen. Onduidelijk is tot wanneer gemeenten gebruik kunnen maken van de flexibiliteitsmogelijkheid. Totdat die termijn van 5 jaren verstreken is, zal niet alleen onduidelijkheid blijven bestaan over de definitieve ligging van de strook, maar ook over de bebouwingsmogelijkheden van de daarnaast gelegen gronden.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder V, Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook.
152	3	Gijs Heutink Advocaten, Amsterdam	Cliënten zijn het oneens met de ligging van de leidingenstrook over deze woningbouwlocatie. De strook zou eerst elders worden gepland, niet gemotiveerd is waarom van de eerste keuze (ZH 02b) is afgestapt.	Dit probleem is inmiddels opgelost, omdat het bestemmingsplan inmiddels is gewijzigd.
152	4	Gijs Heutink Advocaten, Amsterdam	Er is geen rekening gehouden met de schade die geleden zal worden hierdoor (waardedaling grond, nadelen voor exploitatie en financiële uitvoerbaarheid woningbouwproject).	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, planschade.
152	5	Gijs Heutink Advocaten, Amsterdam	In de Ontwerp-Structuurvisie en het plan-milieu-effectrapport (planMER) wordt zeer beperkt stilgestaan bij de feitelijke, ruimtelijke, maatschappelijke, economische en milieugerelateerde gevolgen van de aanleg van leidingen.	Voor de Structuurvisie Buisleidingen is een uitgebreid planMER opgesteld. Daarnaast is een maatschappelijke kosten- en baten analyse (MKBA) uitgevoerd en een reeks andere studies naar onder meer nut en noodzaak. Het planMER gaat ook in op de gevolgen van de aanlegfase van leidingen. Op basis van deze studies en overleg met onder meer overheden en sector is een zorgvuldige afweging gemaakt. Ten slotte is lokaal maatwerk mogelijk doordat gemeenten de bevoegdheid krijgen om de strook te verschuiven binnen een zoekgebied rond de strook, zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
152	6	Gijs Heutink Advocaten, Amsterdam	Ook heeft geen onderzoek plaatsgevonden naar de gevolgen van de aanleg van buisleidingen voor de aanwezige flora en fauna (omdat de exacte locatie op perceelniveau onbekend zou zijn). Dit snijdt geen hout omdat de exacte locatie van de stroken wel bekend is.	Bij het planMER is een passende beoordeling op het detailniveau van het planMER uitgevoerd en is ook op hetzelfde niveau naar de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) gekeken. Onderzoek op het niveau van de flora- en faunawet zou voor deze fase te veel in details treden.
152	7	Gijs Heutink Advocaten, Amsterdam	Indiener vindt dat de minister de toekomstige bouwlocaties onvoldoende in kaart heeft gebracht: nergens blijkt hoe met dit gebrek aan kennis is omgegaan.	Er kan op dit detailniveau niet voor heel Nederland worden ingeschat hoe het staat met de toekomstige woningbouwlocaties als deze geen vastgesteld beleid vormen of niet waren opgenomen in de Nieuwe kaart van Nederland. Het enige wat kan worden opgemerkt is dat het een leemte in kennis is op het moment dat vastgesteld beleid buiten deze kaart valt en dat bij nadere plan- en besluitvorming rondom de concrete aanleg van een leiding dit wel in kaart moet worden gebracht omdat dan locatiespecifiek met de gemeente afgestemd kan worden en dit getoetst kan worden.
152	8	Gijs Heutink Advocaten, Amsterdam	het planMER is onduidelijk over de externe-veiligheidscontouren voor leidingen met brandbare vloeistoffen, terwijl dit grote consequenties kan hebben voor de omgeving.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VIII, Plaatsgebonden Risico leidingen voor chemische stoffen. Ook voor leidingen met brandbare vloeistoffen geldt dat de contouren voor het plaatsgebonden risico binnen de leidingstroken moeten vallen.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
153	1	Gemeente Enschede	Gemeente heeft de voorkeur voor een nog zuidelijker tracé, om zodoende de waardevolle landgoederen Groot Brunink en Smalenbroek te kunnen sparen. Enschede had een alternatief tracé voorgesteld ten zuiden van het dagrecreatiegebied het Rutbeek. IenM en Gasunie hadden in beginsel positief gereageerd hierop maar het overleg is nog gaande over het tracédeel vanaf het Rutbeek naar Duitsland.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Het tracé in de Structuurvisie buisleidingen gaat niet over landgoed Groot Brunink. Voor de verbinding met het grensovergangspunt bij Glanerbrug kruist het tracé van de strook het Landgoed Smalenbroek aan de rand over enkele honderden meters.
153	2	Gemeente Enschede	Gemeente vraagt zich af wat de consequenties voor de plan-milieu-effectrapportage (planMER) zullen zijn: dient er voor een nieuw tracégedeelte ook een nieuw planMER opgesteld te worden?	Naar aanleiding van de vanuit de gemeente Enschede ingediende zienswijzen is in het aanvullende planMER ook een alternatief tracé meegenomen, dat voorgesteld is door de Stichting Duurzame Plattelandsontwikkeling (het zogenaamde Stawelalternatief; zie zienswijze 82). Bij het leggen van een nieuwe leiding, waarvoor het bestemmingsplan moet worden aangepast, is de initiatiefnemer verantwoordelijk voor opstellen van een projectMER.
153	3	Gemeente Enschede	Hoe denkt het ministerie planschade te gaan regelen?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, planschade.
153	4	Gemeente Enschede	Gemeente vindt dat de gevoerde procedure niet de schoonheidsprijs verdient en vindt het onverstandig om de Ontwerp-Structuurvisie nu al ter inzage te leggen, terwijl daarin een tracé door Enschede is opgenomen waarover nog overleg plaatsvindt.	Sinds 2008 zijn veel overheden en marktpartijen betrokken bij de besluitvorming en tracékeuze in de structuurvisie buisleidingen. Dit heeft steeds tot aanpassingen geleid, waardoor vervolgens weer nieuwe partijen betrokken moesten worden. Met het oog op de voortgang en de belangen die met het vaststellen van de structuurvisie behartigd worden, heeft de minister van I&M besloten om de ontwerp-structuurvisie te publiceren terwijl nog niet over alle tracédelen alles gezegd was. De periode tussen ontwerp en definitieve structuurvisie is gebruikt om indien nodig alsnog tracés van stroken aan te passen. Zie over de gevolgde procedure ook het algemene deel van de Nota van Antwoord onder Inleiding.
154	1	Nederlandse Aardolie Maatschappij BV, Assen	NAM onderschrijft de zienswijze van de Velin.	Wordt voor kennisgeving aangenomen.
154	2	Nederlandse Aardolie Maatschappij BV, Assen	Nu de NAM gebruik maakt van productieleidingen stelt zij voor om op blz. 41 van de Structuurvisie op te merken dat de productieleidingen waar de mijnbouwindustrie gebruik van maakt doorgaans geen leidingen van nationaal belang zijn.	In de Structuurvisie buisleidingen is aangegeven dat productieleidingen buiten de definitie van nationaal belang vallen. Het gaat doorgaans om verbindingen over korte afstand van de productielocatie naar het hoofdtransportnet. Productieleidingen worden niet verplicht in nationale buisleidingenstroken te liggen.
154	3	Nederlandse Aardolie Maatschappij BV, Assen	Visiekaart: op sommige plekken komen niet alleen de productieleidingen van NAM binnen de leidingenstrook voor, maar tevens een overslagstation van NAM (zijnde een inrichting in de zin van de Wet Milieubeheer).	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
154	4	Nederlandse Aardolie Maatschappij BV, Assen	Op sommige plekken komen NAM-leidingen met "toebehoren" in de strook voor. Deze toebehoren zijn bijvoorbeeld scraperstations, overslagstations en knooppunten. Waar dit het geval is verzoekt NAM een alternatief voor de strook aan te wijzen. Als dit niet mogelijk is, gaat NAM er van uit dat het aanwezig zijn van de stroken geen beperking voor de bedrijfsvoering van de overslagstations en toebehoren is.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Dan kan ook nauwkeurig rekening gehouden worden met de aanwezigheid van installaties en ander toebehoren. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
154	5	Nederlandse Aardolie Maatschappij BV, Assen	NAM ontvangt graag inzage in de visiekaart met de exacte coördinaten van de stroken.	Via ruimtelijkeplannen.nl kan het gis-bestand met de buisleidingstroken gedownload worden.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
154	6	Nederlandse Aardolie Maatschappij BV, Assen	De noodzaak van het aanpassen van de ligging van de stroken geldt in nog grotere mate voor de aardolieproductieleidingen van de NAM, omdat deze een grotere EV-contour hebben.	De bestaande leidingen hebben een grote EV-contour. De verwachting is dat door de extra beheermaatregelen aan de leidingstroken de contouren van bestaande leidingen ook zullen afnemen. In de Structuurvisie Buisleidingen wordt er naar gestreefd om aan het einde van de looptijd de contouren van nieuwe en bestaande leidingen gelijkgeschakeld te hebben.
154	7	Nederlandse Aardolie Maatschappij BV, Assen	NAM wordt graag betrokken bij het opzetten van beheer-organisaties voor de leidingstroken.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
155	1	Waterschap De Dommel, Boxtel	Het Waterschap betreurt het dat zij niet in het voortraject betrokken is geweest en haar (water)belangen in het plan-milieu-effectrapport (planMER) onvoldoende inzichtelijk zijn gemaakt.	I&M heeft de waterschappen benaderd via de Unie van Waterschappen (UvW). De Unie van Waterschappen is tijdens het proces betrokken geweest en heeft ook deelgenomen aan de klankbordgroep voor het planMER.
155	2	Waterschap De Dommel, Boxtel	Buisleidingstroken vormen een mogelijke belemmering voor waterbergingsgebieden, Natte Natuurparels, A-watergangen en riooltransportleidingen.	Gezien het gehanteerde detailniveau van het planMER gaat dit niet in op alle mogelijke belemmeringen die de buisleidingenstrook voor ontwikkelingen vormt, maar wordt beschouwd welke relevante milieuwaarden doorkruist worden als gevolg van de buisleidingenstrook. Hierbij ligt de focus, vanwege het abstractieniveau, op uitsluitende belangen. In relatie tot de aspecten bodem en water is er daarom voor gekozen te toetsen op aantasting van grondwaterbeschermingsgebieden. Deze gebieden leiden namelijk mogelijk tot uitsluiting van de aanleg van een leiding. Daarnaast dient opgemerkt te worden dat zoveel mogelijk aansluiting is gezocht bij al bestaande buisleidingen. Bij concrete plannen voor aanleg van een leiding in de buisleidingenstrook zullen voor de overige water gerelateerde zaken technische oplossingen moeten worden onderzocht en afgestemd en zal een watertoets moeten worden uitgevoerd.
155	3	Waterschap De Dommel, Boxtel	Waterschap vraagt om in de PlanMER inzichtelijk te maken welke effecten en belemmeringen de buisleidingen kunnen hebben op deze waterbelangen en welke compenserende/mitigerende maatregelen hierbij getroffen kunnen worden.	In de raakvlakkenanalyse zijn voor de hoofdverbindingen, naast boringsvrije zones en grondwaterbeschermingsgebieden, doorsnijding van grotere wateren en doorsnijding van zettinggevoelige gebieden inzichtelijk gemaakt. Het planMER bevat algemene informatie over mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden.
156	1	Provincie Noord-Holland, Haarlem	In het plan-milieu-effectrapport (planMER) op blz. 74 is onduidelijk waarom is gekozen voor dit tracé om het terrein van de Heemskerkse Golfclub heen. Het ligt meer voor de hand om het tracé vanuit het gascompressorstation te Beverwijk in noordelijke richting via het bestaande tracé door te trekken over het terrein van de golfbaan.	Op basis van verschillende zienswijzen over dit tracédeel (91 Gemeente Zaanstad; 156 Provincie Noord-Holland; 171 Stichting Exploitatie Golfbaan IJmond-Noord; 280 Gemeente Heemskerk) en na overleg met Gasunie is besloten om de strook te verschuiven naar het voorgestelde tracé, over het terrein van de Heemskerkse Golfclub. Een initiatiefnemer voor een leiding zal met de betrokkenen, zoals de golfbaan, afspraken maken over de meest wenselijke werkwijze, bijvoorbeeld een gestuurde boring.
156	2	Provincie Noord-Holland, Haarlem	Argument voor aanpassing van het tracé is een te realiseren wegverbinding tussen de A8 en de A9, onderwerp van het bestuurlijk overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT). Provincie verzoekt om het deel van het tracé ter hoogte van het compressorstation Beverwijk zodanig te herzien dat dit niet belemmerend zal werken voor de aanleg van de verbinding A8-A9.	Er is nog geen besluit genomen over de doortrekking van A8/A9, noch over het te volgen tracé. In het BO MIRT is afgesproken om in een onderzoek met een bredere reikwijdte de doortrekking A8/A9 mee te nemen. Er zijn twee varianten in beeld, die bij afslag Heemskerk respectievelijk de golfbaan aansluiten op de A9. Alle buisleidingalternatieven bevinden zich oostelijk van de A9 en vormen een mogelijk knelpunt voor de Golfbaanvariant. Dit is niet onderscheidend tussen de onderzochte alternatieven. Ten slotte is kruising van een buisleiding en een autosnelweg technisch oplosbaar.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
156	3	Provincie Noord-Holland, Haarlem	Het nieuwe tracé Wijngaarden-Beverwijk loopt langs monumenten van de Stelling van Amsterdam. Op blz. 172 wordt daar geen melding van gemaakt.	Het is inderdaad juist dat in het planMER niet is benoemd dat het tracé Wijngaarden-Beverwijk langs de monumenten van de Stelling van Amsterdam gaat. Gezien het in het planMER gehanteerde detailniveau is dit niet specifiek in beeld gebracht en beschouwd. Bij plan- en besluitvorming rondom de daadwerkelijke aanleg van een buisleiding is het noodzakelijk om lokaal te kijken naar de eigenschappen van de aanwezige waarden (zie tevens hoofdstuk 9 van het MER).
156	4	Provincie Noord-Holland, Haarlem	Wijkermeer (planologische reservering haventerrein): Provinciale Staten hebben uitgesproken dat daar geen onomkeerbare ontwikkelingen zullen plaatsvinden die een belemmering vormen voor de eventuele aanleg van een haventerrein.	IenM ziet geen alternatief voor dit deel van de strook. Op dit tracé liggen reeds 3 bestaande aardgastransportleidingen. Daarmee zal bij het realiseren van eventuele havenactiviteiten rekening gehouden moeten worden. Daarnaast is dit tracé tevens bedoeld om eventuele toekomstige activiteiten in het Havengebied rond het Noordzeekanaal, bijvoorbeeld in verband met olie of chemicaliën, via buisleidingen te kunnen verbinden met het Rotterdams havengebied en verder naar het zuiden gelegen bestemmingen.
156	5	Provincie Noord-Holland, Haarlem	Het tracé van de basisvariant die beschreven wordt op blz. 171 en 172 in het plan-milieu-effectrapport (planMER) grenst aan/licht op landgoed Beeckestijn in Velsen, aangeduid als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Hiervoor verwijzen we naar Structuurvisie Noord-Holland 2040 betreffende de EHS, vastgesteld op 23 mei 2011 door Provinciale Staten.	De variant die in de Structuurvisie Buisleidingen is gekozen komt niet langs Beeckestijn.
156	6	Provincie Noord-Holland, Haarlem	Blz. 174: uit tekst en kaart 7.120 blijkt niet dat IenM rekening houdt met de in aanleg zijnde Westrandweg (ten noorden van knooppunt Raasdorp).	Op de visiekaart behorende bij de ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen is de buisleidingenstrook abusievelijk ten oosten van knooppunt Raasdorp getekend. Het tracé wordt op dit punt aangepast en volgt de afslag van de A9 naar de A5 aan de oostkant. In noordelijke richting kruist de strook de A9 en loopt ten oosten van de IJweg om aan te sluiten op het bestaande tracé naar het noorden.
156	7	Provincie Noord-Holland, Haarlem	Hoewel vaak samenvallend met Natura2000- en Ecologische Hoofdstructuur-gebieden blijkt uit tekst en kaartmateriaal dat IenM onvoldoende rekening houdt met het geheel van de Aardkundige monumenten.	Gezien het in het planMER gehanteerde detailniveau zijn deze niet specifiek in beeld gebracht en beschouwd. Bij plan- en besluitvorming rondom de daadwerkelijke aanleg van een leiding is het noodzakelijk om lokaal te kijken naar de eigenschappen van dit soort waarden.
156	8	Provincie Noord-Holland, Haarlem	Mogelijke knelpunten bij Heerhugowaard/Obdam (blz. 77-78), Oudesluis (blz. 80), Den Helder (blz. 81) en Medemblik (blz. 168) zijn oplosbaar door omleidingstracés.	De mogelijke knelpunten bij Heerhugowaard, Koggendam en Obdam zijn opgelost door te kiezen voor een alternatief tracé (zie reactie op zienswijzen gemeenten Opmeer (zienswijze 85) en gemeente Koggenland (zienswijze 94)). De situatie bij Oudesluis is opgelost door verschuiven van de strook. De situatie bij Den Helder is in de Structuurvisie gewijzigd door de buisleidingenstrook door het bedrijventerrein Kooypunt te leggen in plaats van er om heen zoals voorgesteld in de Ontwerp-Structuurvisie. Dit is gebeurd naar aanleiding van zienswijzen van betrokken instanties waaronder de gemeente Den Helder (zienswijze 339). Wat de situatie bij Medemblik betreft is in de Ontwerp-Structuurvisie gekozen voor een tracé dat vanuit het IJsselmeer door de gemeente Wieringermeer loopt en niet door Medemblik.
157	1	Agriport A7 BV, Hollands Kroon (voorheen gemeente Wieringermeer)	De indiener van deze zienswijze, Agriport A7, is ontwikkelaar en grondeigenaar van het regionale bedrijventerrein Agriport A7 in Middenmeer. De gronden op locatie Agriport zijn al in ontwikkeling genomen voor bedrijventerreinen en voor glastuinbouw. De bestemmingsplannen zijn al in 2006 vastgesteld.	Mede naar aanleiding van zienswijzen ingediend door de Gemeente Wieringermeer (zienswijze 18), Kamer van Koophandel Noordwest-Holland (zienswijze 39), en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (zienswijze 158) vindt over het tracé door dit gebied nog overleg plaats met betrokkenen. Een beslissing over het tracé wordt in een later stadium genomen. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XVI, Buisleidingenstrook door Agriport A7 Wieringermeer.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
157	2	Agriport A7 BV, Hollands Kroon (voorheen gemeente Wieringermeer)	In de Ontwerp-Structuurvisie wordt onvoldoende onderbouwd waarom het van nationaal belang is om op dit tracé ruimte vrij te houden voor 1 tot 3 nieuwe aardgasleidingen.	De Ontwerp-Structuurvisie gaat uit van prognoses van onder andere Gasunie. De aantallen leidingen zijn voor wat betreft aardgas onderbouwd door een lange termijn studie uitgevoerd door Gasunie in het kwaliteits- en capaciteitsdocument 2009 van Gas Transport Services (GTS). Hierbij is gekeken naar nationale verwachtingen aan transportbehoefte maar ook naar internationale ontwikkelingen die in Nederland kunnen leiden tot extra transportbehoefte. Dit leidt tot de verwachting van mogelijk drie nieuwe leidingen tot 2021 en mogelijk nog een of twee daarna.
157	3	Agriport A7 BV, Hollands Kroon (voorheen gemeente Wieringermeer)	Het belang van het regionale bedrijventerrein en de landbouwontwikkelingslocatie voor glastuinbouw wordt niet genoemd in de Ontwerp-Structuurvisie.	In de tekst van de definitieve Structuurvisie is verwezen naar de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). Hierin is het belang aangegeven van de bijdrage van onder meer greenport Noord-Holland Noord aan de internationale positie van de Metropoolregio Amsterdam.
157	4	Agriport A7 BV, Hollands Kroon (voorheen gemeente Wieringermeer)	De afwijkingsbevoegdheid voor gemeenten binnen een zoekgebied van 250 meter ter weerszijden strook geeft hier geen oplossing.	Het zoekgebied geeft gemeenten de mogelijkheid om de buisleidingenstrook te verschuiven en daarmee aan de lokale omstandigheden en wensen aan te passen. Uiteraard speelt dit alleen in situaties waar verschuiving nog mogelijk is. Over de specifieke situatie bij Agriport vindt nog afstemming plaats.
157	5	Agriport A7 BV, Hollands Kroon (voorheen gemeente Wieringermeer)	Aankoop van gronden zou in dit geval wel handig kunnen zijn. Kassen en bedrijfsgebouwen zijn in principe niet verenigbaar met leidingstroken.	Voor een onbelemmerde doorgang voor buisleidingen is een verbinding gewenst die vrij is van obstakels. Daar waar een obstakelvrije strook niet beschikbaar is, zal hiervoor bij de komst van een nieuwe leiding een oplossing gevonden moeten worden. Dit vergt overleg en afspraken tussen de initiatiefnemer van de leiding, de eigenaar van de grond en/of het bedrijf en de gemeente (voor aanpassing van het bestemmingsplan). Daarbij kunnen technische oplossingen besproken worden (bijvoorbeeld boringen onder bestaande bebouwing door) of aan-/uitkoop. Zie tevens het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade. Aankoop van gronden door het Rijk is niet aan de orde.
157	6	Agriport A7 BV, Hollands Kroon (voorheen gemeente Wieringermeer)	De realisatie van duurzame energie op de locatie (windmolens, warmte/koude opslag etcetera) wordt belemmerd door de leidingenstrook.	Dit is onderdeel van het overleg dat nog loopt over een buisleidingenstrook door dit gebied.
157	7	Agriport A7 BV, Hollands Kroon (voorheen gemeente Wieringermeer)	Indiener wil garanties dat de externe veiligheidcontour geen belemmering vormt voor de thans toegestane ontwikkelingen op het terrein.	Voor de grenswaarde van het plaatsgebonden risico (PR-contour) van nieuwe leidingen geldt dat deze zich binnen de belemmeringenstrook van de leiding en in ieder geval binnen de leidingenstrook moet bevinden. Voor het groepsrisico geldt dat het invloedsgebied buiten de leidingenstrook aanwezig zal zijn en dat hiermee rekening dient te worden gehouden. Wel kan een leiding zódanig worden aangelegd dat de toename van het groepsrisico beperkt blijft. De afweging en de verantwoording van het groepsrisico ligt bij het bevoegd gezag. Voor bestaande leidingen geldt dat zich geen kwetsbare bestemmingen binnen de PR-contour mogen bevinden.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
157	8	Agriport A7 BV, Hollands Kroon (voorheen gemeente Wieringermeer)	Door de structuurvisie kunnen bedrijven waarvoor al ruimte is gecreëerd hun investeringsbeslissingen opschorten.	In het geval van een buisleidingenstrook door Agriport A7 zal er al sprake zijn van bestaande bestemmingen die het leggen van leidingen kunnen verhinderen. Deze veranderen door de Structuurvisie niet. Indien zich een initiatiefnemer voor een nieuwe leiding meldt, dient deze leiding opgenomen te worden in het bestemmingsplan. Op dat moment is er sprake van een bestemmingswijziging en kan sprake zijn van planschade. Hierover kunnen vooraf met de initiatiefnemer afspraken worden gemaakt. De initiatiefnemer zal bovendien met de gebruiker van de grond tot afspraken moeten komen over maatregelen tijdens de aanleg en vergoeding van eventuele schade.
157	9	Agriport A7 BV, Hollands Kroon (voorheen gemeente Wieringermeer)	De aardgasvoorraad is eindig. Onvoldoende is aangegeven wat de visie is op deze voorzienbare ontwikkelingen voor de doorvoer van aardgas naar Engeland.	De komende decennia moet een transitie plaatsvinden naar andere vormen van energie. Aardgas zal tot het laatst van die transitie een belangrijke rol blijven spelen in de energievoorziening voor Nederland en Europa. Daardoor zullen ook buisleidingen voor het transport van aardgas noodzakelijk blijven.
157	10	Agriport A7 BV, Hollands Kroon (voorheen gemeente Wieringermeer)	Indiener wil dat Gasunie het beheer over de leidingstroken krijgt.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
157	11	Agriport A7 BV, Hollands Kroon (voorheen gemeente Wieringermeer)	Indiener vraagt om duidelijke regels voor leidingen die niet meer in gebruik zijn.	Er zijn duidelijke regels omtrent leidingen die niet meer in gebruik zijn. Deze zijn vastgelegd in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) uit 2010 en de Nederlandse Technische Afspraak (NTA) 3650. Buiten gebruik stellen van een leiding moet volgens het Bevb direct door de exploitant aan de Minister van IenM gemeld worden en mag geen gevaar voor mens en/of milieu opleveren. De leiding mag alleen weer in gebruik genomen worden na een nieuwe risico-analyse en indien in overeenstemming met het bestemmingsplan of de omgevingsvergunning. Opnieuw in gebruik stellen moet eveneens gemeld worden aan de minister van IenM. Er wordt geen grens gesteld aan de periode waarin een exploitant een leiding buiten gebruik mag houden.
157	12	Agriport A7 BV, Hollands Kroon (voorheen gemeente Wieringermeer)	De Ontwerp-Structuurvisie gaat niet in op de noodzaak van een werkstrook voor de aanleg van buisleidingen en vervanging van bestaande leidingen.	Vervanging van een bestaande leiding is enkel aan de orde wanneer deze technisch niet meer voldoet. Dit komt hoogst zelden voor omdat de leidingen doorgaans meer dan 100 jaar technisch mee kunnen vanwege de toegepaste hoge staalkwaliteiten en de jarenlange programma's van inspectie en onderhoud. Een goed voorbeeld hiervan is dat de stalen leidingen gecoat zijn, de goede werking van die coating wordt gecontroleerd door het periodiek uitvoeren van metingen aan het kathodisch beschermingssysteem. Corrosie komt daardoor niet voor en als het al gesignaleerd wordt kan direct worden ingegrepen. De Structuurvisie buisleidingen gaat uit van nieuwe leidingen die mogelijk gelegd gaan worden vanaf 2012 tot 2035. De door de indiener genoemde werkstrook is van tijdelijke aard en wordt na de aanleg opgeruimd. Doorgaans zal er binnen de leidingenstrook voldoende ruimte over zijn voor deze werkstrook. Daar waar dit niet gaat zal of buiten de leidingenstrook tijdelijk een werkstrook worden aangelegd, of binnen de leidingenstrook zal een werkstrook aangelegd worden op bestaande leidingen. Het spreekt vanzelf dat dan tijdelijk extra beschermende maatregelen toegepast zullen worden om de gronddruk op de bestaande leidingen goed te verdelen. Dit kan relatief eenvoudig door bijvoorbeeld te werken met dragline-schotten die aangebracht worden boven bestaande leidingen, waarop vervolgens de werkstrook wordt aangelegd. Andere mogelijkheden zijn gestuurde boringen uitvoeren binnen de leidingenstrook, maar dit is een kostbare aangelegenheid.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
				Het ligt dus helemaal aan de inrichting en de omgeving van de leidingenstrook of de tijdelijke werkstrook binnen of buiten de leidingenstrook kan worden gerealiseerd. Gezien de hierboven geschetste mogelijkheden is het echter niet noodzakelijk om buiten de leidingstroken nog extra gronden te reserveren om tijdelijke werkstroken te kunnen aanleggen.
157	13	Agriport A7 BV, Hollands Kroon (voorheen gemeente Wieringermeer)	Indiener mist een vergelijking met bouwkosten van bedrijfsgebouwen in verband met de consequenties buisleidingenstrook.	Voor de Structuurvisie Buisleidingen is een maatschappelijke kosten- en batenanalyse (MKBA) opgesteld, waarin globaal de kosten van reserveren tegen de kosten van niet reserveren van stroken voor toekomstige buisleidingen tegen elkaar afgewogen zijn. Daarnaast is het tracé van de stroken vastgesteld in of na overleg met provincies, gemeenten en vertegenwoordigers uit de sector. Voor zeer lokale afwegingen krijgen gemeenten de bevoegdheid om de strook te verschuiven binnen een zoekgebied rond de strook, zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. Mocht dan nog een ruimteconflict resteren en er is een concreet initiatief voor het leggen van een nieuwe leiding, dan is mogelijk een vergelijking van bouwkosten van bedrijfsgebouwen aan de orde en kan bijvoorbeeld gekozen worden voor het aanleggen van de leiding middels gestuurde boring.
157	14	Agriport A7 BV, Hollands Kroon (voorheen gemeente Wieringermeer)	Niet nagegaan is of het bestaande leidingtracé zó kan worden ingericht dat er alsnog 1-3 extra leidingen bij kunnen.	Een strook die nog ruimte kan bieden aan maximaal vijf nieuwe leidingen met onderlinge afstand van 7 meter voor aardgastransportleidingen vergt een extra ruimte van 35 meter in aanvulling op de ruimte die bestaande leidingen in beslag nemen. Deze ruimte is in het gebied van Agriport niet of nauwelijks te vinden. Daarom is in overleg met betrokkenen gezocht naar de mogelijkheid van een doorgaande, smalle strook. Een smalle strook vergt kleinere onderlinge afstanden van leidingen en daarom extra aandacht en maatregelen.
157	15	Agriport A7 BV, Hollands Kroon (voorheen gemeente Wieringermeer)	Indiener wil ook aanleg van leidingen voor CO ₂ meenemen (voor glastuinbouw).	Als het nationale leidingen betreft wordt dat gedaan. Regionale leidingen kunnen naast de leidingenstrook gepland worden. In het geval van de leidingenstrook door Agriport vergt dat nader overleg met andere gebruikers van de strook, met name Gasunie, en met IenM.
158	1	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Heerhugowaard	Inpassing moet plaatsvinden op voldoende afstand van de waterkering (buiten waterstaatswerk en vrijwaringszone) zoals ook in de provinciale structuurvisie wordt aangegeven.	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier heeft op vier plaatsen knelpunten bij waterkeringen aangewezen. De knelpunten nabij Heerhugowaard en het Noord-Hollands kanaal bij Anna Paulowna zijn opgelost door de strook te verschuiven. De strook bij Medemblik langs een primaire waterkering is uit de Structuurvisie gehaald, zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XVI, Buisleidingenstrook door Agriport A7 Wieringermeer. De strook bij Beverwijk langs een primaire waterkering is versmald, maar niet verschoven. Dit blijft een aandachtspunt bij aanleg van een leiding.
159	1	Gemeente Nuenen	De gemeente heeft een aantal vragen en opmerkingen over de Structuurvisie met betrekking tot externe veiligheid, het zoekgebied, beheer en het aanpassen van bestemmingsplannen.	De vragen van de gemeente worden allemaal beantwoord in het algemene deel van de nota van antwoord.
160	1	Particulier, Zevenaar	De leidingenstrook valt over de grond van de indiener van deze zienswijze: heel andere verkaveling.	De situatie is voor IenM geen aanleiding om de strook te verleggen. De strook ligt langs bestaande transportleidingen.
161	1	Ballast Nedam Gebiedsontwikkeling, Eindhoven	De beoogde ruimtereservering van 70 meter en de daaruit volgende risico's in het kader van externe veiligheid vormen een belemmering in de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen van het gebied in Horst aan de Maas. De dagrecreatieve attractie kan zonder aanpassingen aan het tracé niet ontwikkeld worden.	Mede op voorstel van de gemeente Horst aan de Maas (zienswijze 117) is de buisleidingenstrook verschoven.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
162	1	Gemeente Hof van Twente	Locaties Meijerinkveldkampsweg 5-5a, Spiekerweg 20 en Loofrietweg 40 in Ambt Delden verdienen aandacht.	De strook is niet verschoven. Deze situaties kunnen worden opgelost met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
162	2	Gemeente Hof van Twente	Binnen de gemeente Hof van Twente is een nieuwe leiding geprojecteerd. Deze leiding heeft deels een nieuw tracé door de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Volgens de informatiefolder is deze leiding niet weergegeven in het te onderzoeken tracé voor leidingstroken in de planMER. De milieu-effecten van dit onderdeel van de leidingstroken blijven daardoor onderbelicht. Ook loopt de leidingstrook over al aanwezige bebouwing/bouwblokken. De gemeente ziet hierin een verdere aantasting van de EHS.	De buisleidingstrook door de gemeente Hof van Twente maakt deel uit van de verbinding tussen Ommen naar Enschede en de Duitse grens. De strook is weergegeven op www.ruimtelijkeplannen.nl . Deze verbinding is in het planmilieu-effectrapport (planMER) beoordeeld op milieu- en ander effecten. Hierbij is ook gekeken naar de gevolgen voor de EHS. Daar waar de buisleidingstrook de EHS doorkruist zal hiermee bij het leggen van een nieuwe leiding rekening gehouden moeten worden. Hiervoor gelden de gebruikelijke procedures. De bijlage bij het planMER met het overzicht van EHS-gebieden wijst er op dat voor het EHS-gebied ten noorden van Delden bij het leggen van een leiding naar een locatiespecifieke oplossing moet worden gezocht.
163	1	Gemeente Loon op Zand	Gemeente Loon op Zand hield tot nog toe rekening met het tracé van de visiekaart uit 2009 langs een bestaande nafta-leiding. De strook wijkt hier deels van af en zorgt voor groter ruimtebeslag. Gemeente vraagt naar een motivatie hiervoor en vraagt om de omlegging ten opzichte van nafta-leiding te laten vervallen. Gemeente heeft in het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied rekening gehouden met de stroken uit de visiekaart 2009, die nu gewijzigd zijn. Dit pleit voor schrappen omleiding.	De omlegging was bedoeld om een uitbreidingsplan meer ruimte te geven, maar bood daarvoor geen echte oplossing, aangezien voor de uitbreiding nog steeds met de bestaande leidingen rekening gehouden moest worden. De omleiding is daarom vervallen op verzoek van gemeenten Dongen (zienswijze 108) en Loon op Zand. Dit is in lijn met het uitgangspunt voor de Structuurvisie Buisleidingen om reeds in bestemmingsplannen opgenomen reserveringen over te nemen.
163	2	Gemeente Loon op Zand	Op de website van het Centrum Publieksparticipatie staan oude kaarten; deze wijken af van kaart op ruimtelijkeplannen.nl . Gemeente behoudt zich daarom het recht voor op aanvullen van de zienswijze.	Wordt voor kennisgeving aangenomen.
163	3	Gemeente Loon op Zand	Door wijziging ten opzichte van de visiekaart 2009 kunnen woningen binnen de contour van het plaatsgebonden risico komen te liggen.	Ter hoogte van de knik liggen geen woningen binnen de PR-contour. Het is niet uit te sluiten dat door de verlegging de strook over het bouwblok van woonpercelen is komen te liggen. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
163	4	Gemeente Loon op Zand	De buisleidingstrook is over het 'zoekgebied voor de ecologische verbindingzone' (EVZ; gebied waarbinnen verbindende landschapselementen zijn of worden gerealiseerd) geprojecteerd. Dit is strijdig met de doelstelling van de EVZ.	Een ecologische verbindingzone sluit het leggen en de aanwezigheid van buisleidingen niet bij voorbaat uit. Wel kunnen bij de aanleg en ruimtelijke inpassing van een leiding voorwaarden worden gesteld.
164	1	Gemeente Laarbeek	De gemeente heeft een aantal vragen en opmerkingen over de structuurvisie met betrekking tot externe veiligheid, het zoekgebied, beheer en het aanpassen van bestemmingsplannen.	De vragen van de gemeente worden allemaal beantwoord in het algemene deel van de nota van antwoord.
164	2	Gemeente Laarbeek	Het voorkeurstracé wijkt af van de aanbeveling in het plan-milieu-effectrapport (planMER). Waarom is niet de aanbeveling uit het planMER overgenomen?	IenM heeft hier in de Ontwerp-Structuurvisie een voorstel van Gasunie overgenomen. Dit blijkt niet alle problemen op te lossen. De strook is verschoven, het nieuwe tracé komt meer overeen met het tracé uit het planMER.
164	3	Gemeente Laarbeek	Op een deel van het tracé dat na het planMER niet veranderd is, is sprake van (kwetsbare) objecten binnen de leidingstrook.	De strook is verschoven ter hoogte van knelpunten 2, 3 en 4 (nummering van kaartje zienswijze aangehouden). Voor alle overige knelpunten is de strook niet verschoven. Deze situaties kunnen worden opgelost met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
164	4	Gemeente Laarbeek	Het kan voorkomen dat agrarische bestemmingen in de toekomst wijzigen in bijvoorbeeld kwetsbare bestemmingen bij beëindiging van de bedrijfsactiviteiten. Bouwblokken met een agrarische bestemming die binnen de leidingenstrook liggen kunnen dan knelpunten worden. In de gemeente Laarbeek is voor het buitengebied bijvoorbeeld sprake van een mogelijke bestemmingswijziging bij boerderijsplitsing. Hoe moet de gemeente daarmee omgaan?	Zie de reactie op zienswijze 165, onder 3.
165	1	Gemeente Deurne	De gemeente heeft een aantal vragen en opmerkingen over de structuurvisie met betrekking tot externe veiligheid, het zoekgebied, beheer en het aanpassen van bestemmingsplannen.	De vragen van de gemeente worden allemaal beantwoord in het algemene deel van de nota van antwoord.
165	2	Gemeente Deurne	Waarom wijkt het voorkeustracé in de visiekaart af van het tracé dat ter inventarisatie is aangeboden?	In Deurne ligt een knooppunt van leidingverbindingen. Hierin is op grond van het plan-milieu-effectrapport (planMER) een nadere keuze gemaakt. Daarbij is de aanbeveling om het alternatief 'Buitenring' te volgen in de Structuurvisie overgenomen, waarbij gekozen is voor de meest rechtstreekse verbinding, namelijk die langs het spoor.
165	3	Gemeente Deurne	Het kan voorkomen dat agrarische bestemmingen in de toekomst wijzigen in bijvoorbeeld kwetsbare bestemmingen bij het realiseren van verblijfsaccommodatie voor seizoensarbeiders. Bouwblokken met een agrarische bestemming die binnen de leidingenstrook liggen kunnen dan knelpunten worden. Hoe moet de gemeente daarmee omgaan?	Voor zowel nieuwe bestemmingsplannen als voor nieuw aangevraagde omgevingsvergunningen ter afwijking van een bestemmingsplan zal na in werking treden van het hoofdstuk in het Barro over leidingen van nationaal belang de voorwaarde gelden dat in dit nieuwe bestemmingsplan of die nieuwe omgevingsvergunning ten opzichte van het voorafgaande bestemmingsplan geen nieuwe activiteiten - dus nieuw ten opzichte van het op het moment van inwerkingtreding van het Barro reeds in een bestemmingsplan toegelaten gebruik van gronden - mogen worden toegelaten die de realisatie of instandhouding van een buisleidingenstrook belemmeren. Wijziging binnen een leidingenstrook van een agrarische bestemming in een woonbestemming wordt gezien als een nieuwe belemmering. In zulke gevallen kan de gemeente wel van de mogelijkheid gebruik maken tot een beperkte verschuiving van het voorkeustracé. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De bestemming moet verder voldoen aan de voorwaarden als bedoeld in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).
165	4	Gemeente Deurne	Wat zijn de consequenties van een leidingenstrook voor landbouw-ontwikkelingsgebieden?	In landbouw-ontwikkelingsgebieden dient rekening te worden gehouden met bestaande leidingen en met de leidingstroken.
166	1	Gemeente Lingewaard	De leidingenstrook overlapt met een woning.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
167	1	Den Helder Airport, Den Helder	Het voorgestelde leidingentracé verstoort de ontwikkelingsmogelijkheden voor den Helder Airport. Indiener van deze zienswijze verzoekt IenM om zoveel mogelijk gebruik te maken van het tracé door Kooypunt.	Door de kamer van Koophandel NW Holland (zienswijze 39), gemeente Den Helder (zienswijze 339), Den Helder Airport (zienswijze 167) en de Ondernemersvereniging Kooypunt (zienswijze 338) zijn alle zienswijzen ingediend waarin er sterk op aangedrongen wordt de leidingenstrook langs de bestaande leidingen door het Kooypunt te leggen in plaats van om het bedrijventerrein heen. Dit laatste zou uitbreidingsmogelijkheden voor Den Helder Airport en het maritiem vliegveld De Kooy tegenhouden. Het voorstel van deze indieners wordt overgenomen en de strook wordt door Kooypunt gelegd.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
168	1	Gemeente Achtkarspelen	De leidingenstrook is geprojecteerd over een deel van het erf van woningen of bouwperceel van agrarische bedrijven.	De strook is niet verschoven, met uitzondering van het laatste knelpunt, waarvoor de strook is versmald en verschoven. De overige knelpunten kunnen worden opgelost met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
169	1	Particulier	De aftakking naar Enschede loopt gedeeltelijk over het landgoed Twickel. Indiener van deze zienswijze verzoekt om het tracé geheel ten westen van het landgoed Twickel te leggen.	Het is niet mogelijk hiervoor binnen redelijke afstand een alternatief tracé te vinden waarin gebundeld wordt met een bestaande leiding. Het tracé is nog enigszins geoptimaliseerd ten opzichte van de bestaande leiding. Er wordt zo min mogelijk bos gekruist. Lokaal maatwerk is mogelijk met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
170	1	Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch	De geplande strook ligt in Moerdijk in het plangebied van het toekomstige Logistiek Park Moerdijk (LPM). De realisatie van het plan komt door de strook onder druk te staan. Rijk en regio zijn over LPM nog in overleg. Provincie stelt voor de strook naar het zuiden te verschuiven en te bundelen met een bestaande leiding of het tracé van de nieuwe hoogspanningsverbinding (380 kV).	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XV, Buisleidingenstrook door gemeente Moerdijk.
171	1	Stichting Exploitatie Golfbaan IJmond-Noord, Heemskerk	Het voorgestelde tracé gaat dwars door een uitbreiding van de golfbaan (in 2008-2009) waar geen rekening mee is gehouden.	Op basis van verschillende zienswijzen over dit tracédeel (91 Gemeente Zaanstad; 156 Provincie Noord-Holland; 171 Stichting Exploitatie Golfbaan IJmond-Noord; 280 Gemeente Heemskerk) en na overleg met Gasunie is besloten om de strook vanaf het gascompressorstation te Beverwijk in noordelijke richting door te trekken over het terrein van de Heemskerkse Golfclub via het bestaande tracé. Een strook om de uitbreiding van de golfbaan heen, levert een bochtig en hoekig en daarmee technisch lastig te realiseren tracé op. Een initiatiefnemer voor een leiding zal met de betrokkenen, zoals de golfbaan, afspraken maken over de meest wenselijke werkwijze, bijvoorbeeld een gestuurde boring.
171	2	Stichting Exploitatie Golfbaan IJmond-Noord, Heemskerk	Tijdens de aanleg en bij verder onderhoud zal de baan geruime tijd niet bruikbaar zijn met als gevolg daarvan een groot verlies aan inkomsten.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, planschade.
172	1	Zeeland Seaports, Terneuzen	Vooroverleg over de Ontwerp-Structuurvisie met ministerie, provincie en gemeente Terneuzen heeft geleid tot een aanpassing van het tracé door Terneuzen. Zeeland Seaports is hier blij mee. Deze reactie is tot stand gekomen na publicatie van de Ontwerp-Structuurvisie en na overleg tussen Zeeland Seaports en de betrokken Zeeuwse overheden.	Wordt voor kennisgeving aangenomen.
172	2	Zeeland Seaports, Terneuzen	De breedte van de leidingenstrook gaat in gemeente Terneuzen met deze Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen van 50 meter naar 70 + 30 meter (regionale leidingen). Hierdoor wordt een te groot ruimtebeslag gelegd op de gronden. Daarnaast moeten ook regionale leidingen in de leidingenstrook aangelegd kunnen worden.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VI, Regionale leidingen in nationale leidingstroken, en onder XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen.
172	3	Zeeland Seaports, Terneuzen	Een concrete onderbouwing voor het aantal extra leidingen in Zeeland ontbreekt.	De onderbouwing is gebaseerd op prognoses van Gasunie en VNO-NCW. Aan deze prognoses is onderzoek door met name Gasunie voorafgegaan. Dit resulteert voor Gasunie in de mogelijke komst tot 2021 van 3 extra leidingen op het tracé. Daarnaast worden ook nog enkele andere (olie/chemicaliën) leidingen verwacht, ook na 2021.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
172	4	Zeeland Seaports, Terneuzen	Op een aantal locaties bevinden zich in het ontwerptracé gebouwen en bouwwerken, dit levert mogelijk een knelpunt op.	De Structuurvisie gaat in Zeeland conform het provinciaal beleid uit van leidingstroken van 50 meter breedte, zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen. Door het versmallen van de strook naar 50 meter worden de knelpunten opgelost.
172	5	Zeeland Seaports, Terneuzen	Oversteek van de Westerschelde en kruising met het Kanaal van Gent naar Terneuzen: Indiener van deze zienswijze stelt voor om een zoekgebied op te nemen in plaats van een strook van 70 meter.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen.
173	1	Federatie Particulier Grondbezit, Veenendaal	De zienswijze van de Federatie Particulier Grondbezit wordt uitgebreid samengevat in het algemene deel van de Nota van Antwoord, onder II.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit.
174	1	Gemeente Strijen	De Buisleidingstraat loopt door gemeente Strijen. Er is een aantal percelen als strook opgenomen die weliswaar aan de buisleidingenstraat gerelateerd zijn, maar niet bedoeld zijn voor het leggen van leidingen. Is dit terecht?	Genoemde percelen behoren niet tot de strook. Voor de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen is gebruik gemaakt van het verkeerde bestand van de Buisleidingenstraat. Dit is gecorrigeerd in de definitieve Structuurvisie.
174	2	Gemeente Strijen	Zoekgebied van 250 meter: betekent dit dat er mogelijkheden worden gecreëerd om de bestaande buisleidingenstraat uit te breiden?	Het is niet de bedoeling de mogelijkheid te bieden om de bestaande Buisleidingenstraat binnen het zoekgebied uit te breiden. In de Ontwerp-Structuurvisie was voor alle stroken een zoekgebied opgenomen. In de definitieve Structuurvisie is het tracé van de Buisleidingenstraat Nederland daarvan uitgezonderd.
174	3	Gemeente Strijen	Doorsnijding met de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en nabij incidentele bebouwing is op vier plaatsen aan de orde.	De strook uit de structuurvisie komt volledig overeen met de bestaande Leidingenstraat Nederland. Er is dus op dit punt geen sprake van verandering ten opzichte van de bestaande situatie.
174	4	Gemeente Strijen	Opmerking over blz. 54: het is niet Rotterdam-Ruhr pijpleiding maar Rotterdam-Rijn-pijpleiding.	Dit is aangepast in de Structuurvisie.
174	5	Gemeente Strijen	Gaan er in de toekomst meerdere tunnels gelegd worden onder het Hollandsch Diep naast de huidige tunnels?	Voor het beheer van de Buisleidingenstraat is de Leidingenstraat Nederland (voorheen: Stichting Buisleidingenstraat Nederland) verantwoordelijk. Op de visiekaart op ruimtelijkeplannen.nl staat het beheersgebied van de Leidingenstraat Nederland aangegeven. De Leidingenstraat gaat ervan uit dat de behoefte aan nieuwe leidingen zal toenemen. De capaciteit van de huidige leidingentunnel onder het Hollandsch Diep is vrijwel verbruikt. Over de aanleg van een tweede tunnel ten behoeve van toekomstige leidingen is nog geen besluitvorming geweest.
175	1	Particulier, Enschede	De leidingenstrook zou dwars door het perceel van de indiener van deze zienswijze gaan. De gebruiksmogelijkheden zouden ernstig worden aangetast. Verder zou de strook door een landgoed gaan en zou de herinrichting van het buitengebied Enschede Zuid verstoord worden. Indiener acht het voorgestelde tracé onacceptabel.	Zie hoofdstuk XIV in het algemene deel van de Nota van Antwoord. Het in de Structuurvisie Buisleidingen opgenomen tracé gaat niet door het landgoed.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
176	1	Segro, Haarlemmermeer	De leidingenstrook loopt over het kantoren- en bedrijventerrein in ontwikkeling (Hoek Noord S-park). De realisatie van dit terrein is in een vergevorderd stadium. Begin augustus 2011 zal het ontwerp-bestemmingsplan ter inzage worden gelegd. Door het park liggen al wel 2 gasleidingen met plannen om er een derde naast te leggen. Maar een ruimtelijke reservering van 70 meter over dit terrein gaat niet lukken. Men verzoekt de ligging van de leidingenstrook te herzien en wijst op ruimte voor een reservering langs de A5.	Over de leidingenstrook door het bedrijventerrein De Hoek Noord S-Park heeft overleg plaatsgevonden met de gemeente Haarlemmermeer en met een van de betrokkenen naar aanleiding van zienswijzen die zijn ingediend door of namens Segro (zienswijzen 176 en 198). Daarnaast heeft de minister van IenM op 21 september 2011 een zienswijze ingediend op het Ontwerp-Bestemmingsplan Hoofd De Hoek en omgeving. In dit ontwerp-bestemmingsplan was geen rekening gehouden met een ruimtelijke reservering voor een buisleidingenstrook. Naar aanleiding van het overleg is de breedte van de strook door De Hoek-Noord S-Park vastgesteld op 40 meter. In het bestemmingsplan zal deze strook worden opgenomen.
177	1	SADC, Haarlemmermeer	SADC brengt deze zienswijze in als grondeigenaar van de gronden in de Groene Hoek. De strook en het zoekgebied van 2 x 250 meter betekent dat in het minst gunstige geval de eigendommen over een breedte van 570 meter worden belast. Het zoekgebied van 2 x 250 meter is eerder niet aan de orde geweest, indiener is daarover onaangenaam verrast. SADC onderschrijft het belang van nieuwe buisleidingen, maar het projecteren van een buisleidingentracé over de eigendommen van SADC veroorzaakt onevenredig veel schade. SADC wil graag een alternatief tracé.	De buisleidingenstrook door de Groene Hoek maakt deel uit van de hoofdverbinding tussen het Noordzeekanaalgebied en het Rotterdamse Graafstroom. Het is bekend dat partijen bij SADC plannen voorbereiden voor ontwikkeling van het gebied. Het gebied kent nu de bestemming agrarisch. De buisleidingenstrook door het gebied heeft een breedte van 70 meter en bevat reeds aanwezige leidingen en ruimte voor nieuw te leggen leidingen. In de plannen voor de ontwikkeling van het gebied dient met de buisleidingenstrook rekening gehouden te worden. Wel kan in overleg bezien worden of de aangegeven breedte aangepast kan worden. Het zoekgebied legt geen beperking op aan het ontwikkelen van het gebied. Het zoekgebied is bedoeld om gemeenten in de gelegenheid te stellen de buisleidingenstrook te verschuiven. Met andere woorden, binnen het zoekgebied zijn alle bestemmingen mogelijk mits er wel een strook vrij blijft voor het leggen van nieuwe leidingen van nationaal belang voor gevaarlijke stoffen. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijziging tracé binnen zoekgebied.
178	1	Agrarisch bedrijf, Haaksbergen	Indiener verzoekt een tracé voor de buisleidingenstrook ten noorden van Het Rutbeek te kiezen, want de leidingenstrook gaat in de gemeente Haaksbergen dwars door de huiskavel. Voederwinning en weidegang wordt daardoor bedreigd. De leidingenstrook gaat ook door een oude stortplaats van huisvuil, dat is ook ongewenst.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Het in de Structuurvisie buisleidingen opgenomen tracé loopt ten noorden van Het Rutbeek en gaat niet door de gemeente Haaksbergen.
178	2	Agrarisch bedrijf, Haaksbergen	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
179	1	Gemeente Bergen op Zoom	Binnen de gemeente is één aandachtspunt geconstateerd: Camping Heidepol (bouwwerk binnen leidingenstrook).	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
180	1	Particulier, Enschede	Het gekozen alternatief van de Gasunie levert grote landschappelijke schade op in dit gebied. Indiener van deze zienswijze spreken van directe forse waardevermindering van twee woonboerderijen. Bovendien vrezin zij geluidsoverlast, overlast door werkverkeer en verlies van uitzicht en woongenot. Zij wijzen op toename van risico's van gaslekage door beschadiging of sabotage. Indiener steunt het alternatief tracé van Stawel (zienswijze 82).	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Voor een reactie op gevolgen van de strook voor de bedrijfsvoering: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit.
181	1	Advocatenkantoor Swinkels, Westland	De Indiener van deze zienswijze treedt op namens een cliënt met een tuinbouwbedrijf met gronden in het te reserveren tracé en zoekgebied in Westvoorne. Het tracé gaat dwars door het bedrijf (kassen en bedrijfsruimte) en woonhuis van cliënt.	Het tracé is aangepast.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
181	2	Advocatenkantoor Swinkels, Westland	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
182	1	Hollands Particulier Grondbezit, Veenendaal	Het in de Structuurvisie opgenomen verhaal over planschade is niet in overeenstemming met de wetgeving en de praktijk en daarmee onjuist. Beheerders van ondergrondse leidingen zijn tot dusver niet bereid gebleken een passende vergoeding te betalen aan de eigenaar en gebruiker van de grond. De indiener van deze zienswijze stelt een jaarlijkse vergoeding aan de grondeigenaar voor. Voor bestaande leidingen moet minimaal eenzelfde vergoeding betaald worden als voor toekomstig aan te leggen leidingen. Het is noodzakelijk dat de Rijksoverheid als initiatiefnemer voor de Structuurvisie een centrale rol op zich neemt bij het structureel herzien van de vergoedingssystematiek.	De opmerkingen met betrekking tot planschade en vergoedingen aan de grondeigenaar worden behandeld in het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
182	2	Hollands Particulier Grondbezit, Veenendaal	Indiener bepleit een alternatief tracé voor de leidingenstrook, langs de Kennemerduinen in plaats van door de Haarlemmermeer. In het alternatieve tracé kan gebundeld worden met een reeds aanwezige leiding en nieuwe (aanleg)technieken bieden een oplossing bijvoorbeeld voor het beperken van schade aan natuurgebieden.	De strook is in overleg met de gemeente Haarlemmermeer gelegd langs bestaande leidingen om daarmee het ruimtebeslag zo beperkt mogelijk te houden. Ter hoogte van de Venneperweg is de strook versmald om bebouwing te ontwijken. Het tracé is gelijk aan en gebundeld met het tracé van de nieuwe aardgastransportleiding tussen de Gasunie stations in Beverwijk en Wijngaarden. In de Startnotitie voor dat project is een tracé door de Kennemerduinen gemotiveerd afgevalen. De overwegingen die daarbij golden, gelden in het algemeen ook voor de leidingenstrook voor nieuwe buisleidingen.
182	3	Hollands Particulier Grondbezit, Veenendaal	In overeenkomsten met grondeigenaren is onder meer vastgelegd voor bijvoorbeeld Gasunieleidingen dat een leiding verwijderd moet worden wanneer deze langer dan vijf jaar buiten gebruik is. De formulering van de tekst in de Structuurvisie wekt een andere indruk en moet aangepast worden.	De Structuurvisie Buisleidingen constateert dat leidingen die geen functie meer hebben voor vervoer van gevaarlijke stoffen in de regel blijven liggen. Dit laat uiteraard onverlet dat er afspraken kunnen zijn tussen leidingeigenaar en grondeigenaar over het verwijderen van dergelijke leidingen. Dit is toegevoegd aan de tekst van de Structuurvisie.
183	1	Gemeente Moerdijk	Hoe wordt de planschade en het beheer van de strook geregeld? Welk instrumentarium wordt ingezet om de vrijwaring van de strook te regelen? Buisleidingen die niet meer in gebruik zijn moeten gesaneerd worden.	In het algemene deel van de Nota van Antwoord wordt ingegaan op de instrumentatie (onder III, Wettelijke doorwerking), planschade (onder IV, Planschade) en beheer (onder X, Beheer van leidingstroken). Er zijn duidelijke regels omtrent leidingen die niet meer in gebruik zijn. Deze zijn vastgelegd in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) uit 2010 en de Nederlandse Technische Afspraak (NTA) 3650. Buiten gebruik stellen van een leiding moet volgens het Bevb direct door de exploitant aan de Minister van IenM gemeld worden en mag geen gevaar voor mens en/of milieu opleveren. De leiding mag alleen weer in gebruik genomen worden na een nieuwe risico-analyse, en indien in overeenstemming met het bestemmingsplan of de omgevingsvergunning. Opnieuw in gebruik stellen moet eveneens gemeld worden aan de minister van IenM. Er wordt geen grens gesteld aan de periode waarin een exploitant een leiding buiten gebruik mag houden. Als een leiding niet alleen (tijdelijk) buiten gebruik is, maar ook geen functie meer heeft voor het transport van gevaarlijke stoffen blijft deze in de regel liggen na te zijn schoongemaakt. Wanneer in de strook te weinig ruimte is voor een nieuwe leiding zal deze moeten worden verwijderd. Dit laat onverlet dat er over het verwijderen van een leiding afspraken kunnen zijn tussen leidingeigenaar en grondeigenaar.
183	2	Gemeente Moerdijk	De gemeente maakt bezwaar tegen het huidige tracé van de strook vanwege doorsnijding van het grondgebied van de gemeente, de risico's en doorsnijding van het toekomstig Logistiek Park Moerdijk. Als er een strook door de gemeente komt moeten nieuwe leidingen hiernaar verlegd worden. Het tracé van de strook zou gebundeld moeten worden met het tracé van de nieuwe hoogspanningsverbinding (380 kV).	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XV, Buisleidingenstrook door gemeente Moerdijk. De strook is bedoeld voor het leggen van toekomstige leidingen. Bestaande leidingen worden niet verplaatst.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
183	3	Gemeente Moerdijk	De gemeente dringt aan op een integrale gebiedsvisie voor Moerdijk-Oost.	Het Rijk zal hiervoor geen initiatief nemen.
184	1	PS Legal, Nijmegen	De zienswijze is namens een aantal partijen ingediend. Het tracé Leermens is acceptabel voor deze partijen, maar voorzover er – anders dan de visiekaart suggereert – ook nog andere tracés aan de orde zouden zijn (Holwierde, Holwierde extra en Eems-Dollard) wordt een zienswijze ingediend. Holwierde tracés raken de woonkernen Delfzijl/Appingedam en zijn zeer bezwarend voor Bakker Bierum (aantasting bodemstructuur, infrastructurale gevolgen, gebruiksmogelijkheden gebouwen aangetast, vermogensschade, onduidelijkheid over compensatie aan grondeigenaren). Ook HET EemsDollard tracé stuit op bezwaren, loopt over landbouwgronden. In geval van calamiteiten kunnen personen die daar op dat moment werken in gevaar worden gebracht.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen. Voor een reactie op gevolgen van de strook voor de bedrijfsvoering: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit.
185	1	Groningen Seaports, Delfzijl	De indiener van deze zienswijze is eigenaar/beheerder van de haven van Delfzijl en de Eemshaven. Naast nationale leidingen zouden ook regionale leidingen in de buisleidingenstrook gelegd moeten kunnen worden.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VI, Regionale leidingen in nationale leidingstroken. Er vindt ambtelijk overleg plaats met de Provincie over het eventueel combineren van de nationale buisleidingenstrook met de Buizenzone Eemsdelta.
185	2	Groningen Seaports, Delfzijl	Ook buisleidingen voor niet gevaarlijke stoffen (water) zijn belangrijk.	Buisleidingen voor overige niet-gevaarlijke stoffen zoals water zijn ook zeker belangrijk. In deze Structuurvisie is ervoor gekozen om waterleidingen, goederentransport door buisleidingen, het regionale transportleidingennet (RTL-net Gasunie) en distributieleidingen voor aardgas niet mee te nemen. Deze netwerken kennen namelijk een veel grotere en fijnmazige vertakking die beleidsmatig niet op rijksniveau thuishoort. Uitgezonderd de RTL-leidingen voor aardgas, geldt dat er geen of minimaal sprake is van een veiligheidscontour, zodat ruimtelijke inpassing over het algemeen veel eenvoudiger is. Voor water en goederen geldt bovendien dat de komende jaren geen vraag naar grootschalig transport over grotere afstanden voorzien wordt.
185	3	Groningen Seaports, Delfzijl	Indien de regio kiest voor het Leermensstracé, dan sluit het Rijk daar op aan met haar tracé. Indien de regio kiest voor het Holwierdetracé, dan vindt er overleg plaats tussen Rijk en regio. Vermeden moet worden dat er twee buizenzones in de Eemsdelta worden gerealiseerd.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen.
186	1	ProDelta, Moerdijk	De indiener van deze zienswijze maakt als participant en grondeigenaar bezwaar tegen de strook ter plaatse van het te realiseren Logistiek Park Moerdijk (LPM). De exploitatie van het LPM wordt onnodig geconfronteerd met vertraging, gebruiksbepalingen en hogere kosten. Indiener wijst op een alternatief tracé ten zuiden van het LPM.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XV, Buisleidingenstrook door gemeente Moerdijk.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
187	1	GEM A4 zone west BV, Haarlemmermeer	Ontwikkeling van vastgoed wordt belemmerd door de leidingenstrook. De indiener van deze zienswijze schrijft steeds goed overleg met IenM gehad te hebben. Het tracé rond Schiphol dient te worden heroverwogen. Indiener brengt deze zienswijze in als grondeigenaar van gronden in de nabije omgeving van Schiphol. De strook + het zoekgebied van 2x250 meter betekent dat in het minst gunstige geval de eigendommen over een breedte van 570 meter worden belast. Het zoekgebied van 2 x 250 meter is nimmer aan de orde geweest, indiener is hierover onaangenaam verrast. Indiener onderschrijft het belang van nieuwe buisleidingen, maar het projecteren van een buisleidingstracé over de eigendommen van GEM A4 zone west veroorzaakt onevenredig veel schade. Een eerdere soortgelijke situatie is met Tennet wel goed opgelost door een ander tracé. Met name de claim van 2x250 meter aan weerszijden leidt tot een ernstige belemmering van de ontwikkelmogelijkheden. Indiener wil graag een alternatief tracé.	De indiener gaat ervan uit dat de Structuurvisie Buisleidingen een strook grond van 570 meter onbruikbaar maakt voor nieuwe ruimtelijke ontwikkeling. Deze veronderstelling berust op een misverstand. Het beleid van de Structuurvisie Buisleidingen heeft tot doel om, onder meer door de gemeente Haarlemmermeer, ruimte vrij te houden voor nieuw te leggen buisleidingen van nationaal belang voor gevaarlijke stoffen, de vrij te houden ruimte betreft een strook van 70 meter breed. Uitgangspunt voor het tracé van de strook is bundeling met bestaande leidingen. De bestaande leidingen maken deel uit van de strook. Daarnaast is er ter weerszijden van de strook een zoekgebied van 250 meter waarbinnen de gemeente eventueel de strook kan verschuiven. Dat wil zeggen dat binnen het totale gebied van 570 meter breed allerlei ontwikkelingen plaats kunnen vinden, zolang maar een strook van 70 meter wordt vrijgehouden voor nieuwe leidingen. De Structuurvisie legt dus geen beperking op aan een gebied ter breedte van 570 meter. Op de strook gaan wel beperkingen gelden. De wijze waarop gemeenten dienen rekening te houden met de leidingenstrook zal worden geregeld in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Na overleg met de gemeente Haarlemmermeer waarin ook alternatieve tracés zijn besproken is de conclusie dat de in de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen voorgestelde strook, dat wil zeggen langs het tracé van de bestaande leidingen door het gebied van A4 Zone West, gehandhaafd blijft. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijziging tracé binnen zoekgebied.
188	1	Particulier, Venray	In de gemeente Venray loopt de zone door de huiskavel en het bouwblok waardoor uitbreidingen van het bedrijf worden beperkt.	De strook is niet verschoven. Voor zover wij kunnen nagaan loopt de strook niet door huiskavel of bouwvlak. Mocht dit toch het geval zijn dan kan deze situatie opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
189	1	Particulier, Lochem	De indiener van deze zienswijze heeft een woning en gronden in en om het te reserveren tracé en zoekgebied en maakt bezwaar tegen het huidige tracé. Er zijn voldoende alternatieven.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
190	1	Particulier, Enschede	De indieners van deze zienswijze zijn niet gelukkig met de aanleg van buisleidingen maar heeft, indien de strook nodig is, dan de voorkeur voor het voorstel van Stawel (zienswijze 82).	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede.
190	2	Particulier, Enschede	Indieners stellen dat de leidingen pal grenzend aan hun woonperceel gelegd zullen worden, hetgeen een vermindering van woongenot, veiligheid en waarde van de woning tot gevolg zal hebben. Zij zijn ervan overtuigd dat waardevermindering van de woning het gevolg zal zijn.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, planschade.
191	1	Particulier, Drimmelen	Het tracé van de leidingenstrook loopt over de woning van de indiener van deze zienswijze.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
192	1	Buisleidingstraat Nederland, Roosendaal	Veel meer sturing door het Rijk is gewenst bij het verankeren van reserveringen in bestemmingsplannen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder III, Wettelijke doorwerking.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
192	2	Buisleidingstraat Nederland, Roosendaal	Helaas zijn de stroken in de Structuurvisie Buisleidingen alleen voor het transport van gevaarlijke stoffen en ook niet voor regionale leidingen.	In het algemene deel van de nota van antwoord wordt gemotiveerd waarom de reservering van de buisleidingstroken beperkt blijft tot leidingen van nationaal belang voor gevaarlijke stoffen. Dit geldt niet voor de Buisleidingenstraat, die zijn eigen regime kent.
192	3	Buisleidingstraat Nederland, Roosendaal	De Gasdam is als knelpunt aan de orde. Kruisingen van leidingen aldaar met de Westerschelde vormen een ruimtelijk knelpunt waar meerdere partijen zoekende zijn.	Met het oog op een ongestoorde ontwikkeling van dit gebied ligt het verder belasten van dit gebied met nieuwe buisleiding-infrastructuur door dit deel van Zeeuws-Vlaanderen niet voor de hand. De besluitvorming over (alternatieven voor) de ontpoldering van de Hedwigepolder zal door de nieuw gevormde regering afgerond worden.
192	4	Buisleidingstraat Nederland, Roosendaal	De Buisleidingstraat Nederland wil graag meedenken over het verdere beheer van leidingstroken samen met Rijkswaterstaat, Velin en Ministerie van IenM. Daarnaast kan de organisatie worden aangepast voor aanvullend stringent beheer van knelpunten in de leidingstroken als ook van de gezamenlijke infrastructuur kunstwerken zoals leidingviaducten, -bakken en -tunnels.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
193	1	Particulier, Enschede	Het tracé van de buisleidingenstrook loopt dicht langs het grondgebied van de indiener van deze zienswijze; hij vreest de gevolgen. Er vindt kaalslag plaats op een strook van 70 meter door oud landschap. Karakteristieke elementen die met veel inspanning zijn hersteld, zullen verdwijnen. Indiener spreekt van een gigantische waardedaling van de woning. Er moeten buitengewone compensatiemogelijkheden worden aangeboden. Indiener is onvoldoende geïnformeerd over de plannen. Ook vreest indiener geluidsoverlast van de leidingen. Er bestaat een mogelijkheid dat verdere ontwikkeling van erven en nieuwbouw op slot wordt gegooid.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede.
194	1	Particulier, Hengelo	De indiener van deze zienswijze wil het tracé niet dwars door bestaande bospercelen en niet door landgoederenzone Bellersweg.	Het in de Structuurvisie opgenomen tracé is een voorkeurstracé maar kan door de gemeente binnen een zoekgebied ter weerszijden van de strook worden aangepast om daarmee een optimale inpassing te realiseren. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
195	1	Agrarisch bedrijf, Deurne	De leidingenstrook loopt over het perceel van de indiener van deze zienswijze, indiener vraagt om een alternatief tracé.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
196	1	Agrarisch bedrijf, Enschede	De indiener van deze zienswijze twijfelt aan het nut van de leidingenstrook, aangezien langs de A35 al leidingen liggen. Indiener vraagt zich af hoe inkomens- en vermogensschade geregeld is; grond wordt minder waard. Het Staweltracé (zienswijze 82) is een betere oplossing. Indiener is ontstemd over de gebrekkige informatie.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. In de Structuurvisie Buisleidingen is het door de Stichting Stawel voorgestelde tracé opgenomen. Vanaf het punt waar dit tracé ophoudt bij de Duitse grens aan de Weustinkhoekweg vervolgt de leidingenstrook het tracé langs de Duitse grens naar het noorden naar de grensovergang bij Glanerbrug en kruist daarmee ook de weg waar indiener woont. Het tracé legt een beperkt beslag op de ruimte en sluit agrarisch gebruik niet uit. Voor een reactie op de gevolgen van de strook voor de bedrijfsvoering: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit. In de inleiding op de nota van antwoord wordt ingegaan op de gevolgde procedure.
197	1	Maatschap, Enschede	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
197	2	Maatschap, Enschede	Waarom is het tracé dwars door het buitengebied gepland en niet langs Rijksweg A35?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
198	1	Houthoff-Buruma, Rotterdam	De leidingenstrook van 70 meter doorkruist het in voorbereiding zijnde bedrijventerrein De Hoek Noord S-park in de gemeente Haarlemmermeer. In de Structuurvisie Buisleidingen wordt ten onrechte geen rekening gehouden met het Ontwerp-Bestemmingsplan De Hoek en omstreken. De Hoek Noord S-park wordt hierdoor in haar belangen geschaad. Dit bestemmingsplan verzet zich niet tegen een derde gastransportleiding. Volgende leidingen zullen langs een alternatief tracé langs de A5 gelegd moeten worden. Indiener verzoekt af te zien van het tracé door De Hoek Noord S-Park. Indien toch volhard wordt in de strook door dit bedrijventerrein stelt indiener voor om de breedte van de leidingenstrook naar beneden bij te stellen naar maximaal 20 meter.	Indiener van de zienswijze treedt op namens Segro dat eveneens een zienswijze heeft ingediend (zienswijze 176). Zie onder dat nummer voor een reactie op deze zienswijze.
199	1	Agrarisch bedrijf, Venlo	De indiener van deze zienswijze verzoekt om het tracé van de buisleidingenstrook zo dicht mogelijk langs de bosrand te situeren.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
200	1	Agrarisch bedrijf, Enschede	De indiener van deze zienswijze heeft een agrarisch bedrijf met gronden in en om het te reserveren tracé. Hij heeft bezwaren tegen het tracé en vindt dat er voldoende alternatieven zijn.	Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede.
200	2	Agrarisch bedrijf, Enschede	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
200	3	Agrarisch bedrijf, Enschede	Indiener gaat ervan uit dat door verkaveling in de Herinrichting Enschede Zuid hij geen problemen ondervindt als toekomstig juridisch gebruiker van de kavels waar de strook komt te liggen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede.
200	4	Agrarisch bedrijf, Enschede	Ook bij verkoop van de grond is er een waardeverminderend effect. Waar kan planschade verhaald worden?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
201	1	Particulier, Roosendaal	De leidingenstrook doorkruist landgoed/recreatiebedrijf en bos.	Over deze situatie is ook een zienswijze ingediend door de gemeente Roosendaal (zienswijze 49). Na overleg met betrokkenen is in de Structuurvisie het uiteindelijke tracé langs de bestaande leidingen met een lichte verschuiving gehandhaafd. De strook is versmald tot 45 meter.
201	2	Particulier, Roosendaal	Waarom zijn grondeigenaren niet persoonlijk op de hoogte gesteld?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder Inleiding.
201	3	Particulier, Roosendaal	De indiener van deze zienswijze eist een planschadevergoeding.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
202	1	Agrarisch bedrijf, Ommen	De strook loopt door het bouwblok van het agrarisch bedrijf van de indiener van deze zienswijze en zet het bedrijf zo op slot. Er zijn concrete uitbreidingsplannen (milieuvergunning afgegeven).	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
202	2	Agrarisch bedrijf, Ommen	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
203	1	Particulier, Haarlemmermeer	(Er is nog één andere, gelijklopende zienswijze ingediend.) De woning van indieners valt in het te reserveren tracé en zoekgebied. Indieners vragen welke strookbreedte bij hun woning van toepassing is.	De strook is hier versmald naar 40 meter, daarmee is dit knelpunt opgelost.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
203	2	Particulier	Indiener van deze zienswijzen stellen voor om de strook te verleggen tot tegen de Rijksweg A4 aan.	De strook is in overleg met de gemeente Haarlemmermeer gelegd langs bestaande leidingen om daarmee het ruimtebeslag zo beperkt mogelijk te houden. Ter hoogte van de Venneperweg is de strook versmald naar 40 meter om bebouwing te ontwijken. Het tracé is gelijk aan en gebundeld met het tracé van de nieuwe aardgastransportleiding tussen de Gasunie stations in Beverwijk en Wijngaarden.
204	1	Particulier, Moerkapelle	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
204	2	Particulier, Moerkapelle	Dit landgoed valt onder de Natuurschoonwet 1928.	De Natuurschoonwet 1928 heeft geen ruimtelijke gevolgen meer. Het rijk biedt met de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet ruimtelijk relevante beschermingsregimes.
205	1	Agrarisch bedrijf, Delfzijl	De leidingenstrook gaat dwars door huiskavel, kavel, bedrijf. Daardoor kan bij aanleg van een nieuwe leiding het perceel een groot deel van de tijd niet benut worden. Daarnaast is sprake van vervolgschade (structuurbederf grond). De indiener van deze zienswijze verzoekt om de strook op te schuiven.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen. Voor een reactie op gevolgen van de strook voor de bedrijfsvoering: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit.
205	2	Agrarisch bedrijf, Delfzijl	Indiener houdt nu rekening met een strook van 570 meter waarin leidingen gelegd kunnen worden.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder V, Termijn zoekgebied rond buisleidingenstrook.
205	3	Agrarisch bedrijf, Delfzijl	Indiener stelt als alternatief het Eems-Dollard tracé en Holwierde-tracé voor.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen.
205	4	Agrarisch bedrijf, Delfzijl	Daarnaast vraagt indiener wat voor soort leiding er boven Roodeschool getekend staat.	Het betreft hier een ruimtelijke reservering voor buisleidingen van en naar het gasstation in de Emmapolder.
205	5	Agrarisch bedrijf, Delfzijl	Wat betekent de bruine cirkel die er rond de eemshaven getekend en ingekleurd is.	De halve ovale vorm bij Eemshaven geeft weer dat daar een zoekgebied voor een aanlandingspunt is, een punt waar nieuwe leidingen aan land komen en dat aansluit op een buisleidingenstrook op land.
206	1	Aelmans Ruimtelijke ontwikkeling & Milieu, Voerendaal	De indiener van deze zienswijze treedt op namens een cliënt in de gemeente Eijsden-Margraten. Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor een samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
206	2	Aelmans Ruimtelijke ontwikkeling & Milieu, Voerendaal	Indiener stelt een alternatief tracé voor ten westen van diens bedrijfslocatie.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
207	1	Aelmans Ruimtelijke ontwikkeling & Milieu, Voerendaal	De indiener van deze zienswijze treedt op namens cliënt in de gemeente Nuth. Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
207	2	Aelmans Ruimtelijke ontwikkeling & Milieu, Voerendaal	Indiener verzoekt om eventuele beperkingen van het tracé voor de bedrijfsvoering en genoemde toekomstplannen inzichtelijk te maken en doet een voorstel om het tracé van de strook te verschuiven. Indiener stelt namens cliënt een alternatief tracé voor ten zuid-westen van diens bedrijfslocatie, met het oog op uitbreiding van het agrarische bedrijf en verbrede landbouwactiviteiten in de vorm van een kinderdagverblijf.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. Gemeenten moeten daarbij het groepsrisico verantwoorden. Dit is bepalend voor de mogelijkheden en beperkingen in de directe omgeving van de strook. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
208	1	Aelmans Ruimtelijke ontwikkeling & Milieu, Voerendaal	De indiener van deze zienswijze treedt op namens een cliënt in de gemeente Simpelveld. Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
208	2	Aelmans Ruimtelijke ontwikkeling & Milieu, Voerendaal	Indiener stelt namens cliënt een alternatief tracé voor.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
209	1	Particulier, Enschede	De leidingenstrook komt op zeer korte afstand te liggen van de boerderij van de indiener van deze zienswijze.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede.
210	1	Agrarisch bedrijf, Slochteren	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
210	2	Agrarisch bedrijf, Slochteren	De indiener van deze zienswijze heeft een agrarisch bedrijf in Steendam waar een leidingenstrook langs het Leermenstracé een ernstige belemmering zou vormen voor de bedrijfsvoering en uitbreiding van het bedrijf.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen.
211	1	Aelmans Ruimtelijke ontwikkeling & Milieu, Voerendaal	De indiener van deze zienswijze treedt op namens een cliënt in de gemeente Valkenburg aan de Geul. Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
212	1	Agrarisch bedrijf, Zevenaar	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
213	1	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
213	2	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer	De indieners van deze zienswijze stellen voor om de strook te verleggen tot tegen de Rijksweg A4 aan.	De strook is in overleg met de gemeente Haarlemmermeer gelegd langs bestaande leidingen om daarmee het ruimtebeslag zo beperkt mogelijk te houden. Ter hoogte van de Venneperweg is de strook versmald naar 40 meter om bebouwing te ontwijken. Het tracé is gelijk aan en gebundeld met het tracé van de nieuwe aardgastransportleiding tussen de Gasunie stations in Beverwijk en Wijngaarden.
214	1	Agrarisch bedrijf, Enschede	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
214	2	Agrarisch bedrijf, Enschede	De indiener van deze zienswijze heeft een voorkeur voor het alternatief Stawel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Het in de Structuurvisie buisleidingen opgenomen tracé gaat niet meer langs de weg waar indiener woont.
215	1	Particulier, Enschede	De indiener van deze zienswijze heeft een voorkeur voor het alternatief van Stawel, niet voor de alternatieven van Gasunie. Indiener verwacht een enorme aanslag op flora en fauna. Het tracé ligt 5 meter van het erf van de indiener; indiener verwacht veel overlast bij de aanleg van leidingen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV.
216	1	Regthuys advocaten, Moerdijk	Cliënten van de indiener van deze zienswijze zijn eigenaar van diverse percelen aan de noordkant van het Logistiek Plan Moerdijk. Het voorgestelde tracé voor de buisleidingenstrook loopt over een aantal van deze percelen. Deze percelen zijn dan niet geschikt voor bebouwing of vestiging van bedrijven. Indiener bepleit een tracé door landelijk gebied langs een bestaande leiding.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XV, Buisleidingenstrook door gemeente Moerdijk.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
217	1	Stichting Achmea Rechtsbijstand, Tilburg	De indiener van deze zienswijze treedt op namens cliënten in Sevenum. In de directe nabijheid van de woning van cliënten zijn leidingstroken voorzien en daar hebben cliënten grote bezwaren tegen. Dit is al de zoveelste ontwikkeling in hun directe woonomgeving die een negatief effect heeft op hun woongenot en de waarde van hun woning.	De buisleidingenstroken zoals die in de Ontwerp-Structuurvisie zijn opgenomen liggen niet in de buurt van de Heerstraat in Sevenum. De strook die in het MER onderzocht is en die wel langs de Heerstraat komt, is in de Ontwerp-Structuurvisie niet overgenomen vanwege diverse ruimtelijke en milieu-knelpunten.
218	1	Agrarisch bedrijf, Loppersum	De indieners hebben een zienswijze ingediend die gericht is aan het College van Gedeputeerde Staten van Groningen. De zienswijze bevat een reactie op de Startnotitie Milieu-effectrapportage. Indieners hebben bezwaar tegen de komst van nieuwe leidingen door hun bedrijf en verwachten ernstige gevolgen voor de bedrijfsvoering.	In dit gebied loopt ook een procedure voor een provinciale leidingenstrook (Buizenzone) tussen de Eemshaven en Delfzijl. Een van de alternatieve tracés hiervoor loopt langs de nationale buisleidingenstrook uit de Structuurvisie Buisleidingen. Zie hiervoor het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen. Zie voor het overige het algemene deel van de Nota van Antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit.
219	1	Gebiedsonderneming Laarberg, Oost Gelre	De leidingenstrook heeft gevolgen voor de ontwikkeling van bedrijvenpark Laarberg ten noorden van Groenlo.	De gemeente Oost-Gelre heeft op dit punt ook een zienswijze ingediend (zienswijze 70). Na overleg met de indieners is er voor gekozen het tracé van de strook te handhaven, aangezien een geschikt alternatief tracé niet voorhanden is. Wel is de strook door het bedrijventerrein Laarberg versmald tot 30 meter.
220	1	Gemeente Hoogeveen	Er ligt een aantal kwetsbare objecten binnen de geprojecteerde leidingenstrook.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
221	1	Pelgrum Rentmeesters, Bronckhorst	De indiener van deze zienswijze treedt op namens een aantal grondeigenaren in Zutphen en Warnsveld. De leidingenstrook binnen de gemeente Zutphen gaat voor een groot aantal mensen grote beperkingen en gevaren opleveren. Er is een goed alternatief (oostelijk tracé).	In de Structuurvisie is er voor gekozen om gebruik te maken van het westelijk tracé ten oosten van Zutphen en Warnsveld aangezien langs dit tracé recent door Gasunie een leiding is aangelegd. In de Startnotitie voor de milieueffectrapportage (mer) bij dat project (Noord-Zuid Project Ommen Angerlo) is de keus in dat project voor het westelijke tracé tussen Warnsveld en Angerlo onderbouwd. Uit informatie van Gasunie bleek dat dit tracé met een enkele aanpassing ook geschikt is voor nieuwe leidingen. Dit tracé, dat in de Structuurvisie opgenomen is, is in die zin aangepast dat nieuwe leidingen ten oosten van de N314 worden gelegd en niet ten westen waardoor de leidingen verder van de bebouwing komen te liggen dan de bestaande leidingen. Het planmilieu-effectrapport (planMER) bij de Structuurvisie Buisleidingen laat voor dit deel van het tracé geen knelpunten zien.
221	2	Pelgrum Rentmeesters, Bronckhorst	Indiener acht een schadevergoeding gewenst.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
222	1	Particulier, Hengelo	Het tracé zou de natuurontwikkeling op het perceel van de indieners van deze zienswijze perceel (landgoederenzone) te niet doen. Daarnaast is sprake van waardevermindering van de kavel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit, en onder IV, Planschade.
223	1	Agrarisch bedrijf, Delfzijl	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
223	2	Agrarisch bedrijf, Delfzijl	De indiener van deze zienswijze constateert dat het tracé in de Structuurvisie nog kan veranderen als in de provincie wordt gekozen voor het Holwierdetracé. Indiener stelt voor om vast te houden aan het tracé uit de Ontwerp-Structuurvisie en stelt als alternatieven voor een tracé langs de N33 of buitendijks door de Eems-Dollard.	De door de indiener aangegeven locatie ligt niet in het tracé van de nationale leidingenstrook naar de Eemshaven. Voor het overige wordt verwezen naar het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
224	1	ZEBRA Gasnetwerk BV, Bergen op Zoom	Het leidingentracé in Midden-Zeeland is reeds smal. Het alternatieve tracé nabij de gasdam is niet in de visie opgenomen: geen extra leidingen meer aanleggen is de voorkeur van het Rijk. Per saldo blijft er weinig ruimte over voor regionale leidingen. Het in de visie aangewezen tracé door de Westerschelde is daarbij niet haalbaar omdat een gestuurde boring met de huidige techniek technisch en financieel niet kan en ook voor regionale leidingen niet haalbaar is. Zebra pleit voor openhouden van de gasdam.	De maatschappelijke en politieke discussie over het natuurherstel Westerschelde en in het bijzonder de ontpoldering van de Hedwigepolder heeft geleid tot het zoeken naar alternatieve oplossingen en discussie met de Europese Commissie en het Vlaams Gewest. De besluitvorming over (alternatieven voor) de ontpoldering van de Hedwigepolder zal in het najaar van 2012 door de dan gevormde regering afgerond worden. De uitkomsten kunnen in mindere of meerdere mate aanleiding zijn tot heroverweging van de leidingenstrook in de Structuurvisie.
224	2	ZEBRA Gasnetwerk BV, Bergen op Zoom	Zebra pleit voor het openhouden van de leidingenstrook in Zuid-Beveland voor nieuwe regionale leidingen overeenkomstig de huidige gebruiksfunctie.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VI, Regionale leidingen in nationale leidingenstroken, en onder XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen. De reeds in bestemmingsplannen opgenomen stroken blijven onveranderd, ook als zij bestemd zijn voor regionale leidingen.
225	1	Agrarisch bedrijf, Duiven	De indiener van deze zienswijze heeft een agrarisch bedrijf en wordt beperkt door de geprojecteerde leidingenstrook (beperking grondgebruik, eventueel uitbreiding en kans op calamiteiten) en verzoekt om een andere ligging van het tracé.	Voor het tracé voor de buisleidingenstrook in de gemeenten Duiven en Zevenaar is nog geen voorkeur vastgesteld. Het tracé voor dit deel van de buisleidingenstrook zal later worden vastgesteld in het kader van de besluitvorming over de verlengde A12. Dat zal zijn in de loop van 2013 als een Ontwerp Tracébesluit (OTB) ter inzage zal worden gelegd waarna het Tracébesluit (TB) zal worden genomen. In de definitieve Structuurvisie Buisleidingen is het tracé tussen Duiven en Zevenaar daarom als indicatief tracé opgenomen.
225	2	Agrarisch bedrijf, Duiven	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
225	3	Agrarisch bedrijf, Duiven	Indiener kondigt nadere onderbouwing aan.	IenM heeft geen nadere onderbouwing meer ontvangen.
226	1	Den Hollander Advocaten, Middelharnis	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
226	2	Den Hollander Advocaten, Middelharnis	Het nieuwe tracé bundelt niet met bestaande leidingen (terwijl dit één van de uitgangspunten is van het nieuwe beleid). Het nieuwe tracé is op korte afstand van woningen in Brielle gesitueerd, waardoor meer mensen aan veiligheidsrisico's worden blootgesteld. De indieners van deze zienswijze willen dat de strook langs het huidige tracé loopt, waar dat niet het geval is (grenst aan het glastuinbouw-intensiveringsgebied bij Tinte). Voorstel is dan ook om het alternatieve tracé tussen de kernen Oostvoorne en Brielle te laten vervallen en in plaats daarvan de bestaande buisleidingenstraat te volgen.	Uitgangspunt van de Structuurvisie Buisleidingen is bundeling van tracés van nieuwe leidingen langs die van bestaande leidingen. In de gemeenten Westvoorne en Brielle is de glastuinbouw geconcentreerd in het gebied waar ook reeds leidingen aanwezig zijn. In een aantal gevallen zijn kassen over de leidingen heen gebouwd. Het wordt daardoor moeilijk hier nieuwe leidingen aan te leggen. Daarom is in overleg met de beide gemeenten gekozen voor een nieuw tracé om het kassengebied heen; hier wordt om ruimtelijke redenen ontbundeld. Dit tracé is onderzocht in de plan-milieu-effectrapportage (planmer) en heeft geen andere knelpunten opgeleverd. Het tracé loopt op voldoende afstand van de bebouwing van Brielle om geen knelpunt met het plaatsgebonden risico op te leveren en doorkruist gebied met de bestemming "agrarisch".
227	1	Agrarisch bedrijf, Loon op Zand	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
228	1	Particulier, Delfzijl	Indiener geeft aan dat het Leermenstracé over zijn grond ligt en spreekt zijn voorkeur uit voor het buitendijks tracé.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen.
229	1	Particulier, Loppersum	Het geplande tracé veroorzaakt veel leed bij betrokken grondeigenaren. Alternatief tracé: aanleg voor de kust van Eemshaven naar Delfzijl (door zee dus).	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
230	1	Gemeente Oosterhout	Gemeente stemt in met het gewijzigde tracé zoals in de ter inzage liggende Ontwerp-Structuurvisie wordt voorgesteld langs de Rijksweg A59 ten zuiden van Made (wijziging A) en ten noorden van de woonwijk Dommelbergen (Oosterhout Noord) inclusief een (aansluitend) deel in de Willemspolder (wijziging B). Gemeente heeft met betrekking tot deze wijzigingen wel enkele zienswijzen over andere belangen.	Wordt voor kennisgeving aangenomen.
230	2	Gemeente Oosterhout	Wijziging A doorsnijdt landschappelijk - en cultuurhistorisch waardevol gebied met een hoge en middelhoge archeologische verwachting. Gemeente vraagt het gebied Linie Den Hout te ontzien.	Het tracé is aangepast. Archeologisch onderzoek is aan de orde bij de het ontwerp en de inpassing van een nieuwe leiding.
230	3	Gemeente Oosterhout	Wijziging B doorsnijdt een gebied met middelhoge archeologische verwachting en loopt nabij een hoogspanningslijn. Gemeente vraagt aandacht voor mogelijke verbreding van de A27 en aanleg van een nieuwe spoorlijn naast de A27.	Bij het ontwerp en de inpassing van een nieuwe leiding kan rekening worden gehouden met de door de gemeente genoemde aandachtspunten. Daarnaast kan gemeente zelf de strook beperkt verschuiven. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
231	1	ZLTO, Moerdijk	ZLTO Moerdijk behartigt de belangen van agrarisch ondernemers in de gemeente Moerdijk en heeft bezwaar tegen het tracé van de buisleidingenstrook door de gemeente Moerdijk.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XV, Buisleidingenstrook door gemeente Moerdijk.
231	2	ZLTO, Moerdijk	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
232	1	Agrarisch bedrijf, Deurne	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
233	1	Agrarisch bedrijf, Enschede	De indiener van deze zienswijze is melkveehouder. De leidingenstrook doorsnijdt zijn huiskavel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede.
234	1	Agrarisch bedrijf, Hellendoorn	De leidingenstrook gaat dwars door huiskavel/kavel/bedrijf van de indiener van deze zienswijze. Indiener vindt dat er voldoende alternatieven zijn.	De verbinding door Enschede naar de Duitse grens is van belang voor de aanvoer en afvoer van aardgas naar de zoutcavernes over de grens met Duitsland ten behoeve van ondergrondse opslag. Dit transport is noodzakelijk om in de toekomst pieken in de behoefte aan aardgas te kunnen opvangen. Het tracé legt een beperkt beslag op de ruimte en sluit agrarisch gebruik niet uit.
234	2	Agrarisch bedrijf, Hellendoorn	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
235	1	Particulier, Enschede	De strook grenst aan de woning van de indiener van deze zienswijze en loopt elders over een perceel waar hij een woning wil bouwen. Daarnaast heeft indiener veel vragen over nut en noodzaak van de buisleidingenstrook naar Duitsland en de keuze voor het tracé. Indiener merkt op dat deze verbinding en die langs Winterswijk dicht bij elkaar liggen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. De strook door de gemeente Enschede is bedoeld voor gastransport van en naar de gasopslagcavernes bij Epe. De strook langs Winterswijk is niet bedoeld om aardgas op te slaan in de cavernes bij Epe maar om aardgas door te voeren via Duitsland. Het in de Structuurvisie Buisleidingen opgenomen tracé door Enschede kruist nog wel de weg waar indiener woont maar op afstand van diens woonadres en gaat voorbij aan het perceel aan de straat waar indiener een huis wil bouwen. De gemeente heeft bij het aanpassen van bestemmingsplannen, bijvoorbeeld indien een nieuwe leiding aangelegd gaat worden, de mogelijkheid om het tracé van de strook te optimaliseren door de strook te verschuiven. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
235	2	Particulier, Enschede	Bovendien heeft indiener vragen die betrekking hebben op de gevolgde procedure.	Zie het algemene deel van de Nota van Antwoord onder Inleiding.
235	3	Particulier, Enschede	Indiener heeft vragen over de gevolgen voor de bedrijfsvoering en over planschade	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit, en onder IV, Planschade.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
235	4	Particulier, Enschede	Indiener heeft vragen over het compenseren van schade en regels bij de aanleg van een nieuwe leiding.	Voor de aanleg en het beheer van buisleidingen voor gevaarlijke stoffen gelden NEN-normen. Verder moeten buisleidingexploitanten voldoen aan het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT, vroeger: VROM-Inspectie) ziet toe op de naleving van de regels door de leidingexploitanten. Bij de aanleg van nieuwe leidingen worden afspraken gemaakt tussen initiatiefnemer en grondeigenaar om de overlast zoveel mogelijk te beperken en schade te compenseren.
236	1	Agrarisch bedrijf, Schinnen	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
237	1	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
237	2	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer	De indiener van deze zienswijze stelt dat de vergoedingen voor zakelijk recht te laag zijn voor de waardevermindering nu en in de toekomst en dat voorstellen voor jaarlijkse vergoeding voor de grondeigenaren door Gasunie en andere partijen niet worden meegenomen bij de onderhandelingen.	Het is aan de grondeigenaren en de leidinsector om hier gezamenlijk afspraken over te maken. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
238	1	Agrarisch bedrijf, Laarbeek	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector
239	1	Agrarisch bedrijf, Montferland	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
240	1	Particulier, Giessenlanden	De indiener van deze zienswijze verzoekt om een ander tracé en stelt dat hij zijn perceel niet kan bereiken.	Als een leiding gelegd wordt kan de bereikbaarheid van een perceel tijdelijk minder zijn. Hierover dienen met de leidinglegger afspraken te worden gemaakt.
241	1	Agrarisch bedrijf, Zevenaar	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
241	2	Agrarisch bedrijf, Zevenaar	De indiener van deze zienswijze wil een bouwperceel verplaatsen en daar nieuwe gebouwen zetten. Toekomstige en bestaande bebouwing ligt in de buisleidingen zone. Indiener stelt voor, om het tracé te verplaatsen langs de A12.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze. Het huidige tracé van de strook, die bedoeld is voor nieuwe leidingen, ligt langs bestaande aardgastransportleidingen (bundelingsprincipe). Bij het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan moet ook rekening worden gehouden met deze bestaande leidingen en de daarmee verbonden risico's.
242	1	Particulier, Giessenlanden	De leidingenstrook loopt door het blok van de indiener van deze zienswijze (melkveehouder).	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
242	2	Particulier, Giessenlanden	Indiener stelt voor met name de invloedsstrook te beperken in verband met de bedrijfsvoering.	Onduidelijk is of hier het zoekgebied mee wordt bedoeld of het invloedsgebied voor het groepsrisico (GR). Het invloedsgebied voor het GR kan niet worden verkleind. Het is een gegeven waarmee bij de ruimtelijke invulling van een gebied rekening moet worden gehouden. Het is de bedoeling dat het zoekgebied gaat bestaan uit 2x250 meter. Dit hoeft geen belemmering te vormen voor de bedrijfsvoering. Als eenmaal een definitieve keuze voor een tracé is gemaakt, dan vervalt het zoekgebied. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
243	1	Particulier, Rijnwoude	Waarom zijn burgers die direct geraakt worden in hun belangen niet direct daarvan op de hoogte gesteld?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder Inleiding.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
243	2	Particulier, Rijnwoude	De indiener van deze zienswijze bewoont een woning met een huisperceel in het te reserveren tracé en zoekgebied. Dit heeft gevolgen voor toekomstig gebruik en waarde van de woning. Het tracé is gepland tussen zijn woning en de woning van de burens (tussenliggende afstand 20 meter). Wordt het tracé dan kleiner dan 40 meter (maar dan 20 meter)? Indiener vraagt zich af of er minder dan 6-7 leidingen komen en of de woning geamoveerd moet worden.	Na overleg met de gemeente Rijnwoude en Gasunie is de strook ter hoogte van het perceel van indiener over een grotere afstand versmald. Ofschoon er geen zekerheid is over het aantal nieuwe leidingen, zal het gaan om minder dan 6-7. Voor het kruisen van Westeinde door nieuwe leidingen zullen door de leidinglegger vanwege de beperkte ruimte extra technische voorzieningen moeten worden getroffen (bijvoorbeeld gestuurde boringen). Voor de opmerking over de waardedaling van de woning wordt verwezen naar het algemene deel van de Nota van Antwoord onder IV, Planschade.
244	1	Agrarisch bedrijf, Enschede	De indiener van deze zienswijze pleit voor ander tracé. Het tracé doorsnijdt het perceel van indiener zodanig dat dat grote gevolgen heeft voor de bedrijfsvoering. Het gebied is aangewezen om zuinig op te zijn (landschap en cultuurhistorie). Nut en noodzaak zijn niet duidelijk. De periode om bezwaar aan te tekenen was te kort, indiener heeft de indruk niet serieus genomen te worden. Indiener voelt zich onzeker over de risico's van andere stoffen dan aardgas. Transport kan leiden tot gezondheidsrisico's door resonantie en trillingen. Bedrijfsvoering wordt geschaad onder meer door jarenlange afname van de bosproductie door onvrijwillige verjonging van struiken. Door ingrepen op en rond het perceel wordt de mogelijkheid en het imago van zelfpluk aangetast. Het huidige bedrijfsgebouw ligt op 10 meter van het tracé, waardoor waardevermindering ontstaat en vermindering van uitbreidingsmogelijkheden. Door waardedaling van het bedrijf komt de pensioenvoorziening in gevaar.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Het tracé dat in de Structuurvisie Buisleidingen is opgenomen gaat niet meer langs het perceel van indiener. Voor een reactie op gevolgen van de strook voor de bedrijfsvoering: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit.
245	1	Particulier, Rijnwoude	Waarom zijn burgers die direct geraakt worden in hun belangen niet direct daarvan op de hoogte gesteld?	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder Inleiding.
245	2	Particulier, Rijnwoude	De indiener van deze zienswijze bewoont een woning met een huisperceel in het te reserveren tracé en zoekgebied. Dit heeft gevolgen voor toekomstig gebruik en waarde van de woning. Het tracé is gepland tussen zijn woning en de woning van de burens (tussenliggende afstand 20 meter). Wordt het tracé dan kleiner dan 40 meter (maar dan 20 meter)? Indiener vraagt zich af of er minder dan 6-7 leidingen komen en of de woning geamoveerd moet worden.	Zie de reactie op zienswijze 243.
246	1	Agrarisch bedrijf, Giessenlanden	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
247	1	LTO-Noord, Geldermalsen	De indiener van deze zienswijze vertegenwoordigt agrarische bedrijven met gronden in en om het te reserveren tracé. Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
248	1	LTO-Noord, Abbenbroek	De indiener van deze zienswijze vertegenwoordigt agrarische bedrijven met gronden in en om het te reserveren tracé. Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
248	2	LTO-Noord, Abbenbroek	Exploitanten dienen rekening te houden met het feit dat hun winstbelang ten koste gaat van het inkomen van de gebruikers van de gronden. Bedrijven zullen moeilijker verkoopbaar zijn met het oog op eventuele toekomstige bebouwing.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
249	1	Agrarisch bedrijf, Slochteren	De Buizenzone loopt dwars door het land van de indiener. Dat hindert de ontwikkeling van het bedrijf en de huidige bedrijfsvoering (dieren kunnen voortaan niet meer naar buiten; dat vergt ingrijpende veranderingen aan de huisvesting, voerwinning, voeropslag, mestopslag en mestverwerking).	Het tracé van de strook, die bedoeld is voor nieuwe leidingen, ligt langs bestaande aardgastransportleidingen (bundelingsprincipe). De aanwezigheid van buisleidingen in de grond sluit veehouderij niet uit. Afspraken over vergoedingen zijn aan de orde als zich een bedrijf aandient dat een leiding wil leggen. Zie tevens het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
250	1	Agrarisch bedrijf, Brielle	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
250	2	Agrarisch bedrijf, Brielle	Exploitanten dienen rekening te houden met het feit dat hun winstbelang ten koste gaat van het inkomen van de gebruikers van de gronden. Bedrijven zullen moeilijker verkoopbaar zijn met het oog op eventuele toekomstige bebouwing.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
251	1	LTO-Noord, Drachten	Indiener sluit zich aan bij de zienswijze van LTO Nederland.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
251	2	LTO-Noord, Drachten	De buizenzone in Groningen heeft een grote impact op de agrarische productiestructuur. Een grondige en zorgvuldige afweging van mogelijke tracés is derhalve gewenst en noodzakelijk, met een veel beter inzicht in de gevolgen voor de agrarische functie. De keuze voor het Leermenstracé in de Structuurvisie kan LTO noord niet onderschrijven, is prematuur.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen.
251	3	LTO-Noord, Drachten	De boortechnieken zijn de afgelopen jaren aanzienlijk verbeterd en goedkoper geworden. Wij verzoeken u derhalve meer aandacht te besteden aan de gevolgen van de aanleg van buisleidingen voor de agrarische productiefunctie. (en daarmee de positie van de grondeigenaar) en tegelijkertijd meer druk te zetten op aanlegmethoden die de schadelijke impact kunnen voorkomen (boren).	Leidingen worden altijd zo zorgvuldig mogelijk aangelegd. De grond wordt na aanleg weer terug gebracht in de staat waarin deze werd aangetroffen, voor de aanleg. De leidingexploitant zal conform afspraken met LTO, de schade vergoeden, uiteraard indien de oorzaak van de schade is te wijten aan de leidingaanleg. Boren is inderdaad een steeds verder verfijnde techniek die meer en meer toepassing vindt. De kosten voor met name het boren van grote diameters leidingen zijn nog steeds hoog omdat dit zeer specialistisch werk is en het aanbod van voor dit type boringen geschikte boorders klein is. Boringen zijn veel te kostbaar om als standaard aanlegmethode te gebruiken, daarom vindt de aanleg in agrarische gebieden doorgaans plaats middels open ontgravingen. Eventuele schades worden hersteld of vergoed conform afspraken gemaakt tussen LTO en bijvoorbeeld Gasunie.
252	1	Gemeente Schijndel	Volgens de gemeente levert het tracé over het algemeen geen knelpunten op vanuit het oogpunt van externe veiligheid. Als de strook zó gekozen is dat de huidige aardgastransportleidingen in het midden van de strook liggen, dan ontstaan op een aantal percelen planologische knelpunten. Als de buisleidingenstrook volgens de Ontwerp-Structuurvisie te zijner tijd in het bestemmingsplan wordt gevrijwaard zal dat op een aantal percelen/adressen leiden tot beperking van gebruiks- en bouwmogelijkheden ten opzichte van het geldende bestemmingsplan. Die beperkingen zijn eenvoudig te voorkomen door een aangepaste ligging van de strook. Bij de keuze van de strook kan het bestaande tracé van de aardgastransportleidingen ook als een buitengrens van de strook worden aangehouden.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De Structuurvisie leidt niet tot beperking van de gebruiks- en bouwmogelijkheden ten opzichte van het geldende bestemmingsplan. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder IV. Planschade.
253	1	Provincie Oost-Vlaanderen, Gent, België	Provincie heeft er kennis van genomen en heeft verder geen opmerkingen.	Wordt voor kennisgeving aangenomen.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
254	1	Particulier, Enschede	Het beoogde tracé doorkruist het landgoed Lutje Brunink van de indiener van deze zienswijze. Er vindt kaalslag plaats over een strook van 70 meter. Indiener betwijfelt de noodzaak van dit netwerk. Uit onderzoek blijkt dat 3 aardgasleidingen hetzelfde traject van Enschede naar Epe volgen. Volgens een deskundige is het voorgestelde netwerk met een breedte van 70 meter qua capaciteit niet nodig. Wat is de noodzaak van het geplande traject? Indiener vraagt zich af of de strook langs de A35 echt geen ruimte meer biedt, ook niet voor een beperkt aantal buizen. Is er gekeken naar een tracé ten noorden van Enschede (langs de A1 over het vliegveld?) Heeft een afweging plaatsgevonden van de lasten en lusten van het netwerk?	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Het in de Structuurvisie Buisleidingen opgenomen tracé gaat niet meer langs het landgoed van indiener.
254	2	Particulier, Enschede	Indiener heeft moeite met de gevolgde procedure: alleen publicatie in de Staatscourant en het Financieele Dagblad en veel later pas in de huis-aan-huisbladen. Eigenaren langs het traject zijn niet persoonlijk aangeschreven.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder Inleiding.
254	3	Particulier, Enschede	Schade aan landschapselementen dient gecompenseerd te worden aan de grondeigenaren.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit.
255	1	Bout Overes Advocaten, Groningen	Indiener handelt namens cliënten wonende in Godlinze. Het Leermenstracé is één van de opties voor een strook en dit raakt het agrarisch bedrijf van cliënten. In Groningen worden de diverse tracés nog uitgewerkt door middel van een milieu-effectrapportage (MER) en een Landbouw Effect Rapportage. Het rijkstracé zou het provinciaal tracé moeten volgen. Een rijksinpassingsplan is ongewenst. Ook voor de Structuurvisie Buisleidingen zou een LandbouwEffectRapportage gemaakt moeten worden voor gebieden met hoofdzakelijk een agrarisch karakter met vooral aandacht voor financiële consequenties.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen.
256	1	Ross Advocaten, Zevenaar	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
256	2	Ross Advocaten, Zevenaar	De indiener van deze zienswijze verwacht dat de aanwezige bebouwing niet meer kan worden gebruikt voor het doel dat op grond van het bestemmingsplan is gegeven en vraagt zich af of de uitbreidingsmogelijkheden nog gerealiseerd kunnen worden.	De buisleidingenstrook is bedoeld voor nieuwe leidingen voor het transport van aardgas naar Duitsland. Het tracé van de buisleidingenstrook is gebundeld met drie reeds aanwezige aardgastransportleidingen. Het gaat om een strook van 45 meter breedte inclusief bestaande leidingen. Wat betreft de inbreuk op bestaande rechten, zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
257	1	Stichting Dorpsraad Boekelo, Enschede	Aangegeven is in het plan-milieu-effectrapport (planMER) dat Enschede geen knelpunten heeft: waarom wordt er dan voor Enschede wel naar alternatieven gezocht? Er wordt geen gebruik gemaakt van de sinds kort gerealiseerde buisleidingenstrook van 70 meter die vanaf aftakking Ommen naar Enschede naast de A35 naar de Duitse grens loopt om aan te sluiten op de reservoirs te Epe. Indiener gaat ervan uit dat alle zekerstellingen voor de veiligheid en maatregelen ter voorkoming van terrorisme worden genomen. In de Ontwerp-Structuurvisie wordt vanaf Hengelo het pad van de A35 verlaten en wordt er voor Enschede naar alternatieven gezocht, wat ons grote zorgen baart. De alternatieven die bij gemeente Enschede voorliggen, geven een ingrijpende gebruikmaking van het buitengebied van Boekelo: grote inbreuk op landschap en natuur en ook overlast voor de omgeving. De indiener van deze zienswijze verzoekt dringend om alsnog naar aansluiting aan het zojuist gerealiseerde buisleidingentraject bij de A35 toe te werken om het voornoemde zoveel mogelijk te voorkomen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede.
258	1	Agrarisch bedrijf, Overbetuwe	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
259	1	Agrarisch bedrijf, Roerdalen	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
259	2	Agrarisch bedrijf, Roerdalen	Tracé doorkruist gronden van indiener binnen Landbouw Ontwikkelings Gebied. Deze gronden verminderen direct in waarde.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV. Planschade.
260	1	Agrarisch bedrijf, Nuth	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
261	1	Particulier, Horst aan de Maas	Er is onvoldoende rekening gehouden met de uitbreidingsplannen van mijn bedrijf. Door de verbreding van de leidingenstrook treden er beperkingen op in de bedrijfsvoering en zal dit een forse impact hebben op de bedrijfsmogelijkheden en op de waarde van de locatie.	Op voorstel van de gemeente Horst aan de Maas (zienswijze 117) wordt het reeds bestaande tracé van de buisleidingenstrook in het Bestemmingsplan Buitengebied Deelgebied 1 aangehouden. Zie verder het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
262	1	Agrarisch bedrijf, Eijsden-Margraten	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
263	1	Agrarisch bedrijf, Deurne	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
264	1	Agrarisch bedrijf, Simpelveld	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
265	1	Agrarisch bedrijf, Voerendaal	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
266	1	Provincie Zuid-Holland, Den Haag	Gedeputeerde Staten (GS) onderschrijven de aan de Structuurvisie ten grondslag liggende overwegingen en uitgangspunten. Gezien het feit dat het altijd voor zal komen dat er leidingen nodig zijn buiten de stroken, moet deze situatie niet bij voorbaat worden uitgesloten en dient de tekst van de Structuurvisie op dit punt aangepast te worden. Bovendien is de mogelijkheid om besluiten hiertoe aan de minister van IenM voor te leggen een onnodig tijdrovende optie.	Er zullen altijd leidingen nodig zijn die de leidingenstrook verbinden met een bedrijf. Deze solitaire leidingen worden beschouwd als aan- en aftakkingen van en naar de leidingstroken en vormen de uitzondering op het verbod op aanleg van transportleidingen van nationaal belang.
266	2	Provincie Zuid-Holland, Den Haag	Gedeputeerde Staten stellen voor om ook leidingen voor niet-gevaarlijke stoffen zoveel mogelijk met andere leidingen en vormen van infrastructuur te bundelen. Ook voor deze categorie buisleidingen geldt dat het nodig is beperkingen op te leggen aan het gebruik van het maaiveld. GS verzoeken om de tekst van de Structuurvisie op dit punt aan te passen.	De buisleidingenstroken zijn alleen bedoeld voor leidingen van nationaal belang voor gevaarlijke stoffen om daarmee te voorkomen dat straks onvoldoende ruimte beschikbaar is voor deze categorie leidingen. Daarom mogen in deze stroken geen leidingen voor ongevaarlijke stoffen of regionale leidingen worden gelegd. Uiteraard is het gewenst om waar mogelijk wel leidingen te bundelen en hierover afspraken te maken. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder VI, Regionale leidingen in nationale leidingstroken, en XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen.
266	3	Provincie Zuid-Holland, Den Haag	Gedeputeerde Staten stellen voor om de mogelijkheid open te houden dat leidingen van meer dan normale omvang of van algemene economische importantie waar mogelijk ook in de leidingstroken kunnen worden ondergebracht.	In een aantal gevallen zal sprake zijn van een grijs gebied tussen nationaal en niet nationaal belang. Het is dan aan de Minister van IenM om daarover een besluit te nemen.
266	4	Provincie Zuid-Holland, Den Haag	Gedeputeerde Staten stellen voor om de zoekgebieden langs de buisleidingstroken te verwijderen aangezien de tracés van de stroken in Zuid-Holland een optimum zijn en de zoekgebieden geen meerwaarde hebben.	In Zuid-Holland is voor de voorkeurstracés na uitgebreid onderzoek inderdaad een optimum gevonden en in dat geval voegt een zoekgebied niet veel meer toe. Echter niet voor heel Zuid-Holland is op detailniveau onderzoek gedaan naar het meest optimale tracé. In dat geval kan een zoekgebied toch nuttig zijn om bij uitwerking en vastleggen van het tracé op bestemmingsplanniveau nog enige flexibiliteit open te houden.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
266	5	Provincie Zuid-Holland, Den Haag	Gedeputeerde Staten achten het ongewenst dat de ruimtelijk gereserveerde stroken in de bestemmingsplannen moeten worden vrijgehouden door middel van opgelegde beperkingen aan het grondgebruik als er geen concreet beeld is dat er nieuwe leidingen zullen worden aangelegd. GS merken op dat er geen verplichting komt om de bestemming van de gereserveerde stroken aan te passen maar wel om beperkingen op te leggen aan het grondgebruik in de stroken. GS vinden dat dit de lasten te eenzijdig bij de grondeigenaren legt en stellen voor de mogelijkheid open te houden dat in de toekomst beperkingen aan het gebruik van de gronden gelegd kunnen worden, zoals daaraan in de Provinciale Structuurvisie inhoud is gegeven. Indien er een concreet verzoek komt voor een leiding zal dit leiden tot een door de leidingexploitant te vergoeden schade aan de grondeigenaar. GS verzoeken de Structuurvisie op dit punt aan te passen.	De buisleidingenstroken zijn bedoeld voor het in de toekomst nog kunnen leggen langs een aantal hoofdverbindingen van nieuwe buisleidingen met het oog op toekomstige behoefte aan buisleidingstransport. De Structuurvisie beoogt juist om deze verbindingen te vrijwaren van onder meer bebouwing. Zie verder het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade, en XI, Wijziging tracé binnen zoekgebied.
266	6	Provincie Zuid-Holland, Den Haag	Gedeputeerde Staten zijn van mening dat het toezicht op de buisleidingstroken niet bij de VROM-Inspectie thuis hoort maar bij de provincie. Dit past in het beeld dat het Rijk zich terugtrekt van die zaken die op provinciaal niveau beter tot hun recht kunnen komen. Het rijk kan zich dan beperken tot het aanduiden en bewaken van de plaatsen waar buisleidingstroken en –straten lands- en provinciegrenzen overschrijden. GS verzoeken dit aspect van de uitvoering in de Structuurvisie op te nemen en indien er toch een rol voor de Inspectie is weggelegd een goede samenwerking tussen Inspectie en provincies te waarborgen.	Het rijk zal tijdens het opstellen en vaststellen van bestemmingsplannen niet toetsen op een correcte doorwerking van nationale belangen. Het Rijk gaat ervan uit dat de bepalingen uit het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) doorwerking krijgen in de gemeentelijke bestemmingsplannen. Het toezicht op gemeenten op de ruimtelijke doorwerking in bestemmingsplannen komt bij de provincies te liggen. De provincies bepalen zelf hoe ze dat doen. Het blijft overigens mogelijk voor het rijk om achteraf (op incidentele basis) in te grijpen, in reactie op signalen uit de samenleving, met het instrumentarium dat de wet biedt.
266	7	Provincie Zuid-Holland, Den Haag	Gedeputeerde Staten zijn van mening dat de term 'beheer van buisleidingstroken' niet correct is maar vervangen zou moeten worden door 'streven naar een optimale inrichting van de strook' en dat in de definitieve versie van de Structuurvisie ingegaan moet worden op de vraag hoe te komen tot een zodanige optimale ligging van buisleidingen dat er zo min mogelijk beperkingen aan het gebruik op maaiveld zijn.	Beheer houdt ook in dat er gezamenlijke beheer-maatregelen worden genomen, afspraken worden gemaakt over bijvoorbeeld het "overvliegen" over de strook (voor elkaar controleren). Het is dus meer dan het optimaal vullen van een strook, maar heeft ook te maken met gezamenlijke afspraken over de wijze en invulling van beheer-maatregelen. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder X, Beheer van leidingstroken.
266	8	Provincie Zuid-Holland, Den Haag	Gedeputeerde Staten constateren met genoegen dat de tracés van de leidingstroken in Zuid-Holland in hoge mate overeenkomen met die uit de Zuid-Hollandse structuurvisie. GS constateren echter bij Polder Biert, gemeente Bernisse, en de Wijde Aa, gemeente Kaag en Braassem, afwijkingen van de provinciale tracés en stellen voor de tracés hier in overeenstemming te brengen met de tracés die de provincie sinds jaar en dag hanteert.	Polder Biert, gemeente Bernisse: naar aanleiding van de zienswijze van de gemeente Bernisse (zienswijze 73) is de strook aangepast zodat deze overeenkomt met de strook opgenomen in het bestemmingsplan en conform het voorstel van de provincie. Wijde Aa, gemeente Kaag en Braassem: het tracé uit de provinciale structuurvisie is gebaseerd op het tracé langs reeds lang bestaande leidingen. Vanwege de slechte grondslag brengt het aanleggen van nieuwe leidingen hier veel problemen met zich mee. Door nieuwe boortechnieken is het mogelijk boringen over grote afstanden te realiseren, waardoor schade en overlast kan worden vermeden en voor andere tracés gekozen kan worden. Ten tijde van de aanleg van de bestaande leidingen om de Wijde Aa heen was deze techniek nog niet beschikbaar. Op grond hiervan is er voor gekozen de buisleidingenstrook onder de Wijde Aa door te leggen in plaats van langs het tracé dat de provincie voorstelt.
267	1	Agrarisch bedrijf, Valkenburg aan de Geul	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
268	1	Particulier, Peel en Maas	De indiener van deze zienswijze vreest dat diens bedrijf in de toekomst op slot gaat.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
269	1	Agrarisch bedrijf, Horst aan de Maas	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector. Op voorstel van de gemeente Horst aan de Maas (zienswijze 117) wordt het reeds bestaande tracé van de buisleidingenstrook in het bestemmingsplan Buitengebied Deelgebied 1 aangehouden. Dit tracé ligt enkele honderden meters westelijker.
270	1	Agrarisch bedrijf, Sijpeveld	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
271	1	Hoogheemraadschap van Delfland, Delft	Een buisleidingentracé kan een belemmering gaan vormen voor mogelijke toekomstige aanpassingen aan de hoofdwaterstructuur of de waterkeringen. Immers een verbreding van een watergang of een verbetering van de waterkering kan van directe invloed zijn op de in dat gebied gelegen of geprojecteerde leidingen.	De buisleidingenstroken in de Structuurvisie Buisleidingen geven aan waar in de toekomst buisleidingen van nationaal belang voor het vervoer van gevaarlijke stoffen gelegd kunnen worden. Daarbij is gezocht naar tracés die zo min mogelijk belemmeringen opwerpen voor andere belangen, zoals watergangen en dijken. Het is mogelijk het tracé van de buisleidingenstrook te optimaliseren (zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied). Bij de feitelijke aanleg van een buisleiding zullen afspraken gemaakt moeten worden met betrokkenen en vergunningverleners langs welk tracé in de strook en over de wijze waarop de leiding gelegd wordt.
271	2	Hoogheemraadschap van Delfland, Delft	Het is van belang dat de ruimtereservering in de bestemmingsplannen voor zowel de hoofdstructuur van water als die voor de kern- en beschermingszone van de waterkeringen gelegen binnen het buisleidingentracé, ruimer wordt bestemd dan de nu feitelijke situatie. Daarbij dienen aan buisleidingen zodanige voorwaarden worden verbonden dat aanpassingen aan het watersysteem mogelijk zijn.	Op grond van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) moet een leiding voor het vervoer van gevaarlijke stoffen in het bestemmingsplan toegestaan zijn voor deze aangelegd mag worden. In de voorschriften kan daarbij rekening worden gehouden met belangen van derden. Over de mogelijkheid om het tracé van de buisleidingenstrook te optimaliseren, bijv. om rekening te houden met de belangen van het watersysteem, zie het vorige punt.
272	1	Agrarisch bedrijf, Valkenburg aan de Geul	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
273	1	Agrarisch bedrijf, Roermond	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
273	2	Agrarisch bedrijf, Roermond	Indiener bepleit het hanteren van een minimale breedte voor de wettelijke zone gasleidingen.	Voor de buisleidingenstrook geldt een maximale breedte van 70 meter. Bestaande leidingen liggen in de strook. De vrije ruimte is bedoeld voor het kunnen leggen van nieuwe leidingen van nationaal belang voor nieuwe buisleidingen. Het hanteren van een minimale breedte maakt het ruimtebeslag voor nieuwe leidingen onnodig groot.
274	1	Agrarisch bedrijf, Echt-Susteren	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
275	1	Delta netwerkbedrijf BV, Middelburg	DNWB is bang beperkt te worden in de uitvoering van de bij wet aan haar opgedragen taken (onder meer beheer van het Zeeuwse gasnet) en maakt daarom bezwaar tegen de definitie van regionale transportnetwerken en daaruit volgende beperkende criteria, danwel uitsluitingen, in de Structuurvisie. DNWB verwacht beperkt te worden bij eventuele toekomstige aanleg van nieuwe regionale transportleidingen, door een combinatie van veelal smalle verbindingen met het vasteland en de definitie van het regionale net.	Het rijk blijft bij haar standpunt dat de leidingenstrook alleen bedoeld is voor leidingen van nationaal belang. Leidingen van regionaal belang kunnen wel zoveel mogelijk náást de leidingstroken gepland worden. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder VI, Regionale leidingen in nationale leidingstroken. In Zeeland is de situatie dat de meeste bestemmingsplannen al buisleidingenstroken bevatten die ook bedoeld zijn voor regionale leidingen. Dit verandert met de Structuurvisie niet. Het beleid van de Structuurvisie is er niet op gericht om gemeenten te verplichten de bestemmingsplannen te wijzigen, zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen.
276	1	Maatschap, Giessenlanden	Ja, tracée	Wordt voor kennisgeving aangenomen

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
277	1	Particulier, Steenwijkerland	De indiener van deze zienswijze uit verontwaardiging over teloorgang democratische rechtsstaat. Het woongebied van indiener wordt onder water gezet voor natuurdoeleinden, terwijl tevens een bouwplan wordt gemaakt voor een grootschalig recreatiepark in nabijgelegen Natura2000-gebieden Wieden/Weerribben. De Structuurvisie Buisleidingen is het zoveelste in een reeks plannen die in dit beeld passen.	De buisleidingenstroken uit de Structuurvisie Buisleidingen gaan niet door het gebied waarop de indiener doelt.
277	2	Particulier, Steenwijkerland	Indiener lijkt structureel niet de juiste en volledige stukken ter inzage te krijgen.	Indiener is door I&M van de nodige informatie voorzien.
277	3	Particulier, Steenwijkerland	Indiener mist onderbouwing 'dwingende redenen van groot openbaar belang', voor de Structuurvisie en reeks eerdere rijksplannen in dit gebied. Dit is vereist voor ruimtelijke ingrepen in dit gebied volgens het vigerende bestemmingsplan (buitengebied Jong Ontginningslandschap en de Wetering, 1983). Het gebied heeft de bestemming Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura2000 (VHR/SBZ), archeologische waarden, LWL. Indiener veronderstelt dat het Rijk hiertoe de genoemde bescherming opheft, zonder de vereiste Europese toestemming. Tevens is sprake van doorsnijding van boringsvrije zones, grondwaterbeschermingsgebied, waterwinningsgebied, enzovoort.	TenM meent dat uit gedegen onderzoek naar de behoefte aan toekomstige leidingen en uit het nationale belang van de transportleidingen voor de economie van Nederland voldoende onderbouwd is waarom het noodzakelijk is om ruimte voor toekomstige leidingen open te houden. Daarnaast worden compenserende maatregelen getroffen als doorkruising van natuurgebieden niet voorkomen kan worden. Voor onvermijdbare doorsnijding van waterwingebieden geldt dat extra beschermingsmaatregelen aan de buisleidingen getroffen dienen te worden om de kans op lekkage zo klein mogelijk te maken.
278	1	Particulier, Horst aan de Maas	De indiener van deze zienswijze vraagt om (nog) meer aandacht voor bundeling met spoor-/autosnelwegen waardoor minder grondeigenaren benaderd hoeven te worden.	In de Structuurvisie is bundeling met andere buisleidingen voor gevaarlijke stoffen als leidend uitgangspunt genomen. Op die manier worden soortgelijke risico's met elkaar gebundeld en kan beheer van leidingstroken ook op de risico's van bestaande leidingen in de strook een positieve uitwerking hebben.
278	2	Particulier, Horst aan de Maas	De buisleidingenstrook komt een klein hoekje over het perceel van indiener.	Op voorstel van de gemeente Horst aan de Maas (zienswijze 117) wordt in de definitieve Structuurvisie Buisleidingen het reeds bestaande tracé van de buisleidingenstrook in het Bestemmingsplan Buitengebied Deelgebied 1 aangehouden. Dit tracé ligt enkele honderden meters westelijker dan het tracé in de Ontwerp-Structuurvisie.
279	1	Agrarisch bedrijf, Peel en Maas	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
279	2	Agrarisch bedrijf	De indiener van deze zienswijze stelt voor om de strook te verleggen, zodat het tracé niet dwars over zijn tuinbouwbedrijf komt te liggen.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
280	1	Gemeente Heemskerk	Gemeente Heemskerk stemt niet in met de (oorspronkelijke) strook door gemeente, in verband met externe-veiligheidsknelpunten, maar stemt wel in met voorgestelde oplossing voor verlegging van het tracé ten oosten van de golfbaan.	Het tracé is gewijzigd ten opzichte van de Ontwerp-Structuurvisie, maar blijft weg van de genoemde bebouwing en EV-knelpunten worden daardoor vermeden. Op basis van verschillende zienswijzen over dit tracédeel (91 Gemeente Zaanstad; 156 Provincie Noord-Holland; 171 Stichting Exploitatie Golfbaan IJmond-Noord; 280 Gemeente Heemskerk) en na overleg met Gasunie is besloten om de strook vanaf het gascompressorstation te Beverwijk in noordelijke richting door te trekken over het terrein van de Heemskerkse Golfclub via het bestaande tracé. Een strook om de uitbreiding van de golfbaan heen, levert een bochtig en hoekig en daarmee technisch lastig te realiseren tracé op. Een initiatiefnemer voor een leiding zal met de betrokkenen, zoals de golfbaan, afspraken maken over de meest wenselijke werkwijze, bijvoorbeeld een gestuurde boring.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
280	2	Gemeente Heemskerk	Het aanlandingspunt Wijk aan Zee ligt voor klein deel op grond van Heemskerk; het knelpunt van doorsnijding Natura2000 -gebied aldaar wordt niet opgelost.	Het aanlandingspunt is op de kaart met een halve cirkel weergegeven. Dit is een symbool, maar heeft geen ruimtelijke betekenis. Het ligt dus niet op het grondgebied van Heemskerk. In de definitieve Structuurvisie en visiekaart is een ander symbool gekozen dat duidelijker aangeeft dat het een puntlocatie betreft en waar deze ligt.
281	1	Agrarisch bedrijf, Peel en Maas	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
282	1	Particulier, Enschede	De strook van 70 meter breed zal een breed litteken trekken door het landgoed waar indiener woont.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV. Voor de verbinding met het grensovergangspunt bij Glanerbrug kruist het tracé van de strook het landgoed van indiener aan de rand over enkele honderden meters. De strook gaat niet direct over woonbebouwing. Doorsnijding van cultuurlandschap is onderzocht in de plan-milieu-effectrapportage (planmer) en door mitigerende en compenserende maatregelen acceptabel geacht. De strook hier dus niet op aangepast.
283	1	Agrarisch bedrijf, Lochem	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
284	1	Agrarisch bedrijf, Lochem	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
285	1	Agrarisch bedrijf, Delfzijl	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
285	2	Agrarisch bedrijf, Delfzijl	In de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen zijn de voor subsidierechten en mestrechten die grondgebonden zijn over het hoofd gezien.	Als de schade verder gaat dan bij een normale dubbelbestemming van de grond gebruikelijk is, dan moet dit onderbouwd worden door de indiener van de schadevergoeding en moet dit gebeuren op het moment dat de strook in het bestemmingplan zou worden aangewezen (wat geen verplichting wordt) of dat er een leiding gelegd gaat worden (die wel in het bestemmingsplan moet worden opgenomen). Op het moment dat het bestemmingplan de strook aanwijst staat wettelijk de mogelijkheid tot het indienen van een schadevergoeding als gevolg van planschade open. Dit geldt ook op het moment dat een leiding in een bestemmingsplan wordt opgenomen (zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade). Daarbij moet de schade dan wel worden aangetoond. De in de zienswijze genoemde zaken als toeslagrechten die op de grond rusten en rechten van mestproductie kunnen hier dan ook meteen in worden meegenomen.
285	3	Agrarisch bedrijf, Delfzijl	Voor het Leermenstracé in Groningen worden door de provincie alternatieven onderzocht in het kader van de Buizenzone Eemsdelta. De indiener van deze zienswijze vreest voor twee stroken als daar een andere keuze uit komt dan in de Structuurvisie Buisleidingen is gemaakt. Indiener verzoekt om buitendijkse ligging voor de zone Eemsdelta-Delfzijl.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen.
286	1	Particulier, Enschede	Het tracé loopt over een aangrenzend perceel. De tijd was te kort om tijdig een alternatief aan te leveren. Recent zijn drie leidingen naar Epe gelegd; dat volstaat. Het tracé is gesitueerd in bijzonder kwetsbaar (natuur)gebied. Aantasting hiervan levert een beperking van het woongenot op; herstel zal jaren duren. De indiener van deze zienswijze verwacht waardedaling van onroerend goed, structuurbederf van de omringende percelen en aantasting van landschappelijke elementen.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Voor een reactie op gevolgen van de strook voor de bedrijfsvoering en planschade: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit, en onder IV, Planschade.
287	1	Agrarisch bedrijf, Graafstroom	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
287	2	Agrarisch bedrijf, Graafstroom	De indiener van deze zienswijze stelt dat nazakking van veengrond over het hoofd gezien is en heeft ervaren dat dit nooit meer goed komt.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
288	1	Agrarisch bedrijf, Giessenlanden	De indiener van deze zienswijze stelt dat de inpassing verbeterd wordt door plaatsing van het tracé onder de kade naast de provinciale weg.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
288	2	Agrarisch bedrijf, Giessenlanden	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
289	1	Particulier, Enschede	De indiener van deze zienswijze geeft de voorkeur aan het alternatief Gasunie, eventueel het alternatief langs de Buursestraat. Het alternatief langs de Duitse grens doorkruist houtwallen en beekjes; de waterafvoer van de bodem is gevoelig voor veranderingen.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Voor de verbinding naar het grensovergangspunt bij Glanerbrug is gebruik gemaakt van het door Stawel voorgestelde tracé (zienswijze 82). Vanaf het punt waar dit tracé ophoudt bij de Duitse grens aan de Weustinkhoekweg vervolgt de leidingenstrook het tracé langs de Duitse grens naar het noorden. Het tracé legt een beperkt beslag op de ruimte; bij het leggen van leidingen zal rekening gehouden moeten worden met landschap en natuur.
290	1	LandRaad BV, Arnhem	De indiener van deze zienswijze treedt op namens een cliënt in de gemeente Duiven. Indiener maakt er bezwaar tegen dat de strook op de indicatieve grens van het bouwblok van cliënt ligt. Dit bedrijf wordt daardoor op slot gezet en verdere bedrijfsuitbreiding is niet meer mogelijk. Alternatief is om het tracé 100 meter oostwaarts te verplaatsen om de mogelijkheid van een nieuwe ligboxenstal aan de achterzijde van het bedrijf open te houden.	Het tracé van de buisleidingenstrook is in de Ontwerp-Structuurvisie indicatief getekend aangezien dit tracé nog niet bekend is. Het tracé van de buisleidingenstrook zal worden afgestemd met het tracé van de verlengde Rijksweg A15. Het tracébesluit van de A15 zal eerst worden afgewacht.
291	1	Brandweer Emmen, Emmen	De indiener van deze zienswijze vraagt naar de betekenis van de rode cirkel bij grensovergang Vliegghuis-Kalle over een deel van het grondgebied van de gemeente.	Het grensovergangspunt is op de kaart met een halve cirkel weergegeven. Dit is een symbool, maar heeft geen ruimtelijke betekenis. In de definitieve Structuurvisie en visiekaart is een ander symbool gekozen dat duidelijker aangeeft dat het een puntlocatie betreft en waar deze ligt.
292	1	Particulier, De Bilt	De indiener van deze zienswijze merkt op dat mocht toch een strook over het grondgebied van de provincie Utrecht komen, hij dan graag bericht ontvangt en gelegenheid krijgt alsnog een zienswijze in te dienen.	In de definitieve Structuurvisie zijn geen leidingstroken in de gemeente Utrecht opgenomen.
293	1	Agrarisch bedrijf, Rucphen	(Er zijn nog 5 andere, gelijklopende zienswijzen ingediend.) Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector
294	1	Agrarisch bedrijf, Roosendaal	(Er zijn nog 30 andere, gelijklopende zienswijzen ingediend.) Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
295	1	Agrarisch bedrijf, Zevenaar	(Er zijn nog 10 andere, gelijklopende zienswijzen ingediend.) Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
296	1	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
296	2	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer	Op de leidingenstrook zijn een dierenopvang en -asiel geplaatst, waardoor nieuwe buisleidingen bij indiener door het land moeten.	De buisleidingenstrook is gebundeld met reeds aanwezige leidingen.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
297	1	Agrarisch bedrijf, Sittard-Geleen	De indiener van deze zienswijze stelt dat een particuliere grondeigenaar, naar analogie van d Buisleidingenstraat, een vergoeding zou moeten krijgen voor het leggen van een leiding over zijn grond, en tevens voor een reservering, aangezien deze potentieel economisch nadeel oplevert. Indiener stelt voor om een primaire bestemming leidingen (net als in Straat) in bestemmingsplannen op te nemen en een vergoeding voor grondeigenaren uit de opslag op de gasprijs te bekostigen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
297	2	Agrarisch bedrijf, Sittard-Geleen	Indiener betoogt dat de reservering onvoldoende is, omdat een 48" leiding van Gasunie een belemmering van 200 meter heeft. Als daar een leiding bij gelegd wordt dan wordt die belemmering groter.	Nieuwe leidingen moeten zodanig worden aangelegd dat de grenswaarde het Plaatsgebonden Risico (PR; risico van een op de miljoen (10^{-6})) op de leiding ligt (conform het Besluit externe veiligheid buisleidingen Bevb). Als er dus nieuwe aardgastransportleidingen bij komen in de strook dan moet het PR op de leiding liggen en dus binnen de strook van 70 meter. Daarnaast is in het externe veiligheids-beleid geen sprake meer van een "toetsingsafstand" zoals in het SBUI-1985. Wel dient het groepsrisico binnen de letaliteitsafstand overeenkomstig het Bevb te worden beperkt, waardoor de bebouingsdichtheid in dit gebied mogelijk beperkt kan worden. Het bevoegd gezag ruimtelijke ordening dient dit groepsrisico te kunnen verantwoorden. Al met al betekent dit dat door het leggen van nieuwe leidingen in de strook de PR afstand van bestaande leidingen dus niet automatisch groter wordt, en ook kan een een nieuwe 48" leiding wel aangelegd worden omdat de reservering veelal voldoende zal zijn (mede afhankelijk van de groepsrisicosituatie).
297	3	Agrarisch bedrijf, Sittard-Geleen	Indiener constateert conflict tussen doorsnijding van glastuinbouw in de Structuurvisie en NEN 3650 waarin dit niet toegestaan zou zijn.	De buisleidingenstroken in de Structuurvisie Buisleidingen zijn bij voorkeur niet door kassengebieden gelegd. Indien een leiding onder een kas door moet worden aangelegd vergt dit afspraken tussen initiatiefnemer voor de leiding en de eigenaar van de kas.
298	1	Agrarisch bedrijf, Giessenlanden	De indiener van deze zienswijze is van mening dat betrokkenen eerder geïnformeerd moeten worden.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder Inleiding.
298	2	Agrarisch bedrijf, Giessenlanden	Indiener wijst erop dat de strook de huiskavel doorkruist.	De strook loopt niet over bebouwing heen, wel over landbouwgrond. De afstand van de strook tot het adres van indiener is meer dan 100 meter.
299	1	Agrarisch bedrijf, Deurne	Beperking van activiteiten (bijvoorbeeld diepspitten, draineren) gaat van een zone van 10 meter nu naar 75 meter; dat gaat ten koste van de bedrijfsvoering, zou tot huidige zone van 10 meter beperkt moeten blijven.	De strook loopt niet over bebouwing, wel over landbouwgrond. Zie voor deze situatie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector. Beperkingen aan diepspitten en dergelijke kunnen gelden daar waar een leiding ligt. Waar geen leiding ligt hoeft diepspitten over het algemeen geen probleem te zijn.
299	2	Agrarisch bedrijf, Deurne	De indiener van deze zienswijze wordt in de toekomst beperkt in bouwmogelijkheden en stelt IenM nu reeds aansprakelijk voor mogelijke schades ten gevolge van geplande maatregelen, in de toekomst.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
300	1	Particulier, Giessenlanden	De indiener van deze zienswijze merkt op dat de strook door zijn land loopt.	De strook loopt niet over bebouwing, waarschijnlijk wel over landbouwgrond. zie voor deze situatie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
301	1	Agrarisch bedrijf, Lochem	Door vergroting van de zone kan recreatiepark De Huurne minder chalets plaatsen.	De buisleidingenstrook ligt op geruime afstand (ruim 2 km.) van deze locatie.
302	1	Agrarisch bedrijf, Hulst	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
302	2	Agrarisch bedrijf, Hulst	Toekomstschade aangericht door Gasunie en andere leidingleggers moet worden vergoed; bijvoorbeeld bedrijfsverplaatsing. Dit zou in algemene voorwaarden en Bevi opgenomen moeten worden. De meewerkvergoeding zou elke vijf jaar aangepast moeten worden.	Het regelen van schadevergoedingen is een aangelegenheid tussen de initiatiefnemer van de leiding en de grondeigenaar. Zie ook het algemene deel van de nota van antwoord onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
303	1	Agrarisch bedrijf, Drimmelen	De indiener van deze zienswijze stelt voor leidingen zo diep te leggen dat er geen beperkingen voor de landbouw zijn.	Leidingleggers hanteren NEN-normen (NEN-3650) of vergelijkbare normen. Daarin zijn ook richtlijnen opgenomen voor de diepteligging van leidingen. Daarnaast kunnen in onderling overleg tussen grondeigenaar en leidingexploitant afspraken hierover gemaakt worden.
303	2	Agrarisch bedrijf, Drimmelen	Indiener krijgt een leidingenstrook over een groter deel van de grond lopen; de volledige huiskavel ligt straks in strook of heeft te maken met beperkingen, ook voor bedrijfsvoering.	De strook ligt op circa 50 meter afstand van de bebouwing. Zie voor deze situatie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
304	1	Agrarisch bedrijf, Enschede	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Voor een reactie op de gevolgen van de strook voor de bedrijfsvoering en voor planschade: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit, en onder IV, Planschade.
305	1	Agrarisch bedrijf, Enschede	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel. Daarbij acht indiener het zeer aannemelijk dat in de toekomst gemeentelijke uitbreiding op dit tracé plaatsvindt, die door de strook onmogelijk gemaakt wordt; dit vereist schadevergoeding.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Voor een reactie op gevolgen van de strook voor de bedrijfsvoering en voor planschade: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit, en onder IV, Planschade.
306	1	Particulier, Enschede	Het tracé loopt over het aangrenzend perceel. De tijd was te kort om tijdig een alternatief aan te leveren. Recent zijn drie leidingen naar Epe gelegd; dat volstaat. Het tracé is gesitueerd in een bijzonder kwetsbaar (natuur)gebied. Aantasting hiervan levert een beperking van het woongenot op; herstel zal jaren duren. De indiener van deze zienswijze verwacht waardedaling van onroerend goed, structuurbederf van de omringende percelen en aantasting van landschappelijke elementen.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Voor een reactie op gevolgen van de strook voor de bedrijfsvoering en planschade: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit, en onder IV, Planschade.
307	1	Agrarisch bedrijf, Albrandswaard	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
308	1	Agrarisch bedrijf, Lochem	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
308	2	Agrarisch bedrijf, Lochem	De indiener van deze zienswijze heeft ervaring met bestaande gasleidingen: jaarlijks terugkerende ongemakken; onder andere: structuur- en droogteschade; bij aanleg wordt de hele bedrijfsvoering beïnvloed, onder andere belemmering van weidegang (fabriek lijkt weidegang-verplichting in te gaan stellen); de grasopbrengst daalt. Deze effecten worden vergroot door extra leidingen die door de Structuurvisie mogelijk gemaakt worden.	Bij de aanleg van een nieuwe leiding maken initiatiefnemer en grondeigenaar afspraken over wijze van aanleg en beheer van de leiding, beperking van de schade en vergoedingen, zie tevens het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
309	1	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer	De indiener van deze zienswijze heeft een agrarisch bedrijf met gronden in het te reserveren tracé en zoekgebied. Indiener wijst op de mogelijkheid van een tracé door de Kennemerduinen via Haarlem-Leiden.	De strook is in overleg met de gemeente Haarlemmermeer gelegd langs bestaande leidingen om daarmee het ruimtebeslag zo beperkt mogelijk te houden. Ter hoogte van de Venneperweg is de strook versmald om bebouwing te ontwijken. Het tracé is gelijk aan en gebundeld met het tracé van de nieuwe aardgastransportleiding tussen de Gasunie stations in Beverwijk en Wijngaarden. In de Startnotitie voor dat project is een tracé door de Kennemerduinen gemotiveerd afgefallen. De overwegingen die daarbij golden, gelden in het algemeen ook voor de leidingenstrook voor nieuwe buisleidingen. Voor wat betreft omzanding, dit blijft binnen de strook toegestaan zolang op die plek geen leiding ligt. Dit punt is aan de orde wanneer er een concreet plan voor het leggen van een leiding is en vergt afspraken tussen initiatiefnemer van de leiding en de grondeigenaar.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
309	2	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer	Indiener vreest het risico van vervuiling bij calamiteiten met nieuwe leidingen voor gevaarlijke stoffen. Indiener spreekt uit ervaring; recent is een rioolpersleiding op zijn land gebarsten waardoor percelen ernstig vervuild en nog onbruikbaar zijn. Indiener voelt zich behandeld "als een hoop stront".	Ter voorkoming van incidenten met buisleidingen voor gevaarlijke stoffen gelden voor het aanleggen en beheren ervan wettelijke regels en de eigen normen van de sector. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) voert het toezicht hierop uit.
309	3	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer	Er wordt voorbijgegaan aan de bedrijfseconomische gevolgen tijdens aanleg en beheerfase. De strook maakt "omzanding" onmogelijk; iets dat in bepaalde gevallen de grond geschikt maakt voor bloembollenteelt.	Voor wat betreft omzanding, dit blijft binnen de strook toegestaan zolang op die plek geen leiding ligt. Dit punt is aan de orde wanneer er een concreet plan voor het leggen van een leiding is, zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
310	1	Agrarisch bedrijf, Loppersum	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
310	2	Agrarisch bedrijf, Loppersum	De indiener van deze zienswijze acht de gevolgen van de buisleidingenstrook langs het Leermenstracé voor zijn bedrijf zo groot dat hij pleit voor een buitendijks tracé.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen.
311	1	Agrarisch bedrijf, Hellendoorn	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
312	1	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer	De indiener van deze zienswijze heeft een agrarisch bedrijf met gronden in het te reserveren tracé en zoekgebied. Indiener wijst op de mogelijkheid van een tracé door de Kennemerduinen via Haarlem-Leiden. Indiener vreest het risico van vervuiling bij calamiteiten met nieuwe leidingen voor gevaarlijke stoffen en wijst op een vervuiling door een gebarsten rioolpersleiding elders. Er wordt voorbijgegaan aan de bedrijfseconomische gevolgen tijdens de aanleg- en beheerfase.	De strook is in overleg met de gemeente Haarlemmermeer gelegd langs bestaande leidingen om daarmee het ruimtebeslag zo beperkt mogelijk te houden. Ter hoogte van de Venneperweg is de strook versmald om bebouwing te ontwijken. Het tracé is gelijk aan en gebundeld met het tracé van de nieuwe aardgastransportleiding tussen de Gasunie stations in Beverwijk en Wijngaarden. In de Startnotitie voor dat project is een tracé door de Kennemerduinen gemotiveerd afgevallen. De overwegingen die daarbij golden, gelden in het algemeen ook voor de leidingenstrook voor nieuwe buisleidingen. Ter voorkoming van incidenten buisleidingen voor gevaarlijke stoffen gelden voor het aanleggen en beheren ervan wettelijke regels en de eigen normen van de sector. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) voert het toezicht hierop uit. Bij de aanleg van een nieuwe leiding worden door de initiatiefnemer ervan en de grondeigenaar afspraken gemaakt over de gevolgen voor de bedrijfsvoering.
313	1	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
313	2	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer	Enkele kavels van de indiener van deze zienswijze, waarover een buisleidingenstrook loopt, staan in het Streekplan Noord-Holland Zuid en in voorontwerp Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 opgenomen als 'Schiphol gebonden bedrijventerreinen'	De strook ligt hier wel in de buurt maar niet over gebouwen heen. Gemeenten krijgen de bevoegdheid de strook beperkt te verschuiven. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI (Wijziging van tracé binnen zoekgebied). De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
314	1	Agrarisch bedrijf, Peel en Maas	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
314	2	Agrarisch bedrijf, Peel en Maas	Een deel van het perceel is in het structuurplan buitengebied regio Peel en Maas gezoneerd als ontwikkelingsgebied bebouwinglinten. De strook beperkt de ontwikkelingsmogelijkheden. De indiener van deze zienswijze verzoekt om de strook te versmallen.	De strook ligt op een afstand van 400 meter van het woonadres van indiener. Gemeenten krijgen de bevoegdheid de strook beperkt te verschuiven. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI (Wijziging van tracé binnen zoekgebied). De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
315	1	Agrarisch bedrijf, Loppersum	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
315	2	Agrarisch bedrijf, Loppersum	De indiener van deze zienswijze wil dat bundeling met bovengrondse infrastructuur onderzocht wordt; bijvoorbeeld N33 Eemshaven-Appingedam (is niet onderzocht). Voor het Leermenstracé in Groningen worden door provincie alternatieven onderzocht in het kader van de Buizenzone Eemsdelta. Indiener vreesst voor twee stroken als daar een andere keuze uit komt dan in de Structuurvisie Buisleidingen. De impact van het voorgestelde tracé is groot; alternatief voorstel is een buitendijks tracé kiezen voor de strook.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen.
315	3	Agrarisch bedrijf, Loppersum	De indiener van deze zienswijze heeft er bezwaar tegen dat een 380kV hoogspanningsleiding in de directe omgeving van de strook ligt; dit leidt tot corrosie.	Om corrosie van stalen leidingen als gevolg van hoogspanning in de nabije omgeving te voorkomen, nemen leidingexploitanten maatregelen (kathodische bescherming). Overigens geldt voor de wederzijdse beïnvloeding van buisleidingen en hoogspanningsverbindingen de Nederlandse Praktijkrichtlijn NPR 2760.
316	1	Agrarisch bedrijf, Giessenlanden	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
316	2	Agrarisch bedrijf, Giessenlanden	De indiener van deze zienswijze stelt voor om het tracé te verleggen langs de kavelgrenzen van indiener, langs de N214 of, nog beter, tussen Dordrecht en Arnhem het tracé van de Betuwelijn volgen, zoals deels al het geval is.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
317	1	Agrarisch bedrijf, Roerdalen	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
317	2	Agrarisch bedrijf, Roerdalen	Het perceel van de indiener van deze zienswijze ligt in een Landbouw Ontwikkelings Gebied. Gemeente Montfort sectie F158, F480.	De strook ligt op geruime afstand van de locatie van dit perceel. Er is geen knelpunt geconstateerd.
318	1	Agrarisch bedrijf, Almelo	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
318	2	Agrarisch bedrijf, Almelo	Eventuele nieuw te creëren bouwkavels liggen in de zone; dus financiële schade bij verkoop; voorstel: zone verleggen.	Het adres van de indiener ligt op circa 250 meter van de leidingenstrook, de strook ligt niet over de huiskavel van indiener, mogelijk nog wel over landbouwgronden. Deze situatie zou mogelijk opgelost kunnen worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
319	1	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Ter plekke bij de bebouwing was de strook al iets versmald zodat deze niet meer over de bebouwing heen loopt. Deze situatie zou mogelijk opgelost kunnen worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze. Zie verder het algemene deel van de nota van antwoord onder I.
319	2	Agrarisch bedrijf, Haarlemmermeer	Enkele kavels van de indiener van deze zienswijze, waarover een buisleidingenstrook loopt, staan in Streekplan Noord-Holland Zuid en in voorontwerp structuurvisie Haarlemmermeer 2030 opgenomen als 'Schiphol gebonden bedrijventerreinen'	De strook ligt hier wel in de buurt maar niet over gebouwen heen. Gemeenten krijgen de bevoegdheid de strook beperkt te verschuiven. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI (Wijziging van tracé binnen zoekgebied). De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
320	1	Agrarisch bedrijf, Giessenlanden	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
321	1	Agrarisch bedrijf, Giessenlanden	(Er is nog één andere, gelijklopende zienswijze ingediend.) Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
321	2	Agrarisch bedrijf, Giessenlanden	Betonpaden van de indiener van deze zienswijze liggen in het tracé.	Afspraken hierover zijn aan de orde als zich een bedrijf aandient dat een leiding wil leggen. Zie verder het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
322	1	Agrarisch bedrijf, Delfzijl	(Er zijn nog 2 andere, gelijklopende zienswijzen ingediend.) De indiener van deze zienswijze heeft bezwaren tegen de ligging van het tracé; alternatieven zijn voorhanden. Indiener acht meerdere buizenzones in Noord-Groningen onacceptabel; Voor het Leermenstracé Groningen worden door de provincie alternatieven onderzocht in het kader van de Buizenzone Eemsdelta. Indiener vreest voor twee stroken als daar een andere keuze uit komt dan in de Structuurvisie Buisleidingen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen.
322	2	Agrarisch bedrijf, Delfzijl	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
323	1	Agrarisch bedrijf, Beuningen	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
323	2	Agrarisch bedrijf, Beuningen	De indiener van deze zienswijze kan geen goedkeuring aan deze plannen over zijn grond verlenen zolang geen duidelijkheid over schadevergoeding voor aanleg van buisleiding bestaat. Indiener wil graag meer duidelijkheid hierover ook rekening houdend met toekomstige marktontwikkelingen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
324	1	Agrarisch bedrijf, Woensdrecht	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
325	1	Agrarisch bedrijf, Sempelveld	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
326	1	Agrarisch bedrijf, Albrandswaard	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
327	1	Agrarisch bedrijf, Enschede	(Er zijn nog 7 andere, gelijklopende zienswijzen ingediend.) Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Voor een reactie op het voorgestelde tracé van de buisleidingenstrook: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIV, Buisleidingenstrook door gemeente Enschede. Het in de Structuurvisie Buisleidingen opgenomen tracé gaat niet langs de weg waar indiener zijn perceel heeft. Voor een reactie op gevolgen van de strook voor de bedrijfsvoering: zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit.
328	1	Agrarisch bedrijf, Enschede	(Er is nog één andere, gelijklopende zienswijze ingediend.) Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	De Stichting Duurzame Plattelandsontwikkeling Enschede (Stawel; zienswijze 82) heeft een alternatief tracé voorgesteld. Dit tracé is in de Structuurvisie Buisleidingen opgenomen. Dit tracé gaat niet langs de weg waar indiener zijn bedrijf heeft. Zie verder het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
329	1	Agrarisch bedrijf, Hoogeveen	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
329	2	Agrarisch bedrijf, Hoogeveen	De indiener van deze zienswijze acht meerdere buizenzones in Noord-Groningen onacceptabel. Voor het Leermenstracé in Groningen worden door de provincie alternatieven onderzocht in het kader van de Buizenzone Eemsdelta. Indiener vreest voor twee stroken als daar een andere keuze uit komt dan in de Structuurvisie Buisleidingen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XIII, Buizenzone Eemsdelta Groningen.
330	1	Agrarisch bedrijf, Brielle	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
331	1	Agrarisch bedrijf, Brielle	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	De buisleidingenstrook ligt niet door gronden die voor kassenbouw bestemd zijn. Zie verder het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
332	1	Agrarisch bedrijf, Horst aan de Maas	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Op voorstel van de gemeente Horst aan de Maas (zienswijze 117) wordt het reeds bestaande tracé van de buisleidingenstrook in het Bestemmingsplan Buitengebied Deelgebied 1 aangehouden. Dit tracé ligt enkele honderden meters westelijker. Zie verder het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
333	1	Agrarisch bedrijf, Sijpeveld	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
334	1	Gemeente Pijnacker-Nootdorp	Gemeente constateert dat de strook door de gemeente zoveel mogelijk aan de zuidzijde van de Akerdijkse Plassen is geprojecteerd, conform een eerdere brief van de gemeente. Toch is er een zorgpunt voor wat betreft externe veiligheid gezien een woning op strook. Gemeente verzoekt om de strook enkele meters naar het noorden te verplaatsen, daarmee wordt tevens een planschadeclaim voorkomen wordt.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijzigingen tracé binnen zoekgebied.
334	2	Gemeente Pijnacker-Nootdorp	Tevens verzoekt gemeente om de strook in het vogelbeschermingsgebied Akerdijkse Plassen (Ecologische Hoofdstructuur EHS), beperkt te houden tot 50 meter.	Uit aanvullend milieu-effectenonderzoek naar EHS-gebieden (bijlage bij de Structuurvisie buisleidingen) komt naar voren dat het zich werkzaamheden herstelt van de verstoring. Aangezien er geen ruimtelijke belemmeringen zijn wordt met het oog op een veilige aanleg van eventuele leidingen de voorkeur gegeven aan de strookbreedte van 70 meter.
335	1	Agrarisch bedrijf	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Uit het aanvullend plan-milieu-effectrapport (planMER, bijlage bij de Structuurvisie Buisleidingen) komt naar voren dat het gebied zich na werkzaamheden herstelt van de verstoring. Aangezien er geen ruimtelijke belemmeringen zijn wordt met het oog op een veilige aanleg van eventuele leidingen de voorkeur gegeven aan de strookbreedte van 70 meter.
336	1	Agrarisch bedrijf, Westvoorne	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
337	1	Vlaamse Overheid Departement LNE, Brussel, België	De Afdeling MER van de Vlaamse Overheid heeft in haar zienswijze per grensovergangspunt een opmerking gemaakt.	Mede naar aanleiding van het advies van de Commissie voor de m.e.r. is er een aanvullend plan-milieu-effectrapport (planMER) opgesteld en zijn onder meer de buitenlandse Natura2000-gebieden nabij de grensovergangspunten geïnventariseerd. De bevindingen in het aanvullende planMER komen overeen met die van de indiener van de zienswijze. In het algemeen geldt daar waar nieuwe leidingen gevoelige natuurgebieden of natuurgebieden met wetenschappelijke waarde kruisen dat de leidingen en de aanleg ervan aan de daarvoor geldende regels moeten voldoen. Dit zal afhankelijk van de situatie extra maatregelen vergen van de initiatiefnemer.
337	2	Vlaamse Overheid Departement LNE, Brussel, België	Terneuzen-Zelzate: Op Vlaams grondgebied is de grond aan Vlaamse kant gereserveerd voor wegen. Biologisch waardevolle gebieden zullen bij gebruik van de grensovergang niet direct verloren gaan, wel zullen bij gebruik woonzones zeer dicht benaderd worden. Daar zal bij de detailuitwerking op projectniveau rekening mee moeten worden gehouden.	Voortzetting van de leidingtracés aan Vlaamse zijde lijkt hier mogelijk mits leidingen goed zijn ingepast.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
337	3	Vlaamse Overheid Departement LNE, Brussel, België	Reimerswaal-Antwerpen: Bij deze grensovergang is op Vlaams grondgebied een natuurgebied aanwezig waarmee rekening moet worden gehouden en zullen mogelijke locatie-alternatieven en/of uitvoeringsalternatieven onderzocht moeten worden. Om deze grensovergang te verbinden met de Nederlandse gasdam moeten leidingen telkens door of onder het "Groot buitenschoor", een biologisch zeer waardevol slikke- en schorregebied dat het best gemedend kan worden. Als dit grensovergangspunt toch wordt behouden moet bij de detailuitwerking voor de aanleg van nieuwe leidingen rekening worden gehouden met deze natuurwaarden.	De buisleidingverbinding tussen Rotterdam en Antwerpen is van vitaal belang voor het functioneren van de haven- en industriecomplexen aldaar en voor het functioneren van het haven- en chemisch cluster in Noordwest-Europa (Rotterdam-Antwerpen-Ruhrgebied). Het is daarom van groot belang dat er adequate doorgaande verbindingen voor bestaande maar vooral ook voor nieuwe buisleidingen zijn. Aan Nederlandse kant wordt hierin voorzien door de Leidingenstraat Nederland. Dit is een strook grond tussen Rotterdam en Reimerswaal bestemd voor het leggen van buisleidingen. De grensovergangspunten die in de Structuurvisie zijn opgenomen kunnen eventueel nog wat verschoven worden mits de Buisleidingenstraat hierop kan aansluiten. In de Structuurvisie Buisleidingen is het tracé door de gasdam in Zeeuws-Vlaanderen en dus ook door de Schelde en het Groot Buitenschor niet opgenomen.
337	4	Vlaamse Overheid Departement LNE, Brussel, België	Ossendrecht Zandvliet: Volgens het gewestplan zijn ter hoogte van deze grensovergang reeds leidingen aanwezig of worden deze voorzien. Bij deze grensovergang is op Vlaams grondgebied een natuurgebied aanwezig waarmee rekening moet worden gehouden en zullen mogelijke locatie-alternatieven en/of uitvoeringsalternatieven onderzocht moeten worden.	Zie de reactie op het vorige punt betreffende Reimerswaal-Antwerpen
337	5	Vlaamse Overheid Departement LNE, Brussel, België	Hilvarenbeek-Poppel: De grensovergang wordt gerealiseerd in een biologisch waardevolle naaldhoutaanplant. Deze grensovergang wordt wel gunstig beoordeeld op voorwaarde dat bij realisatie op projectniveau het extra bos dat verloren gaat gecompenseerd wordt.	Zie de algemene opmerking hiervoor over het kruisen van natuurgebieden.
337	6	Vlaamse Overheid Departement LNE, Brussel, België	Obbicht-Stokkem: Om deze grensovergang te realiseren moeten leidingen onder de Maas door. Aan de Vlaamse zijde gaat het volgens het Gewestplan om "Natuurgebied" met een overdruk "Overstromingsgebied". Dit gebied is belangrijk voor vogels en bij de detailuitwerking zal hiermee rekening moeten worden gehouden waarbij mogelijke locatie-alternatieven en/of uitvoeringalternatieven onderzocht moeten worden waarbij gebruik wordt gemaakt van zeer bijzondere uitvoeringstechnieken om schadelijke effecten op deze natuurwaarden te minimaliseren.	De grensovergang ligt in een Natura2000-gebied. Er ligt al een aantal leidingen. Hiervoor gelden de algemene opmerkingen hiervoor over gevoelige natuurgebieden.
337	7	Vlaamse Overheid Departement LNE, Brussel, België	Stein-Maasmechelen: Bij deze grensovergang moeten leidingen ook onder de Maas door en ligt er aan Vlaamse zijde een natuurgebied dat belangrijk is voor vogels en bestaat de vegetatie uit biologisch waardevolle graslanden. Bij de detailuitwerking zal hiermee rekening moeten worden gehouden.	De grensovergang ligt in een Natura2000-gebied. Er ligt al een aantal leidingen. Hiervoor gelden ook de algemene opmerkingen hiervoor over gevoelige natuurgebieden.
337	8	Vlaamse Overheid Departement LNE, Brussel, België	Mesch-Moelingen: Deze grensovergang ligt in "Landschappelijk waardevol agrarisch gebied". Volgens de biologische waarderingskaart zijn de waardevolle biologische vegetaties (gelegen in het Natura2000-gebied "Voerstreek") gemakkelijk te vermijden. Deze grensovergang vormt dan ook geen probleem voor natuurwaarden.	De Vlaamse overheid concludeert in de zienswijze dat deze grensovergang geen probleem vormt voor natuurwaarden.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
338	1	Ondernemersvereniging Kooypunt, Den Helder	De Ondernemersvereniging vraagt om gebruik te maken van het bestaande tracé vanaf de gasbehandelingsinstallatie op bedrijventerrein Oostoever in Den Helder via het Noordhollands Kanaal door het bedrijventerrein Kooypunt in plaats van hier omheen. Er loopt momenteel al een bestaand leidingtracé dwars door het Kooypunt. Dit leidingtracé is al in gebruik en de gemeente draagt zorg voor een planologische reservering van de ruimte. Het in de Structuurvisie voorgestelde tracé volgt het bestaande leidingtracé, maar buigt net noordelijk van bedrijventerrein Kooypunt af en gaat daarmee om het bedrijventerrein heen, waarmee het bestaande leidingtracé dwars door het Kooypunt wordt genegeerd. Hiermee wordt niet voldaan aan één van de belangrijkste uitgangspunten van de Structuurvisie: het voorkomen van belemmeringen door het aansluiten bij reeds bestaande tracés. Daarmee wordt de gevoelige verhouding tussen bestaande belemmeringen en ontwikkelingsmogelijkheden voor zowel Kooypunt als Den Helder Airport en Maritiem Vliegveld de Kooy verstoord. De Ondernemersvereniging verzoekt om zoveel mogelijk gebruik te maken van het bestaande tracé door Kooypunt.	Door de kamer van Koophandel NW Holland (zienswijze 39), gemeente Den Helder (zienswijze 339), Den Helder Airport (zienswijze 167) en de Ondernemersvereniging Kooypunt (zienswijze 338) zijn zienswijzen ingediend waarin er sterk op aangedrongen wordt de leidingenstrook langs de bestaande leidingen door het Kooypunt te leggen in plaats van om het bedrijventerrein heen. Dit laatste zou uitbreidingsmogelijkheden voor Den Helder Airport en het maritiem vliegveld De Kooy tegenhouden. Het voorstel van deze indieners wordt overgenomen en de strook wordt door Kooypunt gelegd.
339	1	Gemeente Den Helder	Gemeente constateert dat in de Structuurvisie Buisleidingen een nieuw tracé is opgenomen dat vanaf de gasbehandelingsinstallatie op bedrijventerrein Oostoever in Den Helder om het bedrijventerrein Kooypunt heen gaat. Er loopt momenteel al een bestaand leidingtracé dwars door het Kooypunt. Dit leidingtracé is al in gebruik en de gemeente draagt zorg voor een planologische reservering van de ruimte. Het in de Structuurvisie voorgestelde tracé negeert daarmee het bestaande leidingtracé dwars door het Kooypunt. Hiermee wordt niet voldaan aan één van de belangrijkste uitgangspunten van de Structuurvisie: het voorkomen van belemmeringen door het aansluiten bij reeds bestaande tracés. Daarmee wordt de gevoelige verhouding tussen bestaande belemmeringen en ontwikkelingsmogelijkheden voor zowel Kooypunt als Den Helder Airport en Maritiem Vliegveld de Kooy verstoord. Gemeente verzoekt om zoveel mogelijk gebruik te maken van het bestaande tracé door Kooypunt.	Door de kamer van Koophandel NW Holland (zienswijze 39), gemeente Den Helder (zienswijze 339), Den Helder Airport (zienswijze 167) en de Ondernemersvereniging Kooypunt (zienswijze 338) zijn zienswijzen ingediend waarin er sterk op aangedrongen wordt de leidingenstrook langs de bestaande leidingen door het Kooypunt te leggen in plaats van om het bedrijventerrein heen. Dit laatste zou uitbreidingsmogelijkheden voor Den Helder Airport en het maritiem vliegveld De Kooy tegenhouden. Het voorstel van deze indieners wordt overgenomen en de strook wordt door Kooypunt gelegd.
340	1	Agrarisch bedrijf, Almelo	De indiener van deze zienswijze is het niet eens met het tracé dat dwars onder zijn huis en land doorloopt. De grond is daar gedraineerd en het leggen van buisleidingen heeft grote consequenties zowel financieel als privaot voor zijn bedrijf en grond.	De strook ligt op circa 3 km. van de locatie en loopt niet over bebouwing.
340	2	Agrarisch bedrijf, Almelo	Indiener wil weten waarom er niet wordt aangesloten op het huidige gasleidingnetwerk van de Nederlandse Gasunie.	In verband met een aantal ruimtelijke knelpunten en rekening houdend met mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen is de strook hier ontbundeld van de bestaande aardgastransportleidingen.
341	1	Rijnvallei, Wageningen	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
342	1	Agrarisch bedrijf, Brielle	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	De strook is iets verschoven. Zie verder het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
343	1	Agrarisch bedrijf, Westvoorne	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
344	1	Agrarisch bedrijf, Brielle	Het gekozen tracé loopt door één van de percelen van de indiener van deze zienswijze en volgt niet het bestaande buisleidingentraject. Er zijn onvoldoende redenen voor het tracé dat dwars door zijn grond loopt. Het nieuwe tracé tussen Oostvoorne en Brielle is in strijd met het uitgangspunt van zuinig ruimtegebruik. Het ligt voor de hand het bestaande leidingentracé te volgen. Ligging vlakbij Brielle is niet veilig, temeer omdat aan de westzijde van Brielle in de toekomst mogelijk woningbouw zal plaatsvinden. Het bestaande huidige leidingentracé levert geen veiligheidsrisico's op. Kortom: het alternatieve tracé tussen Oostvoorne en Brielle moet vervallen en in plaats daarvan dient het bestaande buisleidingentracé gevolgd te worden.	Uitgangspunt van de Structuurvisie Buisleidingen is bundeling van tracés van nieuwe leidingen langs die van bestaande leidingen. In de gemeenten Westvoorne en Brielle is de glastuinbouw geconcentreerd in het gebied waar ook reeds leidingen aanwezig zijn. In een aantal gevallen zijn kassen over de leidingen heen gebouwd. Het wordt daardoor moeilijk hier nieuwe leidingen aan te leggen. Daarom is in overleg met de beide gemeenten gekozen voor een nieuw tracé om het kassengebied heen. Dit tracé is onderzocht in de plan-milieu-effectrapportage (planmer) en heeft geen andere knelpunten opgeleverd. Het tracé loopt op voldoende afstand van de bebouwing van Brielle om geen knelpunt met het plaatsgebonden risico op te leveren. Rondom de leidingenstrook komt een zoekgebied waarbinnen het tracé van de strook binnen een bepaalde periode nog kan worden aangepast. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijziging tracé binnen zoekgebied.
344	2	Agrarisch bedrijf, Brielle	Indiener verwacht een onevenredige benadeling van het bedrijf (structuurbederf grond).	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
345	1	Agrarisch bedrijf, Brielle	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
346	1	Agrarisch bedrijf, Bernisse	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
347	1	Particulier, Brielle	De zienswijze heeft betrekking op: waardedaling van woonhuis/opstal en van de grond, gebruiksbeperking en bouwbeperking, last in verband met cultuurwerkzaamheden.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector, en onder II, Reactie Federatie Particulier Grondbezit.
348	1	Evides, Rotterdam	Alhoewel Evides daar nu geen plannen voor heeft, is niet uit te sluiten dat het bedrijf mogelijk in de toekomst nog regionale waterleidingen aan zal leggen. Evides maakt bezwaar tegen het feit dat regionale leidingen niet in nationale leidingstroken gelegd mogen worden, omdat het bedrijf hiermee beperkt wordt in de uitvoering van de bij wet aan haar opgedragen taken.	In de Structuurvisie Buisleidingen is opgenomen dat IenM de strook zal overnemen van gemeenten in Zeeland die zelf al een buisleidingenstrook hebben vastgesteld in hun bestemmingsplan bedoeld voor het leggen van leidingen van nationaal belang. Dat betekent dat in de situatie van Zeeland hier de nationale leidingenstrook wordt versmald naar 50 meter én dat de geldende voorwaarden (óók transportwaterleidingen in deze strook) van kracht blijven. Ook als gemeenten elders buisleidingenstroken in hun bestemmingsplannen hebben overgenomen blijven die met de Structuurvisie onveranderd. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XII, Reeds aanwezige buisleidingenstroken in bestemmingsplannen.
348	2	Evides, Rotterdam	Daarnaast constateert Evides dat de buisleidingenstrook zich ook uitstrekt door de Rotterdamse haven naar de Maasvlakte.	De buisleidingenstrook naar de Tweede Maasvlakte stopt bij de grens van het beheergebied van het Rotterdams Havenbedrijf. In de Structuurvisie is de kaart hierop aangepast.
348	3	Evides, Rotterdam	Evides neemt aan dat de huidige afspraken (Handboek Leidingen van de gemeente Rotterdam 2010) van kracht blijven en Evides toestemming heeft en houdt voor de aanleg en beheer van leidingen voor de diverse watersoorten in de buisleidingenstrook.	De buisleidingenstroken gaan tot aan de grens van het Rotterdamse havengebied (de kaart bij de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen was op dit punt niet correct). De voorschriften van de gemeente Rotterdam blijven van kracht. Aan de toestemming voor aanleg en beheer van leidingen in het Rotterdamse havengebied wordt in de Structuurvisie niet getornd.
348	4	Bedrijf	Er is in de Structuurvisie nog veel onduidelijkheid over huidige en toekomstige kruisingen van de leidingen met de buisleidingenstrook.	De Structuurvisie Buisleidingen stelt geen eisen aan het kruisen van bestaande leidingen. De NEN 3650 stelt in z'n algemeenheid eisen aan het verticaal afstand houden bij kruisingen van bestaande leidingen. Een initiatiefnemer voor een kabel of buisleiding die de leidingenstrook kruist zal hiermee met de diepteligging van de kruisende leiding rekening moeten houden. Reeds aanwezige kruisende buisleidinginfrastructuur blijft bestaan.
349	1	Agrarisch bedrijf, Sint-Anthonis	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
350	1	Agrarisch bedrijf, Drimmelen	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
351	1	Agrarisch bedrijf, Sint-Anthonis	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
352	1	Agrarisch bedrijf, Maasdriel	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
353	1	Agrarisch bedrijf, Zevenaar	Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
354	1	Den Hollander Advocaten. Middelharnis	De indiener van deze zienswijze treedt op namens een drietal cliënten met gronden en uitbreidingsplannen in en om het te reserveren tracé en zoekgebied. Veel agrarische bedrijven hebben dezelfde punten ingebracht als in deze zienswijze. Zie voor samenvatting onderaan deze tabel.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
354	2	Den Hollander Advocaten. Middelharnis	Er zijn plannen voor glastuinbouw op een gedeelte van het tracé, cliënten hebben toestemming van leidingbeheerder om op een gedeelte van het tracé een glastuinbouwbedrijf te realiseren.	De strook is niet verschoven. Deze situatie kan opgelost worden met een beperkte verschuiving van de strook door de gemeente. Gemeenten krijgen daartoe de bevoegdheid. Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder XI, Wijziging van tracé binnen zoekgebied. De gemeente zal op de hoogte worden gesteld van deze zienswijze.
355	1	Particulier, Echt-Susteren	Het nieuwe tracé loopt dwars door twee van de percelen van de indiener van deze zienswijze. Indien de gronden door nieuwe regels en/of plannen in waarde verminderen, zullen zij IenM hiervoor aansprakelijk stellen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
356	1	Gemeente Ouderkerk aan den IJssel	De buisleidingenstrook gesitueerd door de Geitenwei, Kattendijk te Gouderak heeft in de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen een breedte van 70 meter en komt daardoor deels op bebouwing (voormalige agrarische bedrijfsopstallen) van het lint te liggen. Vervolgens buigt de buisleidingenstrook achter de lintbebouwing af naar het oosten. Eén en ander in afwijking van de leidingenzone zoals deze is opgenomen in het bestemmingsplan "Kattendijk", vastgesteld door de gemeenteraad op 10 juli 2008. De leidingenzone zoals deze op de bestemmingsplankaart (Verbeelding) is opgenomen heeft een breedte van 10 meter. Vervolgens buigt de leidingenzone niet af naar het oosten maar steekt in een rechte lijn het open poldergebied in.	De zone die de gemeente in het bestemmingsplan heeft opgenomen betreft een bestaande leiding. De buisleidingenstroken uit de Structuurvisie Buisleidingen zijn bedoeld om ruimte te vrijwaren voor toekomstige buisleidingen.
356	2	Gemeente Ouderkerk aan den IJssel	De verplichting om een bredere buisleidingenstrook op te nemen met een afwijkende ligging in het bestemmingsplan kan schade als bedoeld in artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening opleveren. Reeds in dit stadium geven wij aan dat de kosten uit aanvragen om een tegemoetkoming in de schade als bedoeld in art. 6.1. van de Wro als gevolg van de buisleidingenstrook die in het bestemmingsplan moet worden opgenomen, voor rekening van het Rijk dienen te komen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder IV, Planschade.
357	1	Gemeente Duiven	Gemeente gaat uitgebreid in op de contacten die hebben plaatsgevonden ter voorbereiding van de Structuurvisie Buisleidingen voor het tracé door de gemeente. Gemeente vraagt IenM om in het plan-milieu-effectrapport (planMER) de westelijke variant van het tracé (door Duiven en Westervoort) mee te nemen.	In het planMER is zowel de variant door Duiven-Westervoort meegenomen als het voorstel voor een alternatief tracé langs de grens met de gemeente Zevenaar.

		Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
357	2	Gemeente Duiven	Voor de gemeente is het niet duidelijk waarom het westelijke tracé moet afvallen. Gemeente vraagt zich af of daar een smallere zone of leidingtunnel mogelijk is. Gemeente ondersteunt de bundeling van de leidingenstrook met het toekomstige tracé van de A15.	De keuze voor het oostelijke tracé in plaats van het westelijke tracé door Westervoort is genomen op basis van overleg met Gasunie, de belangrijkste gebruiker van de buisleidingenstrook. Het westelijke tracé vertoont in de gemeente Duiven een ruimtelijk knelpunt bij Centerpoort. Hier liggen inmiddels drie leidingen van Gasunie. Ruimte voor meer leidingen is beperkt; versmalling van de strook biedt hier geen soelaas. Voor de laatst gelegde leiding heeft Gasunie indertijd al overwogen het tracé oostelijk te leggen. Onzekerheid toen over het mogelijk toekomstige tracé van de verlengde A15 was daarbij een overweging voor Gasunie om voor het westelijke tracé te kiezen. Inmiddels is het project rond de A15 verder gevorderd en heeft de minister van IenM aan de Kamer haar voorkeur kenbaar gemaakt voor doortrekking van de A15 naar de A12. Voor het tracé voor de buisleidingenstrook in de gemeenten Duiven en Zevenaar is nog geen voorkeur vastgesteld. Het tracé voor dit deel van de buisleidingenstrook zal later worden vastgesteld in het kader van de besluitvorming over de verlengde A12. Dat zal zijn in de loop van 2013 als een Ontwerp Tracébesluit (OTB) ter inzage zal worden gelegd waarna het Tracébesluit (TB) zal worden genomen. Op de kaart in de Structuurvisie Buisleidingen is het tracé tussen Duiven en Zevenaar aangemerkt als indicatief, om daarmee aan te geven dat er nog geen voorkeurstracé is vastgesteld. Over deze procedurele aanpak heeft overleg plaatsgevonden met de projectorganisatie voor de A15 en met de gemeenten Duiven en Zevenaar.
357	3	Gemeente Duiven	Gemeente acht de ruimtelijke consequenties van het aangewezen tracé en het daar omheen liggend zoekgebied onvoldoende duidelijk in verband met een aantal bouwrechten binnen het tracé.	Het zoekgebied is bedoeld om gemeenten de mogelijkheid te geven de ligging van de strook aan te passen aan de lokale omstandigheden en wensen. Dit wordt uitgebreid toegelicht in het algemene deel van de nota van antwoord, onder XI, Wijziging tracé binnen zoekgebied. Als er overeenstemming is over de exacte tracering van de A15 en de leidingenstrook is de betekenis van het zoekgebied langs dit tracé feitelijk vervallen.
357	4	Gemeente Duiven	De hogere-kostenregeling uit de Wro waarnaar in de Ontwerp-Structuurvisie verwezen wordt als oplossing is bedoeld als sluitstuk. Het ministerie moet ook de stappen ervoor regelen. De gemeente heeft voorkeur voor een planschadeovereenkomst.	In de Structuurvisie is getracht de kans dat planschade zoveel mogelijk te beperken. Zie hiervoor het algemene deel van de nota van antwoord onder III, Wettelijke doorwerking, en onder IV, Planschade. Bovendien zal bij aanpassing van een bestemmingsplan het bevoegd gezag (gemeente, maar in geval van bijvoorbeeld de inpassing van een aardgastransportleiding het Rijk) met de initiatiefnemer de planschadekosten kunnen verrekenen op basis van een op te stellen planschadeovereenkomst.
357	5	Gemeente Duiven	Gemeente verzoekt om duidelijkheid in het planMER omtrent risico's door domino-effecten van liggende leidingen.	In de analyse van de externe-veiligheidsaspecten van de stroken is niet uitgegaan van domino-effecten. Doel van de analyse was om na te gaan waar mogelijk een aandachtspunt zou kunnen ontstaan met het groepsrisico door de aanwezigheid van een standaard-aardgas- of olieleiding.
357	6	Gemeente Duiven	Gemeente is van mening dat de strook als één risico-veroorzakend object gezien moet worden waarvan gecumuleerde risico's van alle bestaande en eventueel toekomstige leidingen gezamenlijk in beeld gebracht moeten worden teneinde de risico's van de strook voor de omgeving inzichtelijk te maken.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder VII, Cumulatie risico's.
357	7	Gemeente Duiven	Gemeente vraagt om een zoekgebied als alternatief voor beide tracés in de Ontwerp-Structuurvisie; zij heeft echter voorkeur voor afstemming met het tracé van de A15.	Op de kaart in de Structuurvisie Buisleidingen is het tracé tussen Duiven en Zevenaar aangemerkt als indicatief, om daarmee aan te geven dat er nog geen voorkeurstracé is vastgesteld. Het tracé zal worden vastgesteld in relatie tot het besluit over het definitieve tracé van de verlengde A15.

	Indiener	Samenvatting zienswijze	Reactie Ministerie van IenM
	Gelijklopende zienswijzen agrariërs	Leeswijzer. Veel zienswijzen voor agrarische bedrijven komen deels of geheel met elkaar overeen. De punten die overeen komen zijn hierna samengevat. In de kolom 'reactie ministerie I&M' vindt u per punt een verwijzing naar een paragraaf in het algemene deel van de nota van antwoord, waarin dat specifieke punt beantwoord wordt. Overige punten zijn in de tabel afzonderlijk samengevat en van een reactie voorzien.	
	Gelijklopende zienswijzen agrariërs	Indieners hebben bezwaren tegen de ligging van het voorgestelde tracé en vinden dat er voldoende alternatieven zijn.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I - 4, Reactie Land- en Tuinbouwsector.
	Gelijklopende zienswijzen agrariërs	Tracé. Nu naast bestaande Gasunie-leidingen meerdere leidingen komen te liggen, ook voor andere gevaarlijke stoffen, heeft dit impact op de agrarische bedrijven en wordt de kans op calamiteiten sterk verhoogd. Het gaat hierbij om:	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I - 5 Reactie Land- en Tuinbouwsector.
	Gelijklopende zienswijzen agrariërs	Doorsnijding bedrijven. Doorsnijding van huiskavel/kavel/bedrijf levert tijdens aanleg van een leiding problemen op voor de bedrijfsvoering en daarna structuurbederf van de grond. Indieners pleiten voor bundelen met kavelgrenzen, wegen of watergangen, in plaats van met bestaande leidingen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I - 2 Reactie Land- en Tuinbouwsector.
	Gelijklopende zienswijzen agrariërs	Bouwwerken liggen in het tracé. Gebouwen of in een enkel geval nog te realiseren kassen liggen in de buisleidingenzone. Om afwenteling van lasten of onnodige waardevermindering van gronden of goederen te voorkomen pleiten indieners voor verleggen van de zone, vóór vaststelling van de Structuurvisie.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I - 2 Reactie Land- en Tuinbouwsector.
	Gelijklopende zienswijzen agrariërs	De uitbreiding van mijn bouwblok ligt in de zone. Toekomstige uitbreiding van het bedrijf, al of niet reeds gepland, wordt beperkt door de zone. Indieners pleiten daarom voor verlegging van de zone.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I - 2 Reactie Land- en Tuinbouwsector.
	Gelijklopende zienswijzen agrariërs	Onduidelijk welke breedte van toepassing is. Indieners vragen welke breedte van de strook voor hun situatie van toepassing is.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I - 6 Reactie Land- en Tuinbouwsector.
	Gelijklopende zienswijzen agrariërs	Gevolgen voor landbouw onvoldoende onderzocht. Een inschatting van de gevolgen van de aanleg voor land-/tuinbouwbedrijven ontbreekt. Voor bedrijven geldt dat: a. de zone direct naast een stal ligt waar vee verblijft. Hiervoor zou groepsrisico moeten gelden. b. de kans op vervuiling bij calamiteiten groot is waardoor grond niet meer voor voedselproductie gebruikt kan worden. Buisleidingen zouden versterkt moeten worden aangelegd. c. De kans op verstoring van drainage groot is, indieners verzoeken om algemene richtlijn om nieuwe leidingen in stroken op minimaal 1,5 meter diepte aan te leggen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I - 7 Reactie Land- en Tuinbouwsector.
	Gelijklopende zienswijzen agrariërs	Beperkingen. Indieners pleiten voor algemene vrijstelling van (aanleg)vergunningplicht voor normale agrarische activiteiten zoals (diep)ploegen en draineren.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I - 3d Reactie Land- en Tuinbouwsector.
	Gelijklopende zienswijzen agrariërs	Waardevermindering van de grond. Indieners stellen dat aanwijzen van de strook de waarde van de kavel vermindert, los van eventuele nieuwe leidingen. Indieners kondigen aan naar aanleiding van de strook een vergoeding voor vermogensschade voor hele kavel aan te vragen.	Zie het algemene deel van de nota van antwoord onder I - 8 Reactie Land- en Tuinbouwsector.

Zienswijzen uit de Bondsrepubliek Duitsland

	Indiener	Grensovergang	Samenvatting zienswijze	Toelichting
1	Landkreis Grafschaft Bentheim	Vlieghuis-Kalle	Er is geen sprake van belemmeringen aan Duitse kant bij het grensovergangspunt nabij Bentheim. Afgestemd met Samtgemeinde Emlichheim. Het grensovergangspunt kan dus gebruikt worden. Of verderop in het achterland in Duitsland ook een strook van 70 m breed beschikbaar blijft (zoals in Nederland) is niet met zekerheid te zeggen. Adviseert overleg met Samtgemeinde Emlichheim voor ruimtelijke vastlegging voor lange termijn.	Geen aanleiding tot opmerkingen
2	Landwirtschaftskammer Niedersachsen	Termuntenzijl-Weser-Ems Oude Statenzijl-Bunde Vlieghuis-Kalle	In Niedersachsen zijn 3 grensovergangspunten: Termuntenzijl-Weser-Ems, Oude Statenzijl-Bunde en Vlieghuis-Kalle. Vanuit oogpunt van landbouw, tuinbouw, bos en visserij wordt erop gewezen dat de voorgestelde leidingstroken op zeer verschillende landschapstypen en sterk wisselende bodemtypen met eigen profielen en eigenschappen gelegen zijn. De indiener geeft aan aan welke voorwaarden het leggen van een nieuwe leidingen moet voldoen. Het betreft voorwaarden met betrekking tot onder meer uitbreidingsmogelijkheden van bedrijven, de minimale gronddekking, kruising van waterlopen, herstel, compensatie en vergoeding van schade tijdens aanleg en beheer, afvoer van pompwater, toegankelijkheid van landbouwgrond en voorkoming van structuurschade, De indiener vraagt om betrokkenheid bij vervolgpcedures.	De leidingstroken in de Structuurvisie Buisleidingen zijn gedefinieerd voor het Nederlandse grondgebied. De grensovergangspunten geven aan waar de leidingstroken de grens passeren. De Structuurvisie buisleidingen doet geen uitspraak over het tracé van de buisleidingenstrook aan de Duitse kant van de grens. Ook doet de Structuurvisie buisleidingen geen uitspraken over de wijze waarop buisleidingen in Duitsland worden aangelegd en onderhouden. Indien er een initiatiefnemer komt die een leiding van Nederland naar Duitsland wil leggen zal deze aan Nederlandse kant het tracé van de leidingstrook moeten volgen en voldoen aan de Nederlandse regels. Aan de andere kant van het grensovergangspunt bepaalt het Duitse bevoegd gezag het tracé van de leiding. Hiervoor worden de gebruikelijke procedures gevolgd.
3	Kreis Viersen	Tegelen-Kaldenkirchen	Er zijn geen concrete plannen bekend voor nieuwe leidingen op grond waarvan het grensovergangspunt vrijgehouden moet worden. In het gebied Nettetal-Kaldenkirchen bevinden zich op het voorgestelde leidingtracé op grond van aanwezige bebouwing, bestemmingplannen, grondwaterbeschermingszone, nieuwe snelwegverbindingen en planning van bedrijventerreinen als ook op grond van Natura2000 ernstige beperkingen, waardoor het grensovergangspunt Tegelen Ulingsheide ongeschikt is. Daarom zou nagegaan moeten worden of het knooppunt 13 (Horst ad Maas) een verder noordelijk lopende corridor in richting BAB A40 een geschikt alternatief is voor het overgangspunt Venlo/Straelen-Niederdorf.	Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar het antwoord op zienswijze 14 van de Bezirksregierung Duesseldorf waarin de kwestie van de ligging van het grensovergangspunt Tegelen-Kalsdenkirchen ook aan de orde wordt gesteld.
4	Stadt Gronau	Enschede-Epe	De Structuurvisie wordt voor kennisgeving aangenomen voor zover het de leidingen in Nederland betreft. Het wordt als doelmatig beschouwd om tracés te bundelen langs weginfrastructuur. De Stadt Gronau kan echter niet garanderen dat de strook aan Duitse zijde verder kan doorlopen en behoudt zich het recht voor om bij volgende fasen hierover een zienswijze in te dienen. De Stadt heeft bij voorbaat bezwaar tegen transport van andere stoffen dan aardgas.	De leidingstrook die bij Enschede en Gronau het grensovergangspunt heeft is bedoeld voor buisleidingen die aardgas transporteren naar en van de opslagcavernes bij Epe. Wanneer een initiatiefnemer een leiding wil leggen naar de cavernes bij Epe zal moeten worden voldaan aan de Duitse procedures en regels.

	Indiener	Grensovergang	Samenvatting zienswijze	Toelichting
5	Landesamt für Bergbau, Energie und Geologie (LBEG), Niedersachsen		Op het punt van hydrogeologische belangen zijn er geen bezwaren. Waterbeschermingsgebieden voor drinkwaterwinning zijn echter niet bij de plannen betrokken. Verzoekt om in principe de situatie mbt waterwingebieden in Niedersachsen te betrekken bij de plannen. In het bijzonder wijst men op bodems die zwavelzuur bevatten en op de eigen aanbevelingen hoe deze te beoordelen en hiermee om te gaan bij het graven.	Wanneer een initiatiefnemer een leiding wil leggen zal moeten worden voldaan aan de Duitse procedures en regels.
6	Landkreis Leer	Oude Statenzijl-Bunde	Landkreis Leer houdt rekening met het grensovergangspunt Oude Statenzijl-Bunde, waar nu al diverse gasleidingen de grens passeren. Aan Duitse zijde is de "Gashub Bunde" in de regionale ruimtelijke plannen opgenomen. Vanuit Landkreis Leer zijn er geen bezwaren tegen dit grensovergangspunt.	Geen aanleiding tot opmerkingen
7	Bundesanstalt für Immobilienaufgaben	Bocholtz-Aachen	Kan geen uitspraak doen omdat er geen inzicht is in betrokkenheid van de Bundesanstalt. Omdat er geen precies plan beschikbaar is, kan de precieze situatie niet worden vastgesteld.	Geen aanleiding tot opmerkingen
8	Kreis Heinsberg	Nieuwstad-Millen	Er zijn geen aanvragen voor nieuwe leidingen bekend. Het bestaande grensovergangspunt in de gemeente Selfkant, ten noorden van Millen, ligt in een landschapsbeschermingsgebied. In het bestemmingsplan wordt dit gebied aangeduid met "landschapsbescherming en openlucht recreatie".	Wanneer een initiatiefnemer een leiding wil leggen zal moeten worden voldaan aan de Duitse procedures en regels.
9	Stadt Emden	Termunterzijl	De betrokkenheid van de Stadt Emden kan niet vastgesteld worden omdat de Structuurvisie bij het grensovergangspunt eindigt en het Emders Stadtgebied hier niet in opgenomen is. Bij plannen in het Eems-Dollard verdragsgebied moet de Duits-Nederlandse Eemscmissie betrokken worden. Het is niet uit te sluiten dat bij verdere plannen en concretisering Emden toch nog betrokken zal worden, hierover kan nu echter nog geen uitspraak worden gedaan. Emden behoudt zich het recht voor om in een latere fase alsnog een zienswijze in te dienen.	Wanneer een initiatiefnemer een leiding wil leggen zal moeten worden voldaan aan de Duitse procedures en regels.
10	Wasser- und Schifffahrtverwaltung des Bundes	Groningen-Waddenzee (aanlandingspunt) Termunterzijl Oude-Statenzijl-Bunde	De nieuwe verbinding Oude Statenzijl raakt geen belangen van de Wasser- und Schifffahrtverwaltung (WSV). De reeds bestaande tunnelverbinding bij Termunterzijl is aangelegd cf de eisen van WSV. WSV wijst erop dat de geschetste situatie bij de strook bij Termunterzijl niet overeenkomt met de opvattingen van WSV over de ligging van de grenslijn.	Op de kaart in de Structuurvisie Buisleidingen is aangegeven waar de leidingen vanuit Duitsland aan land komen.
11	Regionalentwicklung, Regionalräte, Raumbewachung, Staatskanzlei des Landes Nordrhein-Westfalen		De Staatskanzlei van Noordrijn-Westfalen maakt melding van de gesprekken tussen deze deelstaat, Nederland en Vlaanderen over de noodzaak van goede buisleidingverbindingen in dit deel van Europa. Daarbij wordt opgemerkt dat er in Noordrijn-Westfalen geen prognoses zijn naar de toekomstige behoefte aan buisleidingtransport. In Noordrijn-Westfalen wordt opdracht gegeven tot het opstellen van een rapport waarin een prognose wordt gegeven van transportstromen tot het jaar 2030. Een strategische planning van buisleidingcorridors is in Noordrijn-Westfalen niet verplicht voorgeschreven en wordt tot dusver ook niet gedaan. Daarom kan niet gegarandeerd worden dat buisleidingen via de in de Structuurvisie voorgeschreven grensovergangspunten verder doorgevoerd kunnen worden over Duits grondgebied. Een dergelijke vastlegging vooraf van grensovergangspunten draagt het risico in zich dat dit overgangspunt in de praktijk niet gerealiseerd kan worden. In afwachting van het onderzoek naar toekomstig buisleidingtransport dat in Noordrijn-Westfalen gaande is, wordt opgemerkt dat het nu nog niet mogelijk is een standpunt in te nemen over de voorgestelde grensovergangspunten.	Het is een goede ontwikkeling dat Noordrijn-Westfalen met elkaar en met Vlaanderen in gesprek zijn over een gezamenlijke, gedragen visie op buisleidingtransport. De ontvangen zienswijzen van Düsseldorf (nr. 14) en Köln (nr. 15) gaan nader in op de situatie bij de grensovergangspunten. Met name het grensovergangspunt bij Tegelen-Kaldenkirchen vergt aandacht (zie de reactie hierop onder nr. 14), evenals het grensovergangspunt bij Enschede-Gronau waarover contact is geweest met de Bezirksregierung Münster.

	Indiener	Grensovergang	Samenvatting zienswijze	Toelichting
12	Stadt Emmerich am Rhein	Zevenaar-Elten	<p>Stelt vast dat het milieu-effectrapport voor de twee alternatieven de voorkeur geeft aan tracé GE04a, omdat GE04b door een industriegebied loopt.</p> <p>Men wijst er op dat er reeds twee aardgasleidingen in deze strook naar Duitsland lopen en na de grens naar een gasreguleerstation worden gevoerd.</p> <p>Het vastleggen van het grensovergangspunt in het plan moet aangepast worden aan deze al aanwezig infrastructuur, om te voorkomen dat aanvullende kostbare maatregelen getroffen moeten worden. Vraagt hierbij om afstemming met betrokken gastransporteur aan Duitse zijde. Ervan uitgaande dat het alleen om transport van aardgas gaat, geldt voor het grensovergangspunt dat er aan Duitse zijde geen negatieve gevolgen zijn voor het stadsgebied van Emmerich. Het gaat hier om vrije landbouwgrond waarbinnen een straal van 300m geen woningen aanwezig zijn. Ook zijn er geen beperkingen met betrekking tot grondwaterbeschermingsgebieden.</p> <p>Uitbreiding van de strook met nieuwe leidingen aan Duitse zijde moet worden meegenomen in de ruimtelijke ordeningsprocedures van Land of regio; de Stadt Emmerich zal hier haar inbreng leveren.</p>	Het grensovergangspunt is bedoeld voor buisleidingen voor het transport van aardgas en bevindt zich bij het gasreguleerstation. Wanneer een initiatiefnemer een leiding wil leggen zal moeten worden voldaan aan de Duitse procedures en regels.
13	Stadt Vreden	Winterswijk-Vreden	<p>Vreden zal in een nieuw bestemmingsplan de strook met de bestaande en nieuwe buisleidingen opnemen. De stad verzoekt om het toesturen van de precieze, door de Stadt Vreden lopende stroken, zodat deze goed in het bestemmingsplan ingepast kunnen worden. Verder heeft Vreden geen bezwaren tegen de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen.</p>	Het ministerie van Infrastructuur en Milieu beschikt niet over informatie over het verloop van buisleidingstroken in Duitsland.
14	Bezirksregierung Düsseldorf	Zevenaar-Elten Tegelen-Kaldenkirchen	<p>In regionale ruimtelijke plannen worden geen reserveringen voor toekomstige buisleidingen opgenomen. Naar de inpassing van een nieuwe leiding vindt in de concrete ruimtelijke-ordeningsprocedure onderzoek plaats. Daarom kan niet vooraf op basis van een regionaal ruimtelijk plan beoordeeld worden welke nieuwe leidingen voor welke producten bij welk grensovergangspunt getransporteerd kunnen worden. Het is daarom van belang dat de grensovergangspunten flexibel blijven en eventueel ook op een andere plek gesitueerd kunnen worden. Verzoekt dit in de Structuurvisie vast te leggen. Het moet ook later mogelijk zijn om van de voorgestelde grensovergangspunten af te wijken en afspraken te maken over geheel nieuwe overgangspunten.</p> <p>Zolang het om aardgastransportleidingen gaat, lijkt voor het grensovergangspunt Zevenaar-Elten vanuit RO-oogpunt overeenstemming over een tracé mogelijk.</p> <p>In het grensgebied bij Venlo gaan twee bestaande leidingen de grens over: één noordelijke voor ruwe olie bij Venlo-Straelen-Herongen en een zuidelijke voor aardgas bij Tegelen-Kaldenkirchen-Heidenend. Het nieuwe grensovergangspunt Tegelen-Kaldenkirche uit de Structuurvisie ligt tussen deze twee overgangspunten in.</p> <p>De zienswijze beschrijft de situatie aan Duitse kant voor nieuwe buisleidingen voor de onderdelen verkeer, monumentaal erfgoed, milieu en arbeidsbescherming, natuurbescherming, afvalbehandeling, waterzaken, hoogwaterrisico's en grond- en drinkwaterbescherming. Bij het grensovergangspunt Tegelen-Kaldenkirchen is er aan Duitse zijde een groot aantal drinkwaterbeschermingsgebieden en waterwingebieden. Het doorkruisen van Drinkwaterbeschermingszone I, II en IIIA voor transport van waterverontreinigende stoffen wordt beschouwd als een verboden activiteit. Voor zone IIIB is slechts onder speciale voorwaarden en zware veiligheidsmaatregelen een doorkruising mogelijk. Een verschuiving van het grensovergangspunt naar het zuiden (Beesel-Brüggen) zou uit het oogpunt van drinkwaterbescherming beter te realiseren zijn ter ontsluiting van Keulen en omgeving. Een verschuiving naar het noorden (Lomm-Straelen) heeft de voorkeur als het doel is om het Ruhrgebied te ontsluiten.</p> <p>In het district Düsseldorf is geen plan bekend voor de aanleg van grensoverschrijdende buisleidingen die aansluiten op de grensovergangspunten. Met de Structuurvisie wordt de toekomstige planning van grensoverschrijdende buisleidingen al van te voren gedefinieerd. Dit perkt de planningsruimte voor de initiatiefnemer en voor de</p>	<p>Wat betreft het grensovergangspunt Tegelen-Kaldenkirchen blijkt uit de zienswijze van de Bezirksregierung Düsseldorf dat met name de grondwaterbeschermingsgebieden aan Duitse zijde een probleem kunnen vormen voor een doorgaande verbinding door Duitsland. Dat betekent dat hier bij het leggen van nieuwe leidingen een maatwerkoplossing noodzakelijk is en dat mogelijk speciale technieken moeten worden toegepast.</p> <p>Het grensovergangspunt bij Tegelen-Kaldenkirchen is gekozen omdat (het tracé naar) het huidige, noordelijker gelegen grensovergangspunt bij Venlo-Noord geen ruimte meer biedt voor nieuwe leidingen. Van Nederlandse zijde is geen behoefte gebleken voor een grensovergangspunt bij Lomm-Straelen.</p> <p>De door de Bezirksregierung genoemde optie van een grensovergangspunt bij Beesel-Brüggen is interessant, maar betekent wel dat aan de Duitse kant van de grens een bosgebied moet worden doorkruist. Indien uit het onderzoek naar behoefte aan toekomstig buisleidingtransport door de deelstaat Noordrijn-Westfalen zou blijken dat er nabij Beesel-Brüggen alsnog een buisleidingstrook gedefinieerd moet worden, zal dit bezien moeten worden en ontstaat een nieuwe situatie die mogelijk om aanpassing van de Structuurvisie vraagt; ruimtelijk lijken er vooralsnog aan Nederlandse kant geen problemen.</p>

	Indiener	Grensovergang	Samenvatting zienswijze	Toelichting
			ruimtelijke planning in. Dat geldt zowel voor de zoekruimte voor stroken als ook de toegelaten stoffen in de buisleidingen.	
15	Bezirksregierung Köln	Nieuwstadt-Millen Bocholz-Aachen	<p>Het betreft hier twee grensovergangspunten:</p> <p>Nieuwstadt-Millen: Het gaat hier om een grensovergangspunt voor leidingen met aardgas, aardolie, chemicaliën en CO2. Er loopt al een bestaande ethyleenleiding. Vanuit planologische oogpunt bestaan er geen bezwaren tegen nieuwe transportleidingen. Het betreft volgens het bestemmingplan een gebied met landbouwgrond en recreatiegronden. Ook vanuit oogpunt van waterbescherming, natuur en landschap zijn er geen bezwaren.</p> <p>Bocholz-Aachen: Het gaat om een grensovergangspunt voor leidingen met aardgas. Er lopen al twee bestaande leidingen: aardgasleiding DN 500 van RWE en aardgasleiding TENP (Trans Europa Naturgas Pipeline GmbH).</p> <p>Tegen nieuwe leidingen bestaan vanuit planologisch oogpunt geen bezwaren. Het betreft volgens het bestemmingsplan landbouwgrond en vrije ruimte, beschermde landschappen en recreatiegronden. Ook uit oogpunt van natuur en landschapsbescherming zijn er geen bezwaren. Voor het doortrekken van leidingen uit Nederland geleiding van de stroken kan in dit stadium voor geen van beide grensovergangspunten een planologische prognose worden gemaakt. In principe is bundeling met andere leidingen en infrastructuur wenselijk maar niet altijd mogelijk.</p> <p>Een gedetailleerd onderzoek naar korridoren die, zoals in Nederland gereserveerd worden voor leidingen, en op voorhand voor bepaalde leidingen vrijgehouden worden is in Nord-Rhein Westfalen niet mogelijk omdat dan planologische procedures nodig zouden zijn, die zonder een verzoek van een concrete initiatiefnemer doorlopen zouden moeten worden.</p> <p>De Duitse RO-wetgeving voorziet echter alleen in een planologische procedure als een aanvraag door een initiatiefnemer wordt ingediend. Het resultaat van de planologische procedure is 5 jaar geldig, met een verlenging van 5 jaar. Na 10 jaar moet een nieuwe planologische procedure worden doorlopen. De in de Structuurvisie voorziene periode van 20-30 jaar overschrijdt deze termijnen.</p>	Geen aanleiding tot opmerkingen
16	Niedersächsisches Ministerium für Ernährung, Landwirtschaft, Verbraucherschutz und Landesentwicklung		Heeft geen bezwaren tegen de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen	Geen aanleiding tot opmerkingen
17	Gemeinde Bunde	Oude Stanzijl- Bunde	<p>Hier liggen al diverse ondergrondse aardgasleidingen.</p> <p>De gemeente Bunde is niet bekend met een vergelijkbare planning voor de zekerstelling van leidingstroken aan Duitse zijde. Zodoende is een verdere doorloop van de strook uit Nederland voor nieuwe leidingen aan Duitse zijde planologisch niet verzekerd.</p> <p>De ontwikkeling van de gemeente Bunde is nu reeds vanwege een veelvoud van aanwezige leidingen aan beperkingen onderhevig. tracés voor nieuwe leidingen vereisen daarom een intensief afstemmingsproces, waarbij de gemeente Bunde haar belangen met nadruk inbrengen zal. Daarbij heeft bundeling met andere leidingen absoluut prioriteit.</p>	Geen aanleiding tot opmerkingen
18	Bundesministerium der Verteidigung		Heeft geen bezwaren.	Geen aanleiding tot opmerkingen
19	Kreis Kleve	Zevenaar-Elten	Heeft geen bezwaren.	Geen aanleiding tot opmerkingen
20	Stadt Aachen	Bocholz-Aachen	Vanuit Aachen lopen drie gasleidingen naar België. De leidingen lopen van Aachen Horbach naar Haanrade. Stadt Aachen verwijst voor de grensovergangspunten naar betreffende buurten en het Bezirk Köln.	Wanneer een initiatiefnemer een leiding wil leggen zal moeten worden voldaan aan de Duitse procedures en regels.

